

İstanbul

Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı

ISTANBUL **TURKISH FOR FOREIGNERS COURSE BOOK** **C1/+**

İSTANBUL YABANCILAR İÇİN TÜRKÇE DERS KİTABI C1 / +

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

Mehmet Yalçın YILMAZ

EDİTÖR

Yrd. Doç. Dr. Ferhat ASLAN

EDİTÖR YARDIMCISI

Funda KESKİN

HAZIRLAYANLAR

Dr. Fatma BÖLÜKBAŞ

Enver GEDİK

Gökçen GÖÇEN

Gül GÖNÜLTAŞ

Fazilet ÖZENÇ

Hande TOKGÖZ

Serra YAVUZ

REDAKSİYON – TASHİH

Cengiz ÇAKMAK

Yavuz Selim KEMİK

Eren ÖZKARALI

ÇEVİRİ

Dr. Oğuz CİNCİOĞLU

TASARIM

Şeref KOCAMAN

Baskı 2013

Kültür Sanat Basımevi

www.kulturbasim.com

ÖN SÖZ

Günümüzde hayatımızın her alanını bilimsel, teknolojik, kültürel ve sosyal gelişmeler yönlendirirken, bu gelişmeler yabancı dil bilmeyi de farklı ülkelerle bilimsel, siyasal ve ekonomik alanlarda görüş alışverişinde bulunmak, iş ve kültürel ilişkileri geliştirmek ve yabancı dilin konuşulduğu ortamlarda günlük iletişime katılabilmek için bir ihtiyaç hâline getirmiştir.

Bu durum iletişim ortamlarını ve iletişimin işleyiş biçimlerini etkileyerek insanlar arasındaki iletişimin temel aracı olan dilin öğretim sürecinin, günümüzün şartları ve ihtiyaçları doğrultusunda yeniden düzenlenmesini ve yabancı dil öğrenen bireyleri yeterli dilsel ve düşünsel donanıma ulaştırmayı gerekli kılmıştır.

Bu doğrultuda temeli yüzyıllar öncesine dayanan ve dünyada en çok konuşulan diller arasında ilk sıralarda yer alan Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi daha fazla önem kazanmaya başlamıştır. Özellikle Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla Türk Cumhuriyetlerinin bağımsızlık kazanması ve bunun sonucunda da kendi dillerine yönelme eğilimleri; dünyadaki sosyal ve ekonomik gelişmelere paralel olarak Türkiye'nin derin tarihî ve kültürel köklerinden edindiği mirasla bir kat daha önem kazanması; Avrupa Birliği sürecinde Avrupa ülkeleri ve Türkiye arasındaki ikili ilişkilerin gelişmesi; Türkiye'nin uluslar arası öğrenci değişim programlarına etkin olarak katılması ve Türkiye'deki eğitim olanaklarının iyi olması Türkçeye olan bu ilgiyi arttırmıştır.

Çok dillilik ve çok kültürlülüğün giderek önem kazandığı 21. yüzyılda yabancı dil öğretimi artık sadece dil becerisinin kazandırılmasından çok o dilin içinde geliştiği kültürün de öğretilmesini amaçlamaktadır. Bu sebeple öğrenciye hedef dili kullananların sosyal, kültürel yapısını, değer yargılarını, dünya görüşünü belirli ölçülerde tanıyabilmesine yardımcı olacak biçimde eğitim vermek gerekmektedir. Bu bağlamda "İstanbul Yabancılar İçin Türkçe'' öğretim seti yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminin, doğu kültürüyle batı kültürü arasında köprü durumunda olan ülkemiz kültürünü, düşünce tarzını aktaracak, günümüz şartlarına uygun, en güncel dil yöntemleri ile hazırlanmış kapsamlı bir settir. Bu set, 1933 yılından beri yabancılara Türkçe eğitimi veren İstanbul Üniversitesi Dil Merkezinin deneyim ve birikimlerinden oluşmuştur.

"İstanbul Yabancılar İçin Türkçe" öğretim setinin değişmez ilkesi Türkiye'nin resmî dili olan İstanbul Türkçesini, Türkçe eğitim alan öğrencilerimize en çağdaş teknik, metot ve yaklaşımlarla öğrenme fırsatı sunmaktır.

Yrd. Doç. Dr. Ferhat ASLAN
24.08.2012 / Beşiktaş

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER İÇİNDEKİLER İÇİND

DİL BİLGİSİ	DİNLEME	YAZMA	KONUŞMA
A. Sıfat fiiller (-mIş/(y)AcAk/ mAktA olan) B. Sıfat fiiller (-mIş/(y)AcAk/ mAktA olduğu) C. Edatlar (-DAn dolayı, nedeniyle, yüzünden, sayesinde, diye)	A. İstanbul modern B. Setenay Alpsoy ile röportaj C. Yıldız Kenter	A. İmgelerin gizini çözmek B. İstanbul C. Sanat sevgisi	A. Tablo çizim B. Sanatçının önemi C. Resim çözümleme
A. Ettirgen + Edilgen Çatılar B. İşteş + Ettirgen + Edilgen Çatılar C. Çift Ettirgen Çatılar	A. Suçlu kim? B. Suç ve ceza C. Kaşağı	A. Suçluları topluma kazandırma B. Olay raporu C. Suçluların eğitimi	A. Suçlu olma sebepleri B. Suç olayları C. Vicdan azabı
A. İkilemeler B. Mecaz anlam C. Ad aktarması	A. Pazarlık B. Mutluluk C. Ünlü bir komedyen ile röportaj	A. Fıkra yazma B. Argo C. İnsanları güldürmenin yolları	A. Başımızdan geçen komik bir olay B. Karikatürler C. Reklamda mizah unsuru
A. Çift olumsuzluk (-yor, -yA cAk, -mIş değil) B. Zarf-fiiller (-AcAk gibi -mIş gibi -cAsInA) C. Zarf-fiiller (-mA/Iş önce / sonra / itibaren)	A. Paranın çeşitleri B. Lüküs hayat C. Enerji etiketi	A. Parasız bir hayat B. Günümüzde kredi kartları C. Banka kartı	A. Kredi kartları B. Eloğlu C. Tasarruf tedbirleri
A. Anlatım bozukluğu B. Anlatım bozukluğu C. “mi” imalı soru	A. Dünyanın oluşumu B. Çevko geri dönüşüm çalışmaları C. Mars’ta yaşam	A. Doğa B. Kampanya oluşturma C. Uzay’a mektup	A. Hayatımızda doğa B. Çevre günü etkinlikleri C. Uzay işi
A. Var-yok kullanımları B. Durum eklerinin yan işlevleri C. Paragrafta anlam	A. Haberleşme tarihi B. Sosyal medyanın gücü C. Sokakta sosyal medya	A. Rapor hazırlama B. Reklam C. Sosyal medya ve başarı	A. Röportaj yapma B. Sosyal hayatta medya C. Yorumlar

BECERİLER

Edebi metinleri anlama
Birleşik zamanlı yapıda cümleler kurup anlama

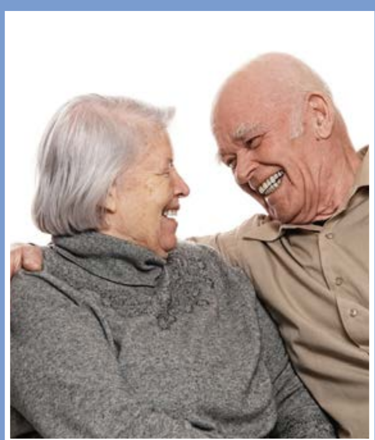
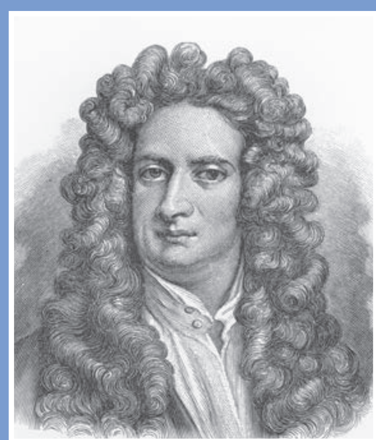
DİL BİLGİSİ

Hikâye birleşik zamanlar (-(I)yordu, -(I/A)rdı)
Hikâye birleşik zamanlar (-AcAktI)
Hikâye birleşik zamanlar (-mIştI)

KELİMELER

Zaman
Alışkanlıklar
Geçmiş

ÖYLE BİR GEÇER ZAMAN Kİ

okuyordum, oynuyordu, yazardım, giderdi	-Lisedeyken her hafta bir kitap okuyordum. -Ben yemek yaparken kızım bahçede oynuyordu. -Gençken şiir yazardım. -Ali arabası yokken işe tramvayla giderdi.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

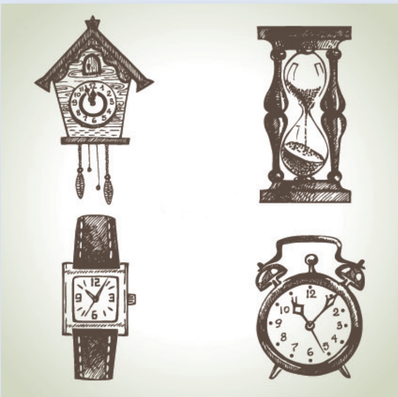
"Zaman öldürmek en pahalı harcamadır."

Balzac

1 Yukarıdaki sözden ne anlıyorsunuz? Yorumlayalım.

OKUMA

SAATİN İCADI

İnsanoğlu çağlar boyunca ''zaman'' denilen anlaşılması zor kavramla uğraşmış, yıldızlara ve güneşe bakarak zamanı anlamaya ve hesaplamaya çalışmıştır. Eski çağlarda insanlara sadece yağmurun, karın, soğuğun, sıcağın zamanını bilmek yetiyordu. Mevsimler insanların hayatlarını yönetiyor ve hasat zamanını, göç zamanını, barınma zamanını söylüyorlardı. Gittikçe daha küçük zaman birimlerine ihtiyaç duyan insan, yılı aylara ve ayları haftalara bölmeye başlamıştır.

Zaman geçişinin en belirgin göstergesi olan gün, güneş doğunca başlıyor ve çalışma süresi aydınlık zamanı kaplıyordu. İnsanların geceyi gündüze benzetme çabaları, günü daha küçük zaman birimlerine ayırmayı gerektiriyordu. Dakika ve saniyeler daha çağdaş dönemlerin ürünü olmakla birlikte, insanlar günü birkaç bölüme ayırmaya çalışmışlar ve gittikçe daha küçük zaman dilimlerine ihtiyaç duymuşlardır. Daha küçük zaman birimleri tarihî takvimle paralellik gösterir. Yılı ve günü ilk olarak birimlere bölen Sümerler, zamanı ölçmeye çalışmışlardır. Mısırlılarla devam eden bu çabalar Yunanlılar ve Romalılarla iyice gelişmiştir.

Saat, bugünkü halini alıncaya kadar hiç kuşkusuz çeşitli aşamalardan geçmiş, çeşitli şekiller almıştır. Haydi, gelin, insanların en eski çağlardan günümüze kadar kullandıkları saat türlerine bir göz atalım:

Güneş Saati:

Zamanı ölçmek için ilk çabalar güneş saatiyle başlamıştır. Bu ilk saatler, yüzyıllar boyunca zamanın ölçülmesi için kullanılan en yaygın araç olmuşlardır. Güneş saatleri, özel olarak hazırlanmış bir milin gölgesinin, Güneş'in görünen hareketine uygun olarak yine özel olarak hazırlanmış mermer, taş veya madenî bir zemin (kadran) üzerindeki hareketine göre zamanın ölçülmesine yarayan araçlardır. Saat, güneşin oluşturduğu gölgeyi ölçtüğünden güneş saatleri ancak bol güneşli ülkelerde ve gündüzleri kullanılabiliyordu.

Güneş saatlerinde zamanın uzunluğu bir mevsimden ötekine değişiyordu. Güneş saati karmaşık bir sistemdi ve çok esnekti. Daha basit sistemlere ve akşam saatlerini izlemeye duyulan ihtiyaç, değişik arayışlar getirdi ve insanlar zamanı ölçebilmek için gökyüzüyle ilişkisi olmayan başka araçlara yöneldiler.

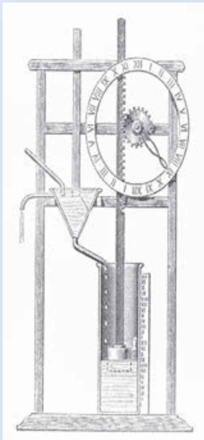

Kum Saati:

Kum saatleri zamanın geleneksel sembolüdür. Saatin ilk tasarımı olan yumurta biçiminde cam kaptan akan kum, yüzyıllar boyunca sabit kalmıştır. Saatlerde kumun yanında, zaman zaman pudra haline getirilmiş yumurta kabuğu, cıva ya da ince toz siyah mermer de kullanılmıştır. Kum saati, Avrupa'da ilk kez 8. yüzyılda kullanılmıştır. Camcılık becerisi geliştikçe, kumun doldurulduğu ağız da eritilerek kapatılmış ve nemlenerek akışın zorlaşmasının önüne geçilmiştir.

16. yüzyıldan günümüze kadar gelen bu saatler sadece zamanı ölçmek için değil, belirli bir sürenin başlangıcını ve bitişini göstermek için de kullanılmıştır. Soğuk iklimlerde su saatine göre daha yaygın kullanımı olduğu halde, kum saati gün boyunca zaman ölçümü için çok uygun bir gereç değildi. Bunun için ya çok büyük yapılması ya da başında her an birinin beklemesi gerekiyordu.

Su Saati:

Güneş saatleri kadar eskiye dayanan ancak tam zamanı bilinmese de ilk örnekleri Mısır'da bulunan su saatleri, dibinde delik olan bir kovanın boşalması ve dolmasıyla zamanı gösteriyordu. Bu saatler, zamana yeni bir bakış şeklini olanaklı kılmıştır. Güneş saatleri belirli bir zamanı gösterirken, su saatleri ne kadar zaman geçtiğini de gösteriyordu. Bu yüzden su saatinin icadı zaman ölçümünün gerçek başlangıcı sayılabilir.

Su saatleri yüzyıllar boyunca mekanik saatlerin bulunmasına kadar kullanılmıştır. Tek çanaktan oluşan su saatlerinde, içi su dolu ve altında bir delik olan çanağın içinden dışarı su boşaldıkça içindeki işaretler zamanın geçişini gösteriyordu. Birkaç çanaktan oluşan türlerde ise, su bir çanaktan diğerine doluyordu. Su saatlerinin başka bir çeşidi de dibinde delik olan metal bir kaptan oluşuyordu. İçi su dolu böyle bir kap daha geniş bir kabın içine konduğunda yavaş yavaş doluyor ve dibe batıyordu. Su saatleri, günümüzde hâlâ Kuzey Afrika'nın bazı bölgelerinde kullanılmaktadır.

Ateş Saati:

Zamanın ölçülmesi için değişik yöntem arayışlarıyla yapılan birçok deneme arasında ateş saati de bulunuyor. Petrol lambasının alevi ile çalışan saat mekanizmasında, tüketilen yağın bölmeli bir saydam kapta izlenmesi ya da kısalan mumun gölgesinin arkadaki bir cetvel üzerindeki boyuna göre saatler belirleniyordu.

Değişik türleri olan ateş saatleri ''alarm saati'' olarak bile kullanılıyordu. İstenen saat yerine iple bağlanan iki küçük ağırlık, alev ipi koparınca bakır bir yüzeye düşüp ses çıkarıyordu.

Mekanik Saatler:

İlk mekanik saatler, saati göstermek değil zamanı duyurmak üzere yapılmıştır. Bu saatler birer ağırlığa bağlı olarak çalışıyordu ve belirli zaman aralıkları ile gonga vuran tokmaklarla donatılmıştı. O dönemlerde saatlerin çan çalması gerektiğine inanılıyordu. İngilizcede saat anlamına gelen "clock" kelimesi Latince "clocca"dan gelmektedir ve çan anlamındadır. Ancak, daha sonra bu kelime, bütün saatleri tanımlamak için kullanılmıştır.

Mekanik saatler için bulunan mekanizma, ağırlığın asılı olduğu ipi ya da zinciri kısa aralıklarla tutan ve bırakan bir düzenektir ve bu tüm modern saatlerin ortak özelliğidir. Ucuna ağırlık bağlı bir metal çubuk ve yatay olarak gidip gelen bir milden oluşan mekanizmada, her gidişte bir tırnak salıveren bir düzenek oluşturulmuş ve milin hareketi de dış ucuna takılmış bir ağırlıkla kontrol edilmiştir. Böylece, başlangıçta dakikaların ve daha sonra da saniyelerin belirlenmesi mümkün olmuştur.

Zamanla küçülen saatler cepte ya da kolda taşınabilmiş başlanmış, başlangıçta sadece kadınların kullandığı kol saatleri I. Dünya Savaşı sırasında erkekler arasında da yaygınlaşmıştır.

2 Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayalım.

1. İnsanoğlu niçin zamanı ölçmeye ihtiyaç duymuştur?
2. Güneş saatinin kullanışlı olmamasının nedenleri nelerdir?
3. Metne göre hangi saatler sadece zamanı değil, ne kadar zaman geçtiğini de göstermektedir?
4. Mekanik saatlerin mekanizması nasıl çalışmaktadır?

3 Metne göre aşağıdaki cümleler doğru ise "D" yanlış ise "Y" yazalım.

1. Güneş saati bütün ülkelerde rahatlıkla kullanılabilir. (   )
2. Su saatinin çeşitli şekilleri bulunmaktadır. (   )
3. Ateş saati bugünkü çalar saatlerin yaptığı işi yapabiliyordu. (   )
4. Mekanik saatlerin takvimli modelleri de vardı. (   )

4 Aşağıdaki cümleler hangi saat çeşidini anlatmaktadır, yazalım.

1. Gölgenin boyunu ölçerek zamanı anlayabilirsiniz. (.....................)
2. Saniyeleri bile saymanız mümkün. (.....................)
3. Alev ipi koparınca alarm çalmaya başlıyor. (.....................)
4. Kovanın boşalma süresine bakarak zamanı anlayabilirsiniz. (.....................)

YA SİZ?

Mekanik ya da elektronik saatler icat edilmeden önce sizin ülkenizde hangi saat türlerinin kullanıldığını biliyor musunuz? Daha önce metindeki saatlerden görüp zamanı nasıl gösterdiğini anlamaya çalıştınız mı?

DİL BİLGİSİ

Şimdiki Zamanın Hikâyesi (Present Continuous Tense 'Imperfect')

Şimdiki zamanın hikâyesi, geçmişte devam eden eylemleri anlatmak için kullanılır. Bu kip aynı zamanda eskiden yapılan ama artık yapılmayan alışkanlıkları anlatmak için de kullanılır.
It is used to describe ongoing actions in the past. Although the mood does not exactly comply with the use of Present Continuous Tense in English, The mood in Turkish is also used to describe the habits/routins that once used to be done, but not any more.

	Olumlu	Olumsuz	Olumlu Soru	Olumsuz Soru
Ben	okuyordum	okumuyordum	okuyor muydum	okumuyor muydum
Sen	okuyordun	okumuyordun	okuyor muydun	okumuyor muydun
O	okuyordu	okumuyordu	okuyor muydu	okumuyor muydu
Biz	okuyorduk	okumuyorduk	okuyor muyduk	okumuyor muyduk
Siz	okuyordunuz	okumuyordunuz	okuyor muydunuz	okumuyor muydunuz
Onlar	okuyor(lar)dı	okumuyor(lar)dı	okuyor(lar) mıydı	okumuyor(lar) mıydı

Örnek:
Çocukken bütün gün sokakta oynuyorduk.
Siz otobüsün saatini bilmiyor muydunuz? Neden geç kaldınız?
Öğretmen geldiğinde öğrenciler kendi aralarında tartışıyorlardı.
Dikkat et! Neredeyse düşüyordun.

5 Aşağıdaki boşlukları örneklerdeki gibi dolduralım.

1. Sarah geçen yıl Türkçe kursuna git.............., şimdi üniversite öğrencisi.
2. Kapı çaldığında telefonla konuş............, bu yüzden geç açtım.
3. Suna ve Aysel geçen yıl küslerdi, birbirleriyle konuş............. .
4. Dün okula gelmediniz, ders olduğunu bil........... ....?
5. Sen geçen yıl Fatih'te otur........... ....? Şişli'ye yeni mi taşındın?
6. Sibel Rusya'ya gittiğinde hiç Rusça bil............. .
7. Az kalsın kamyon bisiklete çarp............. .
8. Evden çıktığımda yağmur yağ..........., bu yüzden şemsiyemi almadım.

Geniş Zamanın Hikâyesi (Used to / Would)

Geçmişte her zaman yapılan ve süreklilik taşıyan işleri anlatmak için kullanılır. Geçmişte sürekli yapılan ama şimdi yapılmayan işleri, eylemleri, alışkanlıkları anlatmak için bu kip kullanılır.

It is used to describe the activities which are always and continuously done. The mood is also used to describe actions, habits, and routins that once used to be done, but not any more.

	Olumlu	Olumsuz	Olumlu Soru	Olumsuz Soru
Ben	dinlerdim	dinlemezdim	dinler miydim	dinlemez miydim
Sen	dinlerdin	dinlemezdin	dinler miydin	dinlemez miydin
O	dinlerdi	dinlemezdi	dinler miydi	dinlemez miydi
Biz	dinlerdik	dinlemezdik	dinler miydik	dinlemez miydik
Siz	dinlerdiniz	dinlemezdiniz	dinler miydiniz	dinlemez miydiniz
Onlar	dinler(ler)di	dinlemez(ler)di	dinler(ler) miydi	dinlemez(ler) miydi

Örnek:

Selim gençliğinde pop müzik dinlerdi.

Çocukken erken yatmak istemezdik.

Sen buralara gelir miydin?

Çok param olsa, kendime güzel bir ev alırdım.

6 Aşağıdaki boşlukları örneklerdeki gibi dolduralım.

1. Sen üniversitedeyken futbol oyna........... ....?
2. Zehra'yı önceden parka annesi götür................ ama şimdi kendi gidiyor.
3. Aykut çocukken hiç et ye...................., şimdi yiyor.
4. Dedem eskiden sigara iç......................, ama artık içmiyor.
5. Üniversitedeyken her hafta sonu maça git................, şimdi zaman bulup gidemiyorlar.
6. Siz gençken hiç yüksek sesle müzik dinle........... ....? Şimdi niye gençlere anlayış göstermiyorsunuz?
7. Eskiden buralara çok kar yağ.................., küresel ısınmanın etkisinden olsa gerek, artık yağmıyor.
8. Öğrenci evimizde arkadaşlarla sabahlara kadar sohbet et............... .
9. Senin yerinde olsaydım, o teklifi kabul et.............. .
10. Daha çok paramız olsaydı, o evi satın al............. .

7 **Aşağıdaki metni görülen geçmiş zaman (-DI), görülen geçmiş zamanın hikâyesi (-yordu) ve geniş zamanın hikâyesi (-(A/I)rdI) ile tamamlayalım.**

Öğretmenlerim içinde beni en çok etkileyen, hayatımın şekillenmesinde tesiri bulunan, unutamadığım matematik öğretmenim Saffet Hoca'dır. Saffet Hoca sınıfa girerken normal hâlini kapıda bırakır, içerde bambaşka bir âlemin adamı ol…………….. . Şakalar, espriler, her ders için önceden hazırladığını hissettiğimiz fıkralar, kısa hikâyeler anlat…………….. . Zil çalar ama sınıftan çıkmak iste…………….. . Matematik dersinden çıkmak istemeyen öğrenciye şaşılır değil mi? Fakat biz iste…………….. . Bunu hocamızın sözünü ettiğim haline bağlamak doğru olur elbette. Dışarıda gayet ciddi bir dava adamı, bir hoca, bir ağabey, bir arkadaş, bir yol gösterici, bir rehberdi. Ama sınıfta yeni bir dünyanın inşacısı rolüne bürün…………….. hem şakalaş…………….. hem gülüş…………….. hem dersini anlat…………….. hem gönlümüzü alır hem de mesajını bize ilet…………….. .

Geçen yaz hükümet konağının arka sokağındaki otobüs durağında kırk dakikaya yakın konuş…………….. . Kitaplarımın isimlerinden, içeriklerinden, okura vermek istediğim fikirlerimden söz et…………….. . Bu kadar büyük bir ilgiyle karşılaşmak, üstelik hayatımı değiştiren, yönlendiren bir öğretmen tarafından takip edilmek beni sevindir…………….. .

Saffet Hoca, liseyi okuduğum yıllarda öğrencilerle yurtta kal…………….. . Beni de yanına almıştı. Her akşam ders çalışıyor, soru çözüyor ve düzenli kitap oku…………….. . Beni asıl cezbeden kitaba olan ilgisiydi. Ara sıra yurdumuza edebiyat hocamız Metin Bey de gel…………….. . Metin Bey konuşması çok düzgün, hitabeti etkileyici, Saffet Hoca'mızın da en itibar ettiği, "üstadım" dediği bir insandı. Edebiyatı seçmemde Saffet Hoca'nın beni kitaba yönlendirmesinin yanında Metin Hoca'nın da büyük tesiri olmuştur.

Saffet Hocayı unutmam mümkün değil. Yaz tatillerinde ailesinin yanına git…………….. . Kendi memleketine Cuma günü varmak zorundaydı; çünkü Hoca'mızın köyüne araba sadece Cuma günleri çalış…………….. . On günden fazla kalmadan dön…………….. . Bizi de tatillerde evlerimizden çağırır, yaz vakti bütünüyle okuldan uzaklaşmamızı iste…………….. . Yaz günü, tatil günleri onun yanında eğitim öğretim devam et…………….. . Çokça da kitap okur, soru çöz…………….. . İlkokul üçe kadar öğretmenliğimi yapan Hüseyin Öğretmen'i gör…………….. onda. Hüseyin Öğretmen beni bir dağ köyünde okutmuştu. Her okul dağılışında ödüllendirir, bir şeker ver…………….. . Ondan bir sonraki gün yine şeker alabilmek için eve gelir gelmez ödevlerimi yapar sonra evimizin alt katına, ahıra iner babama, anneme yardım et…………….. .

Öğrencilik hayatım boyunca bütün öğretmenlerimde Saffet Hoca'mın izlerini ara…………….., bulduklarımla iyi ilişkiler kur…………….., onlardan çok istifade et…………….. . Aynı izi bulamadıklarıma ise her zaman mesafeli yaklaş…………….. .

DİNLEME

TAKVİMİN TARİHİ

8 Metni dinleyelim ve soruları cevaplayalım.

1. Dünyada en çok kullanılan takvimler hangileridir ve bunlar hangi yıl düzenine göre oluşturulmuştur?

2. Miladi takvim ve hicri takvim hangi olaylarla başlar?

3. Ay yılı ve güneş yılı arasında kaç gün fark vardır?

4. Güneş yılına dayalı ilk takvimi kimler geliştirmiştir?

9 Metni dinleyelim ve aşağıdaki boşlukları tamamlayalım.

1. Türklerin en eski takvimi .... takvimidir.

2. Miladi takvim .... yılına göre hazırlanmıştır.

3. Hicri takvim .... başlangıç olarak almaktadır.

4. Modern takvimlerin temeli .... yüzyılda atıldı.

5. .... hem geçmişe hem de geleceğe yönelik bir takvim sistemi kurmuşlardı.

10 Metne göre aşağıdaki cümleler doğru ise "D" yanlış ise "Y" yazalım.

1. Takvim zamanın parçalara bölünüp bir düzen içinde gösterildiği çizelgedir. ( )

2. Miladi takvim ay yılına göre hazırlanmıştır. ( )

3. Mısırlılar ay takvimi kullanmışlardır. ( )

4. Babil takviminde bir ay 29,5 gündür. ( )

5. Mısırlılar takvimlerini Nil'in taşma dönemlerine göre yapılandırdılar. ( )

YAZMA

11 Ülkenizde hangi takvimi kullanıyorsunuz? Bu takvimin ortaya çıkış hikâyesini yazalım.

KONUŞMA

12 Saat olmasaydı hayatımız nasıl olurdu? Tartışalım.

bitirecekti, gelmeyecek miydiniz, anlatmayacaktın	-Hastalığı nedeniyle okula ara vermeseydi o da arkadaşları gibi bu yıl okulunu bitirecekti. -Dün akşamki düğünde sizi göremedim, gelmeyecek miydiniz? -Bence hata ettin, her şeyi ona anlatmayacaktın.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

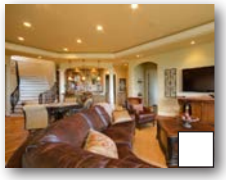
1 Aşağıda yaşlı bir adamın gençken kurduğu ama yapamadığı hayalleri yer almakta. Bu hayalleri resimlerin altlarına yerleştirelim.

1. İyi bir okuldan mezun olacaktım.
2. Ünlü bir doktor olacaktım.
3. Çok param olacaktı.
4. Çılgın sporlar yapacaktım.
5. Çok pahalı bir araba alacaktım.
6. Her yaz tatile çıkacaktım.
7. Eşime pahalı hediyeler alacaktım.
8. Çok lüks bir evde oturacaktım.

OKUMA

24 SAAT YETMİYORSA...

Çağımızın en önemli sorunlarından biri zamansızlık. Kime sorsanız başını kaşıyacak zamanı olmadığından, işlerini bir türlü yetiştiremediğinden şikâyet ediyor. Örneğin işlerini bitiremeyen sekreter, "Biraz daha zamanım olsaydı, evrakları hazırlayacaktım"; yemeği yetiştiremeyen ev hanımı, "Misafir gelmeseydi, o yemeği pişirecektim"; istediği üniversiteyi kazanamayan öğrenci, "Bir yıl daha hazırlanmaya zamanım olsaydı, Tıp Fakültesinde okuyacaktım" diyor. Bu tür yakınmaları çevrenizden sıkça duymuşsunuzdur. İşte hayatı 24 saate sıkıştıramayanlar, ''Keşke gün 24 saatten fazla olsaydı.'' diyenler için bir psikoterapistten tavsiyeler...

Elinize bir kâğıt kalem alın ve düşünmeye başlayın. Öncelikle hafta boyunca, daha sonra gün boyunca zamanınızı en fazla nerede harcıyorsunuz, anlamaya çalışın. "Koca bir hafta ne yaptım? Bunları yaptım ama asıl yapmak istediklerim bunlar mıydı? Geçtiğimiz hafta boyunca yapmak istediğim hangi önemli işleri bir türlü yapamadım?" gibi sorularla liste hazırlayın. Kâğıdın bir yüzü yapmak istedikleriniz ama yapamadıklarınız, ikinci yüzü yaptıklarınız ve yaparken gereksiz yere zaman harcadıklarınız şeklinde olsun. Gözünüzle zamanın nelere gittiğini fark edince, zamanı yönetmeye olan hevesiniz artacaktır.

Çalışan da olsanız, ev hanımı da olsanız fark etmez. Her gün için yapılacaklar listesi hazırlayın. Ama listeniz makul bir liste olsun. Yapabileceğinizden fazlasını yazıp listenin gerisinde kalmaktansa, aşırı ideal olmayan ama makul bir listeyle başlayın yeni güne. Ve her akşam listenizin ne kadarını yerine getirdiğinizi kontrol edin. Yapamadıklarınız hakkında düşünün. Kendinize "Neden yapamadım? Benimle ilgili nedenlerden dolayı mı, yoksa hesap edemediğim ayrıntılardan dolayı

mı?" diye sorun. Eğer hesap edemediğiniz ayrıntılar her akşam dikkatinizi çekiyorsa, planınızda olmayan işlere çok zaman ayırıyorsunuz demektir. Ani gelen teklifler, başka insanların ricaları vs. Bu durumda birilerine "hayır" demeye başlamanız gerekir. Diyelim ki evinizi temizlemek için harekete geçtiniz, o sırada bir arkadaşınız aradı ve kahve içmeye davet etti. "Bugün olmaz, işe başladım, yarın gelirim." derseniz ve yarınki listenize arkadaşınızla kahve içmeyi de eklerseniz gününüzü planlamış olursunuz.

En tipik hata, önemli sandığınız işlerinizin aslında yeterince acil olmadığı gerçeğidir. Bu ikisini birbirinden iyi ayırmanızda fayda var. Diyelim ki buzdolabını temizlemeniz gerekli, çünkü çok pis. Onunla zaman kaybediyorsunuz ama aynı zamanda markete gitmeniz gerekli çünkü evde yenecek bir şey yok! Böyle durumlarda sizin için önemli olan değil, acil olan devreye sokulmalı. Zaman yönetimi hakkında en önemli tüyo bu aslında: ''Önemli olan değil, acil olan önce yapılacak!''

Zamanı iyi yönetmek için yapılması gereken bir başka iş de televizyon başında harcanan vakitleri azaltmak. Her gün için en çok sevdiğiniz bir programı seçip onu düzenli izleyebilirsiniz belki, ama hepsini düzenli izlemeye kalkışırsanız yandınız! Kararlı olmalısınız. En azından televizyon izlerken ütünüzü yapabilir, yemeğinizi hazırlayabilirsiniz. Böylece hem istediğiniz programı izlemiş olursunuz hem de evdeki işlerin bitmesini sağlarsınız.

Çalışan kesimin televizyon tutkusu yok ama ''facebook''u, ''mail''leri var. Sizler de önemli işlerinizi yapmadan önce maillerinizle fazla zaman geçirmemeye özen gösterin. İşinizin bir parçası olarak maillerinize bakmak zorundaysanız bile, zaman öldürmenize neden olacak türden gereksiz postaları biliyorsunuz nasılsa. Hiç olmazsa onlara baktığınız zamanı ortadan kaldırmaya gayret edin. Telefon görüşmeleriniz de fazla zaman alıyor olabilir. Mümkün olduğunca konuşma sürelerinizi kısaltın. Konuşmalarınızı kısaltamıyorsanız, iş yaparken telefonunuzu sessize alıp kendinizden uzaklaştırın. Bir işi bitirdikten sonra diğer işinize geçmeden önce kim aramış diye bakın, acil olanlarına geri dönün. Uzun konuşup sizi oyalayacak olan görüşmeleri iş bitimine erteleyin.

Zamanınıza değer verin ki başkaları da sizin zamanınıza değer versin. Çalışanlar için de ev hanımları için de geçerlidir bu prensip. Evinize veya iş yerinize belirli kişiler sürekli gidip geliyorlarsa ve siz bir şey söyleyemiyor ama kendi işinizi aksatmalarından dolayı rahatsızlık yaşıyorsanız, durumu tatlı bir dille karşı tarafa iletmelisiniz.

Bazı günler insanın keyfi ve enerjisi yerindedir. O gibi anlarda en sevmediğiniz ve zorunuza giden işlerinizi bitirmeye çalışın. Ayrıca, gün içinde yapacağınız birbiriyle ilişkili işleri birlikte yapmaya çalışın. Böylece zamandan kazanmış olursunuz.

Herhangi bir işe başlarken, gereğinden fazla zamanınızı almaması için belirli bir zaman belirleyin; örneğin iki saat içinde şu işi bitireceğim, gibi. Ve o iki saatte bitirin. Rutin işleriniz için ne kadar zaman ayırdığınıza bakın. Daha hızlı yapmak için kısaltılmış zaman dilimleri belirleyin kendinize, böylece daha hızlı çalışırsınız.

Her günün akşamı mümkün olduğunca gününüzü gözden geçirin. "Ne yapmak istiyordum, ne kadarını yaptım?" diye sorun kendinize. Programınızın gerisinde kaldığınız yerleri ve geri kalma nedenlerinizi tespit edin. Ertesi gün için yapacağınız yeni listenizde bugünkü hataları yapmamaya çalışın.

Bu kadar öneriye rağmen yine de zaman planlaması yapamayanlar için son bir öneri daha: Bir işte kendinizi disiplin altına almak istiyorsanız, o konuda kendinizi zorlamanız, belki biraz da hoşlanmadığınız hâlde onu yapmanız gerekli. Yani kendinizi zorlamadan, keyfinizi bozmadan zaman yönetimi olmaz.

2 **Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayalım.**

1. Zaman yönetiminin temel ilkesi nedir?
2. "Başını kaşıyacak zamanı olmamak" sözünden ne anlıyorsunuz? Sizin dilinizde aynı anlamda kullanılan hangi deyimler var?
3. Size göre zamansızlık gerçekten bir sorun mudur, yoksa bir mazeret midir?
4. Her şeye rağmen zamanınızı planlayamıyorsanız ne yapmanız gerekiyor?

3 **Yukarıdaki metinde zaman yönetimiyle ilgili bir takım tavsiyeler veriliyor. Bunların hangilerinin çalışanlar için, hangilerinin ev hanımları için, hangilerinin ise her ikisi için olduğunu yazalım.**

Çalışanlar için	Ev hanımları için	Her ikisi için
....	....	....
....	....	....
....	....	....
....	....	....

4 **Metinde geçen aşağıdaki kelimeleri eş / yakın anlamlılarıyla eşleştirelim.**

1. tüyo	a. öneri
2. şikâyet	b. sıradan
3. tavsiye	c. yakınma
4. ayrıntı	ç. çaba
5. rutin	d. ipucu
6. gayret	e. detay

YA SİZ?

Sizce zaman yönetimi nedir? Başarı için mutlak bir zaman yönetimi şart mıdır?

DİL BİLGİSİ

Gelecek Zamanın Hikâyesi (Future In the Past)

Bu kip, geçmişte yapılan gelecekle ilgili planları anlatmak için kullanılır. Bu planlar, gerçekleşmiş ya da gerçekleşmemiş olabilir.

It is used to describe future plans made in the past. These plans may be realized or unrealized.

	Olumlu	Olumsuz	Olumlu Soru	Olumsuz Soru
Ben	gidecektim	gitmeyecektim	gidecek miydim	gitmeyecek miydim
Sen	gidecektin	gitmeyecektin	gidecek miydin	gitmeyecek miydin
O	gidecekti	gitmeyecekti	gidecek miydi	gitmeyecek miydi
Biz	gidecektik	gitmeyecektik	gidecek miydik	gitmeyecek miydik
Siz	gidecektiniz	gitmeyecektiniz	gidecek miydiniz	gitmeyecek miydiniz
Onlar	gidecek(ler)di	gitmeyecek(ler)di	gidecek(ler) miydi	gitmeyecek(ler) miydi

> **NOT:** Gelecek zamanın hikâyesinin olumsuzu, bazen pişmanlık bildirir.
> *The negative sometimes tells of regret.*
> **Örnek:**
> Söylemem gerekirdi.
> Sana bu sözleri söylemeyecektim.

Örnek:
Dün alışverişe çıkacaktım ama vakit bulup çıkamadım.
Bu kadar çok yemeyecektin, bak şimdi miden bulanıyor.
Siz toplantıda konuşma yapmayacak mıydınız? Niçin gelmediniz?

5 Aşağıdaki boşlukları örneklerdeki gibi dolduralım.

1. Sevim bize gel.................. ama sanırım unuttu.
2. Güya artık bize yalan söyle........................ .
3. Sınav için sabaha kadar çalış.................. ama uykuya yenik düştüm.
4. İşlerinden çok sıkılmıştı, artık tatile çık........................ .
5. Mete bizi burada bekle................ ....? Neden hâlâ gelmemiş?
6. Hiç parası kalmamış. Bu kadar alışveriş yap........................ .
7. Sinem bugün borcunu öde................ ....? Neden hâlâ getirmedi?
8. Üniversiteyi bitirip başarılı bir doktor ol................. ama maddi problemlerinden dolayı okulu bırakmak zorunda kaldı.

6 Aşağıdaki metni görülen geçmiş zaman (-DI), gelecek zaman (-(y)AcAk), şimdiki zamanın hikâyesi (-Iyordu), geniş zamanın hikâyesi ((A/I)rdI) ve gelecek zamanın hikâyesi (-(y)AcAktI) ile tamamlayalım.

Bornova'da temmuz ayı çekilmez olurdu. Sıcaklık kırk dereceye ulaşır, rüzgârlı havalarda körfezin pis kokusu Bornova'ya kadar gel............ . Bunun için yerli halk, sırf bu yüzden, temmuz ayı gelmeden Bornova'yı terk eder ve tatil yörelerine kaç............. .

Bu sene karısı Nihal Hanım'ın hastalığı nedeniyle, her sene gittikleri tatil beldesine gidemeyen Bekir Bey, sıcaktan yapış yapış olmuş hantal bedeniyle ilçenin meydanına çıkan yokuşu tırman............ . Fazla kilosu ve kel kafası, sıcağı, onun için daha da çekilmez kıl............. . Tüm bunların üstüne bir de yorgunluk eklenince, gün Bekir Bey için tam bir işkenceydi. Neyse ki hastaneden alması gereken test sonuçlarını almış, işlemlerini öğle tatiline kadar bitirebil............ . Bekir Bey'in aslında ne sıcak ne de yorgunluk umurundaydı. Çünkü karısının tahlil sonuçları olumsuz çıkmıştı. Bekir Bey'in kulağında hâlâ doktorun söylediği sözler yankılan................: "Karınızın hastalığı karşısında tıp maalesef çaresiz. Nihal Hanım yaklaşık iki ay içinde felç ol............. ve zamanla beyinsel faaliyetlerini de yitir............. . Tıp doktorları böyle konuş............. ama ben bir dost olarak size gerçekleri söylemeyi gerekli gör............. ."

Doktor, Nihal Hanım ölecek dememişti. Yalnızca felç olacak ve beyinsel faaliyetlerini kaybet............. . Daha acımasız bir anlatımla bilinçsiz bir yatalak ol............. . Doktorun odasından çıkarken, onu bekleyen hayatın yeni koşullarına uygun planları çoktan kafasında tasarlamaya başlamıştı. İlk iş olarak, ne olursa olsun, Nihal Hanım'a gerçeği söyle............. .

Eve girdiği zaman düşündüğünü yap............. . Hiç oyalanmadan Nihal Hanım'ın yattığı odaya yönel............. . Bekir Bey'in odaya girdiğini gören Nihal Hanım, öksürmekten bitkin düşmüş ince bedenini doğrultmaya çalış............. . Bekir Bey, onun doğrulmasına yardım et............. ve ellerini ellerinin içine alarak yatağın bir köşesine otur............. .

Bekir Bey her şeyi anlatıp Nihal Hanım'ın gözlerinin içine baktığında, orada, yanaklara doğru taşmaya hazır iki damla gözyaşı gör............. . İkisi de tek bir kelime söyle............. . Nihal Hanım yaşamın kendisine sunduğu her şey gibi, bunu da sessizce kabullen............. . Yatağa uzanıp gözlerini kapa............. ve rüyalar âlemine doğru istemeyerek yönel............. .

Nihal Hanım uyandığında Bekir Bey, elinde yemeklerle ve ilaçlarla dolu bir tepsiyle başında bekle............. . O, yemeğini sessizlik içinde yerken Bekir Bey ona düşüncelerini anlat.............: Her şeyin ilacı sevgiydi ve ikisi el ele verip bu kötü durumu lehlerine çevirebil............. . Nihal Hanım'ın hiçbir şey yapmasına gerek yoktu, ümidini kaybetmemesi yeterliydi. Her şeyi Bekir Bey yap............. . İlk iş olarak bir hizmetçi tut............. ve ev işlerini bundan sonra o gör............. . Bu süre içinde, morallerini bozacak her türlü olaylardan ve kişilerden uzak dur............. . Sevdikleri insanlarla görüş............. ve Nihal Hanım'ın gücü yettiği ölçüde, nişanlıyken her buluştuklarında gittikleri hoş mekânlara git............. .

DİNLEME

7 Şiiri dinleyelim ve aşağıdaki boşukları dolduralım.

OLMAK İSTERDİM

Şu anda İstanbul'da olmak isterdim.
Mihrabat Korusu'nun dar yollarında seninle
Yan yana, ... yürümek...
Bir de martıların .... seyretmek İstanbul'u.

Bir de sen .... yanımda adamım.
Bakarken Çamlıca´dan mehtaba,
.... en güzel aşk şarkılarını.
Ve ben senin gözlerinde ....,

Seni Seviyorum diye .... Marmara´ya
Şimdi .... belki ama,
Ne Mihrabat Korusunun dar yollarında,
Seninle yan yana, ...
Yürüyebildik...

Ne de .... Çamlıca'dan mehtaba
Ne de .... en güzel aşk şarkılarını
Sadece .... gözlerinde ama
Seni seviyorum diye .... Marmara'ya...

Özdemir Asaf

8 Aşağıdaki soruları şiire göre cevaplayalım.

1. Yukarıdaki şiirin konusu nedir?
2. Şair kime seslenmektedir?
3. Şair nelere özlem duymaktadır?

YAZMA

9 İstediğiniz zamana dönme şansınız olsaydı hangi zamana gitmek isterdiniz ve neler yapardınız? Hayal edelim ve yazalım.

KONUŞMA

10 Aşağıda "zaman" kavramıyla ilgili bazı Türk atasözleri yer almaktadır. Bu atasözleri hakkında düşündüklerimizi söyleyelim ve kendi ülkemizin "zaman" ile ilgili atasözlerini arkadaşlarımızla paylaşalım.

Terazi tartıyla, her şey vaktiyle ölçülür.
Vakit nakittir.
Demir tavında dövülür.
Vakitsiz öten horozun başını keserler.
Geçti Bor'un pazarı, sür eşeği Niğde'ye.
Ağaç yaşken eğilir.

çalışmıştı, gitmemişti, okumamış mıydı	-İzmir'e taşınana kadar yıllarca bu fabrikada çalışmıştı. -On yedi yaşına kadar hiç sinemaya gitmemişti. -Acaba kendisine yazdığımız notu okumamış mıydı?

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1 Aşağıdaki paragrafta Hasan'ın unutamadığı bir çocukluk anısı yer almakta. Buna benzer komik bir çocukluk anınızı arkadaşlarımıza anlatalım.

Bir gün komşumuz Hale Teyze çocuklarıyla beraber bize gelmişti. Annem misafirlerimiz için çok güzel pastalar, börekler hazırlamıştı. Salonda çok gürültü yaptığımızdan olsa gerek, biz çocuklara pastalarımızı mutfakta yememizi söylemişti. Hale Teyze'nin büyük oğlu Ömer benimle, küçük oğlu Selim ise kardeşimle yaşıttı. Hepimiz büyük bir iştahla pastalarımızı yemeye başlamıştık. Selim gazozunu hepimizden önce bitirip kardeşimden gazoz istemişti. Kardeşim de yanlışlıkla gazoz yerine çamaşır suyu doldurmuştu bardağa. Selim'in bir yudum içtikten sonraki yüz ifadesini ve çığlığını ömrüm boyunca unutamam.

OKUMA

ÜNLÜ BİLİM ADAMLARININ ÇOCUKLUKLARI

Albert Einstein

14 Mart 1879'da Almanya'da dünyaya gelen Albert Einstein'ın babası Hermann bir elektrik şirketinin sahibi, annesi Pauline ise yetenekli bir piyanistti. Albert iki buçuk yaşındayken, kız kardeşi Maja dünyaya gelmişti. Albert okula başlamadan önce konuşma zorlukları yaşıyordu, annesi ve babası bu durumdan kaygılanarak onu doktora götürmüşlerdi. Bir gece yemek yerken sessizliğin içinden Albert'in sesi duyulmuştu: ''Bu çorba çok sıcak.'' Ailesi daha önce niye hiç konuşmadığını sorunca Albert şöyle yanıt verdi: ''Çünkü şimdiye kadar her şey düzenliydi.''

Dört beş yaşlarında hasta bir şekilde yataktayken babası onu neşelendirmek için manyetik bir pusula vermişti. Pusula ibresinin hareketini o yaşta oldukça gizemli bulmuştu ve o pusula kendisinde büyük bir merak uyandırmıştı. Pusulayı defalarca etrafında döndürmesine rağmen içindeki ok aynı noktayı işaret ediyordu. Einstein, boş uzayda güçlerin olduğunu ve pusulaya etki ettiklerini söylemişti.

Einstein ilkokula başladıktan sonra, okuldaki sıkı disiplinden ve ezberci anlayıştan rahatsız olmaya başlamıştı. Albert dokuz buçuk yaşındayken Katolik ilkokulundan ayrılıp Luitpold Gymnasium'da eğitim görmeye başlamıştı. Gymnasium Antik Yunanca ve Latinceye büyük önem veriyordu. Müfredatta ayrıca modern diller, coğrafya, edebiyat ve matematik de bulunuyordu. Einstein, Latince ve matematikteki keskin mantığı seviyor ve bu derslerde en yüksek notları alıyordu. Gymnasium ilkokuldan çok daha sıkı bir disipline sahipti. Einstein burada otoriter öğretmenler ile sürekli çatışıyordu ve öğretmenleri Einstein'ın bağımsız, isyankâr kişiliğinden hiç hoşlanmıyordu.

Thomas Edison

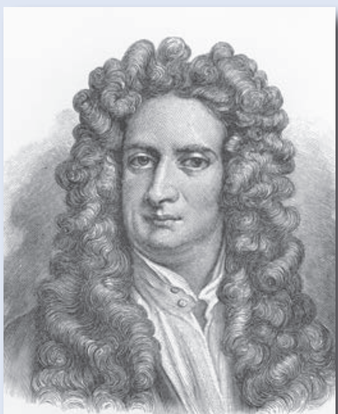
İnsanlık tarihinin en büyük mucitlerinden biri olan Thomas Edison, 1847'de Amerika'nın Ohio eyaletinde dünyaya geldi. Yedi çocuklu bir ailenin en küçüğüydü. Yedi yaşındayken ailesiyle birlikte Michigan'daki Port Huron'a yerleşmiş, ilköğrenimine burada başlamıştı. Fakat başladıktan yaklaşık üç ay sonra algılamasının yavaşlığı nedeniyle okuldan uzaklaştırılmıştı. Bundan sonraki üç yıl boyunca özel bir öğretmen tarafından eğitildi. Son derece meraklı ve yaratıcı kişiliğe sahip bir çocuk olan Edison, 10 yaşına geldiğinde fizik ve kimya kitaplarına merak sarmıştı. Bu arada evlerinin kilerinde bir kimya laboratuvarı kurmuştu. Özellikle kimya deneylerine ve Volta kaplarından elektrik akımı elde etmeye yönelik araştırmalara ilgi duymuş; bir süre sonra kendi başına bir telgraf aleti yapmış ve Mors alfabesini öğrenmişti. O günlerde geçirdiği ağır bir hastalık sonucu kulakları zor işitmeye başlamıştı. 12 yaşındayken ailesine yardım etmek için Port Huron ile Detroit arasında çalışan bir trende dergi ve meyve satmaya başlamıştı. Bir yandan da evlerindeki laboratuvarını trenin yük vagonuna taşıyarak, çalışmalarını burada sürdürüyordu. Ama bir gün içinde kimyasal madde bulunan şeylerden biri kırılıp vagonda yangın çıkınca Edison hem trendeki işinden oldu hem de ömür boyu ağır işitmesine yol açacak biçimde yaralandı.

Alexander Graham Bell

Telefonun mucidi olarak bilinen Alexander Graham Bell 3 Mart 1847'de İskoçya'da doğdu. Graham Bell'in annesi doğuştan işitme engelliydi. Dedesi ve babası yıllarını işitme engellilere adamıştı. Özellikle babası işitme engellilere duymasalar bile konuşmayı öğretmenin yollarını geliştirmeye çalışmıştı. İki kardeşi veremden ölünce, babası kalan tek oğlunun sağlığı için Kanada'ya göçmüştü. Alexander Graham Bell yaşıtlarından önce okuma yazmayı öğrenmiş ve çocukluğundan itibaren konuşmada tonlamaya önem vermişti. Başkalarının aksine sağır annesiyle kısık ses tonuyla konuşurdu. Annesinin kendisini anladığını görünce ses konusundaki teorilerini geliştirmeye başlamıştı. Daha 14 yaşındayken bilim ve teknolojiyle yakından ilgilenen Alexander Graham Bell, babasıyla gittiği Sir Charles Wheatstone'un konuşma makinesi gösterisinden çok etkilenmişti. Babasıyla eve dönüşlerinde kendi makinelerini yaptılar. Alexander Graham Bell, 16 yaşına geldiğinde müzik ve etkili konuşma dersleri vermiş, sağırlara konuşmayı öğretmeyi başarmıştı.

Isaac Newton

Isaac Newton, 4 Ocak 1642'de, bir İngiliz çiftçi ailesinin çocuğu olarak Lincolnshire'da dünyaya geldi. Babası, Newton doğmadan üç ay önce ölmüştü. Erken doğum'la dünyaya gelen Newton, o kadar zayıf, o kadar çelimsizdi ki çevresindeki kimse onun yaşayacağına inanmıyordu.

Newton üç yaşında iken annesi ikinci kez evlendi. Bunun üzerine bakımı anneannesine kalmıştı. Isaac Newton, çocukluğunda yaşıtları gibi dinç, canlı ve hareketli değildi. Bu nedenle arkadaşlarının oynadığı oyunların birçoğuna katılmazdı. Arkadaşlarıyla eğlenmek yerine, eğlencesini ve oyuncaklarını kendisi tasarlıyordu. Geceleri köylüleri korkutmak için yaptığı kandilli uçurtmalar, zamanının büyük bir kısmını ayırarak yaptığı su çarkları ve güneş saatleri onun zekâsının ne denli gelişmiş olduğunun işaretleriydi.

2 Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayalım.

1. Yukarıdaki metinde yer alan bilim adamlarının çocukluklarının ortak yönleri nelerdir?
2. Einstein'ın uzun yıllar konuşmamasının nedeni nedir?
3. Edison'un algılama yavaşlığı nedeniyle okuldan uzaklaştırıldığı halde büyük bir bilim adamı olması neye bağlanabilir?
4. Graham Bell'i telefonu icat etmesine kaynaklık eden çalışmalara götüren temel neden nedir?
5. Newton neden yaşıtlarıyla oynamak yerine zamanın çoğunu çeşitli tasarımlar yaparak geçiriyordu?

3 Yukarıdaki metinde aşağıdaki sorulardan hangilerinin cevabı vardır? İşaretleyelim.

1. Einstein'ın ailesi niçin onun için endişeleniyordu? ( )
2. Einstein hangi alanda üniversite eğitimi aldı? ( )
3. Edison niçin algılama sorunları yaşıyordu? ( )
4. Edison niçin işini kaybetti? ( )
5. Newton niçin arkadaşlarıyla oyun oynamazdı? ( )
6. Newton hangi okulları bitirdi? ( )
7. Metindeki bilim adamlarının çocuklukları neden sorunludur? ( )
8. Metindeki bilim adamlarını buluşlarını yaparken kimlerden destek görmüşleridir? ( )

4 Aşağıdaki cümleler hangi bilim adamını anlatmaktadır, yazalım.

1. Trenlerde dergi satarak ailesine yardım ediyordu. (.....................)
2. Konuşma makinesi gösterimi ona ilham vermişti. (.....................)
3. Yaşıtlarına göre oldukça zayıf ve çelimsizdi. (.....................)
4. Kardeşi kendisinden iki buçuk yaş küçüktü. (.....................)
5. Annesinin kulakları işitmiyordu. (.....................)
6. Okuldaki sıkı disiplin yüzünden öğretmenleriyle arası iyi değildi. (.....................)

YA SİZ?

Bu metinde anlatılanlardan başka ilginç çocukluk öyküleri olan ünlü insanlar biliyor musunuz? Anlatalım.

DİL BİLGİSİ

Öğrenilen Geçmiş Zamanın Hikâyesi

Öğrenilen geçmiş zamanın hikâyesi, geçmişte yapılan bir eylemden daha önce yapılan işleri (geçmişten önceki geçmiş) ifade eder. Bu kip, geçmiş zamanda ortaya çıkan ve biten bir eylemi anlatmak için kullanılır.

It refers to the actions done before another action (past before past). This mood is used to describe an action that occured and ended in the past.

	Olumlu	Olumsuz	Olumlu Soru	Olumsuz Soru
Ben	anlamıştım	anlamamıştım	anlamış mıydım	anlamamış mıydım
Sen	anlamıştın	anlamamıştın	anlamış mıydın	anlamamış mıydın
O	anlamıştı	anlamamıştı	anlamış mıydı	anlamamış mıydı
Biz	anlamıştık	anlamamıştık	anlamış mıydık	anlamamış mıydık
Siz	anlamıştınız	anlamamıştınız	anlamış mıydınız	anlamamış mıydınız
Onlar	anlamış(lar)dı	anlamamış(lar)dı	anlamış(lar) mıydı	anlamamış(lar) mıydı

Örnek:
Amerika'ya gitmeden önce İngilizce öğrenmiştim.
Bence onun ne demek istediğini anlamamıştı.
Siz Ömer'le daha önce tanışmamış mıydınız?

5 Aşağıdaki boşlukları örneklerdeki gibi dolduralım.

1. Hakan çocukluğunu küçük bir kasabada geçir................. .
2. Sen daha önce bir reklam filminde oyna.............. ....?
3. Sınavım çok kötü geçti ama üzgün değilim, zaten çalış................. .
4. Sevim bayram sabahı erkenden kalkıp hazırlan................. .
5. Emekli olana kadar yıllarca bu fabrikada çalış................. .
6. Tencere yanmış! Sen çıkarken ocağı söndür.............. ....?
7. Misafirler gelmeden önce bütün işlerimi bitir................. .
8. Neden bu kadar şaşırdın? Daha önce hiç sihirbaz gör.............. ....?

6 Aşağıdaki metni görülen geçmiş zaman (-DI), gelecek zaman (-(y)AcAk), şimdiki zamanın hikâyesi (-Iyordu), geniş zamanın hikâyesi ((I/A)rdI), gelecek zamanın hikâyesi (-(y)AcAktI) ve öğrenilen geçmiş zamanın hikâyesi (mIştI) ile tamamlayalım.

İşte gene hiç sevmediği bir duruma düşmüştü! Bin kez söyle.............. kendi kendine "Dolmuşa bindiğim zaman değil, inerken parayı ver.............. bundan sonra!" diye. Bundan önce bir değil, beş değil, belki de on, on beş, yirmi sefer hep aynı duruma düşmüş, şoförle takış.............. . En temizi, dolmuştan ineceği yere gelince, inmeden önce parayı vermekti. Bir süre öyle yap.............. . Ama bu sefer, bu sonuncu sefer...

Durak kalabalık.............. . Aynı anda birkaç kişi koş.............., o da çevik bir hareketle arabaya binmeyi başar.............. . Dolmuş 50 kuruş.............. ancak onun cebindeki en bozuk para iki buçukluktu. Öteki müşteriler verince o da onlara uymuş, iki buçukluğu uzat.............. . Şoför parayı almış, diğer yolcuların para üstlerini vermesine rağmen onunkini ver.............. . Belki de şoför bir müşteriyle konuşmaya dalmış, iki buçuğun üstünü unut.............. .

Ne yapmalıydı şimdi? "Şoför efendi, iki buçuğun üstünü unut..............!" dese, şoför belki de, "Ne biliyorsun unuttuğumu?" diye bozabil.............. . Bozmasa bile, dolmuş yolcuları şöyle bir bakarlar, içlerinden, "Amma da para canlısı ha!" diye düşünebil................ .

Tam bu sırada solundaki yolcu inmek için şoföre seslen.............. . Araba dur.............., solundaki in.............. . Solundakinden boşalan yere kay.............. . Şoför hâlâ onun iki buçukluğunun üstünü ver.............., yüzde yüz unut.............. . Bir ara: "Şoför efendi benim iki buçukluğun üstünü unut..............!" de.............., vazgeçti. Adam belki de şöyle de..............: "Ne iki buçukluğu?"

Kan tepesine sıçra.............. . Sanki şoför gerçekten bu karşılığı vermiş gibi sinirleri geril.............. . Birden gözü dikiz aynasına kay..............: Şoför adamakıllı sıkıydı. Eğer takışırsa arabadan in.............., yakasına yapış.............., belki de iyice döv.............. .

İçini çek.............. . Eli yüzü kan içinde, üstü başı toz toprak, karakola gitmek, şoförden davacı olmak, bunların hiçbirini göze al.............. . Üstelik müşteriler de şoförden yana ol.............. . Onun için, vazgeçmeli, hatta iki buçuğun lafını bile etmeden, yeni elli kuruş vermeliydi şoföre. Besbelli, şoför aldığı iki buçukluğu unut.............. .

Pantolonunun bozuk para cebinden iki tane sarı yirmi beşlik çıkarıp avucunda tut.............. . Az sonra Cağaloğlu'na gelince inecek, inerken de parayı ver.............. . Cağaloğlu'na gelince "Ben uygun bir yerde ineyim!" de.............. . Şoför arabayı uygun yere yanaştırıp durdur .... Tam avucundaki elli kuruşu uzat.............., şoför iki buçukluğun üstünü uzat..............: "Buyurun iki liranızı!"

Parayı al.............., hızla oradan uzaklaş.............. . Yüzü alev alev yanıyor, kendi kendinden utan.............. .

DİNLEME

İSTANBUL'DA BİR DAHİ

7 Metni dinleyelim aşağıdaki soruları sıralayalım.

( ) Seyahat etmeyi seviyor musunuz?

( ) Sizin Oyun Teorisi kuramınız dünyaya "kazan-kazan" kavramını armağan etti. Peki, herkesin "kaybettiği" bir oyun var mı?

(1) Nasıl geçti İstanbul yolculuğunuz?

( ) Einstein'la tanıştığınız doğru mu?

( ) Evliliğin büyük bir oyun olduğunu söylemiş miydiniz?

( ) Kalabalıktan pek hoşlanmıyorsunuz... Yalnızlığı tercih mi ediyorsunuz?

( ) Çocukken kimya ve fizikle daha çok ilgili olduğunuzu okumuştum, bu konuda neler söyleyeceksiniz?

( ) Herhalde dünyada birçok yer görmüşsünüzdür?

( ) Matematiğin adaletle ilgisi olduğunu düşünüyor musunuz?

( ) Müzik dışında pek hobiniz de yok sanırım, doğru mu?

( ) Bu sizin İstanbul'a ikinci gelişiniz, öyle değil mi?

8 Metni dinleyelim ve aşağıdaki boşlukları tamamlayalım.

1. Galata Kulesi, Miniatürk, ... ziyaret ettiğim ve aklımda kalan yerler arasında.
2. Aslında bir enstrüman da çalmak isterdim ama ne yazık ki hiç .... yok.
3. On iki yaşında evde .... yapıyordum.
4. Matematik sadece .... arar ve .... dayanır.

9 Metne göre aşağıdaki cümleler doğru ise "D" yanlış ise "Y" yazalım.

1. John Nash Paris'i görmemiş. ( )
2. John Nash işbirliği içinde çalışmayı tercih ediyor. ( )
3. John Nash Einstein ile tanışmış. ( )
4. John Nash evliliğin büyük bir oyun olduğunu düşünüyor. ( )
5. Oyuncu, kazanmayı değil rakibe kaybettirmeyi düşünürse oyunu kaybeder. ( )

YAZMA

10 Ülkenizin en ünlü bilim adamı kimdir? Araştıralım ve yazalım.

KONUŞMA

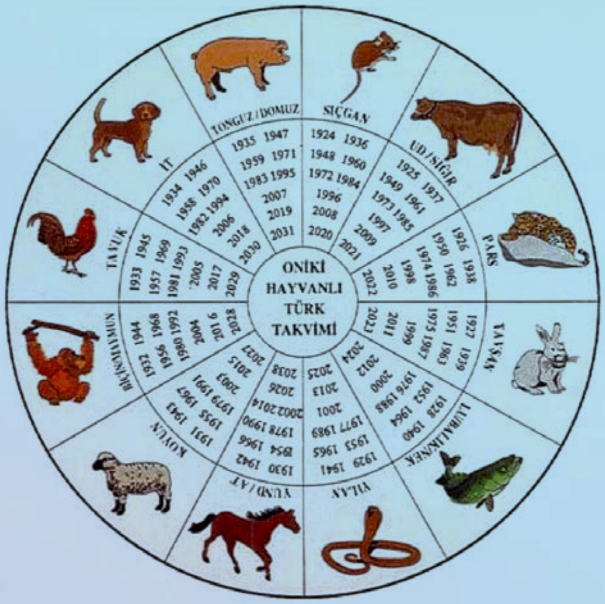
11 Genel olarak bilim adamlarının çocukluklarına baktığımızda diğer çocuklardan farklı olduklarını görmekteyiz. Siz de onların çocukluklarının ileriki hayatlarını etkilediğini düşünüyor musunuz? Tartışalım.

KÜLTÜRDEN KÜLTÜRE

12 Hayvanlı Takvim

Asya kökenli olan bu takvim Çinlilerin ve Türklerin kullandıkları en eski takvimdir ve güneş yılı hesabına dayanır. Bu takvim 12 yıllık bir süre içerir ve 12 yılın 5 katı olan 60 yıllık devreleri vardır. Göktürklerde, Uygur Türklerinde, Tuna-Bulgar Türklerinde, İtil Bulgar Türklerinde ve Hun Türklerinde kullanılmıştır. Yılbaşı olarak, gece-gündüz eşitliğinin yaşandığı 21 Mart (nevruz) kabul edilmiştir.

Edouard Chavannes, "Le Cycle Turc Des Douze Animaux (12 Hayvanlı Türk Takvimi)" adlı araştırmasında, Asya'da kullanılan 12 Hayvanlı Takvimin Türklere ait bir takvim sistemi olduğunu belirtmiş ve Çinlilerin bu takvimi Türklerden aldığını düşünerek bu takvime "12 Hayvanlı Türk Takvimi" adını koymuştur. Bu eski Türk takvimi, her biri bir hayvan adı ile anılan "12 yıllık" devre esasına dayanır.

	Yılın Adı	Karşılık Geldiği Yıllar	Özellikleri
1. yıl	Fare Yılı	2008, 1996, 1984, 1972, 1960...	Hareket, sezgi.
2. yıl	Sığır (Öküz) Yılı	*2009, 1997, 1985, 1973*	Sakinlik, akıl, bilinç.
3. yıl	Pars (Kaplan) Yılı	*2010, 1998, 1986, 1974*	Atılganlık, kavga.
4. yıl	Tavşan Yılı	*2011, 1999, 1987, 1975*	Merhamet, korkaklık.
5. yıl	Ejderha Yılı	*2012, 2000, 1988, 1976*	Talih, zenginlik.
6. yıl	Yılan Yılı	*2013, 2001, 1989, 1977*	Saygı, hürmet, korku.
7. yıl	At Yılı	*2014, 2002, 1990, 1978*	Acele, telaş, sürat.
8. yıl	Koyun Yılı	*2015, 2003, 1991, 1979*	Sevgi, dürüstlük, çokluk.
9. yıl	Maymun Yılı	*2016, 2004, 1992, 1980*	Eğlence, kurnazlık.
10. yıl	Tavuk Yılı	*2017, 2005, 1993, 1981*	İsyan, cimrilik.
11. yıl	İt (Köpek) Yılı	*2018, 2006, 1994, 1982*	Sadakat, hissiyat.
12. yıl	Domuz Yılı	*2019, 2007, 1995, 1983*	Karmaşa ve sükûnet.

SÖZÜN ÖZÜ

İnsanlar, babalarından ziyade zamanlarına benzerler.

Hadis-i Şerif

Hayatınızı seviyorsanız zamanınızı boşa harcamayınız, çünkü zaman hayatın kendisidir.

Benjamin Franklin

İki kere yıkanamazsın aynı ırmakta; üzerinde akan sular, şimdi yeni sulardır.

Heraklet

Yaptığınız işin en iyisini, bir de zamanında yapın, o vakit dağ başında bile olsanız insanlar sizi bulur.

Thomas Brown

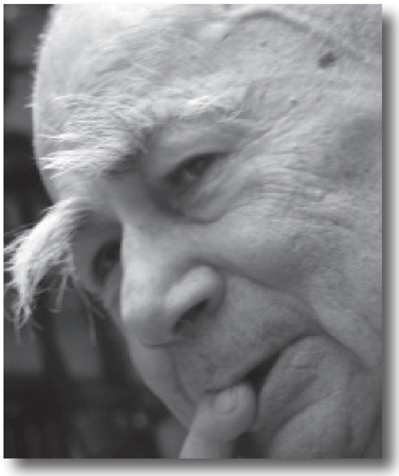
Zaman, birçok örtüleri kaldırabilir.

J.Jack Rousseau

Zamanın azaltamadığı, yumuşatamadığı üzüntü yoktur.

Cicero

CENGİZ DAĞCI

9 Mart 1919 tarihinde Kırım'ın Yalta şehrinin Gurzuf köyünde doğar. Çocukluğu kıtlık, yoksulluk ve büyük baskılar altında geçer. İlkokulu köyünde, ortaokulu Akmescit'te bitirir. Kırım Pedagoji Enstitüsü ikinci sınıfında iken İkinci Dünya Savaşı çıkar. 1941'de Ukrayna cephesinde Almanlara esir düşer. Almanların yenilmesi üzerine esir kampından kurtularak müttefik devletler safına sığınır. 1946'da Londra'ya yerleşir. İngiltere'deki hayatı da hiç kolay olmaz; bir taraftan yazarken bir taraftran da en vasıfsız ve ağır işlerde çalışmak zorunda kalır. Cengiz Dağcı, 22 Eylül 2011 tarihinde Londra'da vefat etmiştir.

Dağcı, Türk edebiyatının büyük yazarları arasındadır. Romanlarında, Kırım Türklerinin yaşadığı acıları hüzünlü ama berrak bir üslupla aksettirir. "Türkçe bana anamın konuştuğu dil" diyerek yazı dili olarak Türkçeyi kabul eden yazarın kitaplarından bazıları şunlardır: Yurdunu Kaybeden Adam, Onlar da İnsandı, Ölüm ve Korku Günleri, O Topraklar Bizimdi, Dönüş.

Dağcı, Yoldaşlar adlı eserinin sonuna şu satırları eklemiştir: "Teğmenin tutuklanmasıyla öykü burada sona erecekti; fakat teğmenin yaşam öyküsü burada bitmedi. Uzun yıllar sürecekti onun yaşamı. Sürdü de. (...)Yetmiş sekiz yaşını doldurmuş olan teğmen T., bugünlerde Taşkent'in Gülistan semtinde tek göz odalı küçük bir apartmanda yaşamaktadır. İhtiyarlık maaşı az da olsa yetiyor kendisine. Hayattan çok bir şey istemiyor teğmen; yalnızca Kırım'ı özlüyor her gün. Her gün ve her gece... Günün ve gecenin her saatinde Akmescit'in Kantar sokağını, Subhi'nin yukarılarındaki çardaklı evleri, sarkık saçak evleri, Safiyeleri, Nigârları, Saniyeleri özlüyor. Ama onları bir daha ömründe görebileceğine ihtimal vermiyor teğmen. Gün geçtikçe zayıflıyor. Bir yıl öncesi bir kalp krizi geçirdi. Öleceğini sanıyordu hastanede. Ama ölmedi. Sol kolu felç oldu. Güçlükle konuşuyor. Görme yeteneği de zayıf bugünlerde. Güçlükle okuyor Lenin Bayrağı gazetesini. Gene de büyültücü camla, okuyabiliyor gazeteyi teğmen. Kırımlıların Kırım'a dönme eylemlerini merak ediyor. Yıllardır kendi akrabalarını aradı sürgünde. Hiç kimseyi bulamadı. Oysa amcasının çocukları vardı. Onların da çocukları doğmuştur belki. Ah birisini bulabilse! Kırım'a dönen gençler gibi onun da bir akrabası Kırım'a dönse... Ama yoktu. Kimsesi yoktu teğmenin. Annesi ve babası Kırım'dan toplu sürgün sırasında ölmüşlerdi açlıktan, susuzluktan. Yalnızdı teğmen. Ama yaşıyordu teğmen."

"İnsanın umutlu olması ne güzel!.. Türkçe isimlerini bilmediğim iki çiçek ektim üç yıl öncesi karşıki çitin dibine. Çiçekçinin verdiği malûmata göre Türk çiçekleriymiş; Türkiye'den getiriliyormuş. Yerden yarım metre kadar yüksek, eğreltileri hatırlatan koyu yeşil yaprakları arasındaki dalların ucunda zurna biçiminde çiçekleri pembemsi kızıl. Bahçemin en güzel bir yerine ektim. Geçen yılın yazı ilk kez çiçeklendiler. Çiçeğin ismini öğrenirim diye tanıdıklara sordum soruşturdum; bilen bir kimse çıkmadı. Nihayet kütüphanede çiçek kitapları arasında Latince ismini buldum: ''incarvillea delavayi'' burada ''Gloxinia'' denen çiçeğin benzeri. Ama ismi önemsiz. Çiçekler Türk çiçeği; bu yetiyor bana. Yaz boyu her akşam suladım, üzerlerine eğilerek okşadım; okşarken, akrabayız, kardeşiz diye fısıldadım bile çiçeklere.''

Yansılar I

NELER ÖĞRENDİK

1. Aşağıdaki cümleleri şimdiki zaman, geçmiş zaman ya da geniş zamanın hikâyesiyle tamamlayalım.

1. a. Çocuklar gelmeden önce bütün işlerimi bitir.................... .

   b. Şimdi onlara yemek hazırla.................... .

   c. Önceleri elim çok ağırdı, hiçbir işi zamanında yetiştire.................... .

2. a. Dün hastaydım, izin alıp işe git.................... .

   b. Şimdi saat 20.30 ve ben hâlâ çalış.................... .

   c. Eskiden ben bu kadar çalış.................... .

3. a. Eskiden hiç Türkçe bil.................... .

   b. O geçen yıl Türkçe öğren.................... .

   c. Şimdi Türkiye'de bir şirkette çalış.................... .

4. a. Teşekkür ederim, ben biraz önce ye.................... .

   b. Biz, kahvaltıda genellikle süt iç.................... .

   c. Eskiden çok çay iç.................... ama şimdi içemiyorum.

2. Aşağıdaki cümleleri şimdiki zamanın hikâyesi, öğrenilen geçmiş zamanın hikâyesi, geniş zamanın hikâyesi ve gelecek zamanın hikâyesiyle tamamlayalım.

1. Arkadaşının sözleri aklına geldikçe daha çok üzül.................... .
2. Bazen çok kibarlaşır, bazen de sinir bozucu şakalar yap.................... .
3. Hani kütüphanede ders çalış.................... ! Niye gelmedin?
4. Otobüsün hızı gitgide art...................., bütün yolcular korkmaya başla.................... .
5. Ben eve gittiğimde onlar çoktan yemeklerini ye.................... .
6. O, geziye renk kattı, gelmeseydi sıradan bir gezi ol.................... .
7. Eskiden insanlar karşılık beklemeden birbirlerine yardım et.................... .
8. En çok sevdiği kitabı beş yaşındaki kardeşi paramparça et.................... .
9. O, dün Ankara'dan dön.................... ama döndü mü dönmedi mi bilmiyorum.
10. Korkudan tir tir titriyor, katili gördüğünü kimseye söyleye.................... .
11. Buraya gelmeseydik, sizinle karşılaşa.................... .
12. Berin babasını hiç tanımadı çünkü o doğmadan önce öl.................... .
13. Telefon etseydin, seni ben havaalanından al.................... .
14. Benden özür dileseydi onu affet.................... .
15. Daha uzun tatil yap.................... ama paramız bitti.

3. Aşağıdaki metni görülen geçmiş zaman, şimdiki zamanın hikâyesi, öğrenilen geçmiş zamanın hikâyesi ve gelecek zamanın hikâyesiyle tamamlayalım.

O sabah anaokulunun bahçesinde büyük bir telaş ve canlılık vardı. Çocuk bayramıydı. İlk ve ortaokullar gruplar halinde marşlar söyleyerek sokaklardan geçiyor, şehrin uzak piknik alanlarına dağıl................ . Çocuklar bayramlarını yirmi dakika uzaklıktaki bir dere kenarında kutla................ .

Anaokulunun bütün gezilerinde olduğu gibi, grup lideri yine ‘‘Gamsız’’dı. Gamsız; sarı tüylü, yaşlı ve sadık bir mahalle köpeğiydi. Fakat o, köpeklerin en gamlısı idi, birkaç sene önce büyük bir felaket yaşa................ . Dört yavrusunun zehirlendiğini, gözünün önünde kıvrana kıvrana öldüğünü gör................ . Onları götüren çöp arabasının arkasından uzak mahallelere gitmiş, bir hafta geri dön................ . Bir hafta sonra biraz daha yaşlanmış, uzun sarı tüyleri biraz daha çamurlu, bacakları biraz daha berelenmiş olarak mahalleye geri gel................ .

Öğrenciler, artık mahalleden çıkmış, yeşil tarlaların arasından geçen bir ince patikaya varmışlardı. Gamsız, en önde, gururlu ve kendinden emin tavrıyla yürü................ . Fakat nedense bugün onda bir neşesizlik, anlaşılmaz bir durgunluk vardı.

Nihayet, bayram yerine varıldı. Burası, gölgeler içinde serin bir ırmak kenarıydı. Suların içine yeşil söğütler sark.......... . Çocuklar koşarak, neşeli çığlıklar atarak etrafa dağılıyorlar, ağaçlara tırmanıp çimenlerde yuvarlan................ .

Gamsız da bir ara canlanmış, çocuklarla beraber oynamak iste................ . Fakat birdenbire dur................, başını kaldırarak acı acı ulu................ . Gamsız, hastaydı. Çocuklar hemen bunu fark et................, ona yemek götür................ . O, verilen yiyecekleri ye................, yalvarır gibi dişlerini çıkararak hafif hafif bağır................ . Çocuklardan biri, birden bire bir şey hatırlayarak bağırmaya başla................: “Eyvah, Gamsız’ı zehirlediler. Bu sabah, bir şey almak için bakkala git................ . Köşe başında, çöplükte Gamsız’ı gör................, diğer köpeklerle beraber bir şey ye................ . Mutlaka zehirli ekmek ye.......... .”

Çocuğun dediği doğruydu. Gamsız, bütün zehirlenen köpekler gibi kıvranmaya, çırpınmaya başla................ . Gamsız, ölmek üzere idi, durmadan çırpın................ . Bazen yerde debeleniyor, ayaklarıyla toprakları kazıyor, bazen de kanlı ağzını gökyüzüne kaldırarak uğursuz bir sesle ulu................ . Nihayet son bir gayretle toparlan................ . İçindeki ateşi söndürmek için ırmağa doğru koşmaya başla................ . Irmak kenarındaki tahta köprünün yanında, beş yaşında iki kız vardı. Bunlar, köpeğin geldiğini görünce kork................ . Tahta köprüden karşıya geçmek iste................ . Fakat birisi telaşla ırmağa düş.......... . Gamsız, bu kazayı görünce tahta köprüye doğru koşmaya başla................ . Çocuğun arkasından suya atla................ ve onu ağzıyla eteğinden yakala................ . Öğretmenler yetişinceye kadar onu suyun yüzünde tut................ . Sonra, artık gücü kesilmiş gibi kendini suya bırak................ .

ÖZ DEĞERLENDİRME

Bunları Türkçede yapabilir misiniz? Her cümle için kendinize bir puan veriniz. 1: Yapamam, 2: Biraz yapabilirim, 3: Yapabilirim, 4: İyi yapabilirim, 5: Çok iyi yapabilirim.

1. Çağdaş edebî metinleri kolaylıkla anlayabilirim.	1	2	3	4	5
2. Birleşik zamanları kullanarak karmaşık yapıda cümleler kurabilir, bu yapıdaki cümleleri anlayabilirim.	1	2	3	4	5

KELİME LİSTESİ

İSİMLER

akım
alarm
aşama
ateş saati
atılgan
ay yılı
ayrıntı
barınma
beklenti
cıva
çanak
çelimsiz
devre
düzenek
felç
göç
güneş saati
güneş yılı
hasat
heves
hicrî
hürmetli
ibre
ipucu
isyankâr
işitme engelli
kadran
kum saati
makul
mantık
mehtap
mekanik
mekanizma
mermer
metal
mil
milâdî
periyot
piyanist
pusula
rutin
sağır
saydam
sihirbaz
sponsor
su saati
şakak
teorik
tüyo
uygarlık
yöre

FİİLLER

buğulanmak
çırpınmak
doğrulmak
düzenlemek
eritmek
iletmek
ilişkilendirmek
istifade etmek
kaygılanmak
olanaklı kılmak
sözleşmek
takışmak
tasarlamak
taşmak
ulumak
yaygınlaşmak
zehirlenmek
zonklamak

KALIP İFADELER

başını kaşıyacak zamanı olmamak
bir şeyi lehine çevirmek
bir şeyin temelini atmak
birisini ekmek
çekip gitmek
ilgi duymak
ilham vermek
kalbi küt küt atmak
merak uyandırmak
para canlısı
renk katmak
sinirleri gerilmek
ümidini kaybetmek
yapış yapış olmak
zaman almak
zaman harcamak
zaman kaybetmek
zaman öldürmek

BECERİLER

Edebî bir mektup yazma
Bir metindeki sosyal, siyasal, tarihî öğeleri anlama

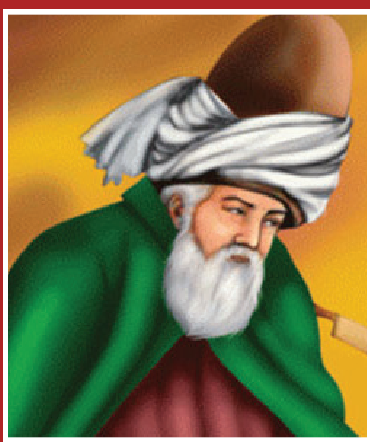
DİL BİLGİSİ

Rivayet Birleşik Zamanlar (-(I)yormuş, -(I/A)rmış)
Rivayet Birleşik Zamanlar (-(y)cAkmIş)
Rivayet Birleşik Zamanlar (-mIşmIş, -mAlIymIş, -sAymIş)

KELİMELER

Aşk
Sevgi
Duygular

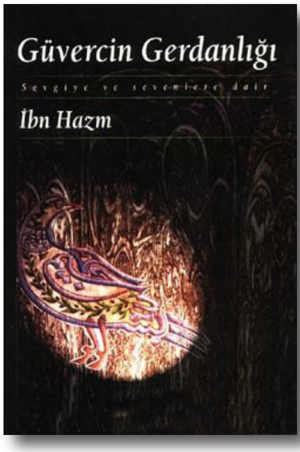
AŞK OLSUN

oynuyormuş, yemiyormuş, yapıyor muymuş, gelmiyor muymuş, edermiş, çıkmazmış, korkar mıymış, sevmez miymiş	-Kısa bir süredir tenis oynuyormuş. -Her zaman bu kadar çok yolculuk yapıyor muymuş? -Eskiden sağlığına daha çok dikkat edermiş. -Kar yağdığı zamanlar asla dışarı çıkmazmış. -Yağmurda yürümeyi sevmez miymiş?

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

İbn-i Hazm; Endülüs Emevileri devrinde yaşamış bir şair, bilim adamı, devlet adamı, araştırmacı, yazar, hukuk bilgini ve edebiyatçıdır. Güvercin Gerdanlığı, onun önemli eserlerinden biridir. Bu önemli eserinde aşkı işlemiştir. Ona göre aşkın ilk belirtisi şudur:

"Aşkın ilk belirtisi sevgiliyi derinden derine seyre dalmaktır. Göz ruha açılan büyük bir penceredir. Gönül tercümanıdır göz. O zamana kadar başkalarına vermekten kaçındığı malının tümünü bir anda dağıtmaya başlayan kimse için de aşk belirtileri söz konusudur. Nice cimriler cömert, nice kaba insanlar kibar ve ince, nice bilgisizler bilgili ve kültürlü, nice korkaklar cesur, nice nahoşlar nazik, nice düşük kimseler güzel oldular. Nice yaşlılar gençleştiler. Yine aynı yolla nice akıllı kişiler bir sürü skandallar çıkardılar."

1 Siz bu görüşe katılıyor musunuz? Size göre aşkın ilk belirtileri nelerdir?

OKUMA

AŞKIN KİMYASI

Aşk nedir?

Aşkın kesin bir tanımını yapmamız mümkün değildir. Herkesin kendine ait bir aşk tanımı vardır. Aşk, sosyal antropologlara göre bir tutkudur. Şairlerin özlemli ve duygulu şarkılarıdır. Psikologlara göre aşk hem normal hem de nörotik olmaktır, yani yaratıcı ve yıkıcıdır. Filozoflara göre aşk erkekler için başkadır, kadınlar için başka. Ama herkes için iyiliğin ve kötülüğün, güzelliğin ve çirkinliğin başlıca kaynağıdır.

Neden âşık oluruz? Aşkı başlatan şey nedir?

Birbirini hiç tanımayan, tamamen başka ailelerden gelen ya da farklı eğitimi olan iki kişinin aşk yaşaması... Bu, günümüzde bilim adamlarının açıklamakta zorlandıkları konulardan biridir. Bazı kişiler ilk görüşte âşık olur, bazıları da yıllarca aşkı arar durur. Peki, aşkı başlatan "şey" nedir? Son zamanlarda yapılan bilimsel araştırmalar, ilk karşılaşmada elde edilen izlenimin ve duyguların çok önemli olduğunu gösteriyor. Bu ilk karşılaşma sırasında her iki taraf da birbirini, çocukluk çağında elde ettikleri ve artık bilinçaltında depolanmış bulunan kusursuz arkadaşın özellikleri ile karşılaştırır. Bu kusursuz arkadaş özelliklerine bir uyum bulunduğunda da aşkın ilk kıvılcımları oluşur.

Aşkın kimyası nedir?

Bilinçaltında depolanan kusursuz arkadaş özelliklerine uygun biriyle karşılaşıldığında aşkın ilk kıvılcımıyla birlikte kimyası da işin içine giriyor. Uyarılan beyin ile aşkın ilk fazı olan büyüleyici fazda feniletilamin, dopamin ve norepinefrin salgılanıyor.

Feniletilamin, aşkın molekülü yani ilk görüşte aşktan sorumlu kimyasaldır. Aşkta gözbebeklerinin büyümesine, karında kan çekilmesine bağlı kramp tarzı duyguya, aşk gülücüklerine ve bulutlar üzerinde yürüyor gibi hissetmemize neden oluyor.

Dopamin, beynin "ödül kimyasalı" olarak da bilinir. Âşık olunan kişiye karşı ilgi ve dikkatin artmasına neden olur. Aşkta yaşanılan hareketli ve çoşkulu olma, konuşkanlık, uykusuzluk, gıda alımının azalması, dopamin etkilerine bağlanıyor. Âşık olduğumuz kişiyi düşündüğümüzde salınımı artıyor.

Norepinefrin; aşkta kalp atış hızından sorumludur.

2 **Aşağıdaki boşluklara metne göre doğru ise “D” yanlış ise “Y” yazalım.**

1. Aşkın tanımı evrensel ve tektir. ( )
2. Bilinçaltımızda bulunan bilgiler aşkı başlatır. ( )
3. Aşk serüveni üç bölümden oluşur. ( )
4. Hormonlar âşık insanın davranışlarını değiştirir. ( )
5. Aşk deneylerle çözülemez bir bilmecedir. ( )
6. Aşk herkeste aynı yaşanır. ( )
7. Aşkın ömrü 4 yıldır. ( )
8. Aşkın bitmesinin sebebi hormonlardır. ( )

3 **Âşık olan kişiler hangi davranış değişikliklerini yaşamaktadır? Aşk nasıl yaşanmaktadır?**

4 **Aşkın nedeni ve ömrü üzerine yapılan deney ve araştırmanın sonucu nedir?**

5 **Sizce aşk nasıl başlıyor, nasıl devam ediyor ve nasıl bitiyor?**

6 **Aşağıdaki kelimeleri eş anlamlılarıyla eşleştirelim.**

1. antropolog	a. madde
2. depolamak	b. insan bilimci
3. ispat	c. sayım bilimi
4. istatistik	ç. kanıtlama
5. molekül	d. biriktirmek
6. nörotik	e. sessizlik / dinginlik
7. sükûnet	f. sinir bozukluğu içinde olmak

Bu üç kimyasalın karışımı ile aşk ve aşkın ilk fazı oluşur. Bu üç kimyasalın 6 ayla 3 yıl arası zaman diliminde salınımı azalır. Gerçek bir aşk var ise ikinci faza geçilir. İkinci fazda endorfinler rol oynar. Endorfinler, ilişkide sükûnet, içtenlik, sıcaklık, güven ve bağlılık verir. İkinci faz birinci faz gibi heyecan verici ve etkileyici değildir fakat ilişkideki bağlılığın temellerinin atıldığı dönemdir.

İlişkide bağlılığı artıran ve aşkın üçüncü fazında etkili olan hormon oksitosindir.

Aşkın kimyasıyla ilgili ilk bulunan hormonlardan biri de feromonlardır yani kişiye ait kokular. Âşık olan kişilerin birbirlerinin kokularını beğendikleri eskiden beri biliniyordu fakat bu durumun gerçekten feromonlarla ilgili olduğu henüz kanıtlanmış durumda değilse de kokunun öneminin işte bir deneyle ispatı: Araştırmacılar bir odada erkek hormonu bulunan bir karışımı buharlaştırmışlar. Bu buharı onlarca sandalye arasından birine püskürtmüşler. Odaya alınan 840 kadından 810’u oturmak için bilin bakalım hangi sandalyeyi tercih etmiş!

Aşkı herkes aynı mı yaşar?

Âşıkların aşkı yaşama şekli birbirinden farklıdır. Bazıları aşkı çoşkulu, neşeli ve hayatın vazgeçilmez bir rengi olarak yaşarken bazıları da aşkı, yaşama şekli tedavi gerektirecek kadar yoğun ve takıntılı yaşar. Kimi âşıklar oyuncudur, kimi âşıklar aşka bağımlıdır, kimi âşıklar kuralcıdır, kimi âşıklar da çekingen. Sonuç olarak hayatı nasıl yaşıyorsak aşkı yaşama şeklimiz de o şekilde yol alıyor.

Neden aşkımız biter?

Aşk sırasında kişilerin beyninde salgılanan huzur veren ve iyi duygular yaşatan hormonlardan bahsetmiştik. Bu hormonların salgılanması ne yazık ki sürekli değildir. Yaklaşık 6 ay ile 3 yıl arasında hormon düzeyleri düşer, âşık çift ayrılmasa da birbirlerine karşı duygularının yoğunluğu azalmaya başlar. Artık her ikisinde de aşk belirtileri yoktur. Bu dönem evli çiftler için ayrıca önem kazanır, dünyada çeşitli ülkelerde yapılan istatistik çalışmalarında evliliğin dördüncü yılı boşanmaların en sık görüldüğü dönem olarak bulunmuştur.

Aslında yazar Kenan Kalecikli’nin de dediği gibi “Aşkın ömrü yüreğimiz kadardır.”

YA SİZ?

Sizce aşk nedir?

DİL BİLGİSİ

Şimdiki Zamanın Rivayeti

Bu zaman, fiilin konuşma anında, geçmişte düzenli olarak gerçekleştiğini ya da yakın gelecekte gerçekleşeceğini ve bunun başkasından duyulduğunu, sonradan öğrenildiğini ya da sonradan fark edildiğini belirtir.

It indicates that the action took place at the time of speaking on a regular basis in the past or will happen in the near future, and there is someone else who heard, learned or got aware of it afterwards.

	Olumlu	Olumsuz	Olumlu Soru	Olumsuz Soru
Ben	kalıyormuşum	kalmıyormuşum	kalıyor muymuşum	kalmıyor muymuşum
Sen	kalıyormuşsun	kalmıyormuşsun	kalıyor muymuşsun	kalmıyor muymuşsun
O	kalıyormuş	kalmıyormuş	kalıyor muymuş	kalmıyor muymuş
Biz	kalıyormuşuz	kalmıyormuşuz	kalıyor muymuşuz	kalmıyor muymuşuz
Siz	kalıyormuşsunuz	kalmıyormuşsunuz	kalıyor muymuşsunuz	kalmıyor muymuşsunuz
Onlar	kalıyor(lar)mış	kalmıyor(lar)mış	kalıyor(lar) mıymış	kalmıyor(lar) mıymış

Örnek:

Anne, kardeşim eve geliyormuş, ‘‘Bir isteğimiz var mı?’’ diye soruyor?

Üniversiteyi kazanmak için gece geç saatlere kadar çalışıyormuş.

Bizi misafir olarak hiç beklemiyormuş, bizi görünce çok şaşırdı.

O yemek yapmaktan anlıyor muymuş? Bunu hiç bilmiyordum.

Bu akşam sinemaya gelmiyorlar mıymış? Ama onlar için de bilet almıştık.

7 Aşağıdaki boşlukları örneklerdeki gibi tamamlayalım.

1. Bir daha benimle konuşmak iste………………., doğru mu?
2. Sanki o her şeyi çok iyi bil………………. gibi bana akıl veriyor.
3. Haberlerde dinledim, bundan sonraki iki gün yağmur beklen………………. .
4. O, kursa gelmeden önce hiç Türkçe bil………………. .
5. Tezin için aradığın dergi artık yayınlan……………….?

8 Aşağıdaki cümlelerde doğru olan cevabı işaretleyelim.

1. Duyduğuma göre eskiden yazlar bu kadar sıcak olmuyordu / olmuyormuş; biz ne kadar şanssızız.
2. Dün yolda gördüğü kaza gözlerinin önünden gitmiyordu / gitmiyormuş; bu nedenle morali bozukmuş.
3. Gözleri eskisi gibi iyi görmüyordu / görmüyormuş; bu yüzden yolladığın mektubu okuyamamış.
4. Ne zamandır İstanbul’a gelmiyorduk / gelmiyormuşuz; ne iyi oldu da geldik.
5. Yıllardır halamı görmüyordum / görmüyormuşum; gördüğüme çok sevindim.

Geniş zamanın rivayeti "(I, A)r-mIş"

Bu zaman, fiilin her zaman, düzenli olarak gerçekleştiğini ve bunun başkasından duyulduğunu, sonradan öğrenildiğini ya da sonradan fark edildiğini belirtir. Şimdiki zamanın rivayetine göre daha uzak bir geçmişi, daha uzun süreli bir alışkanlığı anlatır.

It indicates that the action always takes place on a regular basis in the past and that there is someone else who heard, learned or got aware of it afterwards. When compared to şimdiki zamanın rivayeti, it tells about more distant past and describes a longer term habit.

	Olumlu	Olumsuz	Olumlu Soru	Olumsuz Soru
Ben	yaparmışım	yapmazmışım	yapar mıymışım	yapmaz mıymışım
Sen	yaparmışsın	yapmazmışsın	yapar mıymışsın	yapmaz mıymışsın
O	yaparmış	yapmazmış	yapar mıymış	yapmaz mıymış
Biz	yaparmışız	yapmazmışız	yapar mıymışız	yapmaz mıymışız
Siz	yaparmışsınız	yapmazmışsınız	yapar mıymışsınız	yapmaz mıymışsınız
Onlar	yapar(lar)mış	yapmaz(lar) mış	yapar(lar) mıymış	yapmaz(lar) mıymış

Örnek:

Eskiden beri, kedileri değil ama köpekleri çok severmiş.

Çocukluğundan beri her gece uyumadan önce yarım saat kitap okurmuş.

İki iki daha her zaman dört etmezmiş.

Sen küçükken çok yaramazlık yapar mıymışsın?

Ben bu sınavı hiçbir zaman kazanamaz mıymışım?

9 Aşağıdaki boşlukları örneklerdeki gibi tamamlayalım.

1. Bir zamanlar uzak ülkelerin birinde güzel bir prenses yaş.................... .
2. Çocukken ne zaman yağmur yağsa uyumak için annemlerin yanına git................... .
3. Eskiden insanlar açık hava sinemalarına git................... . Şimdilerde kimsenin gittiğini görmedim.
4. Öğretmene sordun mu, okul bilgisayarları şifre olmadan kullanıl...................?
5. Televizyon, bilgisayar gibi cihazlar yokken insanlar nasıl zaman geçir...................?

10 Aşağıdaki cümlelerde doğru cevabı işaretleyelim.

1. Annemin söylediğine göre çocukken ne zaman yalan söylesem hemen ağlamaya başlardım / başlarmışım.
2. Babam da gençliğinde çok güzel yazı yazardı / yazarmış; sanırım yazma yeteneğim ondan bana geçmiş.
3. Bu üniversiteyi bir kazanırdım / kazanırmışım, değmeyin o zaman keyfime.
4. Eskiden çok güzel yemekler yapardım / yaparmışım; şimdi yapmaya yapmaya unuttum.
5. Ne zaman İstanbul'a gelsem mutlaka Kanlıca'ya yoğurt yemeye giderdim / gidermişim.

DİNLEME

AŞK

11 **Leyla ve Mecnun kimdir? Aralarındaki aşk hikâyesini biliyor musunuz?**

12 **Aşağıdaki boşlukları metne göre dolduralım.**

1. Çünkü bir sevgili ediniyor, o sevgilinin yolunda yürüyor, kendinden………………., ………………. ………………. çünkü aşk, ……………….................... .

2. Aklınız hâlâ size ……………….................... yap ……………….................... yap diyorsa aşkta daha ilerleyeceğiniz çok ………………. var demektir.

3. Aşk ‘‘Yarın onun yanına gidince ……………….................... yapayım, ………………. söyleyeyim” dediğin hâlde yanına gidince bütün yapacaklarını bütün söyleyeceklerini ………………. bu aşktır.

4. Böyle olunca o zaman “……………….’’, “……………….” ve “……………….” kelimesi birdenbire Leyla’nın ………………. âşık olan bir adamı meydana getiriyor.

13 **Metne göre sevgi ve aşk arasındaki fark nedir?**

Yani…

YAZMA

14 **Aşağıdaki metinde Mevlana Celaleddin Rumi’nin aşk tanımı bulunmaktadır. Bu tanımdan ne anlıyorsunuz? Açıklayarak yazalım.**

Aşk Nedir?

Şarabım aşk ateşidir, hele onun eliyle sunulursa öyle bir ateşe odun kesilmezsen yaşamak haram olur sana.
Söz dalga dalga coşmada amma onu dudakla, dille değil, gönülle canla anlatman daha iyi.
Aşk nedir, bilmiyorsan gecelere sor, şu sapsarı yüzlere, şu kupkuru dudaklara sor.
Su nasıl yıldızı, ayı aksettirir, gösterirse bedenler de canı, aklı bildirir, gösterir.
Can, aşktan binlerce edep öğrenmede, öylesine edepler ki mekteplerde okunup öğrenilmesine imkân yok.
Gökyüzünde, yıldızlar arasında parlak ay nasıl görünürse âşık da yüzlerce kişi arasında öyle görünür, o göründü mü herkesin parlaklığı söner.
Akıl bütün gidilecek yolları bilse bile, gene aşk yolunu bilemez, şaşırır kalır.

Mevlana Celaleddin Rumi

KONUŞMA

15 **Aşk mı para mı? Sınıf içinde iki gruba ayrılalım ve bunlardan birini savunalım.**

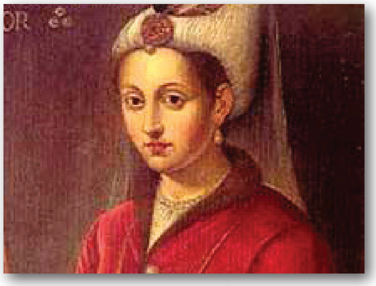
I. Grup:
Siz aşkın daha önemli olduğunu düşünüyorsunuz. Çünkü;
- Para elin kiridir, her zaman bulunur ama aşk her zaman bulunmaz.
- Aşkın olduğu yerde mutluluk vardır. Elinizdekilerle yetinebilirsiniz.
- Aşk huzur getirir, beni hayata bağlar, mücadele edebilirim.

II. Grup:
Siz paranın daha önemli olduğunu düşünüyorsunuz. Çünkü;
- Aşk karın doyurmuyor.
- Para yoksa aşkımı nasıl yaşayabilirim.
- Para olursa aşk zaten olur.
- Para her kapıyı açar, aşkta problem olmaz.

edeceklermiş, götürmeyecekmiş, gidecek miymiş, çıkarmayacak mıymış	-Bayramda İstanbul'a geldiklerinde bizi de ziyaret edeceklermiş. -Yaramazlık yaptığı için çocuğunu bir daha sinemaya götürmeyecekmiş. -Acaba bu akşam da bir yere gidecek miymiş? -Annesini hatırlatan o kolyeyi boynundan hiç çıkarmayacak mıymış?

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1 Aşağıdaki tarihî kişiliklerin, tarihî aşklarını biliyor muyuz? Tahmin edelim ve eşleştirelim.

Hürrem Sultan

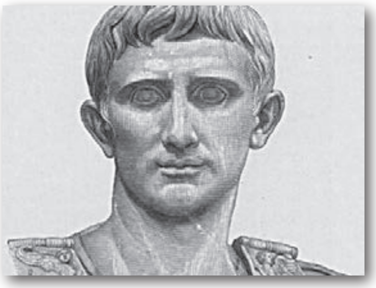

Kee Voos

Latife Hanım

Kleopatra

Marilyn Monroe

Mustafa Kemal Atatürk

Marcus Antonius

Arthur Miller

Vincent Van Gogh

Kanuni Sultan Süleyman

2 Siz bunlardan başka hangi tarihî çiftleri biliyorsunuz? Söyleyelim.

OKUMA

ÜNLÜ ÂŞIKLAR VE AŞK MEKTUPLARI

Aragon ve Elsa: "Sana bir sır söyleyeceğim: Zaman sensin."

Elsa, Rus dilinde yazdığı öyküleriyle Gorki'nin bile ilgisini çekmeyi başaran genç bir yazardır. Aragon ise bu yıllarda, hem yazdıklarıyla hem de ilginç kişiliğiyle göz önünde bir adamdır. Aragon, ilk zamanlarda Elsa'yı tanımak istememiştir. Ancak on yıl önce "aşkın yüzüne tüküren" şairin sonraları dilinden düşürmediği türkü "Elsa" olacaktır.

"Senin gözünde kimdim ki zaten? Benim bir kitabımı okumuştun alt tarafı ve bir arkadaşıma beni tanımak istediğini söylemiştin. (...) Ben de tamam, tanıyalım bakalım bu kadını demiştim. Akşam beş çayı bir değişiklikti benim için. (...) Artık hiçbir kadını sevemeyecek erkek rolündeydim. O İngiliz kadından sonra sana belki hayatımda ilk ve son kez Madam, dedim."

Dostoyevski ve Maria: "İkimiz de mutlu değildik."

Dostoyevski askerliğini yaptığı yerde Maria ile tanışır. Maria otuz yaşlarında, tüberküloz hastası, sarışın, kuru, yüz çizgileri ince, dudakları etli bir kadındır. Edebiyat dünyasından biriyle tanıştığı için de mutludur. Dostoyevski de ondan etkilenir ve evlenirler. Ancak onun arkadaşına yazdığı gibi yoksullukla ve sorunlarla geçen hayatlarında mutluluk, yerini acımaya bırakacaktır.

"Ah, dostum, o beni sınırsız seviyordu ve ben onu ölçüsüz seviyordum, ama birlikte mutlu değildik... Yabansı, kuşkucu, hastalık derecesinde değişken karakteri yüzünden, karı koca olarak, gerçekten mutsuz olmuşsak da hiçbir vakit birbirimizi sevmekten geri kalmadık; üstelik ne denli mutsuz olmuşsak o denli bağlanmıştık birbirimize."

Einstein ve Mileva: "Yanımda olmadığında sanki ben tam olarak kendim değilmişim gibi geliyor."

Einstein'ın ikinci aşkı, sınıf arkadaşlarından biri olan fizik öğrencisi Mileva'ydı. O, 21 yaşındaydı ve sınıftaki herkesten -Einstein'dan üç buçuk yaş- daha büyüktü. Einstein iki dönem boyunca Mileva'yla birlikte ders aldı. İlk dönemde ona karşı romantik bir ilgisi yoktu, ne var ki ikinci dönemin sonunda âşık olmuştu ve evlenmişlerdi.

"Sevgili Pisiciğim,

Az önce, Leonard'ın ultraviyole ışıktan katot ışınlarının elde edilmesine dair muhteşem bir makalesini okudum. Bu güzel yazının etkisiyle öyle bir mutlulukla doldum ki, senin de bundan mutlaka payını alman lazım."

Furuğ Ferruhzad ve Perviz: "Ben bu ayette seni ah çektim, ah!"

Şair Furuğ, 16-17 yaşlarında kendisinden iki kat daha yaşlı bir adama âşık olmuştu. Baba sevgisine olan boşluk onu Perviz'e sürükledi. Furuğ'un aşk evliliği sona ermeden önce kendini, sanatını eşine adadığı görülüyor.

"Perviz, ben kim sanat kim! Ben ne zaman sanatçı oldum, ne zaman sanatçı olduğumu iddia ettim. (...) Beni senden ayıran sanata lanet olsun! Sen olmadan sanatı istemiyorum. (...) Ben sanatçıysam sen benden daha sanatçısın. (...) Şayet bir gün sana ihanet edersem, aynen söylediğin gibi vücudumu parça parça doğrayabilirsin ve gözlerimi kendi parmaklarınla oyabilirsin..."

Nâzım ve Piraye: "Kalbimin kızıl saçlı bacısı, en fazla bir yıl sürer yirminci yüzyıllarda ölüm acısı"

Nâzım'ın şiirlerine konu olmuş Kerem ile Aslı, Tahir ile Zühre, Ferhat ile Şirin gibi: Nâzım ile Piraye. Onlar da bir türlü kavuşamadılar; halk masallarının âşıkları gibi. Sevdaları mutlu bitmedi. Ama sevdaları dillerde dolaştı, dolaşıyor.

"Sen benim kuvvet, iyilik, akıl, hareket, sanat, insanlık, yurtseverlik, hasılı bende bulunan ne kadar iyi şey varsa hepsinin kaynağısın. Eğer sana hayatımda hiç olmazsa dört beş sene önce rastlasaydım şimdikinden beş kat kuvvetli, iyi bir insan ve verimli bir şair olurdum. Senden önceki hayatımı bu bakımdan kaybedilmiş bir ömür parçası sayıyorum."

Kafka ve Milena: "Sen bir bıçaksın, ben de durmadan içimi deşiyorum o bıçakla dersem, gerçek sevgiyi anlatmış olurum belki..."

Milena, Kafka'nın yapıtlarını Almanca'dan Çekçe'ye çeviren ve Kafka'ya hayranlık duyan bir kadındır. Mektuplaşmaları ve arkadaşlıkları böyle başlar. 1920 yılında mektuplarla başlayan bu dostluk giderek tutkulu bir mektup aşkına dönüşür. Ta ki Kafka'nın kararıyla 1923 yılında kesilene kadar.

"...Kötü bir şey var, hiç ummuyordum böyle olacağını, bu mektupları, bu önemli mektupları yazmayacağım artık. Mektup yazmanın o korkunç büyüsü başladı gene ondan... Kötü geçen gecelerim büsbütün bölünüyor. Kesmeliyim, yazamam artık. Ah, Milena! Sizin uykusuzluğunuz benimkine benzemez. Yakarıyorum size: N'olur yazmayın artık."

3 **Metindeki ünlü kişilerin âşık oldukları insanların özellikleri nelerdir?**

4 **Metindeki mektuplar nasıl bir aşk duygusunu anlatıyor? Boşluklara yazalım.**

1. Aragon ve Elsa (..............................)
2. Dostoyevski ve Maria (..............................)
3. Einstein ve Mileva (..............................)
4. Furuğ Ferruhzad ve Perviz (..............................)
5. Kafka ve Milena (..............................)
6. Nâzım ve Piraye (..............................)

5 **Siz bu mektuplara göre aşkı nasıl tanımlarsınız?**

6 **Aşağıdaki kelimeleri eş anlamlıları ile eşleştirelim.**

1. deşmek	a. verem
2. hasılı	b. kısacası
3. tüberküloz	c. oymak / yara açmak

YA SİZ?

Siz hiç sevdiğiniz bir insana mektup veya şiir yazdınız mı? Bu mektubu gönderdiniz mi? Konuşalım.

DİL BİLGİSİ

Gelecek Zamanın Rivayeti

Bu zaman, fiilin konuşma anından sonra gerçekleşeceğini ve bunun başkasından duyulduğunu, sonradan öğrenildiğini ya da sonradan fark edildiğini belirtir.

It indicates that the action will take place after the time of the speech and that there is someone else who hears, subsequently learns or gets aware of it.

	Olumlu	Olumsuz	Olumlu Soru	Olumsuz Soru
Ben	alacakmışım	almayacakmışım	alacak mıymışım	almayacak mıymışım
Sen	alacakmışsın	almayacakmışsın	alacak mıymışsın	almayacak mıymışsın
O	alacakmış	almayacakmış	alacak mıymış	almayacak mıymış
Biz	alacakmışız	almayacakmışız	alacak mıymışız	almayacak mıymışız
Siz	alacakmışsınız	almayacakmışsınız	alacak mıymışsınız	almayacak mıymışsınız
Onlar	alacak(lar)mış	almayacak(lar)mış	alacak(lar) mıymış	almayacak(lar) mıymış

Örnek:

Anneciğim, okuldakiler hep beraber Çanakkale gezisine gideceklermiş, ben de gidebilir miyim?

Dilek ile Bülent Eylül'de evleneceklermiş, biz de davetliymişiz.

Kardeşim aradı bu akşam yemeğe gelmeyecekmiş.

Hava durumunu dinledin mi? Yarın kar yağacak mıymış?

Ölen kedisinin yerine, hiçbir zaman yeni bir kedi almayacak mıymış?

7 **Aşağıdaki boşlukları örneklerdeki gibi tamamlayalım.**

1. Ah! Bir soruyu daha doğru yapabilseydin, istediğin bölümü kazan.................... .
2. Anlamadım, üniversite sınavına gir.................... ? Ne yap.................... peki?
3. Babam şu an bizimle birlikte yazlığa gel.................... , hafta sonu gel.................... .
4. Başvuru ücretini zamanında yatırmayanlar üniversiteye kayıt yaptır....................?
5. Bu yıl da okulda kitap fuarı düzenlen....................?
6. Duyduğuma göre yeni bir araba al.................... . Şimdiden hayırlı olsun.
7. Duydun mu? Bundan sonra derslerde hiçbir şekilde İngilizce konuşul.................... .
8. Dün akşamki maç çok heyecanlıymış, hatta az daha maçı kaybet.................... .
9. Söylediğine göre, üniversiteyi bitirdikten sonra çalışmak için yurt dışına git.................... .
10. Yoksa raporu zamanında bitir....................? Müdür çok kızacak.

8 **Aşağıdaki cümlelerde doğru olan cevabı işaretleyelim.**

1. Kardeşim aradı, yarın iş gezisine gidecekti / gidecekmiş.
2. Anne, kardeşimi aradın mı? Dün akşam iş gezisine gidecekti / gidecekmiş; acaba gitti mi?
3. Doktorun söylediğine göre bundan sonra diyet yapacaktım / yapacakmışım.
4. Doktora söz verdiğim gibi diyet yapacaktım / yapacakmışım; ama yapamadım.
5. Yarın onunla konsere katılacaktım / katılacakmışım; söz vermişim ama hiç farkında değilim.
6. Dün onunla konsere katılacaktım / katılacakmışım; ama unutmuşum.

DİNLEME

YUSUF İLE ZÜLEYHA

9 **Metni dinleyelim. Aşağıdaki boşlukları dolduralım.**

1. Komple bütün takımyıldızları, Büyük Ayı, Küçük Ayı, Samanyolu ve hatta Halley kuyruklu yıldızı bile .... bu güzellik karşısında ....
2. Öyle âşık olmuş öyle âşık olmuş ki ....
3. "Şu hâlimi görmüyor musun? İhtiyarladım, eski Züleyha'dan bir .... Yusuf beni bu halimle ne yapsın?"

10 **Metinde Yusuf ve Züleyha nasıl tarif edilmektedir? Söyleyelim.**

11 **Metindeki hikâyeyi kısaca sözlü olarak özetleyelim.**

YAZMA

12 **Okuma metnindeki aşk mektuplarından yararlanarak edebi bir dille bir aşk mektubu yazalım.**

KONUŞMA

13 **Aşağıdaki atasözlerinin anlamlarını kendimize göre açıklayalım. Siz bu sözlere katılıyor musunuz? Konuşalım.**

Kalp kalbe karşıdır.

Gülü seven dikenine katlanır.

Her yiğidin gönlünde bir aslan yatar.

Gönül bir sırça saraydır, kırılırsa yapılmaz.

Gönül kimi severse güzel odur.

uyumuşmuş, içmeliymişiz, inanmamalı mıymışsın, baksaymış, etmeseymiş, gezse miymişim

-Dün akşam erkenden uyumuşmuş. Ne var ki çok yorgun görünüyordu.
-Hepimiz günde iki litre su içmeliymişiz.
-Anladın mı? Bir daha gözünle görmeden inanmamalı mıymışsın?
-Kendine iyi baksaymış, birkaç yıl daha yaşarmış.
-İstediğin keki bulabilmek için biraz daha gezse miymişim?

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1 Bildiğiniz bir aşk hikâyesi var mı? Kısaca anlatalım.

OKUMA

AŞKIN SIRRI

Bu akşam eve geldiğimde eşim akşam yemeğini servis ediyordu. Elini tuttum ve ona söyleyeceğim şeyler olduğunu söyledim. Masaya oturdu ve sessizce yemeğini yemeye başladı. Ve yine gözlerinde o korkuyu gördüm. Bir anda kasıldım, ağzımı açamıyordum ama düşüncelerimi söylemem lazımdı. "Ben boşanmak istiyorum." dedim. Sinirlenmedi. Sözlerime karşılık vermedi, sadece sebebini sordu. Bir cevap veremedim ve buna çok sinirlendi. Elindeki çatal bıçağı fırlattı. Bana bağırdı ve çok kötü bir insan olduğumu söyledi. O akşam tek kelime konuşmadık. Eşim bütün gece ağladı. Evliliğimizin ne olacağını merak ediyordu ama onu tatmin edecek bir şey söyleyemeyecektim. Başkasına âşık olduğumu söylemedim. Bu vicdan azabıyla bir evlilik sözleşmesi hazırladım. Evi, arabayı ve şirketin %30'unu ona verecektim. Sözleşmeye kısa bir süre baktı ve yırttı. 10 yıl hayatımı paylaştığım bu kadın bana yabancı olmuştu. Onun harcadığı zamana ve enerjiye üzülüyordum, ama geri dönemezdim, Jane'e çok âşık olmuştum. Sonra hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı, bu benim beklediğim bir tepkiydi. Onun ağlaması benim hafiflememe sebep olmuştu. Bir süredir aklımdan geçiriyordum boşanmayı, bu fikir bende saplantı haline gelmişti. Şimdi bu duyguyu daha da güçlü hissediyordum ve doğru karardı.

Bir sonraki akşam eve geç gelmiştim ve eşimi masada yazı yazarken gördüm. Çok uykum vardı ve akşam yemeğini yemeden uyumaya gittim. Bir ara uyandım ve onu hâlâ yazı yazarken gördüm. Ama bu benim umurumda değildi ve başımı çevirip uyumaya devam ettim. Ertesi sabah bana şartlarını yazı hâlinde sundu. Benden hiçbir şey istemiyordu, sadece boşanmamızı ilan etmek için 1 ay müsaade istedi. Bu zamanda normal bir aile gibi davranmamızı istedi. Bunun sebebi olarak da oğlumuzun bir ay sonra sınavları olduğu için bu dönemde ona bu yükü bindirmemekti. Kabul ettim. Bir şey daha vardı: Benden onu evlilik gecesinde olduğu gibi bir ay boyunca her sabah yatak odasından kapıya kadar taşımamı istedi. Kafayı yediğini düşündüm, ama son günlerimizin iyi geçmesi açısından kabul ettim. Sonra bu şartlardan Jane'e bahsettim. Yüksek sesle gülüp bunun çok saçma olduğunu ve eninde sonunda boşanmayı kabul etmek zorunda kalacağını söyledi.

İlk gün onu kucağıma alıp kapıya götürdüğümde tuhaf bir duygu yaşadım. Oğlumuz arkamızda duruyordu ve alkış yapmaya başladı: ''Babam annemi kucağında taşıyor.'' Bu onu çok sevindirmişti. Sözleri canımı acıtmıştı... Yatak odasından evin kapısına kadar 10 metre taşıdım. Eşim gözlerini kapattı ve kulağıma, ''Oğlumuza boşanmamızdan bahsetme.'' diye fısıldadı. Ben de başımı öne eğerek ''Tamam'' dedim ve içime bir üzüntü çöktü. Kapı önünde onu bıraktım. Eşim otobüs durağına gitti ve onu işe götürecek olan otobüsü bekledi. Ben de tek başıma ofise gittim.

İkinci gün bu oyunu oynamak bize daha kolay gelmişti. Eşim başını göğsüme yasladı ve onun kokusunu duydum. Birden eşime uzun süredir bakmadığımı anladım ve onun evlendiğimiz zamanki kadar genç olmadığını fark ettim. Yüzünde hafif çizgiler oluşmuş, saçlarına ak düşmüştü. Geçen yıllar öylesine yanından geçmemişti.

Dördüncü gün onu kucağıma aldığımda bir güven duygusu yaşadım. Bu bana hayatının 10 yılını hediye eden kadındı.

Beşinci gün bu güven duygusu daha da büyümüştü. Bundan Jane'e bahsetmedim. Günler geçtikçe onu taşımak daha da kolaylaşmıştı. Belki de bu sayede yaptığım antrenmandan dolayıydı bu.

Bir sabah onu ne giyeceğini düşünürken izledim. İsyan ederek her gün kıyafetlerinin biraz daha bol geldiğini söyledi. Birden onun ne kadar süzüldüğünü ve kilo verdiğini fark ettim. Demek ki onu her sabah daha kolay taşıyabilmemin sebebi buydu. Birden bir düşünce yüzüme yumruk gibi vurdu. Bu kadar acıyı ve üzüntüyü kalbinde taşıyordu. Farkında olmadan başını okşadım. O an oğlumuz da geldi ve "Baba, annemi taşıman lazım." dedi. Bu hayatımızın bir parçası olmuştu. Babasının annesini odadan kapıya taşıması. Eşim oğlumuzu yanına çağırdı ve ona sıkı sıkı sarıldı. Ben başımı çevirdim, son anda kararımdan vazgeçmek istemiyordum. Onu kucağıma aldım ve yatak odasından kapıya kadar taşıdım. Elini enseme koymuştu ve ben onu sıkı sıkı tutmuştum. Tıpkı evlendiğimiz gün gibi. Artık huzursuzlanmıştım bu kadar kilo vermesinden. Son gün onu kucağımda taşıdığımda hareket etmedim. Oğlumuz okuldaydı ve eşime hayatımızdaki yakınlığın ne kadar eksildiğini söyledim. Ofise gittim. Kapıyı kilitlemeden arabadan fırladım. Bunun için zaman yoktu. Her anın kararımı değiştirmesinden korkuyordum. Merdivenden yukarı koştum, yukarı varınca Jane kapıyı açtı. Ona karımdan boşanmayacağımı söyledim. Şaşkın bir ifadeyle elini alnıma koydu ve "Senin ateşin mi var?" diye sordu. "Üzgünüm Jane ama ben artık boşanmak istemiyorum." dedim. Evliliğimizin renksiz kalması sevgi eksikliğinden değil, birbirimizin değerini unuttuğumuzdandı. Jane olayı anlayınca yüzüme bir tokat attı ve kapıyı kapatarak ağlamaya başladı. Hemen aşağı koşup ilk çiçekçiye gidip eşime bir buket çiçek aldım. Üzerindeki karta da ''Seni her sabah hayatımın sonuna kadar taşıyacağım.'' yazdım. Eve vardığımda yüzümü bir gülümseme kapladı. Elimde çiçeklerle yatak odasına gittim ve eşimi yatağın üstünde ölü olarak buldum. Eşim aylardır kanser ile savaşıyordu ve ben Jane ile ilgilenmekten bunu fark etmemiştim. Fazla yaşamayacağını bildiği için, beni oğlumun negatif tutumundan korumaya çalışmıştı. En azından oğlumun gözünde iyi bir eş olarak kalmamı istemişti.

İlişkideki küçük şeylerdir önemli olan. Villalar, arabalar çok paralar değil. Bunlar hayatı kolaylaştırır ama asla mutluluğun temeli olamazlar. İlişkine zaman ayır ve ilişkine güven, huzur verecek şeylere meşgul ol. Mutlu bir beraberlik yaşa.

2 Aşağıdaki cevaplara uygun sorular soralım.

1. Adam 10 yıl hayatını paylaştığı eşinin kendisine yabancı olduğunu düşünüyor.
2. Oğullarının bir ay sonra sınavları olduğu için.
3. Kadın kocasından onu evlilik gecesinde olduğu gibi bir ay boyunca her sabah yatak odasından kapıya kadar taşımasını istedi.
4. Evliliklerinin renksiz kalmasının nedeni sevgi eksikliğinden değil, birbirlerinin değerini unutmalarıdır.
5. İlişkide küçük şeylerdir önemli olan. Villalar, arabalar çok paralar değil. Bunlar hayatı kolaylaştırır ama asla mutluluğun temeli olamazlar.
6. ''Seni her sabah hayatımın sonuna kadar taşıyacağım.''

3 Aşağıdaki cümleler doğru ise "D", yanlış ise "Y" yazalım.

1. Kadın, eşi kedisine yabancı olduğu için ondan boşanmak istemektedir. ( )
2. Bir evlilikte zamanla değeri artan asıl mesele küçük şeylerdir. ( )
3. Adam karısına boşanmak istediğini söylediği için kadın günden güne zayıflar. ( )
4. Adam 10 yıllık evliliklerine son vermek istedi. ( )
5. İyi bir ilişkinin temeli zenginlikle atılır. ( )

YA SİZ?

Size göre aşkın sınıflandırması nasıl olmalı?

DİL BİLGİSİ

Öğrenilen Geçmiş Zamanın Rivayeti

fiil + mIşmIş

Bu zaman, fiilin konuşma anından önce gerçekleştiğini ve bunun başkasından duyulduğunu, sonradan öğrenildiğini ya da sonradan fark edildiğini belirtir. Ancak burada rivayetten çok fiile "inanmama, ciddiye almama" söz konusudur.
It indicates that the action took place before the speech and that there was someone else who heard, learned or got aware of it afterwards. However, it is not a case of report but rather "disbelief, not to take it seriously".

Örnek:

Duydun mu bizim okula gitmediğimiz gün öğretmen çok fazla ödev vermişmiş.
Beni çok üzdü; ama sözde tüm bunları istemeyerek yapmışmış.
Herkesle kavga etmiş; ancak böyle olsun hiç istememişmiş.
O Türkçe kursuna daha önce gelmiş miymiş?
Bir şey öğrenebildin mi? Raporu, müdürün istediği gibi hazırlamamış mıymışım?

4 Aşağıdaki boşlukları örneklerdeki gibi tamamlayalım.

1. Bu akşam yemeğe gelmeyeceğini söyle....................; ancak ben hiç hatırlamıyorum.
2. Bunca senedir çok iyilik yap.................... da ben değerini bilmiyor muşum.
3. Dün akşam evdeymiş, hiçbir yere git.................... ama Ayşegül onu Taksim'de gördüğünü söylüyor.
4. Onu aramamı bekle....................? Hay Allah; ben tatilde diye onu rahatsız etmemek istemiştim.
5. Sözde bugün toplantı olduğunu duy.................... ve o yüzden gelmemiş.

5 Aşağıdaki cümlelerde doğru olan cevabı seçelim.

1. Aileme göre, bu başarısız sonucu hak etmişim çünkü hiç çalışmamıştım / çalışmamışmışım.
2. Allah Allah, bu konuyu daha önce onunla konuşmuş muyduk? / konuşmuş muymuşuz?; eğer öyleyse ben tamamen unutmuşum.
3. Hatırlıyor musun geçen bayram lunaparka gitmiştik / gitmişmişiz; ne kadar da eğlenmiştik.
4. Hayatımda bir kere motosiklet kullanmıştım / kullanmışmışım ve nasıl korktuğumu iyi hatırlıyorum.
5. Neden beni bu kadar üzüyor? Ben onu hiç sevmemiş miydim? / sevmemiş miymişim?

Gereklilik Kipinin Rivayeti (Necessitative in Report)

fiil + mAlIymIş

Bu ek, fiilin gerçekleşmesi gerektiğini ve bunun başkasından duyulduğunu, sonradan öğrenildiğini ya da sonradan fark edildiğini belirtir.
It indicates the necessity for the actions and that there is someone else who hears, learns or gets aware of it afterwards.

Örnek:

Bugüne kadar sağlığıma daha çok dikkat etmeliymişim, büyüdükçe anlıyorum.
Yarın mutlaka derse gelmeliymişsin. Öğretmen öyle söyledi.
Yaptıklarından hiç pişman görünmüyordu, onu hiç aramamalıymışım.
Bir bilgin var mı? Bu bölümü de imzalamalı mıymışım?
Ameliyat olmamam için yağlı yiyecekler yememeli miymişim?

6 Aşağıdaki boşlukları örneklerdeki gibi tamamlayalım.

1. Ben rahatsız değilim ama doktoruma göre biraz daha dengeli beslen..................... .
2. Görevlinin söylediğine göre tatilde bilet bulabilmek için bir dahaki sefere daha erken gel..................... .
3. Öğretmen bir şey söyledi mi? Sınav için önceki konulara da çalış.....................?
4. Saatimle denize gir..................... . Ama üzerinde saatin su geçirmez olduğu yazıyordu.
5. Uzmanlara göre bu sıcaklarda, öğle vaktinde dışarı çık..................... .

7 Aşağıdaki cümlelerde uygun olan cevabı seçelim.

1. Evden daha erken çıkmalıydık / çıkmalıymışız; gördün mü bak ben sana söylemiştim.
2. Evden daha erken çıkmalıydık / çıkmalıymışız; biz bunu nasıl da akıl edemedik.
3. Dün akşam eve geç gelmemeliydim / gelmemeliymişim; ertesi gün yorgun olacağımı tahmin etmiştim.
4. Dün akşam eve geç gelmemeliydim / gelmemeliymişim; anneme göre misafirlere çok ayıp olmuş.
5. Acaba bu kadar çok yemek yememeli miydim? / yememeli miymişim?; kendimi kötü hissediyorum.
6. Acaba bu kadar çok yemek yememeli miydim? / yememeli miymişim?; doktor ne diyor?

Dilek-Şart Kipinin Rivayeti (Desiderative in Report)

fiil + sAymIş

Bu ek, fiilin gerçekleşmesi dileğini, arzusunu ve bunun başkasından duyulduğunu, sonradan öğrenildiğini ya da sonradan fark edildiğini belirtir.

It indicates that the action tends to have or express desire and that there is someone else who hears, learns or gets aware of it afterwards.

Örnek:

İlaçlarını kullanmaya devam etseymiş, daha çabuk iyileşecekmiş.
Yorgun olmasaymış, bu akşam bize yemeğe gelecekmiş ancak yorgunmuş.
Emniyet kemerim takılı olmasaymış, kim bilir başıma neler gelecekmiş.
Aylin, çok fazla beklememek için mülakata daha geç gelse miymiş?

8 Aşağıdaki boşlukları örneklerdeki gibi tamamlayalım.

1. Biliyor musun? Kardeşim, bir soru daha yap..................., sınavı kazanabilirmiş.
2. Doktora göre bu kadar yoğun bir şekilde çalış..................., böyle hasta olmazmışım.
3. Ferda bizimle tatile gel...................? “Evde benim için de yer var mıymış?” diye soruyor.
4. Keşke dün orada hava bu kadar kötü ol..................., siz de evde oturmak zorunda kalmazmışsınız.
5. Onunla bu kadar açık konuş...................? Ne söylüyor, onu kırmış mıyım?

9 Aşağıdaki cümlelerde doğru cevabı işaretleyim.

1. Keşke daha önce tedavi için gelseydim / gelseymişim; böyle olacağını hiç düşünmemiştim.
2. Keşke daha önce tedavi için gelseydim / gelseymişim; doktor artık çok geç olduğunu söylemiş.
3. Bu kadar çok çalışmasaydım / çalışmasaymışım; başarılı olamayacağımı biliyordum.
4. Dediklerine göre bu kadar çok çalışmasaydım / çalışmasaymışım; asla başarılı olamazmışım.
5. Üniversitede İngilizcemi geliştirseydim / geliştirseymişim; şimdi güzel para kazanırdım.
6. Söylediklerine göre üniversitede İngilizcemi geliştirseydim / geliştirseymişim; beni işe alabilirlermiş.

DİNLEME

MEVLÂNA VE ŞEMS

10 **Mevlâna ve Şems kimdir? Söyleyelim.**

11 **Metni dinleyelim. Metinde geçen "bana" kelimesi kimi ifade etmektedir? Metin kimin ağzından anlatılmaktadır? Söyleyelim.**

12 **Şems'in Mevlâna'ya "ettiği" şey nasıl açıklanmaktadır?**

13 **Başkalarına ve Mevlâna'ya göre Şems nasıl tanımlanmaktadır?**

14 **Metinde nasıl bir aşk anlatılmaktadır?**

15 **Metni dinleyelim. Aşağıdaki cümleler doğru ise "D" ve yanlış ise "Y" yazalım.**

1. İnsanlar kavramları kendilerine göre anlamlandırırlar. ( )
2. Aşk insanı değiştirir. ( )
3. Birini sevdiğinde başkalarının ne düşündüğü önemli değildir. ( )
4. İnsan ruh ikiziyle birçok kez karşılaşabilir. ( )
5. Metinde manevî aşktan söz edilmektedir. ( )

YAZMA

16 **Aşağıdaki konularla ilgili ne düşünüyorsunuz? Birini seçerek düşüncelerimizi yazalım.**

Gerçek aşk nedir?

İlk aşk unutulur mu?

Aşkın gözü kör müdür?

KONUŞMA

17 **Aşağıdaki aşk ile ilgili özlü sözlere bakalım. Hangisine katılıyorsunuz? Nedenleriyle açıklayalım.**

1. Aşkı, aşktan başka bir şey söndürmez. ***(Mevlana)***
2. Aşkı akılla yenmek mümkün değildir. ***(Gançarov)***
3. Aşk, iki iken bir olmak demektir. ***(Victor Hugo)***
4. Hakiki aşk ızdırap çeker ve sessizdir. ***(Oscar Wilde)***
5. Aşk ve öksürük saklanmaz. ***(George Herbert)***
6. İnsan kalbindeki gerçek aşk, dörtnala giden bir attır, ne dizginden anlar, ne ses dinler. ***(Confucius)***
7. İnsan ne kadar büyük ruhlu olursa, aşkı o kadar derin bir şekilde duyar. ***(Leonardo da Vinci)***
8. Gerçek aşkta ne vefa vardır, ne cefa. ***(Mevlana)***
9. Aşk, gözle değil ruhla görür. ***(William Shakespeare)***
10. Aşk bir güneşe benzer, âşık olmayan gönül, bir katı taşa benzer. ***(Yunus Emre)***

KÜLTÜRDEN KÜLTÜRE

AŞKIN TACI: EVLİLİK GELENEKLERİ

Türkiye "Tuzlu Kahve"

Türkler için kız isteme merasiminde kahve ikram etmek önemlidir. Gelin olacak kız tarafından yapılan kahvelerden damada ikram edilecek kahvenin içine tuz konması bu merasimde bir gelenek hâlini almıştır. Damadın seve seve içtiği tuzlu kahve, aile için sabrı ve gelinden gelecek her sıkıntıya katlanmayı simgeler.

Hindistan "Damada ayak banyosu"

Düğünde damat kayınvalidesi tarafından karşılanır, damadın ayakları yıkanır ardından süt ve bal ikram edilir. Ayrıca, gelin ve damat düğün yerinde yakılan kutsal ateşin etrafında 4 kere dönerler ve masalarına doğru koşmaya başlarlar, kim ilk oturursa evde onun sözünün geçeceğine inanılır.

Çin "Ayın 15'i uğursuz sayılır"

Çin'de evlilik astrolojiye göre yapılmaktadır. Evlenecek çiftlerden damadın ailesi astroloji uzmanına başvurarak evlenmeyi düşünenler hakkında yorum ister. Astroloji uzmanının hazırladığı horoskopu damadın ailesi uygun bulursa, çocuklarının doğum saatini ve tarihini kızın ailesine göndererek, aynı işlemi onların da yapması gerektiğini söyler. Ay takviminin 7. ayının son 15 gününde evlenmenin uğursuz olduğuna inanılır; çünkü o dönemde cehennemin kapısının açılıp kayıp ruhların serbest kaldığına inanırlar.

1. Kültürler arası evlilik gelenekleri arasındaki farklar nelerdir?

2. Sizin kültürünüzdeki evlilik geleneği nasıldır? Söyleyelim.

SÖZÜN ÖZÜ

AŞK OLSUN!

Kelimeler gibi deyimlerin de manaları zamanla değişebiliyor. Bu değişmeler ilk ve asıl mananın yorumlanması, yeni durumlarla harmanlanması gibi sebeplerle gerçekleşiyor çok zaman. Fakat ne kadar başkalaşmış olursa olsun yine de özündeki maksadı kaybetmiyor deyimler. Bir dilin kelime ve deyimlerinin "kültür"ü taşıması, bunların tedavüldeki manalarını bilmekten öte, bu manalarla asılları arasında irtibat kurulunca mümkün olabiliyor bu yüzden.

Tasavvufun dilimize armağan ettiği fakat günümüzde bilhassa hanımların sitem ifadesi için kullandıkları "aşk olsun" deyiminin aslını bu çerçevede arayıp bulmaya çalışalım. Daha yakın zamanlara kadar bir takdir, övgü yahut hayranlığı anlatmak için kullanılıyordu bu deyim. 17. asrın Mevlevî büyüklerinden Arşî Dede, sıradan insanların ihtiyaç saydığı şeylerin peşine düşmeyip kanaat tekkesini bekleyen, yani kanaat etmeyi bilen kalender dervişleri "aşk olsun" diyerek övüyor meselâ.

Ancak deyimin aslı bu da değil. Mevlevîlerde selamlaşma maksadıyla da kullanılan "aşk olsun" tabiri, muhatap için "Allah aşk versin, aşkını ziyadeleştirsin, yaptığın her işi aşkla yaptırsın." makamında bir dua. Dikkat edilirse, kazandığı sonraki manalarda da bu dua yine deyimin zeminini oluşturuyor.

Sitem maksadıyla söylenen "aşk olsun" da, "Allah sana aşkla bakmayı nasip etsin; çünkü öyle baksaydın bu yanlış değerlendirmeyi yapmaz, doğruyu görürdün" de denilmek isteniyor. Takdir için söylenen "aşk olsun"un da ise övülen maharet, eser yahut tavır güzelliğinin ancak aşkla mümkün olabileceği kabulü yanında, bu güzelliğe ve harikuladeliğe imkan veren aşkın artırılması niyazı var yine.

"Aşk olsun" deyiminin sizin kültürünüzde karşılığı var mı?

MEDENİYETİMİZE YÖN VERENLER

CENGİZ AYTMATOV

1928 yılında Kırgızistan'ın başkenti Bişkek'e bağlı olan ve Talas vadisinde yer alan Şeker köyünde doğar. İkinci Dünya Savaşı'nın yokluk yıllarını babasız geçiren Aytmatov, çocuk yaşından itibaren çalışmaya başlar. On yaşında toprağı işler. On dört yaşında Şeker köyünde köy sovyeti kolhozu sekreterliğine getirilir. Aytmatov, Cemile'nin yayımlandığı 1958 yılında Moskova Üniversitesi Edebiyat Fakültesine girer. Aynı yılın sonunda Kruşçev'in anti-Stalinist kampanyası sırasında Sovyet Komünist Partisi'ne ve Yazarlar Birliğine kabul edilir. Çeşitli gazete ve dergilerde muhabirlik ve editörlük yapar. 1963 yılında, İlk Lenin Edebiyat Ödülü'nü,1968 yılında Büyük Sovyet Edebiyat Ödülü'nü kazanır. Aynı yıl Kırgızistan millî yazarı seçilir. Cengiz Aytmatov, 10 Haziran 2008 Salı günü tedavi gördüğü hastanede vefat etti.

''İnsanlar, "ilâh-varlıklar!" Mujunkum bozkırında onlar da Sayga (Bozkır antilobu) avlıyordu. Önce at sırtında gelmişlerdi buralara. Üzerlerinde dar elbise, ellerinde yay ve ok vardı. Sonra ateşli silahlarla geldiler, şimsek gibi çakan ve yıldırım püskürten silahlar! Bağrışarak atlarını dörtnala sürüyor ve saygalar her yöne kaçışıyordu. Uçsuz bucaksız bozkırın çalılıklarında onları bulup vurmak yine de zordu. Ama bir gün, bu "ilâh-insanlar" arabalarla sürek avı düzenlemeye başladılar. Tıpkı kurtlar gibi, antilopları yorgunluktan düşüp bayılıncaya kadar kovalıyor, sonra vuruyorlardı. Su son zamanlarda ise helikopter kullanmaya başladılar. Önce havadan sürünün yerini keşfediyor, sonra nişancılar arabalarla oraya hareket ediyor, saatte yüz kilometreden fazla hız yaparak saygaların kaçmasını engelliyorlardı. Arabalar, helikopterler ve hızlı ateş eden filintalar, Mujunkum bozkırındaki denge ve düzeni alt üst etmişti...''

Dişi Kurdun Rüyaları

NELER ÖĞRENDİK?

1. Aşağıdaki cümlelere bakalım doğru cevabı işaretleyim.

1. Annen gençken spor ……………………………………? Genç görüntüsünü buna mı borçlu acaba?
a. yapar mıydı b. yapar mıymış

2. Duyduğuma göre tatile ……………………………………; neden fikir değiştirdin?
a. çıkıyordun b. çıkıyormuşsun

3. Dedemin anlattığına göre eskiden insanlar korkudan uçağa hiç …………………………………… .
a. binmezdi b. binmezmiş

4. Güya her gün bir saat …………………………………… ancak kilosuna bakılırsa bu pek inandırıcı değil.
a. koşuyordu b. koşuyormuş

5. Sana daha önce haber ……………………………………, benimle gelir miydin?
a. verseydim b. verseymişim

6. Bu saate kadar çoktan gelmiş ……………………; yolda kötü bir şey mi oldu acaba?
a. olmalıydı b. olmalıymış

7.Doğum günümde bana güzel bir hediye ……………………………………, ben de sana güzel bir hediye verebilirdim.
a. verseydin b. verseymişsin

8. Ev sahibi evi satacağı için Aylin'ler, en yakın zamanda başka bir eve …………………………………….
a. taşınmalıydılar b. taşınmalıymışlar

9. Gelemeyeceğini bana daha önceden haber ……………………, seni bu kadar beklemezdim.
a. verseydin b. verseymişsin

ÖZ DEĞERLENDİRME

Bunları Türkçede yapabilir misiniz? Her cümle için kendinize bir puan veriniz. 1: Yapamam, 2: Biraz yapabilirim, 3: Yapabilirim, 4: İyi yapabilirim, 5: Çok iyi yapabilirim.

1. Bir edebî eserin arka planında yer alan sosyal, siyasal ve tarihi öğeleri anlayabilirim.	1	2	3	4	5
2. Tartışmalarda düşünce ve görüşlerimi açık ve net olarak anlatabilir, karşımdakinin görüşlerine tepki verebilirim.	1	2	3	4	5
3. Bir mektupta deneyimlerimi, duygularımı ve olayları ayrıntılı bir şekilde yazarım.	1	2	3	4	5

KELİME LİSTESİ

İSİMLER

alt tarafı
antrenman
antropolog
ayet
bağlılık
belirti
bilgin
bilhassa
bilinçaltı
cefa
cihaz
çekingen
derviş
dizgin
dörtnala
edep
emniyet kemeri
eser
faz
gazel
gerdanlık
gözbebeği
güvercin
hakiki
harikulade
hasılı
hormon
ıstırap
içtenlik
ilham
imkân
irtibat
ispat
izlenim
kalender
kanaat
karışım
katot
kaynak
kıvılcım
kıymet
kimya
kramp
kusursuz
kuşkucu
kuyruklu yıldız
lisan
lunapark
maharet
makam
maksat
mânâ
manevî
mecnun
mektep
molekül
muhatap
mülakat
müsaade
nahoş
nasip
nazik
ne denli
niyaz
nörotik
övgü
öz
pisi
ruh ikizi
salınım
samanyolu
sanki
saplantı
seyran
sır
sırça
sine
sitem
sükûnet
tabir
takdir
takıntılı
tasavvuf
tavır
tedavül
tekke
tepki
teslimiyet
tez
tutku
tüberküloz
ultraviyole
uyum
vefa
vicdan azabı
yiğit
zemin
zikir
ziyade

FİİLLER

adamak
aksetmek
depolamak
deşmek
fırlatmak
fısıldamak
harmanlamak
iddia etmek
isyan etmek
işlemek
kanıtlamak
kasılmak
katlanmak
oymak
övmek
püskürtmek
salgılamak
seyre dalmak
sınıflandırmak
sürüklemek
süzülmek
tatmin etmek
tercih etmek
ummak
yakarmak

KALIP İFADELER

aşk olsun
değmeyin keyfime
dilinden düşürmemek
dillerde dolaşmak
kafayı yemek
lanet olsun
payını almak
temelini atmak

ÜNİTE 3

BECERİLER

Edebî metinleri anlayabilme
Karmaşık olayları açıklayabilme

DİL BİLGİSİ

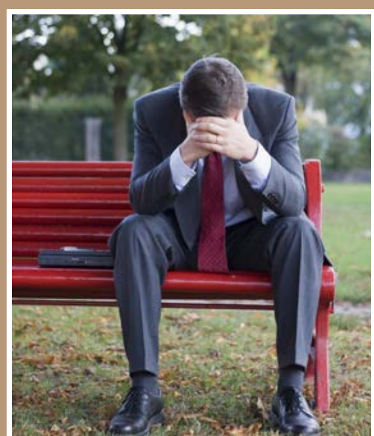
Şimdiki zamanın şartı
Geniş zamanın şartı
Zarf fiiller (mAsI şartıyla/koşuluyla
Duyulan / görülen geçmiş zamanın şartı
Gelecek zamanın şartı

KELİMELER

Şans
Talih
Kader

İŞİNİ ŞANSA BIRAKMA

geliyorsa, olursa, geç kalmamak koşuluyla, yanılmışsa, sattıysa, alacaksa,	-Bu elbise sana uzun geliyorsa terziye götürüp kısalttırabilirsin. -Bu konuda yanılmışsam -Bir dahaki sefere bende kalman koşuluyla gitmene izin verebilirim. -Arabasını sattıysa zor durumda demektir.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1 Aşağıdaki cümlelerden hangisi olumlu hangisi olumsuz anlamdadır? Bulalım.

Şansım yaver gitti.

Bizde şans mı var?

Şans bana güldü.

Şansım yardım etti.

Şansım olsaydı bu hâle düşmezdim.

Bizde de ne şans var!

Şanssızın tekiyim!

OKUMA

BÜYÜK İKRAMİYEYİ KAZANIP SONRA KAYBEDENLER

Şans kelimesi olumlu anlamda kullanıldığı gibi olumsuz anlamlarda da kullanılır. Toplumumuzda işleri yolunda olan kişiler, “Şansım yaver gitti.”, “Şans bana güldü.”, “Şansım yardım etti.”, “Şanslı olarak dünyaya gelmişim.” gibi sözleri olumlu anlamda kullanır. Sık sık tersliklerle karşılaşan bazı kimseler de “Bizde şans mı var?”, “Şanssızın biriyim.”, “Bizde de ne şans var!”, “Şansım olsaydı bu hale düşmezdim.” gibi sözleri olumsuz anlamda kullanır. Birçok kişi için şans gibi görünen olaylar diğerleri için şanssızlık demektir. Gazetelerde bazen piyangodan büyük ikramiye kazanıp da zengin olanların daha sonra ne hallere düştüklerini okuruz. İşte size Türkiye’den ve Dünya’dan büyük ikramiyeyi kazananlar ve onların başına gelenler:

Osman Kaplan, Denizli’nin Çivril ilçesinde marangozluk yaparken çeklerini ödeyemediği için önce hapse girmiş ve 1999 yılında hapisten çıktıktan 2 gün sonra sayısal lotodan 340 milyar kazanmış. Kaplan’ın ilk işi, eşinden boşanmak olmuş. Ardından İzmir’de Pınar Şirin adlı şarkıcıyla 20 milyar lira harcayıp Hilton’da nişan yapmış ve 6 ay sonra ondan da ayrılmış. Şimdi ise, “Hızlı bir hayat yaşadım, param bitti.” diyerek yaşadıklarını özetliyormuş.

Millî Piyango’nun 1990 yılbaşı çekilişinde 1 milyar 250 milyon lira kazanan Adanalı Cem Postacı’nın peşini aksilikler bir türlü bırakmamış. 1996 yılında oğlunu trafik kazasında kaybetmiş. Oğlunu kaybettikten sonra kazandığı ikramiyeyle emlak işine girmiş ve bir süre sonra iflas etmiş. Postacı, işlerinin çok iyi gittiği dönemlerde, hiç tanımadığı kişilerin akraba olarak karşısına çıktığını anlatıyor. Şimdi ise ona kimse yardım etmiyormuş. Postacı, “Para mutluluk getirmiyor, yuvam dağıldı, toparlamak için varımı yoğumu harcadım. Eşim beni terk etti. Şimdi bir otomobilim, evim ve emekli maaşım var. Keşke o bileti almasaydım da o para çıkmasaydı.” diyormuş.

2 Aşağıdaki kişileri olaylarla eşleştirelim.

Osman Kaplan	Önce içkili araba kullanmaktan sonra da bir bar müdürüne saldırmaktan tutuklanmış.
Jack Whittaker	Hiç evlenmemiş, köyünde kendisine güzel bir ev yaptırmış.
Adanalı Cem Postacı	Kısa bir sürede mal varlığını kaybedince eşinden boşanmış, daha sonra da intihar etmiş.
Mehmet Sarıoğlu	Bir şarkıcıyla 20 milyar lira harcayıp Hilton'da nişan yapmış ve 6 ay sonra ondan da ayrılmış.
Billy Bob Harrell	Oğlunu trafik kazasında kaybettikten sonra kazandığı ikramiyeyle emlak işine girmiş ve bir süre sonra iflas etmiş.

3 Aşağıdaki cümleler metne göre doğruysa "D", yanlışsa "Y" yazalım.

1. Sık sık tersliklerle karşılaşan bazı kimseler "Şansım yaver gitti." derler. ( )
2. Birçok kişi için şans gibi görünen olaylar diğerleri için şanssızlık demektir. ( )
3. Postacının işlerinin çok iyi gittiği dönemlerde tanımadığı kişiler akraba olarak karşısına çıkmış. ( )
4. Kaplan'ın, sayısal lotodan büyük ikramiyeyi kazandıktan sonraki ilk işi yeni bir ev almak oldu. ( )
5. Jack Whittaker, ikramiyeden kazandığı paranın bir bölümünü çeşitli hayır kurumlarına bağışlamış. ( )
6. Bir anda zengin olan Sarıoğlu, köyündeki komşularına yardım etmiş. ( )
7. Billy Bob Harrell, büyük ikramiyeden kazandığı parayla kendisine bir çiftlik alarak çiftçiliğe başlamış. ( )
8. Hırsızlar, Whitter arabasından toplam 745.000 dolar çalmışlar. ( )
9. Jack Whittaker, büyük ikramiyeyi kazandığında başarılı bir tekstil firmasının sahibiydi. ( )
10. Billy Bob Harrell, arabalara çok meraklıymış. ( )

YA SİZ?

Size millî piyangodan büyük ikramiye çıkarsa neler yapardınız?

Denizli'nin Sarayköy ilçesine bağlı Tırkaz köyünde yaşayan Mehmet Sarıoğlu, 40 yıl önce bir Millî Piyango biletinden büyük ikramiye kazanmış. Bir anda zengin olan Sarıoğlu, hiç evlenmemiş, köyünde kendisine güzel bir ev yaptırmış. Zamanla parası kalmayınca komşuları ona bakmaya başlamış. Devletten aldığı yaşlılık maaşıyla geçinen Sarıoğlu'nun evi yanınca köylüler aralarında topladıkları parayla evini tamir ettirmişler. Sarıoğlu bir süre önce barakasında donarak ölmüş.

Jack Whittaker, 55 yaşında 315 milyon $'lık ikramiyeyi kazandığında başarılı bir müteahhitlik firmasının da sahibiydi. 17 milyon $'ı varken servetine servet katmış. İlk önce kazandığı paranın bir bölümünü çeşitli hayır kurumlarına bağışlamış. Ancak hayırseverliği onun şanssızlığını engelleyememiş. Whittaker, önce içkili araba kullanmaktan sonra da bir bar müdürüne saldırmaktan tutuklanmış. Hırsızlar, Whittaker bir kulüpteyken arabasından 545.000 TL'sini çalmışlar. Whittaker, bu olaydan yaklaşık 1 yıl sonra da bu kez 200.000 TL'sini arabasından çaldırmış. Biz o kadar çok parayı neden arabasında bıraktığını çözemedik. Sonra geçersiz çek kullandığı iddiasıyla dava edilmiş. Ardından eşi ondan boşanmış ama olaylar bu kadarla da bitmemiş. 2003 yılında torununun erkek arkadaşı Whittaker'ın evinde ölü olarak bulunmuş. Kendi torunu bu olaydan 1 sene sonra aşırı doz uyuşturucudan ölü bulunmuş, kendi kızı da anlaşılamayan bir sebepten dolayı ölmüş. Bu hikâyeyi öğrenenler ''Büyük ikramiye bize çıkmasa da olur.'' diyorlardır.

Billy Bob Harrell, 1997 yılında Texas'ta 32 Milyon $'lık büyük ikramiyeyi kazandıktan hemen sonra kendine bir çiftlik alarak çiftliğinin garajını da arabalarla doldurmuş. Kısa bir sürede tüm mal varlığını kaybeden Harrell önce eşinden boşanmış, daha sonra da intihar etmiş. İntihar etmeden önce bıraktığı intihar mektubunda, "İkramiyenin bana çıkması hayatımda başıma gelen en kötü şeydi." diye yazıyormuş.

Bu tür olaylar sıra dışı olsa da gerçek payı vardır. Bu olaylardan ders alarak ne şansımıza güvenelim ne de şanssızlığımızdan şikâyet edelim.

DİL BİLGİSİ

Şimdiki Zamanın Şartı (If Clause In Present Continuous Tense)

fiil+ IyorsA + kişi eki

İçinde bulunulan zamanda gerçekleşmekte olan bir oluş ve kılışı şarta bağlayan birleşik kiptir.

As a compound verb it connects an action that occurs in the current time to a condition.

Örnek:

Eğer tatile çıkıyorsan dikkatli ol.

Aradığınız dosyaları bulamıyorsanız diğer dolaba bakın.

Almanca biliyorsan Almanya'da işin hazır.

Dikiş dikmeyi biliyorsan bu düğmeyi diker misin?

Geniş Zamanın Şartı (If Clause In Simple Present Tense)

fiil+ (I/A)rsA + kişi eki

Geniş bir zaman kesiminde gerçekleşen oluş ve kılışları şarta bağlı olarak anlatan birleşik kiptir.

As a compound verb it connects an action that occurs in a large part of time under a certain condition.

Örnek:

Teklif getirirsen üzerinde görüşebiliriz.

Bana kalırsa bu yemeği biraz daha pişirmelisin.

Bu düşünceden vazgeçmezsen zararlı çıkarsın.

Telefonun sesini duyamazsam kapıyı çalarsınız.

4 Aşağıdaki boşlukları örneklerdeki gibi dolduralım.

1. Eğer onunla evlenmek iste........................... sen bilirsin ama ben bunu onaylamıyorum.
2. Olayla ilgili bir şey öğren.............................. mutlaka bize haber verir.
3. Küçücük çocuğun her istediğini yapmaya çalış.............................. büyüyünce onunla başa çıkamazsın.
4. "Beni görmek demek yalnızca yüzümü görmek demek değildir, benim düşüncelerimi anla.......................... kâfidir." demişti Ulu Önder Atatürk.
5. Onunla ilgili gerçekleri bil........................... lütfen açıkla, sonra çok geç olabilir.
6. Bugün arabayla yola çık.............................. ancak yarın Konya'da oluruz.
7. Faturayı bul.............................. elektrik parasını yatıramayız.
8. Ders çalış........................... televizyonun sesini kısabilirim.
9. Beni biraz daha beklet.............................. düğüne gitmekten vazgeçerim.
10. O kızdan hoşlan........................... niçin gidip duygularını ona açmıyorsun?

5 Aşağıdaki cümleleri tamamlayalım.

1. Uzun süre bilgisayar kullanırsan ....
2. Para biriktirmezsek ....
3. Eğer zamanım olursa ....
4. Biraz dikkat ederseniz ....
5. Biraz acele edersen ....
6. Biraz param olursa ....
7. Israr ederse ....
8. Beni ararsan ....
9. Param olursa ....
10. Hava yağmurlu olursa ....

Zarf filler (Verbal Adverb)

fiil+ ma + iyelik eki + şartıyla / koşuluyla

Temel cümlede yapılacak işin bir şarta bağlanması anlamını verir.
It is used to mean that the main clause is only realized in a certain condition.
Örnek:
Bu projeyi bana da danışmanız koşuluyla yapabilirsiniz.
İki saat sonra geri getirmek şartıyla arabamı alabilirsin.
Erken gelmen koşuluyla sinemaya gitmene izin veririm.

6 Aşağıdaki kelime gruplarını eşleştirelim.

1. Sessiz olmaları koşuluyla	a. hafta sonu pikniğe gidebiliriz.
2. İki saat sonra dönmek şartıyla	b. arabamı alabilirsin.
3. Hemen evden çıkman şartıyla	c. öğretmen öğrencilerine film izleme sözü verdi.
4. Erken dönmek koşuluyla	ç. sizin için izin alabilirim.
5. Ödevlerini bitirmen koşuluyla	d. bu yarışmaya katılabilirsin.
6. Sınıfını geçmen şartıyla	e. onu affedebilirim.
7. Benden özür dilemesi koşuluyla	f. sinemaya gidebilirsin.
8. Bilet almak koşuluyla	g. arkadaşına gidebilirsin.
9. Havanın güzel olması koşuluyla	ğ. sana istediğin bisikleti alırım.
10. Saat on ikiden önce evde olman şartıyla	h. otobüse yetişirsin.

7 Aşağıdaki kelimeleri ve kelime gruplarını boşluklara yerleştirelim.

risk almaktan — uyanık olma — yaşıyorsak — gözünü açık tutmaktır — mazereti
görürseniz — aydınlatmıyor — düşünüyorsanız
ders almıyorsunuz — söylemeniz koşuluyla — değiştirmiyorsanız

Şans, ... hâlidir. Kendini hazır, ... Fırsatları görüp bunları hayatına dâhil edebilmektir.

Şans, başarısızlığın kendi dışımızdaki .... değildir.

Psikolog, Profesör Richard Wiseman şansla ilgili bir deney yapıyor. Kendini şanslı ve şanssız diye adlandıran insanlara bir gazete veriyor. Gazeteyi inceleyip kaç fotoğraf gördüklerini söylemelerini istiyor. Gazetenin ortalarında bir yere de sayfanın yarısını kaplayan bir not koyuyor: Bu notu .... Deney görevlisine .... 250 dolar kazanabilirsiz. Şanssız olduğunu söyleyenler, başka bir şeyi aradıkları için bu notu görmüyor!...

Hayatımıza baktığımızda kendimizi şanssız hissedebiliyoruz. Oysa yaşananların arkasında, çocuk yaşta çevreden ve aileden farkında bile olmadan aldığımız inançlar var: Hayat zordur, para zor kazanılır gibi... Bu inançlar yolumuzu .... Bu inançlara göre hayatı tedbirler alarak, küçük düşünerek .... uzak durarak .... şanssızlığımızı garantiliyoruz.

Yaşanan her şey bir deneyim ise ve siz aynı hayatı tekrar edip durduğunuzu .... o zaman yaşadıklarınızdan .... Attığınız adımları .... çok şanssızsınız(!)

DİNLEME

HER ŞEY PARA MI ?

8 Metni dinleyelim. Olayları sıraya koyalım.

( ) Bir yıl sonra bozdurmadığı çekle parka gitti. Sözleştikleri saatte oradaydı, beklemeye başladı. Yaşlı adamın hızla geldiğini gördü. Tam başarısını onunla paylaşacakken ve çeki geri verecekken bir hemşire koşarak yanlarına geldi ve yaşlı adamı yakalayarak onun huzurevinden kaçtığını, herkese kendisini Rockefeller olarak tanıttığını söyledi. Yaşlı adamın koluna girip oradan uzaklaştı.

( ) İş adamı bu çekle bütün borçlarını ödeyebileceğini düşündü ama daha sonra çeki bozdurmaktan vazgeçti. Çekin verdiği güvenle tüm işlerini yeniden gözden geçirdi. Ödeme planlarını yeniden yaptı. Bütün yıl boyunca çalıştı durdu. Borçlarından kurtulup para kazanmaya bile başladı.

( ) İş adamının herkese borcu vardı. Alacaklılar onu sıkıştırıyorlardı. Hiçbir çözüm bulamıyordu.

( ) İş adamı bu olay karşısında donakaldı. Bir yıl boyunca yarım milyon doları olduğunu zannederek iş yapmıştı. Bu olaydan sonra insanın hayatını değiştiren şeyin para değil de kendine olan güven ve inanç olduğunu anladı.

( ) Biraz başını dinlemek için parka gidip banka oturdu. Düşünmeye başladı. O sırada yanına yaşlı bir adam yaklaştı. Onun çok üzgün göründüğünü söyleyerek derdini paylaşabileceğini söyledi. Adam onu dinledikten sonra bir çek defteri çıkarıp 500 bin dolarlık bir çek yazıp gözden uzaklaştı. İş adamı elindeki çeke baktı. İmza dünyanın en zengin adamı Rockefeller'e aitti.

9 Aşağıdaki soruların hangilerinin dinleme metninde cevabı yoktur?

1. İş adamanın işleri neden bozulmuştu?
2. Parka niçin gitti?
3. Parkta kiminle karşılaştı?
4. İş adamı kimden borç istedi?
5. Yaşlı adam, iş adamına neden borç verdi?
6. Yaşlı adam, iş adamına kaç liralık çek verdi?
7. Yaşlı adam kimdi?

YAZMA

10 Başarıda şans mı önemlidir yoksa çalışma mı?

KONUŞMA

11 Aşağıdaki özdeyişlerin hangisi talihi, hangisi çalışmayı savunur?

Kendi kendilerine yardım etmeyenlere talih bile yardım etmez. ***Rochefoucauld***

Talih, çalışmak istemeyenlere yardım etmez. ***Sophokles***

Her güne hayatının en güzel günü olması için şans ver. ***Mark Twain***

Talihsizliklerin suçu kendimizdedir ancak bunu yaşlandıktan sonra anlarız. ***D. Carneige***

Talih bize haberci göndermez. ***Oscar Wilde***

Şans bir uğraşının eseridir. ***Branch Rickey***

aradıysa, sormuşsa, tanıdıysa, okumuşsa	-Ali beni aradıysa bulamamıştır. Çünkü şarjım bitti. -Adresi bakkala sormuşsa evi kolaylıkla bulur. -Seni tanıdıysa mutlaka ilgilenir. -Gazeteyi okumuşsa mutlaka haberi olur.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1 Aşağıdaki deyimleri anlamlarıyla eşleştirelim.

1. talih yüzüne gülmek	a. iyilik, şans, talih, bereket getirmek
2. feleğe küsmek	b. şans yardımıyla işi iyi, istediği gibi olmak
3. şansı dönmek	c. herhangi bir konuda şansı yaver gitmek
4. işi rast gitmek	ç. uğursuzluğu, şanssızlığı, aksiliği yenme
5. uğur getirmek	d. talihten yakınmak, şanstan ümidini kesmek

OKUMA

SATRANÇ VE TAVLA

Satrancın zamanımızdan en az 4000 yıl önce Mısır'da oynandığına dair bilgiler, piramitlerdeki kabartmalarda bulunmaktadır. Oyunun satranç adını alması MS 4. yüzyılda Hindistan'da bu oyuna "çaturanga" denmesi ile başlar. Satranç ile ilgili ilk yazılı belgeler Hindistan'da bulunmaktadır. Daha sonra İran'a, oradan Araplara ve Endülüsler sayesinde de İspanya üzerinden Avrupa'ya yayılmıştır. Arap ve Avrupa el yazması kitaplardan sonra, İspanyolca ilk basılı satranç kitabı olan Lucena'da (1497) satrancın kuralları açıklanarak günümüze kadar değişmeden gelmiştir.

İki kişi ile oynanan, bir zekâ ve strateji oyunu olan satranç, 8×8'lik kare bir tahta üzerinde satranç taşlarıyla oynanır. Tahta üzerindeki 64 karenin yarısı siyah, yarısı beyaz renklerden oluşur. Oyuncular, beyaz ve siyah renkli taşları alıp bir kerede bir hamle yaparak oynarlar. Oyun tahtasının başında beyaz ve siyahların 16 taşı bulunur. Bunlar bir şah, bir vezir, iki kale, iki fil, iki at ve sekiz piyondan oluşur. Oyunun amacı, karşı tarafın şahını mat etmektir.

İki kişilik bir oyun olan tavla, iki ayrı renkte 15'er pul ve bir çift zarla, özel tahtası üzerinde oynanır. Tavlaya benzer oyunların tarihi MÖ. 3000'lere kadar gider. Tavla, hızlı düşünme, atak davranma ve taktik gerektiren dünyanın en yaygın şans ve yetenek oyunlarından biridir. Türkiye'de de çok yaygın olan ve kahvehanelerin vazgeçilmez oyunu olan tavla, iki ayrı renkte 15'er pul ve bir çift zarla, özel bir tahta üzerinde oynanır.

Tavlanın pullarından köşesine kadar böyle anlamları olabileceği aklıma bile gelmezdi. Ta ki bu bilgileri toplayana dek... Eminim ki tavla ve satranç oyunu hakkındaki ilginç hikâye, benim kadar sizin de ilginizi çekecektir.

Tavlanın kutusu senenin birliği olarak kabul ediliyormuş. 4 köşesi 4 mevsimi, tavlanın içindeki karşılıklı 6'şar bölüm 12 ayı, pulların toplamı ayın 30 gününü, siyah-beyaz pullar ise gece ve gündüzü, karşılıklı 12'şer bölüm günün 24 saatini simgeliyormuş.

Tarihî kaynaklara göre, tavla 1400 yıl önce Pers İmparatoru Nevşiyan'ın başveziri Büzur Mehir tarafından geliştirilmiştir. Zaman kavramından alınarak tasarlanan tavlanın günümüze kadar hiç etkilenmeden gelmesi çok enteresan.

Eski zamanlarda Hint İmparatoru, satranç oyununu Pers İmparatoruna, yanında bir mektup ile hediye olarak göndermiştir. Hint İmparatoru mektubunda oyunla ilgili hiçbir açıklama yapmadan şöyle bir mesaj yazmıştır:

Pers İmparatoruna,
Kim daha çok düşünüyor,
Kim daha iyi biliyor,
Kim daha ileriyi görüyorsa o kazanır.
İşte hayat budur...

Pers İmparatoru, bu mesajı dönemin başveziri Buzur Mehir ile paylaşarak ondan bu oyunu çözmesini ve kendisinin de karşılık olarak Hint İmparatoruna hediye edilmek üzere başka bir oyun icat etmesini ister. Vezir, haftalarca çalıştıktan sonra satrancın her taş hareketini ve oyunun nasıl oynandığını çözer, daha sonra da on günde tavlayı icat ederek imparatora sunar. Hint İmparatoruna tavla oyunuyla birlikte gönderilmek üzere şöyle bir mesaj hazırlanır:

Hint imparatoruna,
Evet, kim daha çok düşünüyor,
Kim daha iyi biliyor,
Kim daha ileriyi görüyorsa o kazanır.
Ama bu biraz da şanstır. İşte hayat budur...

Tavlada, 4500 kadar hamle ihtimali bulunur. Ancak oyunda kullanılan zarlar da oyunu kazanmak için önemli bir faktör olduğundan şans da işin içine girer ama satrançta şansa yer yoktur.

2 Aşağıdaki cümleler doğruysa "D", yanlışsa "Y" yazalım.

1. Satranç binlerce yıl önce Mısır'da oynanmıştır. ( )
2. MS 4. yüzyılda İran'da satranca "çaturanga" denirdi. ( )
3. İlk basılı satranç kitabı olan Lucena'da (1497) satrancın kuralları açıklanmıştır. ( )
4. Satranç, 8×8'lik kare bir tahta üzerinde satranç taşlarıyla oynanır. ( )
5. Oyuncular, beyaz ve siyah renkli 16 taşı alıp bir kerede bir hamle yaparak oynarlar. ( )
6. Oyunun amacı karşı tarafın şahını mat etmektir. ( )
7. Tavla, taktik gerektiren dünyanın en yaygın şans ve yetenek oyunlarından biridir. ( )
8. Türkiye'de kahvelerde oynanan tavla, pullarla ve bir çift zarla, özel bir tahta üzerinde oynanır. ( )
9. Zaman kavramından alınarak tasarlanan tavla günümüze kadar hiç etkilenmeden gelmiştir. ( )
10. Tavla 1400 yıl önce İran Şahı Nevşiyan zamanında geliştirilmiştir. ( )

YA SİZ?

Siz tavla mı satranç mı oynamayı seversiniz? Hangisini neden tercih edersiniz?

DİL BİLGİSİ

Duyulan Geçmiş Zamanın Şartı (If Clause In Reported Past Tense)

fiil+ mIşsA+ kişi eki

Fiile kesin olmama, başkasından duyulma anlamları yükler.

It refers to an occurrence that is possible but very unlikely, and is heard by someone else.

Örnek:

Teminatı yatırmışsanız ihaleye girersiniz.
Tatile gitmişse onu evde bulamayız.
İstanbul'a gelmişse beni mutlaka arar.
Haberi duymuşsa gelir.

Görülen Geçmiş Zamanın Şartı (If Clause In Simple Past Tense)

fiil+DIysA+ kişi eki

Gerçekleştiği kesin olarak görülen veya bilinen bir oluş ve kılışı şarta bağlayan birleşik kip türüdür.
It is a tpe of compound mood that indicates that a definite or known occurrence that took place under a certain condition.

Örnek:

Eğer kalacak yer bulamadıysanız niye bizi aramadınız?
Doymadıysan biraz daha makarna alabilirsin.
Bu antika vazoyu kim kırdıysa çabuk söylesin.
Bu konuyu anlamadıysanız tekrar sorabilirsiniz.

3 Aşağıdaki boşlukları örneklerdeki gibi dolduralım.

1. Seni yemeğe çağır............................... niye gitmiyorsun? Senin için değişiklik olur.
2. Baban söz ver............................... mutlaka istediğin bisikleti alır.
3. Karşımdakini üz............................... gönlünü almaya çalışırım.
4. Yemek az gel............................... tabağını ver, biraz daha koyabilirim.
5. Arkadaşın doyma..............................., niçin bir tabak daha istememiş?
6. Başıma ne gel............................... iyi niyetim yüzünden geldi.
7. Desenleri, Rembrandt çiz............................... çok çok önemlidir, diyebiliriz.
8. Buraları kim kirlet............................... o temizlesin.

DİNLEME

ŞANS MI? ŞANSSIZLIK MI?

4 Metni dinleyelim. Soruları cevaplayalım.

1. Yaşlı adam atını niçin satmıyor?
....
2. Köylüler niçin ihtiyarın başına toplanmışlar?
....
3. İhtiyar adamın kaçan atının geri dönmesi ona neler kazandırıyor, neler kaybettiriyor?
....
4. Sizce ihtiyar adam şanslı mı şanssız mı?
....
5. Erken karar vermek insana neler kazandırır, neler kaybettirir?
....

YAZMA

5 Siz şans oyunları hakkında ne düşünüyorsunuz? Bu tip oyunlarda sadece şans mı önemlidir? Kazanmadaki diğer faktörlerle ilgili görüşlerimizi yazalım.

KONUŞMA

AKIL MI ŞANS MI?

"...iki adam birlikte bir kır yolunda gidiyorlardı. Biri 'Bir ton akla' diğeri ise 'Bir gram şansa' sahipti. Bir yaz gecesi, onları iki köy arasında bastırınca, açık havada yatmaya karar verirler. Fazla düşünmeden 'bir gram şans' olan adam başını paltosuna sardı ve kendini yolun ortasına attı. 'Bir ton aklı' olan adam şöyle dedi: 'Bir araba geçip beni ezebilir.' ve yolun kenarında bir tarlanın çimeni üzerine yattı. Gece geç vakit iki atlı bir fayton geçti. Yolun ortasındaki kara lekeye yaklaşınca hayvanlar ürktüler, yana doğru hamle ettiler ve tarlada uyuyanı ezdiler..."

6 Hikâyedeki düşünceye katılıyor musunuz? Neden?

yapacaksan, oturacaksa, girecekse,

-Biriyle arkadaşlık yapacaksan onu iyi tanımalısın.
-Bahçeşehir'de oturacaksan trafikten şikâyet etmeyeceksin.
-Konservatuara girecekse mutlaka şan dersleri almalı.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1 Aşağıdaki kelime ve kelime gruplarının anlamlarını bulalım.

mütemadiyen	addetmek	sıkıntı çekmek	tereddüt etmek
telafi etmek	aklına gelmek	modası geçmek	sıkılmak
	geldi çattı	eski püskü	

OKUMA

ELMAS GERDANLIK

Ne çeyizi ne umutları ne de sevilmek, anlaşılmak, fark edilmek, zengin ve seçkin bir koca bulmak gibi ümitleri vardı ve Bayındırlık Bakanlığındaki bir memurla evlenmişti.

Evlendikten sonra kendini mütemadiyen lüks ve güzel bir yaşam için doğmuş addediyordu. Devamlı evinin köhneliğinden, eskimiş koltuklardan, çirkin perdelerden yakınıyordu.

Bir akşam, kocası eve zafer kazanmış gibi elinde büyük bir zarfla geldi.

"Burada senin için bir şey var."

Mathilde zarfı alıp açtı, davetiyede şunlar yazılıydı: "Bayındırlık Bakanlığı ve Madam ve Mösyö.... 18 Ocak Pazartesi akşamı bakanlık sarayındaki baloya şeref vermenizi rica eder." Ama o sevinmek yerine suratını asarak davetiyeyi masaya koydu:

"Hayatım, sevineceğini sanmıştım, davetiyeyi alana kadar çok sıkıntı çektim, bunu tüm memurlara vermiyorlar, seçiyorlar, tüm resmi kişiler orada olacak."

Kadın ona kızgın bir bakışla baktı ve "Ne giymemi istiyorsun?" dedi.

Karısının bakışlarını görünce durdu ve kekelemeye başladı: "Mesele ne? Mesele ne?"

"Hiiiç, sadece balo için elbisem yok, davetiyeyi karısının güzel giysileri olan bir arkadaşına ver."

Adam çok mutsuz görünüyordu: "Tamam, Mathilde, basit bir elbise kaça çıkar?"

Kadın, birkaç saniye kafasında hesap yapmaya başladı. Sonunda tereddüt ederek cevapladı: "Tam olarak bilmiyorum ama dört yüz franka halledebilirim sanırım."

Adam durakladı, çünkü gelecek yaz arkadaşlarıyla ava gitmek için alacağı tüfek de aynı fiyattaydı.

"Tamam, sana 400 frank vereceğim, güzel bir elbise diktirmeye çalış."

Balo günü yaklaştığında elbisesi hazırdı ama Madame Loisel yine üzgün görünüyordu. Bir akşam kocası sordu: "Son üç gündür çok üzgün görünüyorsun. Neden?"

"Tek parça bile mücevherim yok, yoksul biri gibi duracağım, baloya gitmesem daha iyi."

"Madam Forestier'e gidip ondan birkaç mücevherini ödünç vermesini istesene." dedi.

Mathilde sevinçle çığlık attı: "Doğru, hiç aklıma gelmemişti!"

Ertesi gün arkadaşına gitti ve biraz sıkılarak ricasını söyledi. Madam Forestier, büyük bir mücevher kutusu alıp getirdi. Kapağını açtı ve " Seç hayatım." dedi.

Kadın önce birkaç bileziği ve diğer takıları aynanın önünde denedi. Karar veremiyordu. Birden kutunun içinde, bir elmas gerdanlık buldu. Kalp şeklindeydi. Boynuna taktı ve aynadaki aksinden çok mutlu oldu.

Biraz endişeyle, tereddüt ederek sordu: "Bunu verebilir misin? Sadece bunu?"

"Tabii ki, niye olmasın?"

Kadın arkadaşına sarıldı, onu candan bir şekilde öptü ve hazinesiyle eve gitti.

Balo gecesi geldi çattı. Madame Louisel şıklığı, zarafeti, gülümseyişi ve neşesiyle oradaki hanımların hepsinden daha hoş-

tu. Güzelliğinin yarattığı zaferle dans etti. Tüm erkekler onunla tanışmak ve dans etmek istedi, bakan bile onunla dans etti.

Balodan ayrıldıklarında sabahın dördüydü. Cadde bomboştu. Ümitsizce, soğuktan titreyerek Sen Nehrine doğru yürüdüler, sonunda eski püskü bir fayton buldular. Fayton onları evlerine götürdü, üzgün üzgün dairelerine çıktılar.

Kadın bir kez daha güzelliğine bakmak için aynanın önüne geçti. Fakat aniden bir çığlık attı, gerdanlık boynunda yoktu.

Kocası "Ne oldu?" diye sordu.

"Madam Forestier'in gerdanlığını kaybettim!"

Adam şaşkın ayağa kalktı.

"Ne! Olamaz! Balodan çıktığında boynunda olduğuna emin misin?"

"Evet, bakanlık sarayının girişinde boynumdaydı, yolda düşse sesini duyardık, faytonda olmalı."

"Herhalde, faytonun plakasını aldın mı?"

"Hayır, ya sen?"

"Hayır!"

Dehşet içinde birbirlerine bakakaldılar. Kocası kolyeyi aramak için evden çıktı, kadının yatağına gidecek, düşünecek hali bile yoktu ve balo kıyafetiyle bir koltuğa oturdu.

Mösyö Loisel soluk bir benizle saat yedi gibi geri geldi, hiçbir şey bulamamıştı.

"Arkadaşına kolyenin kopçasının koptuğunu, tamire verdiğini yazarsın, böylece bulana kadar biraz zaman kazanırız."

Kadın, adamın söylediği gibi yazı gönderdi.

Haftanın sonunda tüm ümitleri kaybolmuştu. Loisel sanki beş yaş ihtiyarlamış gibiydi.

O dükkân senin, bu dükkân benim dolaştılar. İkisi de üzüntüden bitkin, kaybolan gerdanlığın aynısını bulmak istiyorlardı. Sonunda Palais Royal'da kaybolan gerdanlığın neredeyse aynısını buldular, 40.000 franktı ama 36 bin franka alabileceklerdi.

Kuyumcudan üç gün satmamasını, bekletmesini rica ettiler, ayrıca şubat ayının sonuna kadar kayıp gerdanlığı bulurlarsa bunu 34 bin franka satın alması konusunda pazarlık yaptılar.

Loisel'in babasından kalan 18 bin frangı vardı, gerisini de borç alacaktı. Ondan 5, ötekinden 10, diğerinden beş bin frank borç alarak fahiş fiyatlarla tefecilere borçlandı, başına gelebilecek tüm fiziksel ve ruhsal işkenceleri, dertleri, kara bulutları düşünüp korkuyorlardı Sonunda kuyumcunun dükkânına gidip otuz altı bin frankı ödeyerek gerdanlığı aldılar.

Madam Loisel, gerdanlığı arkadaşına geri götürdüğünde kadın soğuk bir tavırla, "Daha önce geri getirmen gerekirdi, ihtiyacım olabilirdi." dedi.

Korktuğu olmadı ve arkadaşı kutuyu açmadı, açıp da gerdanlığın değiştiğini fark etse ne derdi? Madam Loisel'i hırsız yerine koyar mıydı?

Bundan sonra, Madam Loisel, muhtaç durumdaki insanların korkunç tecrübelerini yaşadı. Yine de payına düşene cesurca katlandı. Bu korkunç borç ödenmeliydi, hizmetçilerini gönderdiler, evlerinden taşındılar ve tavan arasında bir oda kiraladılar.

Madam Loisel, ağır ev işleri ne demekmiş, öğrenmek zorunda kaldı, o zarif parmakları, gül pembesi tırnaklarıyla yağlı kapları, tavaları, eski püskü çarşafları, giysileri yıkadı... Sıradan biri gibi giyinmeye başladı. Kolunda bir sepetle manava, kasaba gidip kuruşu kuruşuna pazarlık yapıyordu.

Her ay birkaç senet ödediler, kimisini ertelettiler, yeni borçlar aldılar. Kocası akşamları bir tüccar için ek iş yaptı ve gece geç saatlerde sayfası 5 kuruşa yazılar yazdı. Bu durum tam on yıl sürdü. On yılın sonunda tüm borçlarını, faizleriyle birlikte ödemişlerdi.

Artık Madam Loisel yaşlı biri gibi duruyordu. Küf kokulu saçları, kırmızı elleriyle ev işleri yapan temizlikçi kadınlara benzemişti. Kocası ofisteyken pencerenin kenarına oturup balodaki güzelliğini, herkesin kendisine nasıl hayranlık duyduğunu ve o güzel geceyi hatırlıyordu. Gerdanlığı kaybetmeseydi ne olurdu? Hayat ne kadar tuhaf ve değişkendi! Ufacık bir şey insanı yıkabiliyordu.

Bir pazar günü Champs Elysee'ye gittiğinde Madam Forestier'e rastladı, o hâlâ genç, hâlâ güzel, hâlâ cazibeliydi. Onunla konuşsa mıydı? Artık her şeyi ödediğine göre onunla konuşabilir, her şeyi anlatabilirdi. Neden olmasın?

Kadının yanına gitti. "İyi günler Jeanne!"

Diğeri bu alelâde görünümlü ev kadının kendisine böyle samimi seslenmesinden şaşırdı, kadını tanımamıştı.

"Ben Mathilde Loisel."

Arkadaşı bir çığlık attı.

"Ah, zavallı Mathilde'ciğim ne kadar değişmişsin!"

"Evet, son görüştüğümüzden bu yana çok zor bir hayatım oldu ve çok yoksulluk çektik. Hepsi senin yüzünden oldu!"

"Benim yüzümden mi? Nasıl?"

"Bakanlık balosunda takmam için ödünç verdiğin elmas gerdanlığı hatırladın mı? Ben onu kaybettim."

"Ne diyorsun? Ama onu bana geri getirmiştin."

"Sana tıpatıp aynısını alıp getirdim ve onu ödemek tam 10 yılımızı aldı, bizim gibi bir şeyi olmayan birileri için bunun kolay olmadığını anlamalısın, sonunda bitti ve çok memnunum."

Madam Forestier durdu.

"Benim gerdanlığımın yerine koymak için elmas bir gerdanlık aldığını mı söylüyorsun?"

"Evet, o gün fark etmedin, birbirine çok benziyorlardı."

Madam Forestier çok duygulanmıştı, kadının ellerini avucunun içine aldı. "Ah, benim zavallı Mathilde'ciğim, benim gerdanlığım sahteydi, en fazla beş yüz frank ederdi!"

2 Aşağıdaki cümleler doğru ise "D", yanlış ise "Y" yazalım.

1. Onun zengin ve seçkin bir koca bulmak gibi ümidi vardı. ( )
2. Evlendikten sonra o gözünü yükseklere dikmişti. ( )
3. Arkadaşları onları verdikleri baloya davet ettiler. ( )
4. Mathilde balo için kendisine yeni bir elbise diktirdi. ( )
5. Mathilde arkadaşından ödünç bir gerdanlık aldı. ( )
6. Mathilde baloda umduğunu bulamadı. ( )
7. Eve dönerken gerdanlığı kaybetti. ( )
8. Kocası ertesi gün kuyumcuya gidip yeni bir gerdanlık aldı. ( )
9. Mathilde arkadaşına gidip kolyesini geri verdi. ( )
10. Arkadaşı onu sıcak bir şekilde karşılayarak kolyesini geri getirdiği için teşekkür etti. ( )

3 Aşağıdaki kelimeleri anlamlarına uygun olarak boşluklara yerleştirelim.

ağır	nefes almak	yerine koymak	alelâde	sıradan	fahiş	yoksulluk çekmek	kara bulutlar

1. Her zaman görülen, olağan olaylar ve nesneler için .... kullanılır.
2. Genellikle aşırı, çok fazla ücretler için .... kelimesi kullanılır.
3. Kötü ve sıkıntılı durumlarda anlatmak için .... kullanılır.
4. İnsana sıkıntı veren, insanı bunaltan işler için .... kelimesi kullanılır.
5. Herhangi bir özelliği olmayan olağan olayları veya kişileri anlatmak için .... kullanılır.
6. Dinlenmek, ferahlamak, rahatlamak için .... kullanılır.
7. Sürekli fakirlik içinde bulunan insanları anlatmak için .... kullanılır.
8. Yitirilen, elden çıkan bir şeyin, benzerini veya eşini sağlamak için .... kullanılır.

YA SİZ?

Siz yukarıdaki hikâyedeki gibi bir olayla karşılaşsaydınız nasıl tepki verirdiniz?

DİL BİLGİSİ

Gelecek Zamanın Şartı (If Clause In Future Tense)

Fiil+(y)AcAksA+kişi ekleri

Bir oluş ve kılışın gelecekte gerçekleşip gerçekleşmeyeceğini şarta bağlı olarak bildiren birleşik fiil türüdür.
It is a type of compound mood that indicates whether an occurrence will take place or not under a certain condition.
Örnek:
Eğer bu konuda bir toplantı yapılacaksa bayilere şimdiden duyurunuz.
Yarın pişman olacaksan bu işe hiç girişme.
Tatile bizimle gelmeyeceklerse haber versinler.

Hakka yakın olacaksan,
Doğru yolu bulacaksan,
Cennetini tadacaksan,
Hoş görülü olmak lazım...
Mevlana

4 Aşağıdaki cümleleri eşleştirelim.

1. Gecikecekseniz
2. Hangi elbiseyi alacaksan
3. Bizimle yemeğe geleceksen
4. Ders çalışacaksan
5. Ne söyleyeceksen
6. Daha az yorulacaksan
7. Hep aynı şeylerden söz edeceksen
8. Koltukta televizyon izleyip benimle konuşmayacaksan
9. Şayet nakit ödeyecekseniz
10. Bu programa uymayacaksan

a. size indirim yapabiliriz.
b. ben gideyim.
c. o işi kabul et.
ç. niçin baştan itiraz etmedin?
d. beni mutlaka arayın.
e. söyle çabuk ol. Çok işim var.
f. al, karar ver artık!
g. hemen hazırlanmalısın.
ğ. seni dinleyemem.
h. ben seni meşgul etmeyeyim

DİNLEME

DÜNYANIN EN ŞANSSIZI İLE EN ŞANSLISI

5 Aşağıdaki soruları dinlediğimiz metne göre cevaplayalım.

1. Yazar metinde adı geçen Selak'ın neden şanslı olduğunu ileri sürmüştür?
2. Bernard, yazara göre neden şanssızdır?

6 Aşağıdaki cümleler doğru ise "D", yanlış ise "Y" yazalım.

Selak

Sigortacı ( )	Öğretmen ( )	Bankacı ( )
70 yaş üzerinde ( )	70 yaşın altında ( )	65 yaşın altında ( )
Tren kazası geçirdi. ( )	Uçak kazası geçirdi. ( )	Gemi kazası geçirdi. ( )
Bacağı kırıldı. ( )	Kolu kırıldı. ( )	Kalbi kırıldı. ( )

Bernard

Öğretmen ( )	Sigortacı ( )	Kuaför ( )
17 yıl içinde 150 kaza geçirdi. ( )	15 yıl içinde 140 kaza geçirdi. ( )	16 yıl içinde 170 kaza geçirdi. ( )
Kolu kırıldı. ( )	Boynu kırıldı. ( )	Bacağı kırıldı. ( )
İlk kazasını 13 yaşında geçirdi. ( )	İlk kazasını 12 yaşında geçirdi. ( )	İlk kazasını 14 yaşında geçirdi. ( )

YAZMA

HÜMA KUŞU

Hüma kuşu (Farsça) çoğu kez cennet kuşu olarak da adlandırılan, görünmeyecek şekilde çok yükseklerde dinlenmeksizin sürekli uçan, asla yere değmeyen, bazı kaynaklarda ayakları olmadığı da nakledilen efsanevi kuştur. Başına konduğu kimseye mutluluk getirdiğine inanılması sebebi ile talih kuşu veya devlet kuşu olarak da isimlendirilir. Bunun kaynağı eskiden bir hükümdar ölünce halkın bir meydanda toplandığı ve Hüma'nın başına konduğu ya da gölgesinin üzerine düştüğü kişinin hükümdar olduğuna dair halk inancıdır.

Çok yaygın olan bir inanışa göre de "Devlet Kuşu" yani "Hüma" kuşunun gölgesinin bir insanın başı üzerine düşmesi, o insanın dünyada çok bahtiyar biri olacağının, taç giyeceğinin ve hâkimiyete ulaşacağının işareti sayılırdı.

7 Siz bu devlet kuşuna inanıyor musunuz, inanmıyor musunuz? İnanıyorsanız / inanmıyorsanız nedenleriyle birlikte bir olay anlatarak yazalım.

KONUŞMA

8 Aşağıdaki atasözlerinin anlamlarını bulalım. Sizce bu sözler doğru mu? Konuşalım.

Güzellerin talihi çirkin olur.
Talihsiz hacıyı deve üstünde yılan sokar.

KÜLTÜRDEN KÜLTÜRE

Dört Yapraklı Yonca

Dört yapraklı yonca bütün kültürlerde iyi şansın sembolü olarak kabul edilir.

Hristiyanlıkta Havva'nın cennet bahçesinde elinde dört yapraklı yonca ile dolaştığı kabul edilir. Yoncaya çok daha eski kültürlerin batıl inançlarında da rastlanıyor. İrlanda efsanelerinden bu inanışın kökeninin Galler'de yaşayan Keltler'in Druid rahiplerine kadar uzandığı anlaşılıyor.

Druidler, dört yapraklı yoncanın ise kişiye çevresindeki bozuk ahlaklı ruhları, şeytanı ve cinleri görme yeteneği verdiğine, yoncanın sihirli gücü sayesinde şeytanın kovulabildiğine inanıyorlardı. Bu inanışın kökeninde dört yapraklı yoncanın uğurundan çok, kötü ruhlara karşı olan sihirli gücü yer alıyordu ama ne yazık ki yoncanın dört yapraklısı da tabiatta çok nadir olarak bulunuyordu.

Yoncanın dört yaprağının da ayrı birer anlamı vardır. Birinci yaprak ümidi, ikincisi imanı, üçüncüsü aşkı, dördüncü yaprak ise şansı simgeler. Tabiatta çok nadir bulunan işte bu dördüncü yapraktır.

Hem Korkulan Hem Hayranlık Duyulan Baykuşlar

Çoğunlukla geceleri avlanan baykuşlar hakkında çok az şey bilinir ya da bilinenler çoğunlukla yanlıştır. Dünyanın çoğu bölgesinde, baykuşlar hâlâ ölümle, felaketle ve şeytanla ilişkilendirilir. Afrikalılar, baykuşa "Cadı Kuşu" derken Hindistan'da yaşayan bir cins baykuş "Şeytan Kuşu" olarak bilinir.

Eski Yunanlılar baykuşa saygı duyarken Romalılar nefret ederdi. Baykuşlar, Yunanlılar için kutsal bir canlıydı. Onlar, baykuşların iyi şeylerin işareti olduğunu düşünüyorlardı ve baykuş resmini, Athena'nın, bilgelik tanrısının bir simgesi olarak demir paralarının üzerinde kullanmışlardı. Buna karşılık Romalılar, ölümün habercisi olduğunu düşündükleri baykuştan nefret ederlerdi. Japonya'da, kıtlık tehlikesini ve salgın hastalıkları önlemek için baykuş resmi kullanılırdı. Şeytanın kötülüklerinden, hastalıklardan korunmak ve kısırlığı tedavi etmek için, baykuş tüyü kullananlar ise Orta Asya Türk topluluklarıdır. Amerika Kızılderilileri de baykuşu bir korunma simgesi hâline getirmişlerdi. Fransız ve İngiliz çiftçiler, şeytanın gözünü üzerlerinden uzak tutan şeyin baykuşlar olduğuna inanırlardı.

Sizin ülkenizde de uğurlu ve uğursuz olduğuna inanılan nesneler veya canlılar var mı? Anlatalım.

SÖZÜN ÖZÜ

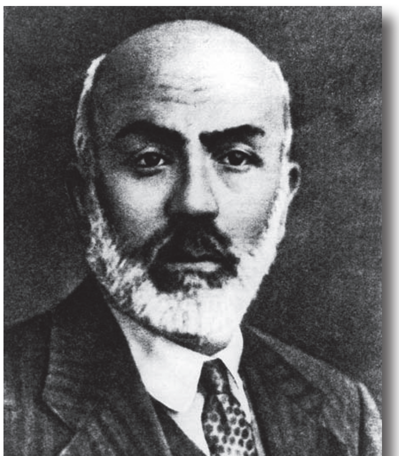
Talihi olanın horozu da yumurtlar. ***Napolyon***

Aklını iyi kullananlara talih yardım eder. ***Euripides***

Hayatınızın sonuna kadar yaşamadıkça talihinizden şikâyet etmeyin. ***Çehov***

Yiğidin talihi yanındadır. ***Terence***

MEDENİYETİMİZE YÖN VERENLER

MEHMET AKİF ERSOY

Türk "İstiklâl Marşı"nın şairidir.

"Sivas'ta ortaokulun son sınıfındayım. Mehmet Akif'in bütün şiirlerinin toplu olduğu Safahat'ı okumak istiyordum. Ama Safahat, Sivas'ta yoktu. Ablam İstanbul'daydı. Eve dönerken bana mutlaka bir Safahat almasını, O'na mektup yazarak bildirdim. Ablam Sivas'a bir Safahat ile döndü. Ve ben 1950 yılından beri Safahat okuyorum. Mehmet Akif, bizim Meşrutiyet ve Cumhuriyet devrimizin en büyük, ama en büyük abide şahsiyetlerinden biridir. Eğer insanların ve milletlerin yaşayışında: doğruluk, samimiyet, ahde vefa, haksızlık karşısında susmamak, bütün güzel sanatlara ve bütün ilimlere gönülden bağlanmak, merhametli ve metin olmak; gafletten, cehaletten, kinden, nefretten uzak yaşamak bin yıl sonra bile, iki bin yıl sonra bile üstün vasıflar olarak kabul edilecekse, Akif bin yıl sonra bile, iki bin yıl sonra bile yine abide şahsiyetlerden biri olarak anılacaktır. Çünkü o, Kur'an ahlakıyla ahlaklanan, ışığını Kur'an'dan alan, mükemmel, müstesna şairlerimizden biridir."

Bir Gece

Ondört asır evvel, yine böyle bir geceydi,
Kumdan, ayın ondördü, bir öksüz çıkıverdi!
Lakin, o ne hüsrandı ki: Hissetmedi gözler,
Kaç bin senedir halbuki bekleşmedelerdi!
Neden görecekler, göremezlerdi tabii;
Bir kere, zuhur ettiği çöl en sapa yerdi,
Bir kerede, mamure-I dünya, o zamanlar,
Buhranlar içindeydi, bu günden de beterdi.
Sırtlanları geçmişti beşer yırtıcılıkta;
Dişsiz mi bir insan, onu kardeşleri yerdi!
Fevza bütün afakını sarmıştı zeminin.
Salgındı, bugün şarkı yıkan, tefrika derdi.
Derken, büyümüş kırkına gelmişti ki öksüz,
Başlarda gezen kanlı ayaklar suya erdi!
Bir nefhada insanlığı kurtardı o ma'sum,
Bir hamlede kayserleri, kisraları serdi!
Aczin ki, ezilmekti bütün hakkı dirildi;
Zulmün ki, zeval aklına gelmezdi geberdi!
Alemlere rahmetti evet şer-i mübini,
Şehbalini adl isteyenin yurduna gerdi.
Dünya neye sahipse, O'nun vergisidir hep;
Medyun ona cemiyyet-i, medyun O'na ferdi.
Medyundur o masuma bütün bir beşeriyet
Ya Rab, bizi mahşerde bu ikrar ile haşret.

Mehmet Akif Ersoy

NELER ÖĞRENDİK?

1. Aşağıdaki boşlukları tamamlayalım.

1. Eğer onu sev.................................... niçin hâlâ onunla arkadaşlık ediyorsun.
2. Almanya'ya git.................................... haberim olsun. Oradaki arkadaşlarımın telefonlarını vereyim. Sana her konuda yardımcı olurlar.
3. Annen kahvaltıyı hazırla.................................... bana haber verin.
4. Bu kadar hızlı yürü.................................... sen önden git. Ben sana yetişemiyorum.
5. Kesin kararını ver, gel.................................... ona göre bilet alacağım.
6. Kız.................................... sana bir şey söyleyeceğim. Annenin bana hediye ettiği yüzüğü kaybettim.
7. Mehmet Bey gel.................................... mutlaka bana da uğrar.
8. Yine kuzeninle kavga et.................................... seni bir daha onlara götürmem.
9. Haftaya taşın.................................... haber ver, size yardıma geleyim.
10. Eğer ev al.................................... bir de bizim emlakçıyla konuşalım.
11. Ali işten erken çık.................................... birlikte tiyatroya gideceğiz.
12. Eğer uçak rötar yap.................................... zamanında alana iner.
13. Benimle dalga geçmeye devam et.................................... konuşmayalım.
14. Sen geziye katıl.................................... ben de katılmam.
15. Türkiye, AB'ye gir.................................... çok iyi düşünmeli. AB vatandaşları durumlarından pek memnun değil, galiba.
16. Aslı nerede kaldı? Gel.................................... gelsin artık.
17. Eğer kork.................................... korku filmlerini niye izliyorsun? Tabi, uyuyamazsın.
18. Aniden işi çık.................................... işini bitirinceye kadar beklemekten başka çaremiz yok.
19. Yemekleri bu kadar tuzlu ve yağlı yap....................................... sevinirim.
20. Sen de bizimle gel.................................... çabuk ol.
21. Böyle şakalar yap.................................... benim yüzümü bir daha asla göremezsin.
22. Eğer iş yerinden avans al.................................... seninle tatile gelemeyeceğim.
23. Yemeğini bitir.................................... seni parka götürürüm.

ÖZ DEĞERLENDİRME

Bunları Türkçede yapabilir misiniz? Her cümle için kendinize bir puan veriniz. 1: Yapamam, 2: Biraz yapabilirim, 3: Yapabilirim, 4: İyi yapabilirim, 5: Çok iyi yapabilirim.

1. Uzun ve karmaşık, somut ya da edebî metinleri okuyabilirim.	1	2	3	4	5
2. Karmaşık olayları açık ve ayrıntılı olarak anlatabilirim.	1	2	3	4	5

KELİME LİSTESİ

İSİMLER

yaygın
hâkimiyet
iman
muhtaç
köken
yorum
kesin
zarf
tempo
kıtlık
kısırlık
geçersiz
gelişigüzel
hayırsever
nalbant,
felaket
aşırı doz
çeyiz
bayındırlık
malvarlığı
huzurevi
uğraşı
kabartma
pul
zar
karşılıklı
enteresan
karşılık olarak
sunmak
kebe
değişken
seçkin
tabut

FİİLLER

desteklemek
sıkılmak
özetlemek
ilişkilendirmek
itiraz etmek
ayırt etmek
çek bozdurmak
ummak
katlanmak
yakınmak

KALIP İFADELER

suratını asmak
sıkıntı çekmek
ileri geri konuşmak
geri çevirmek
ele geçmek
yaşayıp gitmek
iş işten geçmek
şeref vermek
aman dilemek
ümidi kaybolmak
kılık değiştirmek
işleri yolunda olmak
hale düşmek
onaylamak
uzak durmak
başını dinlemek
adım atmak
küçük düşünmek
peşini bırakmamak
süzülüp gitmek
gözünü yükseklere dikmek
hamle yapmak

BECERİLER

Dilek ve şikâyetleri iletebilme
Kurumlarla yazışma yapabilme

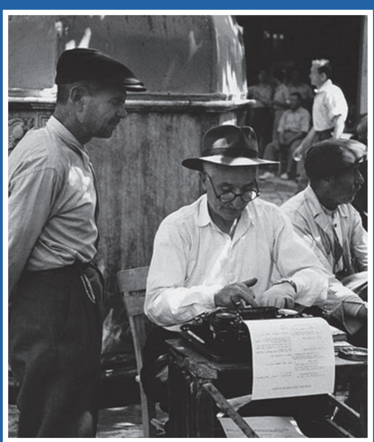
DİL BİLGİSİ

Birleşik filler
(-(I)yor, -(I/A)r, -mIş, -(y)AcAk olmak
Zarf Fiiler
-(y)EcEk/-DIğI kadar
-(y)EcEK/-DIğI gibi
Bağlaçlar (Zira, aksi halde, açıkçası)

KELİMELER

İş Hayatı
Şikâyetler
Dilekçeler

BİR MARUZATIM VAR

okuyor olacağım, gülmez oldu, okumuş olduk, çalışır oldum	-Gelecek yıl üniversitede okuyor olacağım. -Memleketinden ayrıldığından beri yüzün hiç gülmez oldu. -Bu kitabı da okumuş olduk. -Sizinle beraber çalışa çalışa daha dikkatli çalışır oldum.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1 **Aşağıdaki dilekçe örneği sizce hangi durum için yazılmıştır?**

Tarih: 02.01.2013

İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dekanlığına,

2302511 numaralı Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü öğrencisiyim. Yurt başvurusu için öğrenci belgemin hazırlanıp tarafıma verilmesini istiyorum.

Saygılarımla arz ederim.

Adı Soyadı: Ahmet Başaran

İmza:

Adres: Akkaya Mah. Yılmaz Sok.
Ömür Apt. No: 51/9 Beşiktaş/İSTANBUL
Tel: 0520 548 52 78

OKUMA

ARZUHÂLDEN DİLEKÇEYE

Eskiden, yetkili makamlara bir durumu, şikâyeti ya da dileği belirtmek için yazılan yazılara arzuhâl denirdi. Arzuhâller, belli kurallara göre yazılırdı; ilk bölümde arzuhalin verildiği makama ya da makam sahibinin rütbesine göre değişen unvanlar, kalıplaşmış saygı ve dua sözleri yazılırdı. Daha sonra resmi yazım kurallarına uygun bir anlatımla dilek belirtilirdi. Bütün bunları para karşılığında yapan kişiye arzuhâlci denirdi.

Arzuhâlcilik, okur-yazarların az olduğu geçmiş dönemlerde ancak resmî izinle yapılabilen bir meslekti. Arzuhâlci olmak isteyen kişi, arzuhâlci başına başvurur, resmî bir kurul önünde yapılan sınavda başarılı olursa kendisine “izin tezkeresi” verilirdi. Arzuhâlcinin; namuslu olması, kanunları, yasaklanmış konuları iyi bilmesi, yazısının güzel olması gerekirdi. 19. yüzyıl sonlarında arzuhâlciler İstanbul’da genel olarak Beyazıt’ta, Ayasofya Camisi çevresinde, Sultan Ahmet Meydanı’nda, Yeni Cami yakınlarında bulunur, açık havada çalışırlardı. Arkalıksız hasır iskemlelerde oturan arzuhâlcilerin önlerinde mürekkep, kamış kalem gibi yazı araçlarının durduğu küçük bir masa, yanlarında da müşterilerin oturacağı birkaç iskemle bulunurdu.

Ülkemizde okur-yazar sayısının artması, eski sistemde dilekçe yazma yöntemlerinin kalkması ve Latin alfabesinin benimsenmesi üzerine arzuhalcilerin sayısı azaldı. Bugün adliye ve hükümet binalarının önünde küçük masalar üzerinde dilekçe yazan kişiler, bitmeye yüz tutan arzuhâlcilik mesleğinin son çalışanlarıdır.

2 **Aşağıdaki sorulara doğruysa “D” yanlışsa “Y” yazalım.**

1. 19. yüzyılda arzuhâlciler İstanbul’da genellikle kapalı mekânlarda çalışırlardı. ( )
2. Bir kuruma durumu, şikâyeti veya isteği belirtmek amacıyla yazılan yazıya arzuhâl denir. ( )
3. Herkes arzuhâlci olabilirdi. ( )
4. Arzuhâl yazmak için belirli kalıplar vardır. ( )
5. Günümüzde arzuhâlciler artmıştır. ( )

3 **Aşağıdaki kelimelerle cümle yazalım.**

makam : ....
rütbe : ....
unvan : ....
tezkere : ....
iskemle : ....

YA SİZ?

İnsanlar neden dilekçe yazarlar? Siz hiç resmî bir kuruma dilekçe yazdınız mı?

DİL BİLGİSİ

Birleşik filler (Compound Verbs)

Birleşik zaman, (belirli geçmiş zaman hariç) zaman eklerinin temel cümlenin, bütün zaman eklerinin ise ol- yardımcı filinin üzerine gelmesiyle oluşan zaman yapılarıdır.

It is constructed by adding the tense suffixes (except Simple Past Tense) to the main sentence’s verb, and adding all the tense suffixes to the end of the auxillary verb suffix “ol-“.

-İyor	oldu	- (A/I)r	oluyor	-mİş	oluyor	-(y)EcEk	oluyor
	olmuş		oldu		oldu		oldu
	olur		olmuş		olur		olmuş
	olacak		olacak		olacak		olur
	olmalı		olmalı		olmalı		olmalı
	olsa		olsa		olsa		olsa
	ol		ol		ol		ol

Örnek:

Yarın bu saatlerde memleketimde ailemle konuşuyor olacağım.
Ne zaman seninle buluşacak olsak mutlaka bir işin çıkıyor. Sıkıldım artık.
4 yıl önce üniversite sınavını kazansaydım geçen yıl mezun olmuş olacaktım.
Bu çocuk artık bizi dinlemez oldu.

4 **Aşağıdaki boşlukları örneklerdeki gibi tamamlayalım.**

1. Gelecek yıl yüksek lisans yapmak için İngiltere’de yaşa.............. olacağım.
2. Dün misafirlerin gelmemesi iyi oldu. Böylece biz de seninle sohbet et.......... olduk.
3. Çocukken her pazar bize kahvaltı yapmaya gelirdin. Artık hiç uğra................ oldun.
4. Sen eve gelirken ben öğretmenimle çalış............... olacağım.
5. Gelecek yaz bu zamanlar tatilde Bodrum’da güneşlen............... olacağız.
6. 2 yıl sonra kendi işimizi kurduktan sonra kimseye boyun eğ............... olacağız.
7. Zamanında beni dinleseydin. Şimdi çok rahat yaşa................ olurdun.
8. Ne zaman tatile çıkmaya niyet et........... olsak mutlaka bir sıkıntı çıkıyor.
9. Seninle kalmaktan ben de senin gibi her şeyime dikkat et............. oldum.
10. 3 ay sonra kursumuz bit.............. olacak.

5 **Aşağıdaki boşluklara cümleler yazalım.**

1. Gelecek ay bu günlerde ………………………………………………………………………………………… .
2. Ne zaman işe başlasam ………………………………………………………………………………………… .
3. Teknoloji hayatımıza girdiğinden beri ………………………………………………………………………… .
4. Tayini çıktığından beri ………………………………………………………………………………………… .
5. 4 yıl sonra bu zamanlar ………………………………………………………………………………………… .

DİNLEME

DERDİNİ ANLAT MARKO PAŞA'YA

6 **Dinlediğiniz metinde aşağıdaki cümlelerden hangisi yer almaktadır? Var olanları işaretleyelim.**

1. Marko Paşa zamanın en iyi ve en meşhur doktorlarından biridir. ( )
2. Sultan Abdülaziz Marko Paşa'dan hastalığı için yardım ister. ( )
3. Hekimin anlamsız soruları hastaları çileden çıkarır ve hastalar oradan uzaklaşırlar. ( )
4. Marko Paşa kendisine tedavi olmaya gelen hastaları sağlığına kavuşturur. ( )
5. Hastaların yoğunluğundan sıkılan hekim kendince bir çözüm yolu bulur. ( )
6. Kapısına gelen hastaları dikkatle dinler ve onlara hastalığının ne olduğunu sorar. ( )
7. Marko Paşa hastalarıyla çok ilgili olduğu için hastalar Marko Paşa'dan çok memnun kalırlar. ( )

7 **Aşağıdaki kelimeleri cümle içinde kullanalım.**

üstat: …… .
çare aramak: ……………………………………………………………………………………………… .
biçare: ……………………………………………………………………………………………………… .
derdine çare olmak: ……………………………………………………………………………………… .

YAZMA

8 **Aşağıdaki yapılan açıklamaya uygun bir şeklide siz de okuldan öğrenci belgesi almak için bir dilekçe örneği yazın.**

Dilekçe Planı

a. Kurum Adı: Dilekçenin sunulacağı kurumun adı, kâğıdın üst tarafına satırı ortalayacak şekilde yazılır. Kurum adının tamamı ya da adı oluşturan kelimelerin ilk harfleri büyük yazılır.
Kurum adının sonuna gelecek şekilde bir alt satıra kurumun bulunduğu il ve ilçe adı yazılır.

b. Dilekçe Metni: Dilekçeyi yazan kişi kendisini kısaca tanıtır. İstek veya şikâyetini kısa ve öz bir anlatımla dile getirir.

c. Saygı Sözü: İstek veya şikâyetin dile getirildiği paragraftan sonra satırbaşı yapılır. "Gereğini arz ederim.", "Gereğini rica ederim.", "Gereğini bilgilerinize sunarım." gibi saygı sözlerinden biri yazılır.
Alt makamdaki bir kişi üst makama yazıyorsa "Gereğini arz ederim.", üst makamdaki biri alt makama yazıyorsa "Gereğini rica ederim." sözünü kullanır.

ç. Tarih: Saygı sözünden sonra, metnin sağ alt köşesine tarih, gün/ay/yıl olarak yazılır.

d. Ad-Soyad, İmza: Tarihin hemen altına dilekçeyi yazan kişi adını, soyadını yazar, hemen altına imzasını atar.

e. EK: Eğer dilekçe ile birlikte başka belgeler de sunulacaksa, metnin sol alt köşesine "EK" yazılıp altına bu belgelerin adları numara verilerek sıralanır.

f. Adres: Sol alt köşeye dilekçeyi yazan kişinin adresi yazılır.

KONUŞMA

9 **İkamet başvurusunda bulunurken doldurduğunuz formda sıkıntı yaşadınız mı? Sizce resmî işlemlerin nasıl olması gerekiyor?**

BİR MARUZATIM VAR

B. İŞ HAYATI

Anlattığın kadarıyla, yiyebileceğiniz kadar, kapattığı gibi, soracağınız gibi	-Anlattığın kadarıyla gerçekten durumu ciddiymiş. -Yiyebileceğiniz kadar yemeği tabağınıza koyunuz. -Telefonu kapattığı gibi yerinden fırlayıp dışarı çıktı. -Sınavda bana soracağınız gibi asistan arkadaşıma da sorabilirsiniz.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1 **İş başvurusuna giderken nasıl giyinmeliyiz? Sizce kıyafetlerimizin renkleri mülakat esnasında ne kadar önemli? Soruları cevaplarken nelere dikkat etmeliyiz?**

2 **Siz hiç iş başvurusunda bulundunuz mu?**

OKUMA

İŞ GÖRÜŞMELERİNDE İŞVERENLER NELERE DİKKAT EDER?

İlk imaj ve ilk 10 saniye önemlidir. Tanışma anında oluşan olumlu frekansın devamlılığı da önem taşır. Dış görünüş önemlidir. Uçuk kıyafetler, aşırı makyaj ve ağır parfümden kaçınmak gereklidir. İş görüşmelerinde kadın adaylarda olduğu kadar erkek adaylar için de mümkünse koyu renklerde takım elbise giymeleri daha etkili olur. Görüşmeye güncel konuşmalarla başlanmalı ve pozitif bir hava yaratılmalıdır.

Kendinizi net ifade etmelisiniz ve dürüst davranmalısınız. Çalıştığınız firmaları, deneyimlerinizi, firmanıza sağladığınız katkıları ve işten ayrılma sebeplerinizi çok açık ve dürüst bir şekilde anlatmalısınız. Kariyer hedeflerinizi, gelecekten beklentilerinizi anlattığınız kadar güçlü olduğunuz yanları da anlatın.

Önceki işyerlerinizi veya yöneticilerinizi, ne kadar olumsuz şeyler yaşanmış olsa da hiçbir şekilde kötülemeyin. Bunu özgeçmişinize de kesinlikle yansıtmamak gerekir. Makul ve mantıklı bir şekilde işten ayrıldığınızı anlatın; bu yaklaşım, etkili olacağı gibi hakkınızda pozitif düşünülmesini de sağlar.

Motivasyon, sürekli öğrenme, kendini geliştirme, sorumluluk duygusu, sabır, fırsatları hissedebilme, başarma arzusunu ve hırsını içinizde taşıyın. Başarıya odaklanma, yeteneklerinizi ifade etme ve o iş için istekliliğinizi vurgulayın.

Mülakatlarda sorulan soruların yanıtlarını verirken, gereksiz uzun konuşmak doğru değildir. Net, örneklerle tamamlayarak, olaylar karşısındaki yaklaşımlarınızı iyi yorumlamaya özen gösterin. Kişilik yapısı, kişilik özellikleri söz konusu pozisyon için çok etkilidir. Görüşmeye girmeden, iyi hazırlanmak olumlu olumsuz yönlerinizi kendi içinizde düşünerek ve buna hazırlıklı olmanız gerekir.

Mülakat saatinden 5-10 dakika önce orada olun. Daha erken gitmek ve orada uzun süre beklemek olmaz. Orada uzun süre beklemek size stres yapacağı gibi yapacağınız konuşmayı da olumsuz yönde etkileyebilir. Gitmiş olduğunuz firma hakkında araştırma yapın. Firmayı tanıyın, faaliyet alanları, organizasyon yapısı, yurt içi yurt dışı faaliyetleri, sektördeki itibarını mutlaka bilin. Mümkünse görüştüğünüz iş pozisyonu ile ilgili bilgi toplamaya ve işin tanımı hakkında araştırma yapmaya özen gösterin. Bilgili ve bilinçli olmak gerekir.

İş görüşmesinin sonlarına doğru firma ve pozisyon hakkında bilgi isteyin. İşin tanımı, sorumluluk ve yetki alanları, bağlı olacağınız kişinin unvanı, sizden beklentilerini öğrenin. Sizin firmaya katabileceklerinizi ve sizi neden tercih edeceklerini algılamalarını sağlayın. Farklılık yaratmaya çalışın. İşi istiyorsanız sizi tercih etmelerini sağlayın.

3 Metne göre aşağıdaki cümleler doğruysa "D" yanlışsa "Y" yazalım.

1. İş görüşmesine giderken gösterişli, parlak ve koyu renkte elbiseler giymeliyiz. ( )
2. Eski iş yerimizde yaşadığımız sıkıntılarımızı bu iş yerinizde yaşamayacağımızı ifade etmeliyiz. ( )
3. Mülakat esnasında sürekli öğrenmeye açık olduğumuzu ve kendimizi geliştirmeyi hedeflediğimizi iyi bir şekilde ifade etmeliyiz. ( )
4. Mülakat sorularını cevaplarken olabildiğince ayrıntılara dikkat ederek anlatmalıyız. ( )
5. Görüşme sonrasında firma ile ilgilendiğimizi göstermek için firma hakkında sorular sormalıyız. ( )
6. Firmaya iş görüşmesine gitmeden önce firma hakkında piyasadaki yerini, alanındaki faaliyetlerini ve yapmış olduğu organizasyonlarını araştırmalıyız. ( )

DİL BİLGİSİ

Zarf-fiiller (Verbal Adverbs)

-DIk/-(y)EcEk + iyelik eki kadar

Bu zarf-fiiller "süre, miktar, büyüklük, zorluk, yoğunluk" vb. açılardan fiillerin üst sınırda gerçekleştiğini ölçü olarak anlatan cümleler kurar.

It helps building up sentences in that the actions occur in the possible atmost top levels with a reference to "time, quantity, size, difficulty, intensity".

-Dik/-(y)EcEk + iyelik gibi

Bu zarf-fiiller yapısında ana cümleye benzerlik nitelemesi yapan veya ana cümlenin yanı sıra veya hemen öncesinde gerçekleşme anlatan yan cümleler kurar.

It produces dependent clauses that present similarity characterization to the independent clause, or present situations that occur just before or after the independent clause.

Örnek:

Yolculuğumuz tahmin ettiğimiz kadar uzun sürmedi.
Bu sizin anlayabileceğiniz kadar kolay bir soru değil.
Her şeyi tam senin istediğin gibi planladım.
Bana yardım etmediğin gibi sorularıma da cevap vermedin.
Dün çok yorgundum. Yatağa yattığım gibi uyudum.

4 Aşağıdaki boşlukları örneklerdeki gibi dolduralım.

1. Düşün........... .... güzel bir iş değilmiş.
2. Senin yap........... .... güzel çay demleyemiyorum.
3. Haberi duyar duymaz arabasının anahtarını al........... .... çıkıp gitti.
4. Sınav kağıdında da gör........... .... sorularımız 3 bölümden oluşmaktadır.
5. Ahmet'ten özür dile........ .... bundan sonra kavga etmeyeceğinize söz vermelisin.
6. Sen saygı göster............. .... insanlar da sana saygı gösterir.
7. Dün mutlu ol........... .... daha önce hiç mutlu olmamıştım.
8. Tahmin et.......... .... konser geç başladı.
9. Gör......... .... yapılacak çok iş var. Hemen çalışmaya başlamalısın.
10. İste............ .... yemek yemeyeceğini söyle. Yemek zorundasın. Yoksa hasta olursun.

DİNLEME

ÖZ GEÇMİŞ

5 Metne göre boşlukları tamamlayalım.

1. Erzurum Zübeyde Hanım Lisesi'nde ………….. ………….. okudum.
2. ………… yılında kazandığım İstanbul Teknik Üniversitesi ………. ………. Bölümü'nü 1986 yılında …………….bitirdim.
3. Görevlerim sırasında İngiltere, Hollanda ve ………… çeşitli fabrikalarda ……… yapacak kadar orada bulundum.
4. ……… yılından beri ………. ………….. İhtisas Kulübü'ne üyeyim.
5. ………………… kadar da Arapça biliyorum.

6 Aşağıdaki cümleler doğruysa "D" yanlışsa "Y" yazalım.

1. Selin güzellik merkezinde çok uzun yıllar çalışmış. ( )
2. Çalışırken bazen yurt dışına çıkıp orada da çalışmak zorunda kalmış. ( )
3. Sosyal bir kişi olduğu anlaşılıyor. ( )
4. Dünyada en çok konuşulan dillerin hepsini iyi derecede biliyor. ( )
5. İş başvurusu için yazılan bir özgeçmiştir. ( )

YAZMA

7 Aşağıdaki özgeçmiş formunu metin (ön mektup) şeklinde yazalım.

METİN ÖZER

Adres: Salacak Mh. No: 3 D: 11 Üsküdar/İSTANBUL • (567) 2511-7788 • metinoz@mail.com

EĞİTİM BİLGİLERİ

•2002–Devam: İTÜ Uçak ve Uzay Bilimleri Fakültesi, Uzay Mühendisliği, Anadal, Sınıf: 2
•1999 –2002: Özel Yesevi Lisesi (Burslu)
•1995–1999: Hilmi Fırat Anadolu Lisesi
•1990–1995: Sıdıka İlköğretim Okulu

STAJ DENEYİMİ

•2004 Yaz Stajı: İTÜ Maçka Atölye Stajı

BECERİ VE YETENEKLER

Bilgisayar
•Windows 95/98, Windows XP Microsoft Word, Excel, Access, Powerpoint

YABANCI DİL

•İleri Düzey İngilizce
•Orta Düzey Almanca

DİĞER BİLGİLER

Sosyal Aktiviteler

•Bilkent Üniversitesi Teknoloji Topluluğu Üyesi
•Bilkent Üniversitesi Sinema Topluluğu aktivitelerine katılım
•Sinema, Dart

KİŞİSEL ÖZELLİKLER

•Sosyal
•Takım çalışmalarına uyumlu
•Analitik ve yaratıcı düşünebilen
•Öğrenileni kolay uygulayabilen

KONUŞMA

8 Siz bir şirketin işverenisiniz. Başvuruda bulunanlarla mülakat için tek tek görüşüyorsunuz. Sizin için mülakatta dikkat edilmesi gereken kurallar nelerdir? Siz olsaydınız nelere dikkat ederdiniz?

Zira, aksi halde, açıkçası	-Bu akşam bütün işlerimi bitirmeliyim. Zira yarın tatile çıkacağım. -Hemen çıkmamız gerekiyor. Aksi halde geç kalacağız. -Açıkçası senden bunu beklemezdim.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1 **Şikâyetçi bir insan mısınız? En çok nelerden şikâyet edersiniz?**

OKUMA

FATİH SULTAN MEHMET MAHKEMEDE

Fatih, İstanbul'un sadece imarı ile uğraşmadı; aynı zamanda ilk İstanbul kadısının atanmasını da sağladı. Bursa Müderrisi Hızır Bey, şehrin ilk kadısı olarak atandı. Geçimlik olarak da kendisine Kadıköy bölgesi verildi. Kadı ile Fatih arasında geçen tarihî olayın hikâyesi ise şöyle:

İstanbul`u fetheden Fatih Sultan Mehmet, fethin üzerinden yaklaşık on sene sonra cami inşasında kullanılacak iki mermer sütunu Sinan Atik isimli Rum mimara (bazı kaynaklarda bu mimarın ismi Khristodoulos olarak geçer) teslim eder. Fatih Sultan Mehmet, fetihten on yıl sonra da Mimar Atik Sinan'a, kubbesi Ayasofya'dan daha büyük bir cami yapması için emreder. Atik Sinan her ne kadar bu işe, "Emrin başım üstüne" diyerek başlasa da malzemeler arasında bulunan yüksek mermer sütunları kendi hesabına göre ölçüp biçip "üç arşın" kestirdikten sonra yaptığı cami Fatih'in istediği ölçüde heybetli olmaz.

Fatih Sultan Mehmet, yeni yapılan camiyi görünce, "Kubbesi Ayasofya'dan daha büyük olsun." emrine neden uyulmadığını sorar. Mimar, büyük bir depremde caminin yıkılacağından korktuğu için kubbesini Ayasofya'dan daha küçük yapmak zorunda kaldığını ve bu yüzden sütunları kestirdiğini söyler.

Fatih, mimarın hem Ayasofya'yı (emrine rağmen) özellikle kayırdığını düşündüğü için hem de kendinden izin alınmadan böyle bir işe kalkıştığı için, "Mermer sütunları kesen ellerin kesilmesi" emrini verir.

Mimar Atik Sinan bunu özellikle yapmadığını, "Hesaplarına göre Ayasofya'nın kubbesinden daha büyük bir kubbenin, ilk depremde yıkılacağını" düşündüğünü söyler; ama emir büyük yerdendir ve geri dönüşü yoktur.

Fakat çevresindekilerin de cesaretlendirmesiyle, mimar haklılığına olan güvenini daha da bir pekiştirir ve İstanbul'u fetheden, fatihler fatihi, Padişah Fatih Sultan Mehmet'i mahkemeye verip hakkını aramak için Kadı Hızır Bey'e şikâyet eder.

Bizzat Fatih Sultan Mehmet tarafından atanmış, Osmanlı adaletini simgeleyen Kadı Hızır Bey, mimarı dinleyip dava açılması için haklı sebep olduğuna kanaat getirir ve Fatih Sultan Mehmet'in mahkemeye çıkarılmasına karar verir.

Fatih mahkemeye gelir ve duruşma başlar. Fatih Sultan Mehmet çok büyük bir insan olabilir ama emrindeki birini mahkeme etmeden cezalandırmamıştır. Karşı taraf savunmasını yapar, mimar gerekçelerini açıklar ve kadı kararını verir. Fatih Sultan Mehmet suçlu bulunur ve kendisi de mimara uyguladığı cezayla yani elleri kesilerek cezalandırılacaktır. Bunu duyan Mimar Atik Sinan kulaklarına inanamaz ve kadıya yalvararak şikâyetini geri çeker. Kadı, bunu göz önünde bulundurarak cezayı maddi tazminata çevirir ve mimara yüklü bir miktarda para verilmesine karar verir.

Evliya Çelebi`nin aktardığına göre, karardan sonra Fatih, çıkardığı demir sopayı kadıya göstererek, "Eğer sen Allah`ın hükmünü uygulamayıp, elimi kesmeye beni mahkûm etmeseydin bununla başını paramparça ederdim" der. Kadı Hızır Bey de sakladığı kamayı çıkararak cevap verir: "Sen de benim hükmümü kabul etmeseydin, ben de bununla seni delik deşik ederdim."

Mimarın yaptığı bu cami gerçekten de 1766 depreminde yıkılmış, yerine Fatih Külliyesi yapılmıştır.

2 Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayalım.

1. Mimar Atik Sinan hangi sebepleri göz önünde bulundurarak padişahın emrini yerine getirmemiştir?
2. Osmanlı dönemindeki adalet sistemi ile günümüzdeki adalet sistemi arasındaki fark sizce nedir?
3. Osmanlı dönemindeki kadının önemini anlatınız?

3 Aşağıdaki kelimeleri cümle içinde kullanalım.

Kadı: …… .
Heybetli: …………………………………………………………………………………………………… .
Kanaat getirmek: ………………………………………………………………………………………… .
Tazminat: …………………………………………………………………………………………………… .
Hüküm: ……………………………………………………………………………………………………… .
Mahkûm etmek: …………………………………………………………………………………………… .
Kama: …… .
Delik deşik etmek: ……………………………………………………………………………………… .

DİL BİLGİSİ

Bağlaçlar

Zira / Çünkü (Because, Likewise/Because): "Yeter ki şu ikramiyeli çikolatalardan vazgeçiniz. Zira görüyorum ki merakınız günden güne artıyor." -N. Hikmet.

Aksi halde / Aksine (Otherwise /On the contrary / Unless): Yoksa, öyle olmazsa, aksi takdirde: "Aksi hâlde, koşulların ve ilişkilerin verimsizliğini izleyiciye nasıl algılatırız?"

Açıkçası / Doğrusu (Frankly, Honestly, Clearly, Sincerely): Açık bir biçimde: "Açıkçası durmadan yakınan o kadınlara burun kıvırdım.

4 Aşağıdaki kelimeleri boşluklara yerleştirelim.

nihayet / zira / aksi halde / böylece

Anlatıldığına göre, Sasani hükümdarlarından Adil Nuşirevan, güzel bir yaz günü, adamlarıyla ava çıkmış. O tepe, bu yamaç epey uğraştıktan sonra, hükümdarın adamları bir dağ keçisi vurmuşlar. ………. vurdukları dağ keçisini düze indirip kebap yapmak hükümdara sunmak istemişler.

Düze iner inmez ateş yakmışlar. Avı kesmişler, kızartmak için hazırlamışlar. Bakmışlar ki yanlarında tuz yok. Yakınlarda bir köy varmış.

Tuz getirmesi için bir asker görevlendirmişler. Yola çıkmadan önce Adil Nuşirevan askeri çağırmış. Karşısına alıp:

-''Tuzu para ile al!'' demiş." "…….. ………. bedava alma adeti çıkar, köy harap olur''

Etrafındakiler:

-''Bu kadarcık şeyden ne zarar gelir ki, padişahım?

Padişah şöyle cevap vermiş:

-''Cihanda zulmün temeli ufacık bir şeydi. Ama her gelen onu büyüttü. ……….. şimdiki duruma ulaştı. Eğer padişah halkın bahçesinden bir elma yerse, etrafındakiler ağacı kökünden sökerler. ………. padişah beş yumurta için zulmü reva görürse, askerleri bin tavuğu şişe vururlar.''

5 Aşağıdaki cümleleri eşleştirelim.

1. Kalacak yerimiz yok	a. kuşkusuz her şeyi teslim edebilirim.
2. İlk benzin istasyonundan benzin almamız gerekir	b. o halde en yakın bir otele gidelim.
3. Bu toplantıya	c. zira hep canım sıkılıyor.
4. Sana o kadar çok güveniyorum ki	ç. aksi halde yolda kalırız.
5. Bir daha hiçbir yere seninle gelmeyeceğim	d. açıkçası hepinize çok ters.
6. Benim görüşlerim	e. özellikle senin katılmanı istiyorum.

DİNLEME

ŞİKÂYETİM VAR

6 Aşağıdaki boşlukları tamamlayalım.

SAHİL ŞERİDİ OTELİ **Otelinizin Hiçbir Hizmetinden Memnun Kalmadık!**

1. ………… otelin yemekleri kötüydü ısıtıp ısıtıp …………… gibi, gündüz su istedim otelde içecek su bile kalmamış, otelde su yok.
2. ……………. 2 gün zor dayandık, üçüncü günde de ipler iyice koptu.
3. Müdürün cevabı da ''………………………., ……………………………………….'' oldu.
4. ……………. otel görevlileri cüzdanımı ve telefonumu ……………… .

MarkaTon.com **Gönderilmeyen Siparişimin Para İadesini İstiyorum!**

1. Ürünle ilgili ödemeyi hemen ………………… . Asıl süreçte bundan sonra başladı.
2. Kargoya verdik diye bilgilendirme yaptılar ve ………………………….. bildirdiler.
3. ……………… ilk defa bu kadar çalışma ………………….. bir firma gördüm.
4. ……… cevap gelmezse yasal süreci başlatmayı düşünüyorum, hiç ……………. .

BİLGİÇ İNSAN **Kurs Dondurma Sürecinde Sorun Çıkardılar!**

1. ……………………………………………………………………… iş pozisyonumdaki değişiklik ve saatler nedeniyle kursumu önce dondurmak istedim.
2. Sözleşmede ……………………………………….. istediler.
3. Hukuki davalarımı açtım şu an ……………………………………………………………………………… …………. .

7 Aşağıdaki cümlelere doğruysa "D" yanlışsa "Y" yazalım.

1. Otelde arkadaşımla beraber daha büyük sorun yaşamamak için anlayışlı davranmaya çalıştık. ( )
2. Sabah gittiğimiz plajdan öğlen otele döndüğümüzde odada cep telefonumu aramaya başladım. ( )
3. Alışveriş yaptığım sitede ürünü göndermedikleri hâlde yanlış bilgi vererek beni beklettiler. ( )
4. Ücret iadesi için gerekli işlemleri yaptım. Ücretin geri ödenmemesi durumunda hukuki sürece başvuracağım. ( )
5. Kayıt yaptırdığım kursta iş yoğunluğuma uymayan nedenlerden dolayı kursun dondurulmasını talep ettim. ( )

YAZMA

8 Gittiğiniz bir lokantada hesap beklediğinizden fazla geldi? Kime, nasıl şikâyet edersiniz? Lokantanın dilek ve şikâyet kutusuna bir yazı yazın.

KONUŞMA

9 Bir dil kursuna kayıt oldunuz. Kursun saati haftada 4 gün 16 saat. Kursun ücreti aylık 200 TL. Siz kursa başladınız ama ders saatleri tam değil. Haftada 3 gün 12 saat ve sınıflar çok kalabalık. Yaptığınız ödemeyi tekrar istediniz kurstan ayrılma istediğinizi söylediniz ama size geri ödeme yapamayacaklarını söylediler. Bu durumda ne yaparsınız?

Sezai Karakoç

Çocukluğu Ergani, Maden ve Dicle ilçelerinde geçen Sezai Karakoç, ilkokulu 1944'te Ergani'de bitirdi. Gaziantep Lisesinden 1950'de mezun oldu. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesini kazanarak başladığı yükseköğrenimini 1955'te fakültenin maliye bölümünü bitirdi. Daha sonra 11 Ocak 1956'da müfettiş yardımcılığı görevine başladı. Görevi icabı Anadolu'yu çok gezdi ve birçok ili, ilçeyi inceleme, tanıma fırsatı buldu. 1965'ten 1973'e kadar birçok kez istifa etti. 1973'ten bu yana da hiçbir resmi görev almadı. İstanbul'da Diriliş Yayınları ve Diriliş Dergisi'ni kurdu. 1990 yılında "güller açan gül ağacı" amblemiyle Diriliş Partisi'ni kurdu. Halen partinin genel başkanlık görevini yürütmektedir. Karakoç, Türkiye'nin en önemli fikir, sanat ve kültür adamlarından biridir. Önemli eserleri şunlardır: Gün Doğmadan (şiirleri), Ruhun Dirilişi, Yitik Cennet, İslam'ın Dirilişi (düşünce), Armağan (piyes)

MONA ROSA

Mona Rosa. Siyah güller, ak güller.
Geyve'nin gülleri ve beyaz yatak.
Kanadı kırık kuş merhamet ister.
Ah senin yüzünden kana batacak.
Mona Rosa. Siyah güller, ak güller.

Ulur aya karşı kirli çakallar,
Ürkek ürkek bakar tavşanlar dağa.
Mona Rosa bugün bende bir hal var.
Yağmur iri iri düşer toprağa,
Ulur aya karşı kirli çakallar.

Açma pencereni perdeleri çek,
Mona Rosa seni görmemeliyim.
Bir bakışın ölmem için yetecek.
Anla Mona Rosa ben bir deliyim.
Açma pencereni perdeleri çek.

Zeytin ağaçları, söğüt gölgesi,
Bende çıkar güneş aydınlığına.
Bir nişan yüzüğü bir kapı sesi.
Seni hatırlatır her zaman bana.
Zeytin ağaçları, söğüt gölgesi.

Zambaklar en ıssız yerlerde açar
Ve vardır her vahşi çiçekte gurur.
Bir mumun ardında bekleyen rüzgar,
Işıksız ruhumu sallar da durur.
Zambaklar en ıssız yerlerde açar.

Ellerin, ellerin ve parmakların
Bir nar çiçeğini eziyor gibi.
Ellerinden belli olur bir kadın,
Denizin dibinde geziyor gibi.
Ellerin, ellerin ve parmakların.

Zaman ne de çabuk geçiyor Mona.
Saat onikidir söndü lambalar
Uyu da turnalar girsin rüyana,
Bakma tuhaf tuhaf göğe bu kadar.
Zaman ne de çabuk geçiyor Mona.

Akşamları gelir incir kuşları,
Konarlar bahçemin incirlerine.
Kiminin rengi ak kiminin sarı.
Ah beni vursalar bir kuş yerine.
Akşamları gelir incir kuşları.

Ki ben Mona Rosa bulurum seni
İncir kuşlarının bakışlarında.
Hayatla doldurur bu boş yelkeni.
O masum bakışların su kenarında.
Ki ben Mona Rosa bulurum seni.

Kırgın kırgın bakma yüzüme Rosa.
Henüz dinlemedin benden türküler.
Benim aşkım uymaz öyle her saza.
En güzel şarkıyı bir kurşun söyler.
Kırgın kırgın bakma yüzüme Rosa.

Artık inan bana muhacir kızı,
Dinle ve kabul et itirafımı.
Bir soğuk, bir mavi, bir garip sızı
Alev alev sardı her tarafımı.
Artık inan bana muhacir kızı.

Yağmurdan sonra büyürmüş başak,
Meyvalar sabırla olgunlaşırmış.
Bir gün gözlerimin ta içine bak
Anlarsın ölüler niçin yaşarmış.
Yağmurdan sonra büyürmüş başak.

Altın bilezikler o kokulu ten
Cevap versin bu kuş tüyüne.
Bir tüy ki can verir gülümsesen,
Bir tüy ki kapalı geceye güne.
Altın bilezikler o kokulu ten.

Mona Rosa. Siyah güller, ak güller.
Geyve'nin gülleri ve beyaz yatak.
Kanadı kırık kuş merhamet ister,
Ah senin yüzünden kana batacak.
Mona Rosa. Siyah güller, ak güller.

Sezai KARAKOÇ

KÜLTÜRDEN KÜLTÜRE

Türkiye'de Saygı

Türkiye'de yabancı birisine hitap ederken bay veya bayan oluşuna göre "amca/teyze" ya da "birader/bacım" gibi ifadeler sıklıkla kullanılır. Türklerde saygı ifadesi olarak gösterilen bir davranış biçimi de el öpmedir. Yaşça küçük olanların büyüklerine saygı ve sevgilerini göstermek için ellerini öpüp alınlarına götürmeleri şeklinde uygulanan geleneksel bir davranış biçimidir. El öpen veya eli öpülen kişinin erkek ya da bayan olmasının önemi yoktur. Yaşlı bir bay veya bayanın tanıdık olsun olmasın herhangi bir gence "oğlum", "kızım" ya da her ikisini de kapsayabilen "evladım", "çocuğum" veya "yavrum" gibi kelimelerle hitap etmesi, Türk toplumunda az rastlanılır bir durum değildir.

Kore de Saygı ve Uygun Hitaplar

Kore'de yaşlılara her zaman saygılı davranılmalıdır. Gençler, kendilerinden büyüklere asla adlarıyla hitap edemezler. Örneğin bir kız ağabeyine ancak "oppa", ablasına "onni" diyebilir ama kendisinden küçük kardeşlerini isimleriyle çağırabilir. Bir erkek ağabeyine "hyong", ablasına ise "nuna" şeklinde hitap etmelidir. Kendinden büyüklere isimleriyle seslenen küçükler, azar işitebilirler.

Bir kişinin aile içindeki konumu, karşı tarafa o ailedeki baskın erkeğe yakınlığı referans alınarak aktarılır. Örneğin bir ailedeki baskın erkeğin adı Kyong-bin olsun. Kyong-bin'in annesinin kardeşi, Kyong-bin'in teyzesi olarak tanıtılır; Kyong-bin'in kız kardeşi kendi ismiyle değil, Kyong-bin'in kız kardeşi olarak takdim edilir.

Gençlerin televizyon ekranında yaşlılara saygısızca davranması Kore toplumunda hiç hoş karşılanmaz. Ağustos 2005'te KBS kanalı, yayınladığı bir dizide bir gelinin kaynanasını tokatlaması sebebiyle Kore Yayın Komisyonu tarafından cezalandırıldı.

Konuşurken insanların gözlerinin içine direkt olarak bakmak kabalık ve saygısızlık olarak görülür. Örneğin bir erkek çocuk babasıyla konuşurken, bir tartışma içinde bile olsa babasının gözlerinin içine bakamaz.

Yaş, kişilerarası ilişkilerde belirleyici bir faktör olduğundan, aynı yaşta görünen kişilerin birbirlerine yaşlarını sormasına çok sık rastlanır.

Bir kişiye herhangi bir nesne uzatırken, bunu tek el yerine iki elle yapmak nezaket gereğidir. Örneğin çay ikram edilirken, ikramı yapan kişi fincanı iki eliyle tutar. Aynı şekilde ikramı kabul eden kişi de fincanı iki eliyle alır.

Fransa'da Saygı

Fransızlar öncelikle misafirperverliği çok severler, misafirlerini ilk defa ağırlıyorlarsa eğer genellikle ağırlamanın gösterişli bir havada geçmesi için özen gösterirler Bir Fransız aile tarafından evine davet edilmek, birlikte uzun zaman geçirmenizi gerektiren bir olaydır. Fransızlar selamlaşmak için genelde el sıkışmayı tercih ederler Masada yemeğe başlamadan önce yemeğin herkese servis edilmesini mutlaka beklerler. Sigara içmek için önce müsaade istenmesini uygun görürler. "Siz" kelimesi, konuşurken saygıyı, mesafeyi ifade eder. Az tanıdığımız veya kendimizden daha yaşlı kişilere, hiyerarşik üstlerimize seslenirken bu kelimesi sürekli kullanırlar. "Sen" kelimesi sevgiyi ve yakın arkadaşlığı ifade eder. Türk kültürü ile Fransız kültürü arasında belli başlı bazı benzerlikler vardır; mesela, dostlar arasında senli benli konuşmaya genellikle kendiliğinden ve doğal bir şekilde geçilir. Fransızlar, kendilerinden daha yaşlı biriyle, kendisi söylemediği sürece senli benli konuşmazlar.

Sizin ülkenizde bu tarzlarda saygı kültürü var mı?

SÖZÜN ÖZÜ

Şikâyet, zayıfların silahıdır. **Hazreti Ebubekir**

Çok şikâyet edenler, çok şikâyet edilenlerdir. **J. Rousseau**

NELER ÖĞRENDİK

1. Aşağıdaki boşlukları tamamlayalım.

1. Gelecek ay bu zamanlar tatil yap................................. olacağım.
2. Buraya geldiğim iyi oldu. Böylelikle seni gör........................ oldum.
3. Ne zaman seninle buluş................... olsak bir işim çıkıyor.
4. Birkaç ay sonra okuldan mezun ol................... olacaksınız.
5. Yarın bu saatlerde Ankara'ya git....................... olacağım.
6. Nerelerdesin? Uzun zamandır buralara gel...................... oldun.
7. Bu aralar sağlığıma çok dikkat ediyorum. Her gün spor yap................... oldum.
8. Geç kalmasaydın, şu anda yemeğimizi ye.......................... olacaktık.
9. Bu kafeye gelmemiz iyi oldu. Böylelikle dinlen..................... oldum.
10. Son zamanlarda yüzün hiç gül......................... oldu. Bir derdin mi var?

2. Aşağıdaki cümleleri eşleştirelim.

1. Acele etmemiz gerekir	a. çok beğeneceğini düşünüyorum.
2. Bu projelerden birini seçmeliyiz	b. aksi halde uçağı kaçıracağız.
3. Açıkçası annemin bu hediyeyi	c. doğrusu beğendiğim hiç olmadı.
4. Bu günlerde dışarı çıkılmaz	ç. zira hava çok soğuk.
5. Bu hafta vizyona giren filmlerden	d. zira başka seçeneğimiz yok.

3. Aşağıdaki boşlukları dolduralım.

1. Benim çalış....................... .... sen de çalış.
2. Film seyret....................... .... derslerine çalışsan başarılı olursun.
3. Kuaförün saçımı boya....................... .... ben de evde boyadım.
4. Manzara evin bu penceresinden görün....................... .... diğerlerinden görünmüyor.
5. Bu yolda git....................... yere .... ona eşlik ettim.
6. Bugün için çalış.............. .... çalıştık. Yarın devam ederiz.
7. Ali zeki ol................ .... da kurnazdır. Dikkat etmelisin.
8. Hiçbir şey planla.................. .... olmadı. Umarım bu sorunları çözeriz.
9. Gör....................... .... şimdi çok işim var. Lütfen sonra gel.
10. Hava yarın bugün de ol....................... .... karlı olacakmış.

ÖZ DEĞERLENDİRME

Bunları Türkçede yapabilir misiniz? Her cümle için kendinize bir puan veriniz. 1: Yapamam, 2: Biraz yapabilirim, 3: Yapabilirim, 4: İyi yapabilirim, 5: Çok iyi yapabilirim.

1. Hararetli bir konuşmaya rahatça katılabilirim.	1	2	3	4	5
2. Öz geçmişimi yazarak bir iş başvurusunda bulunabilirim.	1	2	3	4	5
3. Şikâyet ve dileklerimi dile getirebilir ve yazabilirim.	1	2	3	4	5

KELİME LİSTESİ

İSİMLER

algılama
analitik
arşın
arzuhal
arzuhalci
aşırı makyaj
atanma
avuç
biçare
bilinçli
bizzat
cihan
çırak
dart
dava
esna
frekans
hasır
hekim
heybetli
ıstırab
imaj
iskemle
izin tezkeresi
kadı
kama
kamış
külliye
makam
makul
maruzat
motivasyon
mülakat
organizasyon
rütbe
satır
sektör
staj
sütun
tabure
tazminat
uçuk kıyafet
unvan
üstat
vizyon
yasal süreç
zulüm

FİİLLER

artış göstermek
arz etmek
benimsemek
çare aramak
kanaat getirmek
ölçüp biçmek
uğraşmak

KALIP İFADELER

delik deşik etmek
derdine çare olmak
emri başı üstüne
ipler koptu

ÜNİTE 5

BECERİLER

Mesleki, akademik bilgiler içeren metinleri anlama
Uzun, detaylı metinler yazabilme

DİL BİLGİSİ

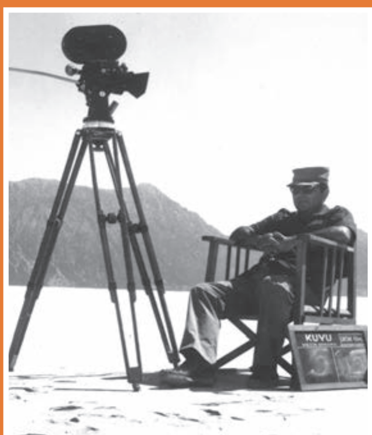
Bağlaç olan ‘ki’
Ki’li bağlaçlar (Demek ki, yeter ki, tut ki, şöyle ki, nasıl ki, illâ ki, nedir ki, kaldı ki)
Tezlik fiili
Sürerlilik fiili
Yaklaşma fiili

KELİMELER

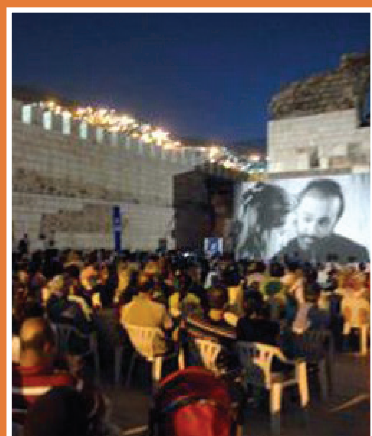
Sinema dünyası

FİLM ŞERİDİ GİBİ

beğeniyorum ki, öyle güzel oynuyor ki	-O diziyi o kadar çok beğeniyorum ki sana anlatamam. -Rolünü o kadar güzel oynuyor ki herkes gerçek zannediyor.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1 Aşağıdaki kelimeleri tanımlarıyla eşleştirelim.

çekim	kurgu (montaj)	efekt	set	yönetmen (rejisör)	matine	suare	aktör	aktris

1. Sinema, tiyatro, konser vb. sanatsal etkinliklerin gündüz gösterisi. ....
2. Ses ya da ışık yönünden sahnede etki sağlayan aygıt ya da aygıtların tümü. ....
3. Bir filmin çevrilişi sırasında elde edilen görüntüler arasından seçim yaparak bunları belirli bir anlatıma göre düzenleme işi. ....
4. Sinema, tiyatro, konser vb. sanatsal etkinliklerin gece gösterisi. ....
5. Bir filmin çekimi için gerekli hazırlıkların yapılmasında uzmanlık alanlarına göre katkı sağlayan bütün birimler. (saç, makyaj, kostüm, kamera, ses ve ışık, montaj, görsel efekt vs.) ....
6. Sinema ve tiyatroda erkek sanatçı. ....
7. Alıcının sürekli olarak çalıştırılmasıyla elde edilen film parçası. ....
8. Sinema ve tiyatroda kadın sanatçı. ....
9. Bir oyunu, gerekli ön hazırlığı ve yorumu yaptıktan sonra, inandırıcı ve sanatsal bir biçimde, çeşitli alanların sanatçıları, uzmanları ile işbirliği yaparak sahneye çıkaran sanatçı. ....

OKUMA

LUMİERE KARDEŞLER

''Edison'un kinetoskobu bizi, kalabalık bir salondaki seyircilere, hareket eden insanlara, nesneleri hareket eden bir perde üzerinde, gerçeğe uygun bir biçimde gösterebilme düşüncesine yöneltti. 1894 yılı sonuna doğru bir sabah kardeşimin odasına gittiğimde bana rahatsızlandığı için gece uyuyamadığını ve düşündüklerimizi gerçekleştirebilecek bir düzenek hazırladığını söyledi. Kardeşim bir gecede sinematografı bulmuştu.''

Sinema, hayatın bir yansıması aslında çoğu kez de hayatımızın izdüşümü. Bazen de hayallerimizi harekete geçiren ve belki de hiçbir zaman yaşamımızda göremeyeceğimiz ayrıntıları bize gösteren bir görüntüler geçidi… İlk kareler beyaz perdeye yansıdığında Lumiere Kardeşler nasıl bir mucizeye imza attıklarının farkında değillerdi.

İlk gösteride şu filmler vardı: Lyon'daki Lumiere Fabrikası'ndan İşçilerin Çıkışı, Bebeğin Kavgası, Trenin La Ciotat Garı'na Gelişi, Alay, Nalbant, Kâğıt Oyunu, Ayrık Otlar, Duvar, Deniz…

Ücretli olan bu gösteriyi tam 35 kişi seyretti. Aslında seyirciler nasıl bir devrimi seyrettiklerinin farkında bile değillerdi o sırada. Lakin gösteri çok beğenildi. Özellikle "Trenin La Ciotat Garı'na Gelişi" adlı görüntü çok büyük ilgi gördü. Hatta seyircilerin, üzerlerine gelen treni gördüklerinde heyecan içinde çığlık attıkları ve sandalyelerinin altına saklanmak istedikleri söylenir.

Başlangıçta kardeşler bu işin geleceğinden ümitsiz oldukları için çekimleri yalnızca altı ay ile bir yıl arasında devam ettirebileceklerini düşünürler.

1896'da İstanbul'a geldiler. "Haliç'in Panoraması, Boğaziçi Kıyılarının Panoraması, Türk Topçusu, Türk Piyadesinin Geçit Töreni" adlı filmleri çektiler. İki yıl sonra kardeşlerin elinde 1000'e yakın film vardı. İzleyenlerin ancak okuyarak ya da gezerek elde

2 Aşağıdaki soruları cevaplayalım.

1. Lumiere Kardeşler'e ne ilham kaynağı olmuştur?
2. Lumiere Kardeşler'i sinematografi bulmaya iten nedir?
3. Lumiere Kardeşler nasıl bir mucizeye imza atmışlardır?
4. Lumiere Kardeşler'in çektikleri filmler insanlığa neler kazandırmıştır?
5. "Onların ışığı bugün bile bize yansımaya devam ediyor." sözünü açıklayınız.

3 Aşağıdaki kelime ve kelime gruplarını tanımlarıyla eşleştirelim.

1. uzantı	a. yüksek bir yerden bakıldığında göz önüne serilen geniş görünüş
2. düzenek	b. bölüm, kol, dal, kesim
3. panorama	c. yapıtların önceden denetlenmesi ya da kısıtlanması işi
4. sansür	ç. dayanamayarak bir işi yapma durumuna girmek
5. bağlam	d. herhangi bir olguda olaylar, durumlar, ilişkiler örgüsü veya bağlantısı
6. çığır açmak	e. mekanizma
7. kendini alamamak	f. gittikçe, yavaş yavaş, zaman ilerledikçe
8. canı gönülden	g. bir alanda yeni bir yol, yöntem başlatmak
9. ışık tutmak	ğ. düşüncesiyle kılavuzluk etmek, tutacağı yolu göstermek
10. an be an	h. içtenlikle, çok isteyerek

YA SİZ?

Siz bir yönetmen olsaydınız hangi konularda film yapardınız? Neden?

edebilecekleri bilgileri, olayları beyaz perdede görmelerini sağlayan yeni bir iletişim yöntemi çıkmıştı ortaya. Ayrıca bu dokümanlar belgesel niteliği taşıyor ve tarihe ışık tutuyordu.

Lumiere Kardeşler, tarih Mayıs 1896'yı gösterdiğinde Rus Çarı II. Nikola'nın halkı selamlamasını çekerlerken tribün çöker. Görüntüler an be an kayıt altına alınır kardeşlerce. Kayıtlara sonrasında polis el koyar, kayıtların halka gösterilmesi engellenir ve tarih, ilk sansürle karşılaşır.

Kardeşlerin ünleri ve filmleri hızla yayılırken tepkilerle de karşılaşırlar. Amerika'da halk bu filmleri seyretmek için yoğun bir istek duyarken üreticiler ''Amerika, Amerikalılarındır.'' diyerek kardeşlere engel olmaya çalışırlar.

Zaman ilerledikçe izleyici artık perdeden geçen görüntülerden ziyade bir hikâyenin resmedilmesine daha çok ilgi duymaya başlar. Böylece Lumiere sineması, gördüğü ilgiyi kaybeder. Lakin onların açtıkları yol bizi bugünün dev sinema sektörüne taşır.

Louise Lumiere yaptıkları sanatı, hayatı yansıtmak olarak tanımlayacaktır bir konuşmasında. Onlar için sinema, yaşamın bir uzantısıdır. Tıpkı kalemin, kılıcın ya da elin bir uzantısı olması gibi... Kardeşler kameralarını bu bağlamda önce kendi yaşamlarının uzantıları için daha sonra da tanımadıkları yaşamların uzantıları için kullandılar. Lakin bunun yeni bir çığır açacağını hiç düşünmediler. Onların açtıkları kapıdan kimlerin geçeceğini bilselerdi acaba nasıl bir tepki gösterirlerdi! İşte bunu hiçbir zaman öğrenemeyeceğiz.

''Lumiere'' Fransızca ışık anlamına gelir. Onların ışığı bugün bile bize yansımaya devam ediyor. Eğer Lumiere Kardeşlerin bu bilim merakları ve yaşamı yansıtma tutkuları olmasaydı biz bugün bunların hiçbirini yapamayacaktık. Bu yüzdendir ki önlerinde saygıyla eğilmekten kendimi alamıyor ve onları canı gönülden alkışlıyorum.

DİL BİLGİSİ

BAĞLAÇ OLAN "Kİ" (Use of "Kİ" as a Conjunction)

"ki" bağlacı kendinden önce ve sonra gelen cümleleri "bu sebepten, bu yüzden" anlamlarıyla birbirine bağlar. Kendinden önceki ve sonraki kelimelerden ayrı yazılır.

The conjunction "ki" connects two sentences with a meaning of "thus, therefore". It is written separately from the previous and following words.

Örnek:

Oyun o kadar güzeldi ki herkes ayakta alkışladı.
Ne var ki herkes ona inanıyordu.
Bilmem ki nasıl anlatayım.
Ne yazık ki olay sandığın gibi olmadı.
Bir şey biliyor ki konuşuyor. (sebep-sonuç)

Birisinden alıntı yapılacağı zaman kullanılır.

It is used when someone is quoted.

Örnek:

Atatürk diyor ki: ... (açıklama)

Özneyle veya tümleçlerle ilgili açıklama yapılacağı zaman kullanılır. Bazen "ki" ile başlayan bu açıklama iki kısa çizgi arasında verilir.

It is used when there is an explanation about the subject or object. Sometimes, the explanation starting with "ki" is hyphenated.

Örnek:

Ben ki hep sizin için çalıştım. (pekiştirme)
O yerden -ki herkes kaçar- sen de kaç.

"ki" yakınma, kınama vb. duyguları anlatmak için bir cümlenin sonuna getirilir.

It is brought to the end of a sentence to describe feelings such as complaint, condemnation etc.

Örnek:

Bu sınavı kazanabilir miyim ki... (kuşku)
Ona güvenilmez ki! (yakınma)
O beni sevmez ki!

Bir soru cümlesinin sonuna getirildiğinde şüphe veya endişe anlatan bir söz:

When this conjunction comes to the end of question sentence, it expresses doubt or concern.

Örnek:

Acaba ceza verirler mi ki?
Başka şansım var mı ki?

Tekrar edilen kelimeler arasında kullanılan "ki" anlamı kuvvetlendirir.

When it is used between the repeated words, it strengthens the meaning.

Örnek:

Adam belâ ki ne belâ...
Kadın görgüsüz ki ne görgüsüz.

Abartma anlamı katar.

It adds exaggeration to the meaning.

Örnek:

Bugün öyle yorgunum ki...

Bu bağlaç birkaç örnekte kalıplaşarak bitişik yazılmaktadır.

It adjoins and takes a fixed form in some cases.

Örnek:

Belki, çünkü, hâlbuki, mademki, meğerki, oysaki, sanki, illaki

4 **Aşağıdaki testi çözelim.**

1. Aşağıdakilerden hangisinde "ki" yanlış yazılmıştır?

a. Seninki bir lafla yine ortalığı karıştırmış.

b. Sendeki saç kimde var?

c. Anladımki artık onu sevmiyorum.

ç. Ondaki güzellik dillere destan.

d. Ondan öylesine nefret ediyorum ki anlatamam.

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "kuşku" anlamı vardır?

a. O, küçücük bebeğe tek başına bakamaz ki.

b. Ona güvenilir mi ki?

c. Öyle susadım ki...

ç. Çocuk öyle yaramazdı ki görme.

d. Artık özür dilesem de beni affetmez ki.

3. Aşağıdakilerden hangisinde "ki" yanlış yazılmıştır?

a. Öyle bir sofra hazırlamış ki yeme de yanında yat.

b. Öylesine kızmıştıki herkes saklanacak delik aradı.

c. Kiminkini aldığını hâlâ söylemeyecek misin?

ç. Belli ki söylediğin sözler çok dokunmuş.

d. Bu akşamki yarışmacı İzmir'denmiş.

4. Aşağıdakilerden hangisinde "ki" yanlış yazılmıştır?

a. Ayşe öyle yaşlanmış ki anlatamam.

b. Seninki hâlâ uyanık.

c. Yanındaki adam kimdi?

ç. Sınavda ki soruların hepsini çözdün mü?

d. Duydum ki unutmuşsun, gözlerimin rengini.

5. Aşağıdakilerden hangisinde "ki" yanlış yazılmıştır?

a. Gelmedin ki o güzel yemeklerden yiyesin.

b. Beni hiç aramadı ki!

c. Söylediklerimi anlıyor mu ki?

ç. Şunu unutmaki ben asla yalan söylemem.

d. Doğruyu söylesen de inanmaz ki.

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde endişe anlamı vardır?

a. Geç kalırsam bana kızarlar mı ki?

b. Öyle uykum var ki!

c. Ben ki onu o kadar seviyorum...

ç. Öyle güzeldi ki herkes ona bayıldı.

d. Kimse onun yanına gitmiyor ki!

7. Aşağıdakilerden hangisinde "ki" yanlış yazılmıştır?

a. Ona öyle bir ders verdim ki bir daha asla yapmaz.

b. Trafik o kadar yoğunki Ahmet henüz köprüyü geçememiş.

c. Kim ki benim arkamdan böyle konuşan?

ç. Şunu bil ki bu ortaklık burada biter.

d. Oku ki öğrenesin!

8. "ki" bağlacı, aşağıdaki cümlelerin hangisinde "koşul" ilgisi kurmuştur?

a. Kapıyı açıyordum ki telefon çaldı.

b. Senin sözlerini hiç unutmadım ki.

c. Testleri çöz ki konuyu iyice anlayasın.

ç. Bu çocuk öyle yaramaz ki sorma.

d. Sınav başlamıştı ki kapı açıldı.

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "merak" anlamı vardır?

a. Sizinle tatile çıkacağıma öyle seviniyorum ki...

b. Benim gördüğüm yanlışı hiçbiriniz bulamadınız ki...

c. Bizim evde çalışmayı kabul eder mi ki?

ç. Bu adama nasıl güvenilebilir ki?

d. Zamanında gel ki işimizi çabuk bitirelim.

DİNLEME

BİLİNÇALTINA YÖNELİK MESAJLAR

5 Aşağıdaki cümleler doğruysa "D", yanlışsa "Y" yazalım.

1. Subliminal mesajlar, bilinçaltına yönelik gizli mesajlardır. ( )
2. Sinema ve televizyon filmleri bir saniyelik 25 kareden oluşur. ( )
3. 25. karenin temel mantığı, mesajı bilinçaltına göndermektir. ( )
4. Filmlerde ve reklamlarda gözle görülen mesajlar, ister istemez bilinçaltına kaydediliyor. ( )
5. Subliminal mesajların amacı bir ürünün reklamını yapmaktan çok, bir inancın ya da görüşün propagandasını yapmaktır. ( )
6. Subliminal reklamlar insanların bilinçli seçim hakkını elinden alarak onları gizlice kendi hedefine ve ideolojisine göre yönlendirmektedir. ( )
7. Subliminal teknolojisi çizgi filmlerde, şarkılarda, reklam panolarında, filmlerde yasal olarak kullanılıyor. ( )
8. Çizgi filmler, aslında çocuklara sevgiyi, kardeşliği öğütlüyor. ( )
9. Çocukların şahsiyetinin oluştuğu (0-7) yaşlarda verilmek istenen düşünceler, sanal reklamlarla bilinçaltına gönderiliyor. ( )
10. Televizyonda izlediğimiz pek çok dizide ya da filmde, sanal reklamlarla karşılaşıyoruz. ( )

YAZMA

6 65 yaşındasınız. Bir anda kendinizi çok tehlikeli bir olayın içinde buldunuz. Geçmişteki yaşantınız film şeridi gibi gözünüzün önünden geçiyor. Yaşamınızın nasıl olduğunu yazalım.

KONUŞMA

7 Subliminal mesajların, hedefteki kitlenin bilinçli seçim hakkını elinden alarak onları gizlice kendi hedefine ve ideolojisine göre yönlendirmesi dünyayı nasıl değiştirebilir?
Günümüz medyasında reklamların subliminal mesajlar içerdiğine katılıyor musunuz? Tartışalım.

FİLM ŞERİDİ GİBİ

B. VE ÖDÜLÜN SAHİBİ

Demek ki, yeter ki, tut ki, şöyle ki, nasıl ki, illaki, nedir ki, kaldı ki

-Demek ki sana verdiğim ceza yeterli olmadı.
-Yeter ki sen gel, seni istediğin yerlere götürürüm.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1 **Aşağıdaki türlerle film isimlerini eşleştirelim.**

Tarihî	Robinson Crusoe
Bilim kurgu	Pretty Woman
Belgesel	Star Wars
Macera	Vahşi Hayat
Polisiye	Fetih 1453
Romantik	Seven (7)

OKUMA

SUSUZ YAZ

Berlin Film Şenliği'nde Türk sinemasının ilk büyük zaferi: Metin Erksan, bu uluslararası şenlikte en iyi film seçilen "Susuz Yaz"la büyük ödül "Altın Ayı"yı kazandı. Ve bu ilk filmindeki başarılı rolü için Türk Kadınlar Birliği tarafından Hülya Koçyiğit, yılın kadın sanatçısı seçildi.

Daha sonra Metin Erksan, Susuz Yaz'la Venedik Film Festivali "Merito Biennale"de bir ödül daha kazandı.

METİN ERKSAN'LA ROPÖRTAJ

Türk sinemasının uluslararası bir ödül alan ilk filmi olan "Susuz Yaz"ı konuştuk, restore edilmiş versiyonuyla geçen hafta Cannes'da yeniden galası yapılan filmin yaratıcısı Metin Erksan'la.

Erksan ile konuşmak, gürül gürül akan bir şelaleden bardağa su doldurmaya çalışmak gibi... Bu birikim bizim sayfalara sığacak gibi değil... Sohbeti olabildiğince "Susuz Yaz" ile sınırlı tutmaya çalıştık.

"Susuz Yaz"ın çekildikten 45 yıl sonra Cannes'da galası yapıldı. Ne hissettiniz?

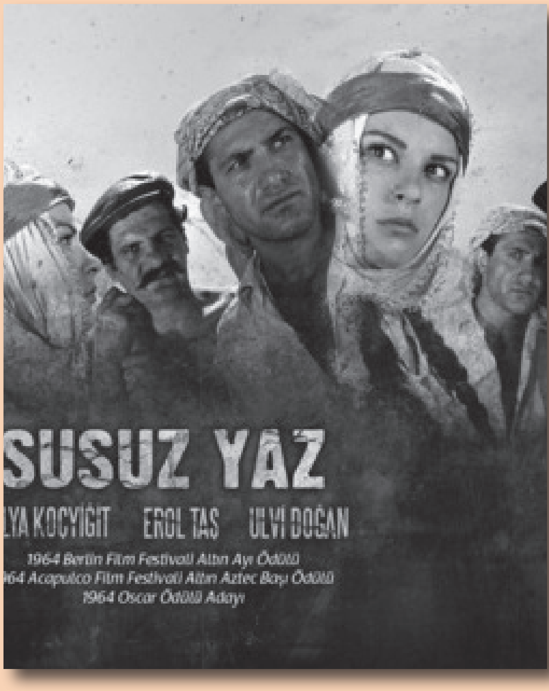
Çok trajikomik bir hikâye bu.

Anlatır mısınız?

Başında Martin Scorcese'nin olduğu "Dünya Sinema Vakfı" diye bir kurum var. Vakfın ödevi, eski filmleri restore edip gün ışığına çıkarmak. Scorsese, Fatih'e (Akın) demiş ki, "Sen de Türk sineması hakkında filmler bul." Fatih de ilk "Susuz Yaz"ı seçmiş. Biliyorsun 2004'te "Duvara Karşı" ile Berlin Film Festivali'nde Altın Ayı ödülünü aldı. 1964'te, yani ondan 40 yıl evvel o ödülü benim yarattığım, senaristi, prodüktörü ve rejisörü olduğum "Susuz Yaz" almıştı. Halef selefiz yani. Fatih'in Türkiye'den ilk o filmi restore etmesi çok doğal bu nedenle.

Neden trajikomik dediniz?

Filmin negatifi yurt dışına kaçırıldı diye biliyorduk. İstanbul'da bir banka kasasında bulundu. Evet, Fatih bana gelip de durumu söylediğinde ona, "Şimdi burada polisiye bir olay başladı." dedim. Çünkü öncelikle filmin bulunması lazım. Fatih geldi bana, "Film nerede?" dedi. Ben de dedim ki, "Negatif yurt dışına kaçırıldı, yok". Türkiye'de sadece negatiften kötü bir kopyası var. Fatih zaten oradan seyretti. Ama orijinal negatifin peşine düştü ve filmi ortaya çıkardı. Ben de bilmiyordum negatiflerin İstanbul'da olduğunu. Üstelik de en son bobin kayıp. Filmi, Almanya'dan Berlin Film Festivali'nden kalma bir kopyadan tamamladılar. Bir mucize yarattı Fatih.

Peki, "Susuz Yaz"ın hikâyesini anlatır mısınız?

Mülkiyet meselesi beni çok ilgilendiriyor. İlk olarak, "Yılanların Öcü"nde toprak mülkiyeti üzerine bir film yapmaya çalıştım. Sonra bir de su mülkiyeti üzerine film yapayım dedim, o da "Susuz Yaz". Önce kendim bir hikâye yazdım ama Necati Cumalı'nın hikâyesinden çektim filmi. Üçüncü filmim de insan mülkiyeti üzerineydi "Kuyu".

Hülya Koçyiğit'in de ilk filmi. Nasıl verdiniz ona rolü?

Başrolleri önce Türkan (Şoray) ile Ayhan'a (Işık) teklif ettim. Çok büyük para istediler, sonra da "Biz köylü elbisesi giymeyiz, Anadolu'ya da gelmeyiz." dediler. Onun üzerine kız kardeşi Nilüfer vesilesiyle Hülya'yı tanıdım. Ben yıldız avcısı değilim. Bazen "star maker" falan derler benim için, alakası yok. Ben oyuncu olmayan hiçbir erkek veya kadına oyunculuk teklif etmedim. Hülya istedi o rolü, öyle verdim.

Filmi bugün çekseniz neyi değiştirirsiniz?

"Susuz Yaz"a bugün şöyle başlardım. Avuçlarına su alan bir adam bekler. Tutar elinde o suyu, durur. Ama ne yaparsa yapsın parmaklarının arasından akar o su... Hâlbuki toprak olsa durur. İşte böyle başlardım. Ha, bir de "Susuz Yaz"dan sonra çok garip bir şey oldu. Filmi çektiğim zaman su kaynakları hariç bütün sular devletindi. Yalnız kaynaklar kimin tapulu arazisinde çıkıyorsa ona aitti. Ama filmden sonra kanun çıktı, kaynaklar devlete geçti. Dünyada acaba kaç film kanun çıkarmıştır?

Filmin özellikleri saymakla bitmiyor yani... İlk Altın Ayı alan, kanun çıkaran... Başka?

Bir de "Susuz Yaz" çok kritik bir zamanda kazandı o ödülü. 1963'ten sonra Almanya'ya giden bütün işçilerde benim hakkım var. Almanlar filmi görünce "Aaa, bunlardan da sinemacı çıktı." dediler.

Sık sık sinemaya gidiyor musunuz?

Uzun yıllar hiç gitmedim. Ben televizyonda seyrederim. Zaten evden de pek çıkmam. Üniversiteye ders vermeye gider gelirim.

TV dizilerini de seyrediyor musunuz?

Seyrediyorum. "Elveda Rumeli"yi çok seviyorum. Bizim Serdar Akar yapıyor. Mesela orada oynayanlar, özellikle de kadınlar inanılmaz iyi. Hele Berrak Tüzünataç ve anne (Şebnem Sönmez). Ne müthiş oyuncu o anne. Bazıları ona Helen Mirren derki ben de çok severim- Helen Mirren onun yanında sönük kalır.

Neden Cannes'daki galaya gitmediniz?

Ben festivalleri sevmem. Üstelik dün akşam bir-iki parça gördüm Cannes Festivali'nden, soytarılık! Erkekler smokinlerle penguenlere benziyor, bütün kadınlar da Harry Potter'daki cadılara! Bir kere daha nefret ettim. Giremem onun içine. Şöyle ki Roma İmparatorluğu zamanında gladyatörler vardı. İmparatorluk son derece rezil bir şekilde insanları dövüştürür, birbirlerine öldürtürdü. Mecburdu insanlar, köle çünkü... Cannes'daki imparator da para, onlar da paranın köleleri. Aynı gladyatörler gibi dövüşmeye gelmişler. Bu sefer bıçaklarla, silahlarla değil, filmlerle dövüş ediyorlar para uğruna. Öyle festivale gitmem ben!

25 yıldır kameradan uzaksınız. Hiç mi aklınızdan film çekmek geçmiyor?

Ooo, geçmez mi?

Nasıl tutuyorsunuz kendinizi?

Ben bugüne kadar ne "Film yapmayacağım." ne de "Film yapacağım." dedim. Ama şu dakika bir film yapmak istiyorum. İçimden geliyor şimdi, çok istiyorum bir film yapmak. Michelangelo'nun hayatının son demlerinde söylediği bir laf var: "Yahu, şimdi resim yapmayı öğrendim ama ölüyorum." Bu bana çok güzel geliyor. Geriye dönüp baktığım zaman, çektiğim filmleri hiç beğenmiyorum. Ama galiba şimdi bir film yaparsam fena bir film olmaz. Ben de film yapmayı öğrendim çünkü.

2 Aşağıdaki soruları cevaplayalım.

1. Dünya Sinema Vakfı'nın görevi ne?
2. Fatih Akın'ın Türk sineması ile ilgili verilen görevde "Susuz Yaz"ı seçmesinin nedeni ne?
3. Fatih Akın nasıl bir mucize yarattı?
4. Metin Erksan "Susuz Yaz"ın senaryosunu yazarken nelerden ilham almıştır?
5. Hülya Koçyiğit "Susuz Yaz"ın nasıl başrol oyuncusu oldu?
6. "Susuz Yaz" o yıllarda Türkiye'de neleri değiştirmiştir?
7. Metin Erksan "Cannes Film Festivali" ile "Roma İmparatorluğu"nu hangi yönlerden karşılaştırıyor?

3 Aşağıdaki cümleler doğruysa "D", yanlışsa "Y" yazalım.

1. "Susuz Yaz" Venedik Film Festivali "Merito Biennale"de bir ödül kazandı. ( )
2. Türk sinemasının uluslararası bir ödül alan ilk filmi "Yılanların Öcü"dür. ( )
3. 2004'te "Duvara Karşı" ile Berlin Film Festivali'nde Altın Ayı ödülünü aldı. ( )
4. Susuz Yaz filminin negatifi İstanbul'da bir banka kasasında bulundu. ( )
5. Susuz Yaz, toprak mülkiyeti konusunu işleyen bir filmdir. ( )
6. Susuz Yaz, 1963'ten sonra Almanya'ya giden işçileri konu alan bir filmdir. ( )

YA SİZ?

Sizin ülkenizde uluslararası bir festivalde ödül bir film var mı? Anlatalım.

DİL BİLGİSİ

"Ki" İle Birleşmiş Bağlaçlar (Conjunctions adjoined)

Nitekim / Nasıl ki (Thus, Hence, In fact, Just as)
"Gerçekten, nasıl ki" anlamında bağlaç olarak kullanılır. İki cümleyi karşılaştırma ve benzetme ilgileriyle birbirine bağlar.
It is used as a conjunction with a meaning of "really, in fact". It connects two sentences by aspects of comparison and analogy.
Örnek:
Nasıl ki emeklemeden yürüyemiyorsak ehliyet almadan da araba kullanmamalıyız.
Davranışları hiç de hoş değildi nitekim annesi de bundan hoşlanmadı.

Demek ki (Therefore, that is to say)
Kelimeden veya cümleden birincisini açıklamak üzere ikinci kelimenin ya da cümlenin başına getirilerek "sebep-sonuç" ilgisi kurar.
To explain the first of the word or a sentence, it comes to the beginning of the second word or sentence and builds up a "cause-effect" relationship.
Örnek:
Demek ki yarın gelecekmiş.
Ben bunu duymamıştım demek ki öyle olmuş.
Telefona cevap vermiyor. Demek ki hala bana çok kızgın.

Yeter ki (As long as)
Emir ve istek cümlelerinin başına gelir. Bu cümleleri önceki cümleye "amaç ve şart" ilgisiyle bağlar.
It is brought to the beginning of order and request sentences. It connects these sentences to the preceding sentences with a relation of "purpose and condition".
Örnek:
Bütün engelleri aşarım yeter ki sen yanımda ol.
İstediğin ücreti vereceğim yeter ki bizimle çalış.
Az veya çok kazanmak önemli değil yeter ki sevebileceğim bir iş olsun.

Tut ki (As if)

Bir cümleye, "farz edelim ki, varsayalım ki, diyelim ki, kabul edelim ki, tut ki, farz et ki, ... -dIğInI düşünelim" gibi sözlerle varsayım, olasılık anlamı kazandırılır. Bu bağlaçlar cümleleri şart, sonuç belirterek birbirine bağlar. Bu cümleler devamı olan, fakat tamamlanmamış ya da cevap beklenen cümlelerdir.

A sentence becomes to have the meanings of assumption and probability with uses such as "Let's assume, suppose, say that, let's face it, pretend that ". This conjunction connects sentences together by indicating conditions and results. These sentences are the ones who has a continuation yet not completed or the ones expected to be answered.

Örnek:

Diyelim ki cüzdanını çaldırdın.
Farz edelim ki okulu bıraktın, ne yapacaksın?
Diyelim ki bu konuyu anlamamışsın.
Üç yüz kilometrelik yolu iki saatte aldığını düşünelim.

Kaldı ki (Moreover, besides)

Cümleleri sebep-sonuç ilgisiyle bağlar. Başında yer aldığı cümleye "bundan başka, bununla birlikte" anlamı katar.

It connects the sentences with a relation of cause-and-effect. It also adds meaning to the sentence it is used at the beginning "besides, furthermore"

Örnek:

Hava çok soğuk, kaldı ki hastayım, onun için sana gelemem.
Kaldı ki bu iş için ben sana söz vermedim.

Öyle ki (in fact, such ..that)

Cümleleri sonuç ve benzetme ilgisiyle bağlar. "ki"den sonra gelen cümleler, önceki cümlelerin sonuçlarıdır.

It connects the sentences with a meaning of of cause-and-effect. The following sentences after "ki", are the results of the preceding sentences.

Örnek:

Seni seviyorum; öyle ki senin için canımı veririm.
Çok sıkıldı, öyle ki ağzından bir tek söz çıkmadı.
Bembeyaz oldu öyle ki bayılacak sandım.

Şöyle ki (That is to say)

Cümleleri sonuç anlamı vererek birbirine bağlar:

It connects the sentences by giving the meaning of conclusion

Örnek:

Bilgisayardaki sorunu çözdük. Şöyle ki yarın herkes ücretlerinizi alabilecek.

İllaki (In any case)

Cümleleri "Ne olursa olsun, hangi şartta olursa olsun, her durumda" anlam ilgileri kurarak birbirine bağlar.

It connects the sentences by establishing the meanings "No matter what, no matter what circumstances of each case has, no matter what".

Örnek:

İllaki sana bu konuyu öğreteceğim diye tutturdu.

Nedir ki

Cümlelerin sonunda kullanılır. Sonuna geldiği cümleye "küçümseme, önemsizlik, değersizlik" anlamı verir.

It is used at the end of the sentences. It gives the meanings "disvalue, indifference, worthlessness".

Örnek:

Onun Amerika'ya gitmesi nedir ki herkes gider.
Üniversiteyi bitirmek nedir ki bakalım iyi bir iş bulabilecek mi?

4 **Aşağıdaki boşlukları örneklerdeki gibi dolduralım.**

1. .... bakteriler uygun ortamda hemen çoğalırlarsa mantarlar da aynı şekilde çoğalırlar.
2. Haberi duyunca yüzü sapsarı oldu; .... bayılacak sandım.
3. Burası çok güzel; .... insan kendini cennette sanıyor.
4. Evlendiğim zaman çok mutluydum; .... ondan başka bir şey düşünemiyordum.
5. .... dünyada tek başına kalmışsın.
6. Sınıftaki hiç kimse 4. soruyu yapamamış; .... o konuyu anlamamışsınız.
7. .... düğünden bir hafta önce gel, diye ısrar ediyor.
8. Uçak bileti bulsaydı beni arardı; .... bilet bulamadı.
9. Yeni bir ev alacaklarmış; .... o kadar çok para kazanıyorlar.
10. Buzdolabındaki yiyecekler çabucak bozuluyor; .... bir sorun var.
11. Bence riske girmeyelim; .... işler iyi gitmedi. O zaman ne yapacağız?
12. İlk maaşımla sana yemek ısmarlamak; ....
13. .... hayatta bütün istediklerine kavuştun.
14. Yeni bir araba almak .... krediyle herkes alabilir.
15. Canı çok sıkkındı; .... bizimle iki laf etmedi.

DİNLEME

SULHİ DÖLEK'LE RÖPORTAJ

5 **Röportajı dinleyelim. Röportajda neler hakkında konuşuluyor? İşaretliyelim.**

1. Senaryosunu yazdığı diziler (   )
2. İkinci Bahar dizisinin sonu (   )
3. Sulhi Dölek'in hayatı (   )
4. Dizideki karekterleri nasıl yarattığı (   )
5. İnsanların dizilere ilgisi (   )
6. Sulhi Dölek'in İkinci Bahar dizisiyle ilgili duyguları (   )
7. İkinci Bahar dizisindeki karekterler (   )

YAZMA

6 **Varsayalım siz bir sinema oyuncususunuz. Bir aşk filminde başrolü oynuyorsunuz. Bize senaryoyu anlatır mısınız?**

1. Kiminle oynuyorsunuz?
2. Olay nerede geçiyor?
3. Sonu nasıl bitiyor?

KONUŞMA

7 **Sizce film bir endüstri midir yoksa sanat dalı mıdır?**
Yerel veya ulusal arenalarda filmleri ödüllendirmek onun sanat / ticari değerini arttırır mı?

çıkıverdi, konuşup durmak, gidedurmak, bakakalmak, az daha, az kaldı, az kalsın, neredeyse	-Önümüze bir tavşan çıkıverdi. -Kaçan otobüsün arkasından bakakaldım. -Yanımdaki kadın iki saat konuşup durdu. -Siz gidedurun ben size yetişirim.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1 Sinemaya giderken nelere dikkat edersiniz? Önem sırasına göre numaralandıralım.

a. sinema binasına
b. filmin türüne
c. filmin oyuncalarına
ç. filmin ödül alıp almadığına
d. yerli veya yabancı film olup olmadığına

OKUMA

YABANCI ÜLKELERDE YAYINLANAN TÜRK DİZİLERİ

Türkiye'nin başta Ortadoğu'ya ve Balkanlar'a olmak üzere yaptığı dizi satışı, turist olarak geri döndü. Türk dizilerinin izlendiği ülkelerden gelen turist sayısı yüzde 12 arttı. Son yıllarda Türk dizi sektörünün başarısı dünya çapında konuşulur oldu. Bunun en somut göstergesi yurt dışına satılan dizilerin sayıca artması. Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2005 yılından başlamak üzere 2011'in sonuna kadar toplam 76 ülkeye 35 bin 675 saat dizi satıldığını açıkladı.

Kültür ve Turizm Bakanlığı Telif Hakları Genel Müdürlüğü, dizi satılan ülkelerden Türkiye'ye yoğun bir turist akışının sağlandığını söyleyerek dizi setlerinin ve dizi çekilen mekânların bu turistlerin yoğun ilgisi ile karşılaştığını aktarıyor.

Sanayi Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ile Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın dizi sektörünün getirilerinin farkında olduğunu ve "Daha fazla ne yapılabilir?" konusunun tartışıldığını, sektörün önünün açılması için doğru veriler ışığında hareket edeceklerini ifade ederek Amerika ile Avrupa ülkelerine de satış yapılmasını hedeflediklerini ve sektörü desteklediklerini belirtiyor.

Yabancı ülkelere en çok satılan dizi "Kurtlar Vadisi" olurken bunu "Deli Yürek", "Gümüş", "Bumerang Cehennemi", "Yaprak Dökümü", "Acı Hayat", "Asmalı Konak", "Sakarya Fırat" ve "Tek Türkiye" gibi diziler izledi.

Türk dizilerini izleyebilmek için Ortadoğu ve Balkan halkları sürpriz bir çaba içersindeler. "Elveda Rumeli" dizisi ile başlayan Türk dizilerinin Ortadoğu ve Balkanlara açılımı bu ülkelerde Türkçe kurslarının patlamasına neden oldu.

Örneğin Yunan televizyonlarında yayınlanan "Muhteşem Yüzyıl", "Sıla", "Asi", "Acı Hayat", "Yer Gök Aşk", "Deniz Yıldızı" ve "Lale Devri" dizilerini Yunanca altyazı ile takip eden Yunanlılar, dizilerden ilk olarak "merhaba, nasılsın, canım, tamam" gibi bazı kelimeleri öğrendi. Yunanistan'da diziler Türkçe olarak Yunanca altyazı ile yayınlanıyor. Her 2 Yunanlıdan biri Türk

2 Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayalım.

1. Yerli diziler hangi ülkelerde patlama yaratmıştır? İsimleriyle yazınız.

2. Türk dizilerinin Ortadoğu ve Balkanlar'daki açılımı nelere sebep olmuştur?

3. Bakanlıklar yerli dizi sektörünün önünün açılmasını neden istiyorlar? Bunun için ne yapmak istiyorlar?

4. Gulf News'e göre yerli dizi patlamasının sebepleri nelerdir?

5. Yabancı ülkelerde Türk dizilerinin yayınlanmasının Türkiye'ye ne gibi etkileri vardır?

6. Türk dizilerinin yayınlandığı yabancı ülkelerdeki insanların Türkiye'ye karşı tepkileri nelerdir?

YA SİZ?

Sizin ülkenizde efsaneleşen, insanları etkileyen diziler var mı? Onların konusu ne?

dizisi izliyor. Yunan ve Türk halkının yakınlaşmasına büyük katkıda bulunan Türk dizileri, komşumuz Yunanistan'a Türkçe kelimeleri öğrenme fırsatı verdi. Yunanistan'da 1 olan Türkçe dil kursu sayısı 10'a çıktı.

Yunan kültürünü olumsuz etkilediğini savunanların aksine Yunan halkı, artık göremedikleri aile bağlarının Türk dizilerinde güçlü bir şekilde yansıtıldığını düşünüyor.

Ayrıca Rusya'da yayınlanan ilk 13 bölümüyle büyük ilgi gören "Muhteşem Yüzyıl" adlı dizinin ilk bölümleri 11 saat aralıksız gösterilerek bir rekora imza attı. Damaşnıy TV dün, "Muhteşem Yüzyıl"ın daha önce yayınladığı ilk 13 bölümünü yerel saatle 10.10'dan 23.00'e kadar aralıksız yaklaşık 11 saat izleyiciyle buluşturdu. Damaşnıy TV'deki ilk 13 bölümün ardından diziye ara verilmesine seyirciler büyük tepki göstermişti.

Birleşik Arap Emirlikleri gazetesi Gulf News, Arap televizyonlarında fırtına gibi esen Türk dizilerini değerlendirdi ve son 20 yılda 100'den fazlasının ihraç edildiği Türk dizilerinin 60 milyon dolardan fazla kazanarak rekora koştuğunu belirtti.

Gulf News, Arap dünyasında esen Türk dizileri rüzgarını masaya yatırdı, Türk dizilerinin Arap medyasında nasıl ayrı bir kulvar açtığını inceledi. Son bir yılda 20'den fazla ülkede 100'den fazla Türk dizisi yayınlandı ve 60 milyon dolardan (107 milyon lira) fazla kazandı. 2008'de Dubai merkezli tüm Arap dünyasına yayın yapan ilk özel uydu kanalı MBC, Türk dizilerini yayınlamaya başladığında bu sayı sadece 20 idi. Türk dizilerine artan talep, dizilerin fiyatlarını da yükseltti.

"Gümüş"ün 30 Ağustos 2008'de yayınlanan son iki bölümü Ortadoğu ve Kuzey Afrika'da 85 milyon izleyici çekti, bu izleyicilerin 50 milyonunu kadınlar oluşturuyordu. Gümüş istisna değil, Türk yapımlarını Arap dünyasında günde ortalama 30 milyon kişi izliyor. Gulf News'e göre bu artışın belli başlı beş nedeni var. Bunlardan ilki, Türk yapımlarının kalitesi. Saati neredeyse 100 bin dolara (178 bin TL) mal olan Türk dizileri karşısında Arapların 35 ila 40 bin dolarlık (62-71 bin TL) yapımları sönük kaldı. Arap yapımcılar Türk dizilerle yarışabilmek için, "Daha geniş bütçeli, standartları yükseltilmiş yapımlara yönelmek" gerektiğini söylüyorlar.

DİL BİLGİSİ

Tezlik Fiili

fiil + (y)Iver

Tezlik fiili, bir iş ya da hareketin çabuk yapılması isteğini ya da çok çabuk yapıldığını ifade etmek üzere ayrıca bir ricayı ve yakarışı ifade etmek üzere kullanılır.
It is used to Express the willingness to act or to perform very quickly or to express a request or entreaty.

Örnek:
Mutfağa gitmişken bana bir çay getiriver.
Adam televizyonun karşısında uyuyuverdi.
Bu dosyayı benim yerime götürüversen ne olur?
Bugün de işe gidiverme.

> **NOT:** Tezlik anlamı veren bir tane daha birleşik fiil vardır:
> *There is one more compound verb that gives the same meaning:*
> **çıkagelmek** → **beklenmeyen bir anda gelmek**

Sürerlilik Fiili

fiil + (y)Akal/dur/gel

Sürerlilik fiili, bir iş ya da durumda sürerlilik göstermek için ve özellikle emir ve istek (dilek) biçimleriyle kullanılır. Sürerlilik göstermek için "durmak" yerine bazen "koymak" ve "kalmak" da kullanılır.
It is used to highlight the continuity in the case of an occasion or incident, especially in the form of order and request. To point out continuity "koymak" and "kalmak" are also used in place of "durmak".

Örnek:
Uzun zamandır görmediğim arkadaşıma rastlayınca donakaldım.
Sen bu işleri yapadur. Ben birazdan geleceğim.
Türklerde bayramlaşma geleneği yıllardan beri süregelir.

Yaklaşma Fiili

fiil + (y)Ayaz

Yaklaşma fiili, bir duruma çok yaklaşılmış olmayı anlatır. Çok az kullanılır.
It tells that a situation is nearly approached and used very little.

Örnek:
Ayağım kaydı. Düşeyazdım.

> **NOT:** Bugün İstanbul'da ve yazı dilinde bu anlam "az daha, az kaldı, az kalsın, neredeyse" zarflarıyla verilmektedir.
> *Today, In Istanbul and in its written for, this meaning is presented by using the adverbs ""az daha, az kaldı, az kalsın, neredeyse" (almost, nearly).*
> Neredeyse, onu Taksim'de gördüğümü ağzımdan kaçıracaktım.

3 Aşağıdaki cümlelerdeki fiilleri tezlik ve sürerlilik fiiline dönüştürelim.

1. Masadaki ekmeği (kaldırmak)

....

2. Hiçbir iş yapmadan bütün gün bilgisayarın başında veya televizyonun karşısında (oturmak)

....

3. Aylin Hanım, şu mektuplar çok önemli, öğlene kadar (yazmak)

....

4. Siz sofrayı (hazırlamak) ben bakkaldan ekmek alıp geleyim.

....

5. İstemeden kötü sözler birden ağzından (çıkmak)

....

6. Kaçırdığı otobüsün arkasından (bakmak)

....

7. Zil çalıyor. Kapıyı (açmak)

....

8. Onu karşımda görünce heyecandan (donmak)

....

9. Kedi arabanın önüne birden (fırlamak)

....

10. Yolda yürürken aniden başı (dönmek)

....

11. Saatlerden beri niçin (söylenmek)

....

12. Çok yorgundu. Televizyonun karşısında (uyumak)

....

13. Kırıcı sözler birden ağzından (çıkmak)

....

14. Kötü haberi duyunca sandalyeye (yığılmak)

....

15. Onun doğru dürüst tanımadığı bir insana yaptığı kaba şaka karşısında herkes (şaşmak)

....

16. Siz ödevlerinizi (yapmak) ben hemen fotokopi çektirip geliyorum.

....

16. Başını ellerinin arasına alarak olduğu yere (çökmek)

....

17. Ali o kadar yaramaz ki derste bile (konuşmak)

....

18. Sokaktaki insanlar yağmurda (koşuşmak)

....

19. Kardeşim dün çok keyifsizdi. Bütün gün (düşünmek)

....

20. Hazır, çamaşırları ütülerken benim gömleklerimi de (ütülemek)

....

4 Aşağıdaki cümlelerin hangisinde tezlik, sürerlilik veya yaklaşma anlamı vardır? Yanlarına yazalım.

1. İstemediğim sözler ağzından dökülüverdi. (...)
2. Çocuklar bahçede koşuşup duruyorlar. (...)
3. Sınıfta kaldığını öğrenince donakaldı. (...)
4. Az kalsın annem yalanımı yakalayacaktı. (...)
5. Neredeyse on yıl oldu, ben hâlâ doğduğum şehre gidemedim. (...)
6. Etrafımda dolanıp durma, ağzından baklayı çıkar. Ne istiyorsun? (...)

5 **Aşağıdaki kelime ve kelime gruplarını boşluklara yerleştirelim.**

kalakaldı | kaçacak delik arıyordu | konuşup duruyordu | neredeyse | duraksadığını | çıkıverdi | tir tir titriyordu | konuşup duracağına | içi içine sığmıyor | dalıver | geçiverelim | boynunu büktü | boyundan büyük işlere | titreyip durma

Bir fare, bir devenin yularından tutmuş, kurula kurula yola çıkmışlardı. Heyecanından ...., kendi kendine ....:

- Ben ne büyük fareyim, koca bir deveyi yularından tutmuş, çekip götürüyorum. Derken önlerine koca bir ırmak ...., . Fare kocaman ırmağı görünce kas katı kesildi, ... olduğu yerde. Suya girerlerse, kuşkusuz boğulacaktı. Deve, farenin ...., görünce:

- Hayrola dostum, dedi. Niçin durdun? .... de şu ırmağa, karşı tarafa geçelim. Fare korkudan ....:

- Ben bu ırmağı nasıl geçerim, görmüyor musun, su çok derin?

Deve:

- Hele bir görelim, ne kadarmış bu su, diyerek ırmağa giriverdi. Su dizlerine kadar çıkmıştı.

Güldü. Fareye:

-A korkak cüce! .... buraya gel, su.. diz boyu. Korkacak ne var, haydi suya dal da karşıya .... Fare korkudan .... Deveye:

- Ey büyük üstat! Dizden dize fark var. Bu ırmak sana diz boyu ama bana koca bir deniz. Sana iki adımlık bir yol ama bana aşılamayan bir nehir.

Deve dayanamadı:

- Öyleyse bir daha böbürlenmek yok. .... girişme. Kendin gibi farelerle boy ölçüş. Haydi, ... sıçra da sırtıma bin. Seni de senin gibi yüzlercesini de karşıya geçirebilirim. Bu sana bir ders olsun. İnsan kendisini iyi tanımalı, hele aldatıcı gurura kapılmamalıdır.

DİNLEME

YAZLIK SİNEMALAR

6 **Aşağıdaki soruları cevaplayalım.**

1. Yeni model yazlık sinemaların eskisine göre farkı nedir?
2. Eski bahçe sinemalarının etkisinin kaybolmasına sebep ne olmuştur?
3. Yazar metinde neye özlem duymaktadır?
4. Yazlık sinemaların 60'lı yıllarda çoğalmasının sebepleri neler olabilir?
5. Yazar, yazlık sinemaların şimdiki halinden nasıl yakınmaktadır?

YAZMA

7 **Ülkeniz sinemaları hakkında neler biliyorsunuz?**

- Filmler
- Yönetmenler
- Film yıldızları
- Sinemaların yapıları

KONUŞMA

8 **Sinema mı, televizyon mu, DVD mi seyretmeyi tercih edersiniz? Nedenlerini konuşalım.**

KÜLTÜRDEN KÜLTÜRE

Altın Portakal Film Festivali

Uluslararası Antalya Altın Portakal Film Festivali, 1964 yılından bu yana Antalya'da düzenlenen Türkiye'nin en önemli film festivallerinden biridir. 1950'li yılların ortalarında, tarihi Aspendos Tiyatrosu'nda düzenlenmeye başlayan konserler ve tiyatrolar, bugünkü Antalya Altın Portakal Film Festivali'ni hazırlamıştır. Halkın yoğun ilgi gösterdiği ve her yıl yaz aylarında yapılan bu gösteriler gelenekselleşerek 60'lı yılların başına kadar bir şenlik havasında süregelir. Uzun yıllar "Belediye Tabibi" olarak görev yapan Avni Tolunay'ın 1963 yılında Belediye Başkanı olmasıyla bu şenlikler "Antalya Altın Portakal Film Festivali"ne dönüşür. Festivaller Antalya Büyükşehir Belediyesi'ne bağlı Antalya Kültür ve Sanat Vakfı (AKSAV) tarafından her yılın sonbahar mevsiminde Antalya Kültür Merkezi'nde gerçekleştirilmektedir. Bu festivale 2005'ten bu yana Uluslararası Avrasya Film Festivali eşlik etmektedir.

Antalya Altın Portakal Film Festivali çerçevesinde, Ulusal ve Uluslararası Yarışma'nın yanı sıra, Ulusal Belgesel Film Yarışması ve Ulusal Kısa Film Yarışması da yer almaktadır. Ayrıca Asya ve Avrupa sineması olmak üzere dünya sinemasının önemli ve saygın isimlerinin filmleri de sinemaseverlerle buluşmaktadır.

Akademi Ödülleri (Oscar)

Akademi Ödülleri, bilinen adıyla Oscar, dünyada en tanınmış film ödülüdür. Sinema Sanatları ve Bilimleri Akademisi (Academy of Motion Picture Arts and Sciences) tarafından 1929'da Los Angeles'ta verilmeye başlandı. Törenler yılda bir kez ve çoğunlukla şubat ayında yapılır.

Akademi ödülleri, Sinema Sanatları ve Bilimleri Akademisi (AMPAS) tarafından verilir. Akademi, Oscar ismini 1939 yılına kadar resmi olarak kullanmamıştır.

Oscar heykelciğini kazananlar bu ödülü satamazlar. Eğer ödülden kurtulmak istiyorlarsa ancak Akademi'ye 1 dolar karşılığında satabilirler. Bir filmin Oscar'a aday gösterilebilmesi için 40 dakikadan uzun olması, ABD-Los Angeles ili sınırları içinde en az bir sinemada paralı gösteriminin gerçekleşmiş olması ve gösterimin en az bir hafta sürmüş olması şartı aranıyor.

Cannes Film Festivali

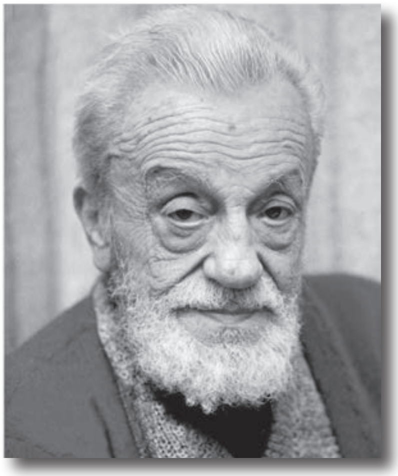

Cannes Film Festivali Fransa'nın güneyinde bulunan Cannes kentinde düzenlenen uluslararası film festivalidir. Büyük ödül, Altın Palmiye'dir. Cannes Film Festivali Avrupa'daki en önemli 3 Film festivalinden biridir. Cannes Film Festivalinde her yıl ortalama 20 film yarışmaktadır. Bu filmler, jüri başkanı ve jüri üyeleri tarafından ödüllendirilir. Cannes Film Festivalinde verilen ödüller şunlardır: Altın palmiye, Büyük jüri, En iyi yönetmen, En iyi kadın oyuncu, En iyi erkek oyuncu, En iyi senaryo, En iyi kısa film, Altın kamera.

Sizin ülkenizde film ve müzik festivalleri düzenleniyor mu? Arkadaşlarımıza bu konularda bilgi verelim.

MEDENİYETİMİZE YÖN VERENLER

NECİP FAZIL KISAKÜREK

Necip Fazıl (26 Mayıs 1904, İstanbul 25 Mayıs 1983, İstanbul) Türk ve İslamcı şair, yazar ve fikir adamıdır. 21 yaşında yayımladığı ‘‘Örümcek Ağı’’ adlı şiir kitabının ardından, 24 yaşındayken yayımladığı ‘‘Kaldırımlar’’ adlı şiir kitabıyla tanınmıştır. 1934 yılına kadar sadece şair olarak tanınmış ve meşhur Bâb-ı Âli’nin önde gelen isimleri arasında yer almıştır. 1934 yılında Abdülhakîm Arvâsî ile tanıştıktan sonra büyük bir değişim yaşamış ve bu değişimi kendisi “...içimi öylesine bir sosyal mücadele ve cemiyeti yorma hamlesi kapladı ki, artık çalışamaz oldum.” şeklinde tanımlar. Öne çıkan eserleri şunlardır: Çile (şiirlerini topladığı eser), Reis Bey, Bir Adam Yaratmak (tiyatro eseri), Batı Tefekkürü ve İslam Tasavvufu, Türkiye’nin Manzarası ...

İnci Enginün’e göre N. Fazıl, Halk şiiri geleneğinden hareket etmiş, heceyi kullanmış, Batı şiiriyle kendi geleneğimizi birleştirmeye çalışmıştır. Mustarip, arayan, bekleyen ve hiç tatmin olmayan modern insanın huzursuzluğu onda görünür. Dine yöneldikten sonra başlangıçtaki bu trajik duyuşu kaybolmuştur. Orhan Okay Kısakürek için, “Galiba o, edebiyatımızda, hatta belki dünya edebiyatında da kendi şiirlerini devamlı değişikliklerle her defasında başka estetik endişelerle ortaya koyan tek şairdir.” demiştir

26 Mayıs 1980’de Türk Edebiyatı Vakfı tarafından “Şairler Sultanı” ve 1982 yılında yayınlanan “Batı Tefekkürü ve İslâm Tasavvufu” isimli eseri münasebetiyle de “Yılın Fikir ve Sanat Adamı” seçildi.

ÇİLE

Gâiblerden bir ses geldi: Bu adam,
Gezdirsin boşluğu ense kökünde!
Ve uçtu tepemden birdenbire dam;
Gök devrildi, künde üstüne künde...
Pencereye koştum: Kızıl kıyamet!
Dediklerin çıktı, ihtiyar bacı!
Sonsuzluk, elinde bir mavi tülbent,
Ok çekti yukardan, üstüme avcı.
Ateşten zehrini tattım bu okun.
Bir anda kül etti can elmasımı.
Sanki burnum, değdi burnuna (yok)un,
Kustum, öz ağzımdan kafatasımı.
Bir bardak su gibi çalkandı dünya;
Söndü istikamet, yıkıldı boşluk.

Al sana hakikat, al sana rüya!
İşte akıllılık, işte sarhoşluk!
Ensemin örsünde bir demir balyoz,
Kapandım yatağa son çare diye.
Bir kanlı şafakta, bana çil horoz,
Yepyeni bir dünya etti hediye.
Bu nasıl bir dünya hikâyesi zor;
Mekânı bir satıh, zamanı vehim.
Bütün bir kâinat muşamba dekor,
Bütün bir insanlık yalana teslim.
Nesin sen, hakikat olsan da çekil!
Yetiş körlük, yetiş, takma gözde cam!
Otursun yerine bende her şekil;
Vatanım, sevgilim, dostum ve hocam!

SÖZÜN ÖZÜ

Film yapmak, birçok kereler yaşamak için bir şanstır.

Robert Altman

Sinema, filme alınmış tiyatrodur.

Robert Bresson

Eski filmlerime karşı kendimi bir baba gibi hissederim. Çocuklarınızı dünyaya getirirsiniz, sonra onlar büyür ve sizi terkederler. Zaman zaman birlikte olursunuz ve onları yeniden görmek sizin için her defasında büyük bir keyif olur.

Michelangelo Antonioni

NELER ÖĞRENDİK

1. Aşağıdaki fiilleri ve kelimeleri boşluklara yerleştirelim.

fırlayıverdi   az kalsın   kıpırdamıyorduk   çıkıverdi   geçirebilirsem   düşüverdi   neredeyse   az daha   yetişebilmek

Sabah güneşinin ışıklarıyla uyandım. Çalar saatim bozulmuş. Çok geç kalmıştım. Saat 09.00'da dersim başlayacaktı. Derse yetişmeliydim. Hemen yataktan fırladım. Kahvaltı etmeye bile zamanım yoktu, hemen hazırlanıp evden çıktım.

Garajdan arabamı çıkarırken bekçi önüme .... garajın çıkışı o kadar dar ki ona çarpmamak için .... arabayı duvara sürtecektim. Neyse bunu ucuz atlattım.

Tam okula yaklaşıyordum ki aniden önüme bir çocuk .... İkimiz de çok korkmuştuk. Biraz daha geç kalsaydım ona çarpacaktım. O korkuyla ikimiz de yerimizden .... Çocuk tekrar koşmaya başladı. Bu defa da .... karşıdan gelen adama çarpacaktı. Ah şu çocuklar! Bu yaşlarda o kadar dikkatsiz oluyorlar ki...

Bugün ters tarafımdan kalkmışım galiba... Aksilikler peşimi bırakmıyor. Okula yaklaşmıştım ki yan yoldan bir araba ...., ... çarpışıyorduk. Bu günü kazasız belasız .... ne mutlu bana!

Nihayet okula geldim ama .... ders başlayacaktı. Görevli, okulun kapısını açtı. Aceleyle içeri girerken arabanın aynasını .... duvara sürtüyordum.

Bizim okulun bahçesinde kediler pek boldur. Arabamı park ederken dikiz aynasından okul görevlisinin elini kolunu salladığını gördüm. Pencereyi açtım, ne olduğunu sordum. Kedilere dikkat etmemi söyledi. Meğerse .... kedileri eziyormuşum. Neyse bir olay olmadan arabamı park ettim.

Derse .... için arabadan fırladım, fırladım ama koşarken ders notlarım elimden .... Hemen öğrenciler ve görevliler imdadıma yetişti. Biz Türklerin bir lafı vardır: "Acele işe şeytan karışır." Çok doğruymuş.

2. Aşağıdaki boşlukları tamamlayalım.

1. Onunla bu sabah yine otobüste karşılaştım, heyecandan .... kalbim duracaktı.
2. Hiçbir şeyin farkında değildim. Olduğum yere yığıl.. .
3. .... altı yıl oldu, seninle görüşmüyoruz. Hâlâ Amerika'da mısın?
4. Ne olduğunu anlayamadan garsonun elindeki çorba tabağı üstüme dökül.............................. .
5. Bu konu hakkında ona bir şey söylemeyecektim ama ağzımdan kaç.............................. .
6. Aniden kamyonun üstüne geldiğini gören adam korkudan don................................ .
7. Kardeşim dün çok keyifsizdi. Bütün gün düşün................................ .
8. Dört ay sonra askerdeki oğlumu kapının önünde görünce .... elimdeki bardağı düşürüyordum.
9. Oğlumun diploma töreninde öyle duygulandım ki gözlerimden yaşlar ak................................ .
10. Yola minicik bir köpek yavrusu çıkınca otobüs ani bir frenle dur................................ .

ÖZ DEĞERLENDİRME

Bunları Türkçede yapabilir misiniz? Her cümle için kendinize bir puan veriniz. 1: Yapamam, 2: Biraz yapabilirim, 3: Yapabilirim, 4: İyi yapabilirim, 5: Çok iyi yapabilirim.

1. Uzun, mesleki veya akademik bilgiler içeren metinleri anlayabilirim.	1	2	3	4	5
2. Metin türüne ve konuya bağlı olarak uzun, detaylı metinler yazabilirim.	1	2	3	4	5

KELİME LİSTESİ

İSİMLER

danıştay
bakteri
mantar
denetlenme
kısıtlanma
olgu
bilinçaltı
propaganda
ideoloji
şahsiyet
sanal
vakıf
versiyon
gala
şelale
trajikomik
orijinal
bobin
mülkiyet
başrol
garip
tapu
hariç
kritik
müthiş
soytarılık
smokin
rezil
mecbur
gladyatör
uğruna
doküman
düzenek
tribün
bağlam
uzantı
tutku
yöre
olgu
örgü

FİİLLER

restore edilmek
sınırlı tutmak
dönüşmek
kılavuzluk etmek
yöneltmek
yansımak
olgunlaşmak
tutturmak

KALIP İFADELER

canı gönülden
göz önüne serilmek
çığır açmak
iki laf etmek
gün ışığına çıkarmak
ilham almak
peşine düşmek
bir şeyde hakkı olmak
sönük kalmak
kanun çıkarmak
işe girişmek

ÜNİTE 6

BECERİLER

Sunumları takip edebilme
Teknik bilgileri anlayabilme

DİL BİLGİSİ

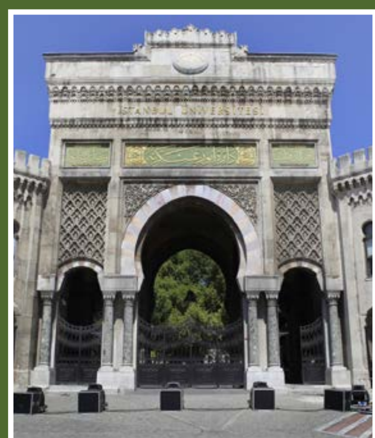
Zarf fiiller (-DIğInA / AcAğInA göre)
Zarf fiiller (-DIğI takdirde)
Zarf fiiller (-mEsİ durumunda)

KELİMELER

Bilgi
Bilgi Teknolojileri

BİLGİ DÜNYASI

geldiğine göre, yapacağına göre, okumadığına göre	-Misafirimiz de geldiğine göre içeri geçebiliriz. -Bu işi siz yapacağınıza göre bizim kalmamıza gerek yok. -Bugünkü gazeteyi okumadığına göre haberi duymamışsındır.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1 Aşağıdaki cümleyi okuyalım ve ünlü bilge Mevlana'nın sevgi ile güneş, dostluk ve kardeşlik ile akarsu, hataları örtme ile gece, tevazu ile toprak, öfke ile ölü arasında nasıl bir ilgi kurduğunu anlatalım.

Sevgide güneş gibi ol, dostluk ve kardeşlikte akarsu gibi ol, hataları örtmede gece gibi ol, tevazuda toprak gibi ol, öfkede ölü gibi ol, her ne olursan ol ya olduğun gibi görün ya göründüğün gibi ol.

Mevlana

OKUMA

2 Aşağıdaki metni okuyalım ve kelimeleri uygun boşluklara yazalım.

faziletli hikmet oluruna şuurluluk üretken dokunmayacak potansiyel ihtiraslardan kâinattaki

BİLGE VE BİLGELİK

Günlük dilde bilge kelimesi, dünya ile uyumlu, kendi kendine yeterli, bilinçli yaşayan ve davranışlarını düşünerek yapan insan anlamına gelir. Eş anlamlısı da, akıllı ve bilgili insandır. Bilge, her şey hakkında doğru ve akla uygun karar verebilen bir kimsedir. Bilge, iç çalkantılardan ve ……………………. arınmasını bilen akıllı bir kişidir. Bilgenin en büyük özelliği, her konuda ölçülü olmasıdır. Bilgelik ise, bilge kişinin özelliğidir. ………….. anlamına da gelir. Genel olarak insanın bilinçli yaşaması anlamına gelmektedir. Kişi bilgi edinerek bilge olamaz; ancak bilgiyi iyi uygulayabilir ve hayata geçirebilirse bilgelik yoluna girebilir. Bilge, çok iyi derecede bilen, kendine hakim, bildiğini kendisi ve başkaları için faydalı olacak şekilde kullanabilen kişiye denir. En önemli özelliği ……………. oluşudur. Çok iyi muhakeme etme ve yargılama gücüne sahiptir. Çünkü bilge, öğrendiklerini kendi özü ile irtibatlandırır. Büyük sorunlar karşısında insanları ferahlatır. Bu özellikleri ile bilge, bilginden farklıdır. Genel olarak kendi dışındaki nesnelerin, insanların ve olayların bilgisine sahip olana bilgin, kendini bilene de bilge denir. Birtakım bilgileri hafızaya yerleştirmek, kişiyi bilgelik yoluna götürmez; hatta öyle bilgiler vardır ki kişiyi bilge yapması bir yana, onun için bir yüktür. Bu yüzden bilge kendine faydası ……………………… bilginin peşinden koşmaz. Aynı olaya bilge ile bilgin farklı şekilde bakarlar. Bilgin, bazen olaylara olumsuz anlam yükleyebilir ve sonuç iyi olmayabilir. Oysa bilge, her olaydan ders alır ve olayları kendi bilincini arttıran bir araç olarak görür. Bilgeye göre her insan ve her olay, herkes için bir öğretmendir. Bilge, olaylara mümkün mertebe tarafsız bir şekilde yaklaşır. Genellikle hiçbir şeye itiraz etmez. Her şeyin kendisine ve insanlığa vereceği katkıyı düşünür.

Bilgelik her şeyden önce yüksek ………………. halidir. Bu haldeki insan, her şeyin insan için olduğunu fark eder. Kötü olarak nitelenen olaylardan bile ders alır. Bilgenin kötü olaylardan aldığı ders, sıradan insanın iyi olaylardan aldığı dersten

3 Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayalım.

1. Bilge ve bilgelik nedir?
2. Bilgenin en önemli özelliği nedir?
3. Bilgelik nasıl başlar ve gelişir?

4 Aşağıdaki cümleler doğru ise "D" yanlış ise "Y" yazalım.

1. Bilge olmak için yapılacak tek şey çok okumaktır. ( )
2. Bilge insanın en önemli özellikleri herkese karşı anlayışlı olmak, paylaşmak ve çevresinde gelişen olayları ses çıkarmadan izlemektir. ( )
3. Bilgin, çevresindeki olaylara olumsuz bakış açısıyla bakabilir ve bunlardan olumsuz neticeler çıkarabilir. ( )
4. İnsanlar olaylardan farklı farklı dersler çıkarabilir. ( )

YA SİZ?

Sizce günümüzde bilge olmak mümkün mü? Neden?

fazladır. Her olay, farklı realitedeki insanlara farklı dersler verir. Aklını kullanamayan, olaylardan çok az ders alır. Bilge ise, olayları kendini geliştirme fırsatına dönüştürür. Hiçbir şeyi önemsiz diye atlamaz. Bu şekildeki bakışı ile bulunduğu ortama yüksek bilinç getirir. Onun bulunduğu ortam çok yüksek ışık veren bir ampulle aydınlatılmış gibidir. Aydınlanmış ortamda bulunan bütün insanlar da aydınlanmış olur. Bu yönü ile bilge, iş olsun diye değil, kendisine ve diğer insanlara faydalı olan bilgileri taşır. Bilgeliğe yönelmiş bir kişi her düşünce ve hareketi iyi yanından ele alır. O, ... mükemmelliği fark etmiştir. Bu bilinçle evreni daha da iyileştirmeye çalışır. Öncelikle iyi bir insan olmanın yollarını arar.

Bilgelik, bilincin yükselmesi ile başlar. Bu bilinç yükselmesi ile kişi, hayatın bir savaş alanı olmadığını, bir gelişim süreci olduğunu fark etmeye başlar. Bu süreçte başkalarına anlayış gösterir, onlarla her şeyi paylaşmaya çalışır. Böylece dostluk ve arkadaşlığa her gün biraz daha fazla önem verir. Sevginin alınıp verilmesi de bilgeliğin başladığına işaret eder; çünkü sevgi ile beraber kişinin anlayış yeteneği gelişir. Bu yeteneğin gelişmesi ile birlikte kişinin zihninde "kim ve ne" olduğuna dair bir merak uyanır. İşte bu merak tüm .... güçleri, harekete geçirmek üzere yerinden oynatır. Potansiyel güçlerin uyanması, kişisel gelişmeyi hızlandırır.

Bilgelik yolunu seçen insan, hayatının kontrolünü eline almış demektir. O, artık kendi hayatının efendisi olmuştur. İşlerini de mümkün olduğu kadar .... bırakır. Oluruna bırakmak, kişinin kendi içinde olduğu durumu fark etmesi ve bu fark ettiklerine uyum sağlamasıdır. Bu süreçte kendini zorlama yoktur. Kendini geliştiren birey, her zaman "olmakta olan" kişidir. Her insan bilgelik kapasitesine sahiptir. Ancak bu yüksek bilinç seviyesine ulaşmak belli bir zaman ve enerji harcanmasını gerekli kılar. Çaba sarf edilmezse kişinin içinde bulunan bu gizli ışık söner. Işığı söndürmemek için insanın yapısında bulunan ve bir araya geldiklerinde bir güç oluşturan sevgi, dostluk ve yardımlaşma gibi insanî özelliklerin geliştirilmesi şart. Bilgelik, kişiyi .... olmaya teşvik eder. Bu bakımdan toplumlar için bilgeliğin önemi büyüktür. Bir toplumda bilge insanların sayısının artması, o toplumun her alanda gelişmesini sağlar.

DİL BİLGİSİ

Zarf Fiiller (Verbal Adverb)

Fiil + -DIğInA / -(y)AcAğInA göre

Bu zarf-fiil iki şekilde kullanılır:

1. Bir cümleyi veya düşünceyi aktarmak için kullanılır. Bu şekilde olumsuz olarak kullanılmaz.

It is used to transfer a sentence or thought. It cannot be used in a negative way in this case.

Örnek:

Duyduğuma göre sınavdan 100 almışsın.

Arkadaşımın söylediğine göre İstanbul çok güzel bir şehirmiş.

Müdürün söyleyeceklerine göre hareket edeceğiz.

2. Bir durumdan sonuç çıkarma veya tahmin anlamında kullanılabilir. Bu şekilde olumsuz olarak kullanılabilir.

It can be used to make inferences or guesses. It can be used in a negative way in this case.

Örnek:

Bu saate kadar gelmediğine göre başına bir şey gelmiş olmalı.

Çok işi olduğuna göre tatile çıkmayacak.

Sabaha kadar çalışacağına göre çok işi olmalı.

5 Aşağıdaki boşlukları örneklerdeki gibi dolduralım.

1. Duy........... .... Ali yurt dışına gidiyormuş.
2. Ödevlerini bitir................ .... televizyonu açabilirsin.
3. Annemin de................ .... babam önümüzdeki ay gelecekmiş.
4. Sana söylediklerimi yapma........... .... bu işi istemiyorsun.
5. Bunu beğen........... .... alabiliriz.
6. Yarın size gel............... .... aranızdaki küskünlüğü bitirmeye kararlı.
7. Çok çalış................. .... bu işi en iyi şekilde yapacak.
8. Birbirinizi sev................ .... ortada sorun yok demektir.
9. Bir ayda araba al............. .... iyi maaş alıyor olmalı.
10. Bütün bu problemleri gör.................. .... kör olmalı.

6 Aşağıdaki cümleleri eşleştirelim.

1. Telefonu açmadığına göre	a. biz toplantıya başlayabiliriz.
2. Seni evine çağırdığına göre	b. evde değildir.
3. Yalnız oturduğuna göre	c. iyi bir haber verecektir.
4. Fatih gelmeyeceğine göre	ç. beklemekten başka çaremiz yok.
5. Bunca saat düşündüğüne göre	d. bir derdi olmalı.
6. Bizi yemeğe o götüreceğine göre	e. bir çözüm bulmuşsundur.

DİNLEME

AVUÇTAKİ KELEBEK

7 Metni dinleyelim ve soruları cevaplayalım.

1. Annesi çocukları neden bilgenin yanına götürmüş?
2. Kardeşlerin, bilgenin bilemeyeceğini düşündükleri soru neymiş?
3. Kardeşlerin sorusu üzerine bilge nasıl bir cevap vermiş?
4. Sizce bu hikâyenin ana teması nedir?

YAZMA

İKİ SORU

Hiçbir zaman kahkaha ile güldüğü görülmemiş, toplumun kötülüklerinden ve nahoş hallerinden kaçmayı kendine ilke edinmiş olan Eflâtun'a iki soru sormuşlar; birincisi, "İnsanoğlunun sizi en çok şaşırtan iki davranışı nedir?"

Eflâtun tek tek sıralamış:

"Çocukluktan sıkılırlar ve büyümek için acele ederler. Ne var ki sonra çocukluklarını özlerler.

Para kazanmak için sağlıklarını yitirirler. Ama sağlıklarını geri almak için de para öderler.

Yarınlarından endişe ederken bugünlerini unuturlar. Sonuçta ne bugünü, ne de yarınları yaşarlar. Hiç ölmeyecekmiş gibi yaşarlar. Ancak hiç yaşamamış gibi ölürler..."

Sıra gelmiş ikinci soruya, "Peki sen ne öneriyorsun?"

Eflâtun yine sıralamış:

"Kimseye kendinizi sevdirmeye kalkmayın! Yapılması gereken tek şey, sadece kendinizi sevilmeye bırakmaktır. Ve önemli olan; hayatta en çok şeye sahip olmak değil, en az şeye ihtiyaç duymaktır..."

8 Size göre insanoğlunun sizi en çok şaşırtan iki davranışı nedir? Yazalım.

9 Siz ne öneriyorsunuz?

KONUŞMA

10 Sizce bilgiyi paylaşmanın bir sınırı olmalı mı? Neden? Tartışalım.

yazdığı takdirde, kullanmadığınız takdirde, bozulduğu takdirde	-Cevapları doğru verdiğiniz takdirde yüz puan alacaksınız. -İlaçlarınızı doğru kullanmadığınız takdirde hastalığınız ilerleyebilir. -Cihaz bozulduğu takdirde servis evinize gelip cihazı tamir edecektir.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1 Aşağıdaki sözlerle ilgili düşüncelerimizi söyleyelim.

Okyanusu suya bakarak aşamazsın.

Dünyada işlemesi güç üç şey vardır: Elmas, çelik ve insan ruhu.

Uyuyor taklidi yapan bir adamı uyandırmak imkânsızdır.

Bilgi bir ışık gibidir. Onu kullanırsanız daha parlak olur, kullanmazsanız söner.

Derinin rengi insanları farklı kılmaz. İyi iyidir, kötü kötüdür.

OKUMA

BİLGİ TEKNOLOJİSİ

Bilgi teknolojisini; bilginin üretilmesi, toplanması, biriktirilmesi, işlenmesi, yeniden elde edilmesi, yayılması, korunması ve bunlara yardımcı olan araçlar olarak tanımlayabiliriz. Bunlar her alan için geçerlidir. Karmaşık ve yarışmacı bir dünyanın üyesi olan insan, hayatta kalmak ve varlığını sürdürebilmek için önemli nitelik ve nicelikte bilgiye ulaşma, bilgiyi kullanma, kısacası bilgiye sahip olma gereksinimi içindedir. İnsanın bu gereksinimini gidermede en önemli sorun, bilginin nasıl elde edileceği, nasıl dağıtılacağı ve nasıl saklanacağıdır. Bu da bilgi teknolojilerinin hızla gelişmesinin en önemli nedenini oluşturmaktadır. Bilgi teknolojileri, bilgiye ulaşılmasını ve bilginin oluşturulmasını sağlayan, işitsel, görsel, yazılı, basılı olan araçların tamamına verilen isimdir. Bilgi teknolojileri insan yaşamını önemli ölçüde etkiler. Bilgi teknolojileri kadar insanlık yaşamını etkileyen farklı teknolojiler, insanlık tarihi boyunca çok az karşımıza çıkmıştır. Bilgi teknolojisi nedir sorusunun yanıtını şu şekilde de verebiliriz: Bilgi teknolojileri aslında, hem bilgisayar teknolojilerini hem de iletişim teknolojilerini kapsamaktadır. Bilgi teknolojileri bilgileri toplayan, işleyen, depolayan, ağlar aracılığı ile bir yerden farklı bir yere ileten araçların tamamına verilen isimdir. Bilgi teknolojisi nedir sorusunun yanıtı farklı bir görüş tarafından da şu şekilde verilmektedir: Bilgi teknolojileri, bilgisayar teknolojilerinin ve iletişim teknolojilerinin birlikte kullanılması ile oluşturulmuş sistemlerdir. Bilgisayarlar, televizyonlar, telefonlar, fakslar, uydu araçları ve daha birçok şey bilgi teknolojilerini oluşturur.

Toplanan, sınıflandırılan, kaydedilen, işlenen bilgiler hangi amaçla kullanılır? Bu sorunun birden çok cevabı vardır. Ama en önemli amaçları arasında eğitime desteği sayabiliriz. Günümüzdeki öğrenme ortamları için bilgi teknolojilerinin önemli kolaylık ve faydaları vardır. Toplumdaki bireyler bu teknolojiler sayesinde hayatları boyunca eğitim görme imkânına kavuşabilirler. Yaptıkları işlere yönelik yeni beceriler kazanabilirler. Kırsal bölgelere eğitim olanaklarının götürülmesinde bu teknolojilerin faydası oldukça büyüktür. Bu yararlardan bazıları şunlardır: Toplum, okul, öğretmenler ve öğrenciler arasındaki işbirliği, bilgi teknolojileri kullanılarak geliştirilebilir. Öğrenme ortamlarını, elektronik yazılımlar ve oyunlarla destekleyerek eğitimin kalitesi arttırılabilir. Bilgi teknolojileri vasıtası ile öğrenciler bilgiye ulaşma, problem çözme, bilginin işlenmesi ve sunulması becerilerini kazanıp bunları günlük hayatta uygulayabilir. Öğrenci kendi kendine aktif bir şekilde öğrenme yeteneği kazanabilir. Bu araçlar eğitimle ilgili materyallerin hazırlanmasında ve geliştirilmesinde, ölçme ve değerlendirmede büyük kolaylıklar sağlar. Bu teknolojiler kullanılarak eğitim yerlerindeki idari işler daha kolay ve etkili bir biçimde yapılabilir.

2 Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayalım.

1. Bilgi teknolojisi nedir?
2. Bilgi teknolojilerinin oluşmasının ve gelişmesinin nedenleri nelerdir?
3. Bilgi teknolojileri eğitimde hangi alanlarda ve nasıl kullanılabilir?

3 Aşağıdaki cümleler doğru ise "D" yanlış ise "Y" yazalım.

1. Eğitimde bilgi teknolojilerinin kullanımı çok eski zamanlardan beri vardır. ( )
2. Bilgi teknolojilerinin en önemli kazanımı çok uzaktaki bilgilere kolaylıkla ulaşma imkânı sağlamasıdır. ( )
3. Bilgi teknolojisi sadece bilgisayardan ibarettir. ( )
4. İnsanın ihtiyaçları sonucu bilgi teknolojileri doğmuştur. ( )

YA SİZ?

Bugüne kadarki eğitim hayatınızda bilgi teknolojilerini ne kadar ve nasıl kullandınız?

DİL BİLGİSİ

Zarf Fiiller (Verbal Adverb)

Fiil + -DIğI takdirde

Şart belirten zarf-fiildir. Temel cümledeki işin gerçekleşmesi veya gerçekleşmemesi için gerekli olan şartı anlatır. Daha çok resmî dilde ve yazılı dilde kullanılır.

It signifies condition. It describes the necessary condition for the action to be realized in the main sentence. It is more likely to be used in official and written language.

Örnek:

Derslerine çalışmadığın takdirde sınıfta kalacaksın.

Okula telefon ettiğiniz takdirde sınav sonucunuzu öğrenebilirsiniz.

Biraz bekleyelim. O gelmediği takdirde biz yolumuza devam edelim.

4 Aşağıdaki boşlukları örneklerdeki gibi dolduralım.

1. Ürünle ilgili bir sorun ol................. .... buradaki müşteri hizmetleri numarasını arayabilirsiniz.
2. İsterseniz odaya bakın. Beğenme................. .... odanızı değiştirebiliriz.
3. İstenilen belgeleri bize ulaştır....................... .... kaydınız yapılacak ve faaliyetlerimizden ücretsiz faydalanabileceksiniz.
4. Saat 15.00'da burada olma.......................... .... görüşmeniz iptal edilecek.
5. Bu kuponla bize gel...................... .... ürünlerimizi indirimli alabilirsiniz.
6. Sigara içmeye devam et................ .... kanser olabilirsiniz.
7. Ödemelerinizi erken yap.................. .... evinizi bir ay önce teslim alabilirsiniz.
8. Oyunuzu bize ver.................. .... her mahalleye bir üniversite yaptıracağız.

5 **Aşağıdaki cümleleri yeniden yazalım.**

1. Sabahları erken uyanırsan işlerin erken biter.

....

2. Borcunuzu bir hafta içinde ödemezseniz faiz iki katına çıkacak.

....

3. Bu sorunu çözemezseniz şirketimiz çok kan kaybedecek.

....

4. Sizi görmediği için çok üzülüyor. Daha sık ziyarete gelmezseniz durumu daha kötü olacak.

....

5. Söylediklerimi yaparsanız başarılı olursunuz.

....

6. Sabahları erken kalkarsanız daha fazla vaktiniz olur. Böylelikle işlerinizi de yetiştirirsiniz.

....

7. Yola şimdi çıkmazsanız trafiğe yakalanabilirsiniz.

....

8. Beni dinlemezseniz işleriniz her zaman böyle ters gider.

....

DİNLEME

6 **Metni dinleyip uygun şekilde sıralayalım ve metindeki boşlukları dolduralım.**

İNSAN BEYNİ BİLGİYİ NASIL DEPOLAR?

(   ) Bu işlemin .... olan kısmı ise hücre içinde gerçekleşen kimyasal reaksiyonlardır. Her hücrenin bir mikro hafızası vardır. Bu minik .... taşıdığı bilgi miktarı açısından dev bir kütüphaneye benzetilebilir. Nesilden nesile aktarılan bu minik ama dev arşiv DNA'dır.

(   ) Her an beynimize duyularımız aracılığıyla binlerce algı ve bilgi gelir. Beyin denen organ sinir .... oluşmuş, protein ve yağ içeren bir et parçasıdır. Bu gerçek düşünüldüğünde aklımıza bütün bilgileri nasıl hayatımız boyunca sakladığımız ve daha sonra hatırlayabildiğimiz sorusu gelecektir.

(   ) Bilim adamları beynimizin tüm fonksiyonlarının nasıl çalıştığını hâlen tam olarak ortaya koyabilmiş değillerdir. Bir insan yaşamı boyunca beyninin bütün kapasitesinin ancak .... oranını kullanabilmektedir.

(   ) Bundan da önemlisi beynimiz bir bilgisayar gibi .... ettiği bilgileri istendiği anda nasıl geriye çağırabilmektedir? Elde ettiğimiz bütün bilgiler beyinde kalıcı olarak saklanmak için .... yoluyla hafızadaki diğer kayıtlı bilgilerle birleştirilir.

YAZMA

7 **Tarih boyunca insanlar bilgiyi nasıl kayıt altına almıştır? Araştıralım ve bilimsel bir yazı şeklinde yazalım.**

KONUŞMA

8 **Ülkelerin gelişmesinde bilim mi, sanat mı daha önemlidir? Tartışalım.**

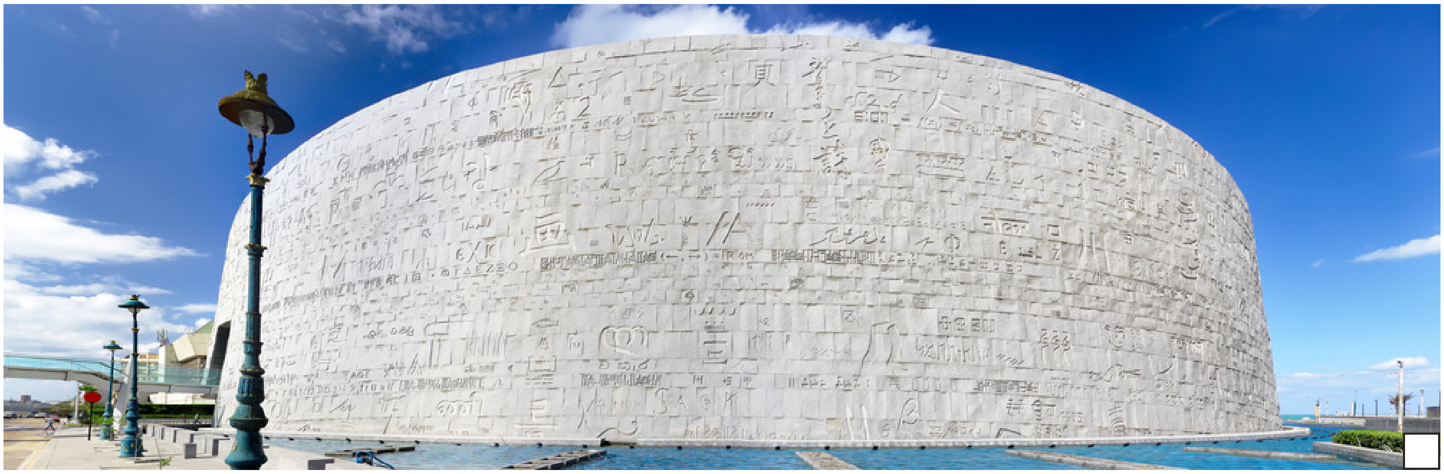
çalışması durumunda, geçirmeniz durumunda	-Çok çalışması durumunda başarılı olabilir. -Kaza geçirmeniz durumunda bütün masrafları sigorta şirketi karşılayacaktır.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1 Aşağıdaki açıklamaları resimlerle eşleştirelim.

a. Celsus Kütüphanesi: İzmir, Selçuk'a bağlı Efes'te bulunan bir kütüphane kalıntısı. Roma döneminde 110-135 yılları arasında inşa edilen kütüphane iki katlıdır. Zamanında 14.000 kadar kitaba ev sahipliği yaptığı düşünülmektedir.

b. İskenderiye Kütüphanesi: Mısır'ın İskenderiye kentinde bulunuyor. MÖ 3. yüzyılda kurulmuş olan kütüphane, insanlık tarihinde meydana getirilmiş olan en önemli eserlerden biridir. Eski kaynaklar burada 900 bin cilt el yazması eserin toplandığını kaydeder. Yakılan İskenderiye Kütüphanesinin bulunduğu alanda yeni İskenderiye Kütüphanesi yapılmış ve 2002 yılında hizmete açılmıştır.

c. British Museum Kütüphanesi: Londra'da hükümet tarafından 1753'te kuruldu. British Museum koleksiyonları dört ana bölümde toplanmıştır: Eski Çağ yapıtları bölümü, sikkeler ve madalyalar bölümü, baskılar ve çizimler bölümü, günümüzde ayrı bir yapıda bulunan İnsanlık Müzesi adı verilen bölüm.

OKUMA

BİLGİ TOPLUMU VE ÜNİVERSİTELER

20. yüzyılın son on yılı tüm dünya ekonomisinde ve günlük hayatımızda değişikliklere neden olan iki büyük harekete sahne olmuştur. Bunlardan birisi ekonominin küreselleşmesi diğeri ise teknolojideki evrimdir. Küreselleşme ile dünya ekonomileri birbirine bağımlı hale gelirken, teknolojik evrimle de internet ve diğer bilgi ve iletişim teknolojileri gelişmiştir. Maddi ürünler yerine, bilişim teknolojileri sayesinde bilgi üretiminin önem kazanacağı bir çağa girmiş bulunuyoruz. Bu çağ, "üçüncü dalga" (birinci dalga tarım toplumu, ikinci dalga sanayi toplumu), "modernlik sonrası çağ", "endüstri sonrası toplum" , " enformasyon çağı" ve "bilgi toplumu" gibi değişik isimlerle adlandırılmakla birlikte bunlardan en fazla kabul gören ise "bilgi toplumu" kavramıdır. Çünkü bu çağın en önemli elemanı bilgidir. Bu çağ için Thomas A. Stewart'ın, "İçinde yaşadığımız çağda, zenginlik bilginin ürünüdür. Bilgi ekonominin başlıca hammaddesi ve en önemli ürünü haline gelmiş bulunuyor. Günümüzde zenginlik yaratmak için gerek duyulan sermaye; arazi, bedensel emek, imalat aletleri ve fabrikalar değildir; bunların yerini bilgi almış durumdadır." ifadeleri bilgi toplumu ve bilgi tabanlı ekonomiyi çok iyi tarif etmektedir. Bilgi toplumu, başta emek faktörü olmak üzere tüm üretim faktörlerinin, kamu ve özel sektör işletmelerinin, bireylerin ve devletin teknolojik gelişmeler karşısında yeniden yapılanmasını, yeni bir dünya görüşü ve yaşam felsefesini beraberinde getirmektedir. 20. yüzyılın son on yılına kadar hüküm süren sanayi toplumundaki maddi sermayenin, kol gücünün yerini bilgi toplumunda bilgi ve insan sermayesi, beyin gücü almaktadır. Sanayi toplumunda fiziksel ve düşünsel anlamda insan sermayesinin üretime katılımı söz konusu iken, bilgi toplumunda düşünsel anlamda, yükseköğrenim görmüş nitelikli insan sermayesinin üretime katılımı söz konusudur. Örneğin, yapılan araştırmalarda, bir yıl daha fazla yüksek öğrenim veren ülkelerde zaman içerisinde ekonomik randımanın %3 ile % 6 arasında arttığı gözlenmiştir. Modern toplum daha fazla kalifiye elemana ihtiyaç duymaktadır.

Bilgi toplumu birbirine bağlı dört elemanın bileşkesinden doğmaktadır. Bunlar; bilimsel araştırmalar ile yeni bilgilerin üretilmesi, üretilen bilgilerin eğitim yoluyla iletilmesi, bilişim ve iletişim teknolojileri yardımıyla yayılması ve teknolojik yenilik (inovasyon) aracılığı ile işletilmesidir. Araştırma, eğitim ve yeniliğin kesişme noktasında bulunan bilgi toplumunun merkezinde üniversiteler bulunmaktadır.

Bilim adamı olabilmenin temel gereksinimi nedir? Sağduyu, sabır, özen, çalışkanlık, dikkati yoğunlaştırma gücü, gerekli şartlardır. Ama yaratıcı zekâ bir bilim adamının sahip olması gereken en önemli özelliktir. Zekânın tanımını vermek güç. Ancak zekânın en önemli özelliklerinden biri önceden hiç karşılaşılmayan durumlarla baş edebilme yetisidir. Bu anlamda önceden karşılaşmadığı durumlarla baş edebilen birey ya da toplumların, önceden karşılaştığı durumlarla bile baş edemeyenlerden daha zeki olduğunu rahatça söyleyebiliriz.

İnsanları araştırma faaliyetine ne yöneltir? Öğrenmeye ve bilime duyulan tutku mu, meslekteki ilerlemenin zorladığı gereksinimler mi, ticari amaçlar mı? Bilim insanlarını herhangi bir konuyu incelemeye yönelten güdülerin arasında yeni şeylerin bulunabileceği ve daha derinlemesine anlama olasılığının bulunduğu inancı da vardır. Araştırma, ilerlemenin olabileceğine inanmanın bir işaretidir. Bu bakımdan insanlığın durumu hakkında iyimser olma anlamına gelir. İlerleme olasılığının bulunduğuna inanan ve dolayısıyla entelektüel açıdan iyimser bir bakış açısına sahip öğretim üyeleri herhalde daha iyi öğretmenlerdir.

Üniversite eğitimi, bir mesleği yürütebilmek için gerekli bir diplomayı almanın yanı sıra, kişinin bir bütün halinde gelişmesini kapsar. Yani, bireyin yaşamdaki amaçlarının uygarlaşması, duygusal tepkilerinin incelmesi ve günümüzdeki yeni ve geçerli bilgilerin ışığı altında nesne ve olayların doğası hakkındaki anlayışının olgunlaşmasını kapsar. İnsan üniversiteye bilginin de ötesinde bir şeyler almak, bazı alışkanlıkları ve sanatları kazanmak için gider. Özen gösterme alışkanlığı için, başkasının ne düşündüğünü hemen anlayabilme sanatı için, görüşlerimizin onaylanması ya da reddedilmesine katlanabilme alışkanlığı için, medeni bir şekilde olumlu ya da olumsuz görüş bildirebilme sanatı için, en küçük ayrıntılara dikkat edebilme alışkanlığı için, belli bir zaman süresinde mümkün olanı kestirebilme alışkanlığı için, ayırt edebilmek için, zihinsel cesaret için ve zihinsel sağlamlık için. Hepsinden önemlisi insan üniversiteye kendisini tanımak için gider.

Çağdaş üniversitenin vermesi gerekenler en etkin ve kalıcı bir şekilde nasıl verilebilir? Kuşkusuz bunlar sadece ders programlarıyla verilemez. Toplumun, üniversiteden mezun ettiğimiz meslek sahiplerinden yüksek düzeyli teknik beceri beklemeye hakkı vardır. Bu hekimler için de, ziraat mühendisleri için de, fenciler için de geçerlidir. Mesleki yetkinlik çok gereklidir, ancak kuşkusuz yeterli değildir. Yani ideal bir meslek topluluğu yalnızca işini iyi yapan profesyonellerden ibaret değildir. Bütünsel hedef, profesyonel yetkinlik ile alçakgönüllülük, rasyonellik ve çalışma azmini birlikte kazandırmaktır.

Bilim insanlarının büyük çoğunluğuna göre insanoğlunun karşılaştığı sorunlar, insan doğasındaki kusurlardan kaynaklananlar da dahil, bilimsel araştırmalarla çözülecek, yorgun ve hırpalanmış olan bu dünya yerine, barış ve refahın egemen olduğu huzurlu bir dünyanın yolu açılacaktır. Çok mu ütopik? Ütopik olsa da, düşlemesi bile mutluluk vermiyor mu insana?

2 Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayalım.

1. "Bilgi Toplumu" kavramını oluşturan etkenler nelerdir?
2. Bilgi Toplumu ve Sanayi Toplumu arasındaki temel fark nedir?
3. Bilim adamı olmak için ne tür özelliklere sahip olmak gerekir?
4. Üniversiteler insanlara nasıl yetiler kazandırır?
5. Sizce "Bilgi Toplumu"nda üniversitelerin rolü nasıl olmalı?

YA SİZ?

1. Ülkenizdeki üniversite sistemi nasıl? Anlatalım.

2. Üniversitede hangi bölümde okumak istersiniz? Neden?

DİL BİLGİSİ

Zarf Fiiller (Verbal Adverb)

Fiil + -mE + iyelik durumunda

Şart belirten zarf-fiildir. Temel cümledeki işin gerçekleşmesi veya gerçekleşmemesi için gerekli olan şartı anlatır. Daha çok resmî dilde ve yazılı dilde kullanılır.

It signifies condition. It describes the necessary condition for the action to be realized in the main sentence. It is more likely to be used in official and written language.

Örnek:

Türkçeyi çok iyi öğrenmeniz durumunda sizi üniversiteye kabul edebiliriz.

Kurallara uymamanız durumunda ceza alabilirsiniz.

Yeterli imza toplamanız durumunda dilekçeniz işleme konulacaktır.

3 Aşağıdaki boşlukları dolduralım.

1. Bir sorun ol.......... .... bizi arayabilirsiniz.
2. Bu soruları cevaplama........ .... sınavdan kötü puan alabilirsiniz.
3. Üç gün içinde başvurma......... .... hakkınızı kaybedeceksiniz.
4. Buraya gel........ .... size daha iyi yardımcı olabiliriz.
5. Bu kitaba çalış......... .... Türkçeyi daha iyi öğrenebilirsiniz.
6. Bize aylık rapor ver........... .... iş hakkınız fes edilir.
7. Sınavda imla kurallarına dikkat et............ .... puanınız düşer.
8. Sessizlik sağlan.............. .... toplantıya başlanmayacaktır.
9. Teslimatı geç yap............. .... ödeme bir hafta sonra yapılacaktır.
10. İşlemlerinizi internetten yap............ .... havale ücreti alınmayacaktır.

4 **Aşağıdaki karışık kelimelerden cümle oluşturalım.**

1. yardım / durumunda / istediklerini / bize / vermemiz / edecek misin

……… ?

2. yanına / istemeniz / görmek / gidebileceksiniz / onu / durumunda

……… .

3. hemen / sizi / polise / aramamam / haber / durumunda / verin

……… .

4. her şey / birbirinizin / daha / iyi / düşünmeniz / güzel / hakkında / olacak / durumunda

……… .

5. arayın / hemen / ayağınızın / beni / durumunda / tekrar / ağrıması

……… .

DİNLEME

5 **Metni dinleyelim ve doğru olan cümleye "D", yanlış olan cümleye "Y" yazalım.**

İNGİLİZCENİN KÖKENİ ANADOLU

1. Dünyada toplam üç milyar kişi Hint-Avrupa dillerinden birini konuşur. (   )
2. Hint-Avrupa dillerinin nereden geldiği konusu uzun zamandır tartışılmaktadır. (   )
3. Rusça, Hint-Avrupa dil ailesi içinde yer almaz. (   )
4. İngiliz Arkeolog Colin Renfrew'ın tezine göre bu diller Hazar Denizi etrafında oluştu. (   )
5. Yapılan araştırmada "anne" kelimesinin kökeni incelendi. (   )

YAZMA

6 **Eğitimde ailenin mi yoksa okulun mu rolü önemlidir? Yazalım.**

KONUŞMA

7 **Bilgi toplumunda üniversite eğitimi nasıl olmalı? Sizden bir üniversite kurmanız istense nasıl bir üniversite kurardınız?**

DÜNYADAKİ İLK ÜNİVERSİTELER

Darulfünun

Darulfünun, Osmanlı İmparatorluğu döneminde II. Abdülhamit tarafından kurulan üniversitedir. Hukuk, tıp, edebiyat, matematik, Türkçe, Arapça, Fransızca, İngilizce, Rusça gibi birçok alanda eğitim vermiştir. Üniversitede yerli ve yabancı birçok bilim adamı hocalık yapmıştır. Darulfünun, bugün İstanbul Üniversitesi adı altında eğitimlerine devam etmektedir.

Nizamiye Medreseleri

Nizamiye Medreseleri, Büyük Selçuklu Devleti zamanında kurulan ve dönemin ünlü veziri Nizamülmülk'ün adıyla anılan medreselerdir. Bağdat, İsfahan, Nişabur, Belh, Herat, Basra, Musul ve Amul'da benzerleri vardı. Bağdat'taki medreselerin kurulmasında Alparslan ve Nizamülmülk'ün ilgi ve özel çabaları etkili olmuştur. Bağdat'taki Nizamiye medreseleri yüksek öğretim kurumları idi. Öteki medreseler, müderrislerin düzeyine göre orta ya da yüksek öğretim kurumu sayılmışlardır. Nizamiye medreselerinde esas olarak din, hukuk, dil öğretimi yapılmıştır.

Kurtuba Üniversitesi

Kurtuba Camii İspanya'da Endülüs Emevi Devleti zamanında yapılan muhteşem bir camidir. Caminin yanında ise büyük bir saray, hastaneler, medreseler yapılmıştır. Bunların yanında bir de büyük bir üniversite kurulmuştur. Avrupa'da ilk kurulan üniversite budur. Burada fen, sosyal bilimler ve tıp alanında dersler verilmiştir. Önemli birçok bilim adamı burada yetişip bilime önemli katkılarda bulunmuştur.

Keyruvan Üniversitesi

Dünyadaki ilk üniversitelerinden biri Fas'ın Fez şehrinde kurulan Keyruvan Üniversitesi'dir. Bu üniversite yaklaşık 859 yılında kurulmuştur. Üniversite kurulduktan sonra dönemin bilim merkezlerinden biri haline gelmiştir. Bilimlerdeki birçok gelişmenin temeli bu üniversitede atılmıştır.

CEMİL MERİÇ

Cemil Meriç, XX. yüzyıl Türk düşüncesinin önde gelen birkaç entelektüelinden biridir. 1916'da Hatay'da doğdu. Ailesi Balkan Savaşı sırasında Yunanistan'dan göçmüştü. Fransız idaresindeki Hatay'da Fransız eğitim sistemi uygulayan Antakya Sultanisi'nde okudu. Tercüme bürosunda çalıştı, ilkokul öğretmenliği ve nahiye müdürlüğü yaptı. 1940'ta İstanbul Üniversitesine girip Fransız Dili ve Edebiyatı öğrenimi gördü. Mükemmel düzeyde Fransızca okuyup yazan Meriç, İngilizceyi anlıyor, Arapçayı, kendi ifadesiyle, "söküyor"-du. Elazığ'da (1942-45) ve İstanbul'da (1952-54) Fransızca öğretmenliği yaptı. 1941'den başlayarak İnsan, Yücel, Gün, Ayın Bibliyografyası dergilerinde yazmaya başladı. İstanbul Üniversitesinde okutmanlık yaptı (1946-63), Sosyoloji Bölümü'nde ders verdi (1963-74). 1955'te, gözlerindeki miyopun artması sonucu görmez oldu, ama olağanüstü çalışma ve üretme temposu düşmedi. Çeşitli dergilerde yazıları yayımlandı. Hisar dergisinde "Fildişi Kuleden" başlığıyla sürekli denemeler yazdı. 1974'te emekli oldu ve yılların birikimini art arda kitaplaştırmaya girişti. l984'te, önce beyin kanaması, ardından felç geçirdi, 13 Haziran 1987'de vefat etti. Belli başlı kitapları şunlardır: Bu Ülke (1974), Umrandan Uygarlığa (1974), Mağaradakiler (1978), Kırk Ambar (1980), Bir Facianın Hikâyesi (1981), Işık Doğudan Gelir (1984), Kültürden İrfana (1985).

KÜLTÜR VE MEDENİYET

Alman tarihçilerinin dilinde kültür lafı, daha önce mevcut olan medeniyete çok yakın bir mana kazanır. Bununla beraber birtakım ayrılıklar önerilir. Kültür, insanoğlunun fizik dünyaya, fizik çevreye söz geçirmek için sahip olduğu kollektif araçlar bütünüdür. Başka bir deyişle ilim, teknik ve uygulamalarıdır. Medeniyet ise insanın kendini inzibat altına alması, fikirce, ahlakça, ruhça yükselmesi için lüzumlu olan kollektif araçların tümü, güzel sanatlar, felsefe, din ve hukuk gibi...

Ama bunun aksini ileri sürenler de var. Onlara göre, medeniyet toplum yaşayışının maddi ve faydacı amaçlarına hizmet eder, akılcıdır: Emeğin, üretimin, teknolojinin ilerlemesi için gerekli bir akılcılık. Peki kültür, o da toplum yaşayışının daha hasbi, daha manevi yönlerini kucaklar, saf düşüncenin, hassasiyetin, idealizmin meyvesidir.

Bu tekliflerden hangisine katılacağız? İki taraf da hem sayıca birbirine eşit hem de birikim olarak. Amerikan sosyologları ise, belki de beğendikleri Alman sosyologlarına uyarak ikinci anlayışı benimsemiş. Fakat antropolog ve sosyologların çoğu böyle bir anlayışı lüzumsuz ve karanlık bulmuş. Onlara göre ruhla madde, gönülle akıl, kavramlarla varlıklar arasında böyle bir ikilik kurulamaz. Sosyolog ve antropologların yüzde doksanı "medeniyet" kelimesini kullanmaz, "kültür" kelimesini tercih ederler. Kimine göre bu iki kavram eş anlamlıdır. Kimine göre farklı.

Bu iki kavramı ayıran çağdaş sosyologlara göre, medeniyet kelimesi aralarında yakınlık bulunan veya ortak bir kaynaktan gelen milli kültürler bütününü belirtmek için kullanılmalıdır. Mesela Batı medeniyeti denince Fransız, İngiliz, İtalyan, Amerikan kültürleri anlaşılmalıdır. Yani kültür kavramı belli bir topluma bağlıdır. "Medeniyet" ise zaman ve mekanda çok daha geniş, çok daha kucaklayıcı bütünler için kullanılmalıdır. Durkheim (Durkheym) ile Mauss, medeniyetten, belli bir sosyal organizmaya bağlı olmayan sosyal olayları anlarlar; bu olaylar milli ülkeleri aşar, belli bir toplumun tarihi ile de sınırlanamaz, milletlerüstü bir hayatları vardır.

Medeniyet kelimesi, ilmî ve teknik gelişme, şehirleşme, sosyal organizasyonun girifliği bakımından daha ileri bir aşamada bulunan toplumlar için kullanılır. Kelimenin eski anlamı bu idi. Zamanımızda daha çok, sanayileşme, modernleşme, gelişme gibi lafızlar tercih edilmektedir. Medeniyet kelimesinin beraberinde getirdiği değer hükümlerinden sıyrılmanın başka çaresi yoktur.

NELER ÖĞRENDİK?

1. Aşağıdaki boşlukları dolduralım.

1. Acık…………. …………… yemek yiyebiliriz.

2. İşleri yolunda git………….. ……….. çok para kazanıyordur.

3. Akşam eve kimse gitme………….. …………. biz de gitmeyiz.

4. Bu işlere zaman ayırama……….... ………….. neden kabul ettin?

5. İşimi yap………….. ……………. sorun yok demektir.

6. Bu saate kadar gel.......... .... başına bir şey gelmiştir.

7. Cüzdanını bul………………. ……………… artık gidebiliriz.

2. Aşağıdaki cümleleri –mAsI durumunda zarf-fiilini kullanarak yeniden yazalım.

1. Sana gelirse hemen beni ara.

   …… .

2. Düzenli çalışırsanız bir hafta içerisinde bu işi bitirebilirsiniz.

   …… .

3. Dediklerimi yapmazsanız siz zararlı çıkarsınız.

   …… .

4. Soruları iyice düşünürseniz hepsine doğru cevap verebilirsiniz.

   …… .

5. Dürüst olursanız herkesin saygısını kazanabilirsiniz.

   …… .

3. Aşağıdaki boşlukları dolduralım.

1. İstanbul'a erken var……….. ……………. beni arayın.

2. Geç çık………….. ……………. kapıları kilitlemeyi unutmayın.

3. Pratik yap…………… ……………. Türkçeyi daha güzel konuşabilirsiniz.

4. Hiçbir şey anlama………... …………….bana sorabilirsiniz.

5. Kompozisyon yaz…………. …………. fazla puan alacaksanız.

6. Tekrar aynı ağrıları hisset……………… ……………. hemen hastaneye gelin.

7. Bu işyerini kapat……………. ……………. birçok insan işsiz kalacak.

ÖZ DEĞERLENDİRME

Bunları Türkçede yapabilir misiniz? Her cümle için kendinize bir puan veriniz. 1: Yapamam, 2: Biraz yapabilirim, 3: Yapabilirim, 4: İyi yapabilirim, 5: Çok iyi yapabilirim.

1. Pek çok sunuyu oldukça rahat takip edebilirim.	1	2	3	4	5
2. Günlük hayatta yer alan teknik bilgileri ayrıntılarıyla anlayabilirim.	1	2	3	4	5
3. Zor olan bölümleri birkaç kez okuyarak uzun ve karmaşık metinleri tamamen anlayabilirim.	1	2	3	4	5

KELİME LİSTESİ

İSİMLER

tevazu
ihtiras
muhakeme
bilinç
fazilet
hikmet
şuur
nahoş
işitsel
görsel
oran
duyu
reaksiyon
yazılım
küreselleşme
faktör
kalifiye
bileşke
entelektüel
uygar
yetkinlik
ütopik

FİİLLER

arınmak
irtibatlandırmak
yapılandırmak

BECERİLER

Değerlendirmeler yapabilme
Eleştiri yazısı yazabilme

DİL BİLGİSİ

Sıfat-fiiller (-mIş/(y)AcAk/mAktA olan)
Sıfat-fiiller (-mIş/(y)AcAk/mAktA olduğu)
Edatlar (-DAn dolayı, nedeniyle, yüzünden, sayesinde, diye)

KELİMELER

Sanat

SANAT SANAT İÇİNDİR

ÜNİTE 7

SANAT SANAT İÇİNDİR

A. SANAT NEDİR?

bitmiş olan, gelmekte olan, konuşacak olan

-Çalmakta olan şarkıyı sana armağan ediyorum.
-Boşalmış olan cam şişeleri geri dönüşüme kazandırınız.
-Haftaya başlayacak olan festival dört gün sürecek.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1 Aşağıdaki eserleri, ait olduğu sanat dalının adıyla eşleştirelim.

Heykel (   )   Seramik (   )   Kara kalem (   )   Origami (   )   Kaligrafi (   )

1

2

3

4

5

OKUMA

SANAT NEDİR?

Her insanın güzellik duygusuna ve güzele karşı bir ilgisi vardır. Giysilerimizin biçim ve renk uyumuna dikkat ederiz. Ev eşyalarımızı yerleştirirken güzel görünmesine özen gösteririz. Düzgün görünümlü çiçeklerle süslenmiş bir masada yemek yemek iştahımızı açar. Güzel bir müzik eşliğinde iş yapmak verimi arttırır... Sanat, insanlık tarihinin her döneminde vardı. İnsanlığın geçirdiği değişimler sanat biçimlerini ve sanata bakışı değiştirmiş; her dönemde ve her toplumda, sanat farklı görünümlerde ortaya çıkmıştır. Bugün sanatın duygusal ve düşünsel etkileme gücüne sahip oluşu daha belirleyicidir. Bu anlayışa en uygun tanımı yapan Thomas Munro'ya göre sanat, "doyurucu estetik yaşantılar oluşturmak amacıyla dürtüler yaratma becerisidir."

"Sanat" kelimesi genelde görsel sanatlar anlamında kullanılır. Kelimenin bugünkü kullanımı, Batı kültürünün etkisiyle İngilizcedeki "art" kelimesine yakın olsa da halk arasında biraz daha geniş anlamda kullanılır. Gerek İngilizcedeki "art" (artificial = yapay), gerek Almancadaki "kunst" (künstlich = yapay), gerekse Türkçedeki Arapça kökenli "sanat" (suni = yapay) kelimeleri, içlerinde yapaylığa dair bir anlam barındırır. Sanat, bu geniş anlamından Rönesans zamanında sıyrılmaya başlamış, ancak yakın zamana kadar "sanat" ve "zanaat" kelimeleri dönüşümlü olarak kullanılmaya devam etmiştir. Buna ek olarak Sanayi Devrimi sonrasında tasarım ve sanat arasında da bir ayrım doğmuş, 1950 ve 60'larda popüler kültür ve sanat arasında tartışma kaldıran bir üçüncü çizgi çekilmiştir.

Sanat, güzel ile uğraşır. Güzel görece bir kavramdır. Kendi içinde tutarlı bir bütünlüğü taşıyan şey çirkin, acı verici, iğrendirici bile olsa estetik açıdan güzeldir. Sanat, nesnel ve öznel yaklaşımlara göre farklı açıklanır. Nesnel yaklaşımda sanat, toplumsal etkilerle; öznel yaklaşımda ise salt bir bireysellikle yaratılır. Sanat sanat için mi yoksa toplum için mi yapılmalı? Sanatın amacı faydalı olmak mıdır yoksa sadece güzeli aramak mı? Bu soruların kaynağı 19. yüzyıl Avrupa'sı. Yaklaşık bir yüzyıl sonra da bize ulaşan bir polemik. Kant'a göre sanatın kendi dışında, hiçbir amacı yoktur. Onun tek amacı kendisidir. Güzel sanatı ancak deha yaratabilir. Hegel'e göre sanattaki güzellik, doğadaki güzellikten üstündür. Sanat, insan aklının ürünüdür. Kendisine doğanın taklidinden başka amaç bulmalıdır. Marks'a göre üretici eylem, insanın ve doğanın karşılıklı etkileşiminin bir aşamasıdır. Bu, toplumsal bir karakter taşır. Sanat, yaşamı insanîleştiren bir olgudur. Araştırıcı, yaratıcı, çok yönlü tümel insana ulaşma çabası içinde sanatlar gelişebilir. Croce, güzelliğin yerine anlatımı öne çıkarır. Sanat, sezginin ve anlatımın birliğidir. Bireysel ve teorik bir etkinliktir. Doğa, sanatçının yorumu ile güzel olabilir. Collingwood'a göre sanat herhangi bir duygunun dışavurumu değildir. Bu duygu, ifade edildiği ana kadar açıklık kazanmamış olup, ifade edilişi onun keşfedilmesine neden olacak bir duygu olmalıdır.

Sonuç olarak, deha düzeyindeki zekânın, var olana karşı tepkisinin, tutarlı bir bütünlük içerisinde somutlaştığı bir alandır. Sanatçı, zekâsı ve sezgileriyle çağının önünde giden insan olduğu için, gerçek sanatın anlayanı azdır. Onu anlamak için çaba gerekir. Sanat en genel anlamıyla, yaratıcılığın ve hayal gücünün ifadesi olarak anlaşılır.

2 Aşağıdaki cümleler doğru ise "D", yanlış ise "Y" yazalım.

1. İnsan değişiyor ve gelişiyor ama sanatın çizgisi değişmiyor. ( )
2. Sanat insanların fikirlerini ve hislerini etkiler. ( )
3. Kant'a göre sanat, insanlara bir fayda sağlamalıdır. ( )
4. Croce'ye göre ne anlattığınız değil nasıl anlattığınız önemlidir. ( )
5. Collingwood'a göre sanatçı sıradan duyguları alışılmamış yollarla anlatır. ( )
6. Sanat herkes içindir, onu anlamak kolay olmalıdır. ( )

YA SİZ?

Sizce sanatın amacı nedir? Mesaj vermek mi, yoksa sadece bir güzellik ortaya koymak mı?

DİL BİLGİSİ

Sıfat fiiller (Verbal Adjective)

Fiil+ -mIş / (y)AcAk / mAktA olan

Özneyi işaret eden sıfat-fiille oluşturulan yapıyı, geçmiş, şimdi ve gelecek anlatacak şekilde genişletebiliriz. Tek başına +(y) An formu, ismi, bitmiş ya da süren işlerle ilgili olarak niteler. Bitmişlik ya da sürme anlamlarını ayırmak, açıkça belirtmek ya da bunların dışında gelecek zaman anlamı vermek istersek fiile +mIş, +mAktA, +(y)AcAk eklerini ekleyebiliriz.

One can expand the use of verbal adjective structure which points the subject as to tell about present, past, and future. "+(y) An" structure by itself describes a noun in relation to the occurrences already finished or ongoing. When one would prefer to separate between or to enunciate an ongoing or finished state or to refer to the future tense, then the verb is added "+mIş, +mAktA, +(y)AcAk".

Örnek:

Bu kitabı okumuş olan öğrenciler el kaldırsın. (Kimler okudu?)
Buraya doğru gelmekte olan adam dil merkezinin başkanıdır. (Bir adam geliyor, o adam dil merkezinin başkanıdır.)
Kadıköy'de açılacak olan şubemizde temel ve orta düzey sınıfları olacaktır. (Bir şube açılacak, o şubede temel ve orta düzey sınıfları olacaktır.)

> **NOT:** Bu kullanım, +mIş ve +(y)AcAk formlarıyla kurulan yapılarda "olan" kelimesi olmadan da sağlanabilir. Sözlüksel sıfat-fiillerle karıştırılmamalıdır.
> *The structures formed by "+mIş" and "+(y)AcAk" suffixes enables the same use without including "olan". It should not be confused with lexical verbal adjectives.*
> **Örnek:**
> - Yarın beni ziyaret edecek {olan} arkadaşımın adı Engin. (öznesel)
> - Bakalım gelecek günler neler gösterecek. (sözlüksel)

3 Aşağıdaki cümleleri örneklerdeki gibi tamamlayalım.

1. Ayın 15'inde başla............ .... kursumuza kayıt yaptırabilirsiniz.
2. Az sonra canlı yayında açıklama yap.............. .... konuşmacı, yayınımıza başkentten katılıyor.
3. Bit.......... .... yaz mevsimi yerini sonbaharın hüznüne bırakıyor.
4. Bu listeye alın......... .... isimler yarın saat 09.00'da burada olsunlar.
5. Burada daha önce çalış.......... .... herkesi bir toplantıda bir araya getirmek istiyoruz.
6. Cumartesileri yayınlan............... .... tatil programında her hafta başka bir yer tanıtılıyor.
7. Çimenlerin üstünde dinlen............ ....kız benim ablam.
8. Daha önce bu filmi izle............ .... kimse var mı aramızda?
9. Dergimizin grafik tasarımını yap............ .... elemanımız bugün izinli.
10. Düğünümüze gelerek bizi onurlandır............. .... konuklarımız için küçük sürprizler hazırladık.

DİNLEME

İSTANBUL MODERN

4 Aşağıdaki cümleler doğru ise "D", yanlış ise "Y" yazalım.

1. İstanbul Modern, İstanbul'daki sayılı modern sanat müzelerinden biridir. ( )
2. İstanbul Modern'de yalnızca Türk sanatçıların yapıtlarına yer veriliyor. ( )
3. Müze ziyaretçilerinin üçte ikisini (2/3) Türk izleyiciler oluşturuyor. ( )
4. Müzede, yapıtlarla ilgili kısa açıklamalar da sunuluyor. ( )
5. Müzede sadece resim yapıtları sergilenmiyor. ( )
6. İstanbul Modern, 2004 yazında açıldı. ( )
7. Müzede çocuklar ve yetişkinler için eğitim programları var. ( )
8. Müzeye giriş, haftada üç gün ücretsiz. ( )

5 Aşağıdakilerden hangileri İstanbul Modern'in misyonu dâhilindedir? İşaretleyelim.

1. Alanında küresel bir değere kavuşmak ( )
2. Çocukların ve gençlerin sanata yönelmesini teşvik etmek ( )
3. Diploma ve sertifika programları yürütmek ( )
4. İzleyiciyle buluşturmak ( )
5. Sanat alanında eğitimler vermek ( )
6. Sanat yapıtları korumak ( )
7. Sanatçı yetiştirmek ( )
8. Sanatçılara maddi gelir sağlamak ( )
9. Tanınmamış sanatçıların isimlerini duyurmak ( )
10. Türk sanatını yurt dışına tanıtmak ( )
11. Yurt dışında yapılan sanatsal üretimleri Türk izleyiciye sunmak ( )

YAZMA

İMGELERİN GİZİNİ ÇÖZMEK

Resim sanatını nasıl değerlendirmeli? Bir eseri nasıl okumalı? Müze deneyimlerini zenginleştirmek ve sanatı değerlendirme becerilerini geliştirmek için işte pratik bir rehber; bir sanat yapıtının özünü ve anlamını keşfetmek için eleştiri yapmanın yapısal bir yöntemi. Resim eserini "okumak" dört aşamadan oluşur:

A. TANIMLAMA

1. Bu sanat eserini üreten sanatçının adı nedir?
2. Bu ne tür bir sanat eseridir?
3. Sanat eserinin adı nedir?
4. Bu eser ne zaman üretilmiştir?
5. Bu sanat eserinin üretildiği tarihsel dönemde yer almış bazı önemli olayları sıralayınız.
6. Eserdeki nesneleri sıralayınız.
7. Bu eserdeki anlamlı sanatsal unsurları inceleyiniz ve tanımlayınız:

a. Çizgi	ç. Renk
b. Doku	d. Mekân
c. Biçim	e. Model / Örnek (desen)

B. ANALİZ

Sanat eserinde kullanılan sanat ilkelerini ele alınız. Sanatçının resim unsurlarını organize etmek için onları nasıl kullandığını gösteriniz.

a. Denge (renkler, nesneler…)
b. Karşıtlık (zıtlıklar)
c. Öne Çıkarma / Vurgu
ç. Ahenk / Bağdaşma
d. Çeşitlilik
e. Birlik / Uyum
f. Derecelendirme (renkler, ton, nesneler vb. arasındaki geçişler)
g. Hareket
ğ. Oran (rengin, nesnenin vb. tuvalde kapladığı alan)
h. Kompozisyon (tuvale yerleşim)

C. YORUMLAMA

Sanat yapıtı hakkında yaptığınız tanımlama ve analizden sonra, sanatçının ne söylemeye çalıştığını düşünüyorsunuz? Sanatçı bu yapıtı neden yaratmıştır? Yapıt sizce ne anlama geliyor? Bu yapıta baktığınızda içinizde ne gibi duygular uyanıyor? Sizce bu sanat yapıtında başka şeyleri temsil eden şeyler (semboller) var mı?

Ç. YARGI

Bu sanat yapıtından hoşlanıyor musunuz? Onun iyi ve / veya önemli bir sanat yapıtı olduğunu düşünüyor musunuz? Bu sanat yapıtını evinize asıp seyretmek ister miydiniz? Bu sanat yapıtı müzeye konacak denli iyi bir yapıt mıdır?

6 Aşağıdaki dört resimden birini seçip inceleyelim.

7 Resim incelemenin dört aşaması ile onları oluşturan unsurları hatırlayarak resimlerdeki imgelerin dilini çözmeye çalışalım. Notlar alalım.

- Tanımlama
- Analiz
- Yorumlama
- Yargı

8 Her bir aşama için bir paragraf oluşturarak bir eleştiri yazısı kaleme alalım.

KONUŞMA

9 Bir villa aldınız. Villanızı şık mobilyalar ve değerli sanat eserleriyle dekore etmek istiyorsunuz. Sınıf arkadaşınız bir ressam. Atölyesine gittiniz, ona bir tablo siparişi vereceksiniz. Hayalinizdeki tabloyu en ince ayrıntısına kadar ona anlatın: Hangi ressamın resimlerine benzesin; resimde hangi konu, nesneler, renkler olsun? Neden?

görmüş olduğum, çekmekte olduğunuz, söyleyecek oldukları	-Açıklayacak oldukları bilgiler sansasyon yaratacak. -Görmüş olduğunuz yapıt 4. yüzyıldan kalma. -Oynamakta olduğumuz oyunu daha yeni öğrendik.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1 Aşağıdaki tabloda bazı sanat akımlarının kısa tanımları verilmektedir. İkili gruplar oluşturarak sanat akımlarıyla resimleri eşleştirelim.

a. Kübizm: Herhangi bir şeyde gözün türlü yönlerden görebildiği özellikleri, bir arada geometrik şekillerle göstermeye çalışır.

b. İzlenimcilik: Özellikle ışık ve renkten kaynaklanan görsel izlenimleri yansıtmayı hedefler. Günün belirli bir zamanına özgü ışığın sanatçı üzerinde yarattığı izlenimlere önem verilir.

c. Dışavurumculuk: Duyguları daha iyi yansıtabilmek için sanatçı geleneksel kuralların dışına çıkarak gerçeğin biçimini bozma yöntemini kullanır.

ç. Grafiti: Duvar yazıları ve resimler yoluyla kendini ifade eden bir görsel uygulamadır.

d. Gerçeküstücülük: Figürler mantıksal bir sıra izlemek yerine bilinçdışı psikolojik süreçlerle bir araya gelir.

1

2

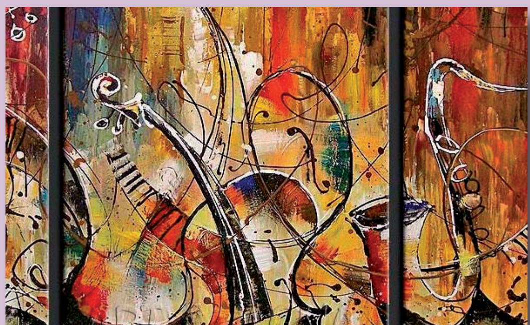

3

4

5

OKUMA

SANAT TÜRLERİ

Sanatı nasıl sınıflandırabiliriz? Geleneksel sınıflandırmada bazı çağdaş sanatların yer bulamaması, sanatın çağdaş bir sınıflandırmasının yapılmasını gerekli kılmıştır. Biçim verilen malzeme değiştikçe sanatın değişik adlara ayrılması mümkün olabiliyor. Ancak, sanatı çeşitlendirirken sadece malzeme yönüyle sınıflandırma yapmak mümkün değildir. Malzemenin yanı sıra, ifade ediş biçimi veya daha kapsamlı bir ifadeyle yaratıcılık, bu sınıflandırmada önemli bir etkendir. Sözgelimi, bir heykeltıraş da ağaca biçim verebilir, bir marangoz da... Fakat heykeltıraşın ağaca biçim verişteki ifade tarzı ile marangozun biçimlendirmesindeki ifade tarzı aynı değildir. Heykeltıraş biçimlendirmesini alışılmışın dışında, yeni ve özgün bir biçimde yaparken marangoz ise alışılmış, bilinen veya tekrar edilen bir biçimlendirme yapar. Bu bakımdan geleneksel sınıflandırmada sanat genel olarak önce iki gruba ayrılır:

A. Geleneksel Sınıflandırma

1. Uygulamalı / Endüstriyel Sanatlar (Zanaat): Tasarım ve estetiğin, fonksiyonel günlük kullanım nesnelerine uygulanmasıdır. Terzilik, aşçılık vb. yanında, süsleme sanatları, endüstriyel tasarım, grafik tasarım, moda tasarımı, dekorasyon, mimarlık, fotoğraf vb. uygulamalar da bu alana dâhildir. Herkes dolap yapabilir, ama bir marangoz gibi yapamaz. Herkes dikiş dikebilir ama bir terzi gibi dikemez.

2. Güzel Sanatlar: Duygu ve düşüncelerin estetik bir şekilde çeşitli yollarla anlatılması işidir. Göze güzel görünümler sergilemek, kulağa hoş sesler duyurmak ve ruhta heyecan yaratmak güzel sanatların amacıdır. Güzel sanatlar teriminin ortaya çıkışındaki motivasyon, resim, heykel gibi görsel sanat dallarını; tekstil, seramik gibi zanaat ve uygulamalı sanatlardan ayırmaktı. Buradaki

2 Metne göre aşağıdaki sanatlar geleneksel ve çağdaş sınıflandırmalara göre hangi tür sanattır? Yazalım.

	Geleneksel Sınıflandırma	Çağdaş Sınıflandırma
Kaligrafi	( )	( )
İç mimarlık	( )	( )
Roman	( )	( )
Marangozluk	( )	( )
Karikatür	( )	( )
Seramik	( )	( )
Müzikal	( )	( )
Hat	( )	( )
Senaryo	( )	( )
Opera	( )	( )
Moda	( )	( )
Takı tasarım	( )	( )
Ahşap oyma	( )	( )

YA SİZ?

Hangi sanat türleriyle ilgileniyorsunuz / ilgilendiniz?
Gittiğiniz okullarda sanat dersleri var mıydı? Bu derslerde başarılı mıydınız?

"güzel", sanat eserinin niteliğini değil, disiplinin estetikle bağlantısını vurgulamak için kullanılmıştır. Güzel Sanatlar genel olarak üç ana bölüme ayrılır:

a. Görsel (Plastik) Sanatlar: Resim, heykel...
b. İşitsel (Fonetik) Sanatlar: Müzik, edebiyat...
c. Dramatik Sanatlar: Dans, tiyatro, opera, kukla...

B. Çağdaş Sınıflandırma

Geleneksel sınıflandırmanın dışında kalabilen bazı türler olabiliyordu. Bu sebeple çağdaş bir sınıflandırmaya gerek duyulmuştur. Bu sınıflamada söz konusu sanat dalının niteliği ve tekniği göz önünde bulundurulmaktadır. Böylece, bütün sanat dallarını içine alan bir sınıflandırma yapmış olduğumuzu söyleyebiliriz. Buna göre, şöyle bir sınıflandırma yapılabilir:

1. Yüzey Sanatları: Tüm iki boyutlu sanat çalışmaları, bir eni ve bir boyu olan kâğıt veya tuval üzerine, bir duvar ya da kumaş üzerine uygulanan sanatlardır. Mesela resim ve türleri (yağlı boya, sulu boya, baskı sanatları, afiş, grafik çizimler), duvar resmi, minyatür, karikatür, fotoğraf, süsleme vb.

2. Hacim Sanatları: Üç boyutlu sanat çalışmalarıdır. Sözgelimi heykel, seramik, anıtlar gibi.

3. Mekân Sanatları: İç ya da dış mekânı içine alan ya da düzenleyen sanat dallarıdır. En başta mimarlık olmak üzere, peyzaj, çevre düzenlemesi gibi mekâna ilişkin tüm tasarım çalışmaları.

4. Dil Sanatları: Edebiyat ve yazı türlerini kapsayan sanatlardır; örneğin hikâye, şiir, deneme, tiyatro metni vb.

5. Ses Sanatları: Müzik ve bütün türlerini kapsar.

6. Hareket Sanatları: İnsanın, bedeniyle anlatım gücü kazandırdığı sanatlardır: Dans türleri, pandomim vb.

7. Dramatik Sanatlar: İnsanın, eyleme dönüşmüş ifadelerle kendini veya bir olayı, bir olguyu anlattığı sanatlardır; örneğin tiyatro, müzikal oyun, kukla gibi sahne sanatları; sinema, gölge oyunu vb.

DİL BİLGİSİ

Sıfat Fiiller (Verbal Adjective)

Fiil+ -mIş / (y)AcAk / mAktA ol + duk + iyelik eki

Cümleyi işaret eden sıfat-fiille oluşturulan yapıyı, geçmiş, şimdi ve gelecek anlatacak şekilde genişletebiliriz. Tek başına +DIk+(iyelik) formu, ismi, bitmiş, süren ya da her zaman olan işlerle ilgili olarak niteler. Bitmişlik ya da sürme anlamlarını ayırmak, açıkça belirtmek ya da bunların dışında gelecek zaman anlamı vermek istersek +mIş, +mAktA, +(y)AcAk ekleri ekleyebiliriz.

One can expand the use of verbal adjective structure which points the object as to tell about present, past, and future. "+DIk+" (possessive) structure by itself describes a noun in relation to the occurrences already finished, ongoing or always happening. When one would prefer to separate between or to enunciate an ongoing or finished state or to refer to the future tense, then the verb is added "+mIş, +mAktA, +(y)AcAk".

Örnek:

Adlarını okumuş olduğum öğrenciler diplomalarını teslim alabilirler.
Dinlemekte olduğunuz şarkı benim kendi bestem.
Az sonra izleyecek olduğunuz film, festivalde ödül aldı.

3 Aşağıdaki cümleleri örneklerdeki gibi tamamlayalım.

1. Anlat………… ……………………………. şeyler bana hiç inandırıcı gelmedi.
2. Az sonra oku…………. ………………………….. şiir Orhan Veli Kanık'a ait. "İstanbul'u dinliyorum gözlerim kapalı…"
3. Başlat………….. ……………………………. kampanya tüm hızıyla sürüyor.
4. Biriktir……………. ………………………… cam, plastik, kâğıt atıkları geri dönüşüm merkezine gönderiyoruz.
5. Bize göster................ ……………………………… misafirperverliğe çok teşekkür ederiz.
6. Bugün burada konuş…………. ……………………….. konular lütfen bu odada kalsın.
7. Cadde üzerinde aç…………… ……………………… kitabevi için satış danışmanı arıyorlar.
8. Dinle………….. ……………………… şarkının sözleri Nazım Hikmet'in bir şiirinden uyarlanmıştır.
9. Düzenle…………… ……………………… sempozyumda, çeşitli üniversitelerden uzmanlar bulunacak.

DİNLEME

SETENAY ALPSOY İLE RÖPORTAJ

4 Aşağıdaki cümleler doğru ise "D", yanlış ise "Y" yazalım.

1. Ressam Setenay Alpsoy, lisans öğreniminden sonra yüksek lisans yapmayı düşünüyor. ( )
2. Ressam, meslek yaşamında 20 küsür sergiye katıldı. ( )
3. Ressam, dördüncü sınıftan sonra kendi resim dünyasını oluşturdu. ( )
4. Ressam, uzun zaman düşünerek resimleri için "şehir" konusunu seçti. ( )
5. Ressamın en çok kullandığı figürler evler ve sokaklar. ( )
6. Ressam, şehir hayatından zaman zaman yılıyor. ( )
7. Ressam, ara sıra şehirden kaçsa da şehir hayatını seviyor. ( )
8. Ressam, bu röportaja kadar sadece iki kişisel sergi düzenledi. ( )
9. Ressamın son sergisinin açık kalma süresi iki hafta. ( )

YAZMA

5 İstanbul'a hiç gelmemiş olan bir arkadaşınıza İstanbul'u nasıl anlatırsınız? Aşağıdaki örnek cümlelerdeki gibi sıfatlar oluşturarak bir paragraf yazın.

- Bir yıl daha kalacak olduğum bu şehir…
- İstanbul'da yaşamakta olan insanlar…

KONUŞMA

6 "Sanatçı, zekâsı ve sezgileriyle çağının önünde giden insan olduğu için, gerçek sanatın anlayanı azdır. Onu anlamak için çaba gerekir." fikrine katılıyor musunuz? Nedenlerle ve örneklerle açıklayalım.

fırtınadan dolayı, toplantı nedeniyle, senin yüzünden, arkadaşım sayesinde, geleceksin diye	-Aksaklıktan dolayı özür dileriz. -Program değişikliği nedeniyle seminer iki saat sonra yapılacak. -Baş ağrım yüzünden sabahtan beri hiçbir şey yazamadım.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1 Hangi geleneksel sanatları biliyorsunuz? Ülkenizde hangileri önemli?

OKUMA

TÜRK SÜSLEME SANATLARI

Ebru, kâğıt üzerine, özel yöntemlerle yapılan geleneksel bir süsleme sanatıdır. Ebru kelimesine köken olarak, bulut anlamına gelen Farsça “ebr” kelimesi gösterilmektedir. Bu kelimeden türetilen ve “bulut gibi” ya da “bulutumsu” anlamına gelen “ebri” kelimesi Türkçe'de değişerek “ebru” biçimini almıştır. Gerçekten de ebru bulut izlenimi uyandıran bir görünümdedir. Ebru kelimesi bir başka görüşe göre “su yüzü” anlamına gelen Farsça “âb-rûy” tamlamasından gelmektedir. Ebru sanatının ne zaman ve hangi ülkede ortaya çıktığı bilinmemekle birlikte bu sanatın doğu ülkelerine özgü bir süsleme sanatı olduğu kesindir. Bazı İran kaynaklarında ilk kez Hindistan'da ortaya çıktığı yazılıdır. Hindistan'dan İran'a, oradan da Osmanlılara geçmiştir. Gene bazı kaynaklara göre de ebru Türkistan'daki Buhara kentinde doğmuş ve İran yoluyla Osmanlılara geçmiştir. Batıda ebru “Türk Kâğıdı” diye adlandırılır.

Tezhip eski bir süsleme sanatıdır. Kelime, Arapça'da “altınlama, yaldızlama” anlamına gelir. Ama tezhip yalnız altınla değil, boya ile de yapılır. Daha çok yazma kitapların sayfalarını, hat levhalarının kenarlarını süslemede kullanılmıştır. Tezhip, doğuda olduğu kadar batıda da uygulama alanı bulmuş bir sanattır. Özellikle Orta Çağ'da Hristiyanlık'ın kutsal metinlerini, dua kitaplarını süslemede yoğun biçimde kullanılmıştır. Zaman içinde kitaplarda da resim öne çıkmış, tezhip yalnızca başlıklardaki büyük harfleri süslemekle sınırlı kalmıştır. Türkler'de tezhibin geçmişi Uygurlar'a kadar uzanır. Mani dininin Uygurlar arasında yayıldığı 9. yüzyılda tezhip sanatı da görülmeye başlamıştır. Bu dönemde İslam ülkelerinde de tezhip yaygın bir sanattı. Anadolu'ya Selçukluların getirdiği tezhip en gelişkin dönemini Osmanlılar zamanında yaşamıştır.

Hat sanatı denince Arap harflerinin kullanılmasıyla oluşturulan “güzel yazı” sanatı akla gelir. Bu sanat, Arap harflerinin 6. - 10. yüzyıllar arasında geçirdiği uzunca bir gelişme döneminden sonra ortaya çıkmıştır. Türkler, Müslüman olduktan ve Arap alfabesini benimsedikten sonra uzun bir süre hat sanatına herhangi bir katkıda bulunmamışlardır. Türkler, hat sanatıyla Anadolu'ya geldikten sonra ilgilenmeye başladılar ve bu alanda en parlak dönemlerini de Osmanlılar zamanında yaşadılar. Türk hat sanatının kurucusu sayılan Şeyh Hamdullah'ın üslup ve anlayışı 17. yüzyıla kadar sürdü. Hafız Osman (1642–98) Arap yazısına estetik bakımdan en olgun biçimini kazandırdı. Bu tarihten sonra yetişen hattatların hepsi Hafız Osman'ı izlemişlerdir. Türkler altı tür yazı (aklâm-ı sitte) dışında, İranlıların bulduğu talik yazıda da yeni bir üslup yarattılar.

Minyatür çok ince işlenmiş ve küçük boyutlu resimlere ve bu tür resim sanatına verilen addır. Orta Çağ'da Avrupa'da el yazması kitaplarda baş harfler kırmızı bir renkle boyanarak süslenirdi. Bu iş için, çok güzel kırmızı bir renk veren ve Latince adı “minium” olan kurşun oksit kullanılırdı. Minyatür kelimesi buradan türemiştir. Bizde ise eskiden resme “nakış” ya da “tasvir” denirdi. Minyatür için daha çok nakış kelimesi kullanılırdı. Minyatür sanatçısı için de “resim yapan, ressam” anlamına gelen “nakkaş” ya da “musavvir” denirdi. Minyatür daha çok kâğıt, fildişi ve benzeri maddeler üzerine yapılırdı. Minyatür, Doğu ve Batı dünyasında çok eskiden beri bilinen bir resim tarzıdır. Ama minyatürün bir Doğu sanatı olduğunu, Batı'ya Doğu'dan geldiğini ileri sürenler de vardır. Doğu ve Batı minyatürleri resim sanatı yönünden hemen hemen birbirinin aynısı olmakla birlikte renk ve biçimlerde, konularda ayrılıklar görülür. Minyatür, kitapları resimlemek amacıyla yapıldığından boyutları küçük tutulmuştur. Bu ortak bir özelliktir. Doğu ve Türk minyatürlerinin bazı başka özellikleri de vardır. Bu minyatürlerin çevresi çoğu kez “tezhip“ denen bezemeyle süslenirdi. Minyatürde suluboyaya benzer bir boya kullanılırdı. Bilinen en eski minyatürler Mısır'da rastlanan ve İÖ 2. yüzyılda papirüs üzerine yapılan minyatürlerdir. Daha sonraki dönemlerde Yunan, Roma, Bizans ve Süryani el yazmalarının da minyatürlerle süslendiği görülür. Hristiyanlık yayılınca minyatür özellikle elyazması İncil'leri süslemeye başladı. Avrupa'da minyatürün gelişmesi 8. yüzyılın sonlarına rastlar. 12. yüzyılda ise minyatürün, süslenecek metinle doğrudan doğruya ilgili olması gözetilmeye ve yalnızca dinî konulu minyatürler değil din dışı minyatürler de yapılmaya başlandı.

2 **Aşağıdaki cümleler doğru ise "D", yanlış ise "Y" yazalım.**

1. Ebru, İran'da ortaya çıkmış bir sanat dalıdır. ( )
2. Minyatür sanatı, hat sanatından daha eski bir sanattır. ( )
3. Minyatür ve ebru sanatları Avrupalı sanatçılar tarafından da icra edilmektedir. ( )
4. Bizans minyatürlerinden sonra Mısır minyatürleri ortaya çıkmıştır. ( )
5. Minyatür ve tezhip sanatları bir arada kullanılırdı. ( )
6. Doğu ve Batı minyatürleri arasında fark yoktur. ( )

YA SİZ?

Metinde anlatılan süsleme sanatlarının kaçını ilk kez duydunuz?

DİL BİLGİSİ

Edatlar (Pre-/Post position)

-DAn dolayı / nedeniyle (Due to / Owing to)

Bu edatlar isim ya da isim gruplarıyla birlikte kullanılarak ana cümledeki yüklemin sebebini anlatırlar.

These prepositions indicate the reasoning of the main sentence's verb being used together with nouns or noun groups.

Örnek:

Kötü hava koşulları nedeniyle yolculuğumuzu erteleme kararı aldık.

Kötü hava koşullarından dolayı tur iptal edildi.

sayesinde / yüzünden (Thanks to / Due to)

Bu edatlar isim ya da isim gruplarıyla birlikte kullanılarak ana cümledeki yüklemin sebebini anlatırlar. Olumlu bir sonuç söz konusuysa "sayesinde", olumsuz bir sonuç söz konusuysa "yüzünden" kullanılır.

These prepositions indicate the reasoning of the main sentence's verb being used together with nouns or noun groups. In case of a positive result "sayesinde" is used. However, "yüzünden" is used when the result is negative.

Örnek:

Ağabeyimin yardımları sayesinde matematik notum yükseldi.

İzlediğim korku filmi yüzünden bütün gece uyuyamadım.

diye (so that)

Cümlede, sebep anlatan yan cümlenin sonuna gelir. Ana cümlenin öznesinin algısıyla ilgili sebebi anlatabilir. "de-" fiiline"+(y)A"eklenerek yapılan zarf-fiil yapısıdır.

It comes to the end of the dependent clause which presents the cause. It is also possible that It signifies the cause due to the perception of the main clause's subject . It is the verbal adverb structure which was produced by adding "+(y)A" to the verb.

Örnek:

Kalabalık olacağız diye bir ekmek daha aldım. (Kalabalık olacağımız için ...)

Kalabalık olacağız diye bir ekmek daha almıştım. (Kalabalık olacağımızı düşünerek ... Ama olmadık.)

Annem, siz geleceksiniz diye bütün evi temizledi. (Geleceğiniz için ...)

Herkes çıktı diye biz de salonu terk ettik. (Herkes çıktığı için ...)

3 Aşağıdaki cümleleri örneklerdeki gibi tamamlayalım.

1. Aile büyüklerimizin yaptığı yatırımlar .... bugün refah içinde yaşıyoruz.
2. Akşamki düğün organizasyonu................................ bugün restoran hizmeti veremiyoruz.
3. Bilet fiyatları................................. tatilimizi ölü sezona bırakmaya karar verdik.
4. Bilgisayara giren virüs .... son altı aylık çalışmamız yok oldu.
5. Bu gece dışarıda yiyeceğiz .... evde yemek yapmadım.
6. Burada toplantı olacak .... odayı boşalttılar.
7. Eğitmenimizin rahatsızlığı.................... eğitim programımızı önümüzdeki hafta sonuna erteliyoruz.
8. Fırtına .... evlerin çatıları uçmuş, ağaçlar sökülmüş.
9. Gösterdiğiniz üstün başarı .... size bu plaketi sunmak istiyoruz.
10. Her zaman gittiğimiz restoran, tadilat .... bir hafta kapalı olacakmış.

DİNLEME

YILDIZ KENTER

4 Aşağıdaki cümleler doğru ise "D", yanlış ise "Y" yazalım.

1. Yıldız Kenter doğduğu şehirde tiyatro eğitimi aldı. ( )
2. Yurt dışında alanıyla ilgili eğitim aldı. ( )
3. Devlet tiyatrosunda çalıştıktan sonra tek başına kendi tiyatrosunu kurdu. ( )
4. Tiyatro alanındaki yenilikleri takip etmek amacıyla İngiltere'ye ve ABD'ye gitti. ( )
5. Yıldız Kenter üç kez "Yılın Kadını" seçildi. ( )
6. Türkiye dışında dokuz ülkede oyunlar sahneye koydu. ( )
7. 1985'te devlet sanatçısı oldu. ( )
8. Yıldız Kenter farklı kurumlar tarafından "en iyi kadın oyuncu" seçildi. ( )
9. Kenter, yedi yıldır üniversitelerde oyunculuk dersleri veriyor. ( )

YAZMA

5 Sanatı seviyor musunuz? Neden? Hangi sanatları seviyorsunuz? Neden? Bu ünitede öğrendiğiniz nedenleştirme yapılarını örneklerdeki gibi kullanarak anlatalım.

Örnek:

− Lise öğretmenim yüzünden sanatı sevmiyorum. Bana hep düşük not verirdi.
− Zamanımın olmaması nedeniyle sanatla ilgilenemiyorum.
− Beni rahatlattığı için sanatı seviyorum.
− Sanat yaparak para kazanmak zor diye öğrenciler bu alana yönelmiyorlar.

KONUŞMA

6 Resim öğretmenisiniz. Beğendiğiniz bir ressamın resmini sınıfta göstererek anlatalım. Resmin sizin üzerinizdeki etkisi, biçimsel özellikleri, sanatsal önemi, ressamın hikâyesi gibi unsurları göz önünde bulundurarak resmi çözümleyelim.

KÜLTÜRDEN KÜLTÜRE

İstanbul Kültür Sanat Vakfı

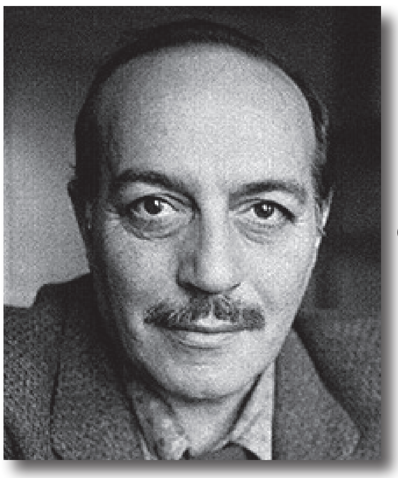
İstanbul Kültür Sanat Vakfı (İKSV), kâr amacı gütmeyen bir sivil toplum kuruluşu olarak İstanbul'da uluslararası sanat festivalleri düzenlemek amacıyla 1973 yılında Dr. Nejat F. Eczacıbaşı önderliğindeki 17 işadamı ve sanatsever tarafından kuruldu. Vakfın birincil hedefi kültür ve sanat çalışmalarının en seçkin örneklerini sunmak ve aynı zamanda sanat yoluyla uluslararası bir platform oluşturarak Türkiye'nin ulusal, kültürel ve sanatsal değerlerini tanıtmaktı.

Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunun 50. yıldönümü olan 1973 yılında ilk kez düzenlenen İstanbul Festivali, programında çoğunlukla klasik müziğe yer veriyordu. Bir süre sonra festival kapsamında diğer sanat dallarına da yer vermeye başlandı. Film gösterimleri, tiyatro, caz, bale performansları ve tarihi mekânlarda gerçekleştirilen sergiler de programda yer aldı. İzleyicilerin giderek artan ilgisi sonucu farklı sanat disiplinlerine ait etkinlikler, zaman içinde gelişerek ayrı festivaller olarak yapılandı.

Vakıf, 2004 yılında etkinliklerinin menzilini artırarak, Doğu ile Batı arasındaki anlayış, diyalog ve etkileşim platformunun güçlenmesi adına yurt dışı projelerine başladı. Bu doğrultuda Avrupa'nın belli başlı kentlerinde festivaller düzenlendi. 2004 yılında "Şimdi Now" ile Berlin'de başlayan, 2005'te "Şimdi Stuttgart"la, 2007 ve 2008'de "Turkey Now" başlığı altında Amsterdam ve Rotterdam'da, 2008'de de Rusya'da devam eden yolculuğun 2009'daki durağı ise Viyana oldu. 1 Temmuz 2009'da başlayan ve 31 Mart 2010 tarihine kadar süren "Fransa'da Türkiye Mevsimi" çalışmaları da İKSV ve Culturesfrance ortaklığıyla yürütüldü. Vakıf, ayrıca 2007, 2009 ve 2011 yıllarında Venedik Bienali Türkiye Pavyonu'nun organizasyonunu üstlendi.

2012'de kuruluşunun 40. yıldönümünü kutlayan İKSV, İstanbul'u dünya kültür-sanat başkentleri arasında ön sıralara taşımak, kültür ve sanat yoluyla ulusal ve evrensel, geleneksel ve çağdaş değerler arasında sürekli ve kalıcı bir etkileşim sağlamak ve kültür politikalarının oluşturulmasında etkin rol oynamak amacıyla çalışmalarını sürdürüyor.

MEDENİYETİMİZE YÖN VERENLER

CEMAL SÜREYA

Cemal Süreya (Cemalettin Seber; 1931, Erzincan - 9 Ocak 1990, İstanbul) 1954'te Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Maliye ve İktisat Bölümünü bitirdi. Maliye Bakanlığında müfettiş yardımcılığı ve müfettişlik görevlerinde bulundu. Aralıklarla da olsa Papirüs dergisini çıkarttı. Öne çıkan kitapları: Üvercinka (1958; Yeditepe Şiir Armağanı), Göçebe (1965; 1966 TDK Şiir Ödülü), Beni Öp Sonra Doğur Beni (1973), Sevda Sözleri

GÜL

Gülün tam ortasında ağlıyorum
Her akşam sokak ortasında öldükçe
Önümü arkamı bilmiyorum
Azaldığını duyup duyup karanlıkta
Beni ayakta tutan gözlerinin
Ellerini alıyorum sabaha kadar seviyorum
Ellerin beyaz tekrar beyaz tekrar beyaz
Ellerinin bu kadar beyaz olmasından korkuyorum

İstasyonda tren oluyor biraz
Ben bazan istasyonu bulamayan bir adamım
Gülü alıyorum yüzüme sürüyorum
Her nasılsa sokağa düşmüş
Kolumu kanadımı kırıyorum
Bir kan oluyor bir kıyamet bir çalgı
Ve zurnanın ucunda yepyeni bir çingene
(1954)

SÖZÜN ÖZÜ

1. Aşağıdaki sanatla ilgili özlü sözleri, konularıyla eşleştirelim.

a. Sanat yapmanın amacı
b. Sanatçının bakış açısı
c. Sanatın işlevi
ç. Sanatın kaynağı
d. Sanatın özgünlüğü
e. Sanatın sonsuzluğu
f. Sanatın toplum için önemi

Sanatsız kalmış bir milletin hayat damarlarından biri kopmuş demektir. ***Mustafa Kemal Atatürk***
Tenkit kolay, sanat güçtür. ***Destouches***
Sanatın vazifesi, tabiatı kopya etmek değil, tabiatı ifade etmektir. ***Balzac***
Sanat, sanat içindir. ***Victor Cousin***
Sanat kâinatın içindedir, sanatkâr bunu oradan çıkarabilendir. ***Albrecht Durer***
Sanat, ekmek peşinde koşarsa alçalır. ***Aristophanes***
Sanatçıya iki göz yetmez. ***Lamartine***
Sanatçı, göz ve kulağını bize ödünç verir. ***İspanyol Atasözü***
Sanat uzun, hayat kısadır. ***Goethe***
Sanat, taklidin bittiği yerde başlar. ***Oscar Wilde***

NELER ÖĞRENDİK?

1. Aşağıdaki cümleleri tamamlayalım.

1. Okulumuzda düzenlen.............. .... sempozyuma, alanında uzman konuşmacılar gelecek.
2. Perşembe akşamı düzenlen........... .... açılış kokteylimize hepinizi bekliyoruz.
3. Programımıza başvur.............. .... herkesi açılış kokteyline bekliyoruz.
4. Sadece evraklarını tamamla........... .... adayların başvuruları alınacaktır.
5. Sağ tarafta gör............. .... yapı Aya Sofya Müzesidir.
6. Salonda şöminenin üstünde dur............. .... vazo Çin porselenidir.
7. Sempozyumun açılışında yap........... .... konuşmayla büyük alkış aldı.
8. Size hazırla.............. .... yemeğin güzel bir hikâyesi var.
9. Şu anda çal............... .... parça, Klasik Türk Müziğinin kilometre taşlarından.
10. Taksim’de açıl.......... .... sanat galerisinin adına henüz karar verilmemiş.
11. Tartışmaya son noktayı koy.............. .... deliller elimdeki bu dosyada.
12. Toplantıda görüşül............. .... konular, projenin geleceği için çok önemlidir.
13. Ver............. .... bilgiler için teşekkürler.
14. Yangın ihbarı olmuş .... binayı boşalttırdılar.
15. Yap............... .... tüm yardımlar kimsesiz çocuklar yararına kullanılacaktır.
16. Yardımlarınız .... yeni okulumuzun açılışını yaz sonunda yapacağız.
17. Yarın tanış.............. .... yeni iş arkadaşımız Ankara’dan geliyormuş.
18. Yarınki toplantıda alın.............. .... kararlar her şeyi değiştirebilir.
19. Yayıncılık sektöründeki tanıdıklarım .... yeni kitabımı kolayca bastırdım.
20. Yazarın üzerinde çalış.............. .... kitap büyük ses getireceğe benziyor.
21. Yemeklerini ye............ .... konuklar tur otobüsündeki yerlerini alabilirler.
22. Yeni yıl kutlamaları .... sokaklar cıvıl cıvıl.

ÖZ DEĞERLENDİRME

Bunları Türkçede yapabilir misiniz? Her cümle için kendinize bir puan veriniz. 1: Yapamam, 2: Biraz yapabilirim, 3: Yapabilirim, 4: İyi yapabilirim, 5: Çok iyi yapabilirim.

1. Bir eser hakkında değerlendirmeler yapabilirim.	1	2	3	4	5
2. Görüşümü sebepleriyle destekleyen eleştiri metinleri yazabilirim.	1	2	3	4	5
3. Görüşlerimi kendime özgü bir ifadeyle dile getirebilirim.	1	2	3	4	5

KELİME LİSTESİ

İSİMLER

tevazu
ihtiras
muhakeme
bilinç
fazilet
hikmet
şuur
nahoş
işitsel
görsel
oran
duyu
reaksiyon
yazılım
küreselleşme
faktör
kalifiye
bileşke
entelektüel
uygar
yetkinlik
ütopik

FİİLLER

arınmak
irtibatlandırmak
yapılandırmak

ÜNİTE 8

BECERİLER

Her tür yazılı metni anlayabilme
Yabancı kelime ve terimler içeren metinleri okuyabilme

DİL BİLGİSİ

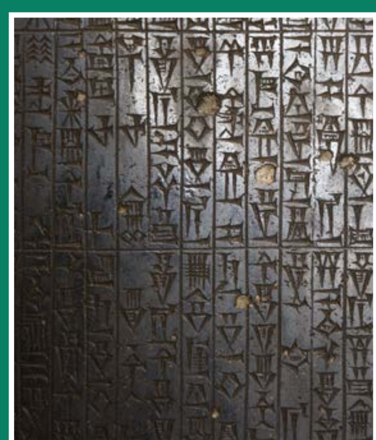
Ettirgen + Edilgen Çatılar
İşteş + Ettirgen + Edilgen Çatılar
Çift Ettirgen Çatılar

KELİMELER

Suç
Adalet
Hukuk

SUÇ VE CEZA

götürüldü, susturuldu, gösterilmedi	-Hırsız tutuklanarak cezaevine götürüldü. -Mahkeme salonunda bağıranlar, hâkim tarafından susturuldu. -Film, saatinde gösterilmedi.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1 Aşağıdaki suç türlerinden hangilerini biliyorsunuz?

a. Kasten adam öldürme	b. Bilişim suçları	c. Kaçakçılık
ç. Gasp	d. Hırsızlık	e. Kundakçılık
f. Adam kaçırma	g. Terör	ğ. Yağma
h. Bilgisayar korsanlığı	ı. Kalpazanlık	i. Rüsvetçilik

2 Yukarıdaki suçları işleyen kişilerin adlarını ve yaptıkları işleri yazalım.

hırsızlık, hırsız, çalmak

OKUMA

3 Metni okuyalım ve aşağıdaki kelimeleri uygun boşluklara yazalım.

şeytanî olgudur sosyalleşme soğuk koşullar organlarının telkine istatistikler

SUÇ NEDİR?

Suç, uzun zamandan beri var olan ve gelecekte de devam edecek olan bir................. . Peki, suç bir tür hastalık mıdır? Toplumlarda görülen farklı toplumsal kurallara, kanunlara paralel olarak bu soruya da farklı cevaplar verilmiştir. Çok eski dönemlerde suç, ruhun bir hastalığı olarak düşünülmüştür. Bazı toplumlarda ise suç, ... bir davranış ve kötü ruhların etkisiyle ortaya çıkan bir hareket olarak görülmüştür. Düşünürlerin bir kısmı suçu, bir hastalık olarak görürken bir kısmı da suç nedenlerini bireyin dışında toplumsal çevrede, yoksulluk, ekonomik sorunlar, değişimler gibi toplumsal koşullarda aramışlardır. Ceza hukukuna göre suç, kanunların cezalandırdığı harekettir. Suç, birbirinden çok farklı durumları kapsar. Biletini ödemeden otobüse binen de hırsızlık yapan da adam öldüren de suçludur. Suçluluğa psikolojik, sosyolojik, ekonomik ve hukuksal yönleri kapsayan geniş bir çerçeveyle bakmak gerekir.

Uzun yıllar yapılan psikolojik araştırmalar göstermiştir ki özellikle gelişme çağlarında insanın içinde yaşadığı .... onun nasıl bir insan olacağını, kişiliğini büyük ölçüde etkilemektedir. Bu nedenle "suçlu kimdir?" değerlendirmesini yaparken bireyin suçluluğunu yalnız onun bireysel bir durumu olarak değerlendirmek, içinde yetiştiği olumsuz toplumsal koşulları göz ardı etmek, eksik bir değerlendirmeye sebep olacaktır. İnsanın gelişimi, nasıl bir kimliğe sahip olacağı daha çok çocukluk ve gençlik yıllarında biçimlenir. .... süreci küçük yaşlardan başlayarak yetişkinliğe kadar sürer. Bu dönemde yaşanan olumsuzluklar, kişinin kimlik oluşumunu olumsuz yönde etkiler. Özellikle ergenlik ve gençlik döneminin kişilik oluşumunda büyük önemi vardır. Aile ortamı, bireyin gelişimini etkileyen en önemli ortamdır. Birçok doğru ve yanlış öncelikle aile aracılığı ile öğrenilir. Aşırı disiplinli, sevgisiz ve soğuk aile ortamlarında büyüyen çocuklarda çeşitli psikolojik sorunların çok daha yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Özellikle suçlu çocuk ve gençlerin aileleri araştırıldığında .... ve ilgisiz aile ortamlarıyla karşılaşılmıştır. Aile içindeki ilişkilerin, ailenin ekonomik durumunun, kültür seviyesinin

4 Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayalım.

1. Çok eski dönemlerdeki suç tanımıyla modern zamanlardaki suç tanımını karşılaştırınız.
2. Suç ve yetişme ortamı arasında nasıl bir ilişki vardır?
3. Basın ve yayın organlarının suça teşvik edici yönü nasıldır?
4. Çalışma imkânı bulamayan kişinin suç işleme ihtimali neden yüksektir?
5. Metne göre aşağıdaki çevresel koşullardan hangileri insanı suç işlemeye itebilir? İşaretleyelim.

Aile	( )	İş hayatı	( )
Kültür	( )	Yakın çevre	( )
Adalet düzeni	( )	Tecrübeler	( )
Yayın organları	( )	Eğitim	( )
Ekonomik durum	( )	Teknoloji	( )
Aile ortamı	( )	Zeka durumu	( )

YA SİZ?

Ülkenizdeki suç oranı ve ceza sistemi hakkında ne biliyorsunuz?

çocuğun üzerinde büyük etkisi vardır. İnsanları suça teşvik eden nedenlerin diğerleri ise şunlardır:

Zekâsı az olan kişi bulunduğu kültürün sosyal değerlerini kavrama ve ona uyma yeteneğine sahip değildir. Hareketlerinin sonuçlarını göremez. Böyle kişiler .... yatkın bir tip olduğundan zekâsı parlak ama suç yolundaki insanların etkisinde kalarak suç işleyebilirler.

İnsanların özellikle de çocukların aileden sonra en yakın çevresini okul oluşturur. Okul çocuğun hayatında sosyal tecrübeleri edindiği ilk yerdir. Buradaki hatalar ve olumsuzluklar çocuğun karakterinin oluşmasında zararlı sonuçlar ortaya çıkarabilir.

Yoksulluk, suça ya doğrudan doğruya ya da dolaylı yoldan etki eder. Karnı aç olan bir kişinin çalışma eğilimi oldukça yüksektir. Çalışma imkânı bulamayan kişinin de suç işleme olasılığı oldukça yüksektir.

Gazete, dergi, televizyon, internet gibi basın ve yayın .... suça teşvik edici yayınlar yapmaları ve bu tür yayınların suça yatkın insanlar tarafından izlenmesi suça teşvik bakımından zararlı görülmektedir. Mesela bir cinayet haberi televizyonda bütün ayrıntılarıyla verilebilmektedir.

Öğrenim durumu ile suç arasında yakın ilişki bulunduğu bilinmektedir. Yapılan araştırmalar okuma ve yazma bilmeyenlerin suç işleme oranının çok fazla olduğunu göstermektedir.

.... erkeklerin kadınlardan daha çok suça eğilimli olduklarını göstermiştir. Kadının bedensel gücünün azlığı, cesaret azlığı gibi sebepler suç eğilimini azaltmaktadır.

Suç işleme ve suçluluk doğuştan bir kişilik özelliği değildir. Suçlu, büyük ölçüde olumsuz gelişim koşullarında yetişmiş, insan olarak hak ettiği değer ve özeni almamış bir kişidir. Suç işleyenlerin sorumluluğu büyük ölçüde çevresel ve toplumsal koşullardadır. Bu nedenle suçluları dışlamak, onlara düşmanca duygular beslemek ve onlardan nefret etmek yerine onları anlamak ve topluma kazandırma yoluyla suçların azaltılmasına katkıda bulunmak bütün insanların sorumluluğu ve görevi olmalıdır.

DİL BİLGİSİ

Ettirgen+Edilgen Çatılar (Causative Clause + Passive Voice)

Ettirgen çatı eki ve edilgen çatı eki aynı fiile getirilerek yapılır. Belirtilen işin bir başkasına yaptırıldığı anlamı verir.

Causative clause and passive voice are formed by adding the related suffixes to the same verb. It indicate that the action is being performed by someone else in that an agent causes or forces another participant to perform the action.

Fiil + -DIr / -( )t / -( )r + -n / In / Il

Örnek:

Ev tepeden tırnağa temizletildi.

Bahçedeki çiçekler bahçıvana sulatıldı.

Öğrencilere bir ayda beş kitap okutuldu.

İşçiler bütün gece çalıştırıldı.

5 Aşağıdaki boşlukları tamamlayalım.

1. Bu konu bilim adamları tarafından uzun zamandır araş..................... .
2. Bürodaki bütün işler Mehmet'e yap................ .
3. Hikâye, öğretmen tarafından öğrencilere oku.................. .
4. Baskı hatası olan kitaplar topla................... .
5. Çocukların yemekleri ye..................... .
6. Bütün ödevler kontrol et.................... .
7. İşlerin tamamı nöbetçiye yap..................... .
8. İki yüz sayfalık kitap bir günde yaz..................... .
9. Bahçeye yeni meyve ağaçları dik......................... .
10. Çocuklar servise bin...................... .

DİNLEME

SUÇLU KİM?

6 Sizce kim suçlu? Metni dinleyelim ve suçlunun kim olduğunu bulalım.

Anne ( )

Bahçıvan ( )

Aşçı ( )

Çocuklar ( )

Temizlikçi ( )

YAZMA

7 Suçluları topluma kazandırmak için neler yapılmalıdır?

KONUŞMA

8 İnsanları suç işlemeye ailevi sebepler mi sosyal sebepler mi iter? İki grup oluşturalım ve tartışalım.

tanıştırıldı, barıştırıldı, yerleştirilmedi	-Okulun ilk öğrencileri birbirleriyle tanıştırıldı. -Kavga eden iki çocuk arkadaşları tarafından barıştırıldı. -Alınan kitaplar, henüz kütüphanedeki raflara yerleştirilmedi.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

-Almanya'da 14-17 yaş arası suç işleyen çocukların ailelerine ağır para cezası veriliyor.
-Avustralya'da araba hırsızları, 10 hafta araba tamirhanesinde çalıştırılıyor.
-Güney Kore'de okuldan kaçan çocuklar, ıslahevine konuluyor.
-Kiribati'de sarhoş olmanın ve palmiye yaprağı koparmanın cezası 3 gün hapis.
-Hollanda'da gürültü yapıp şikâyet edilen aile fertleri, üzerinde 'gürültücüyüm' yazan tişörtlerle geziyorlar.
-Singapur'da sakız çiğnemek yasak. Sakız çiğnemenin yasak olduğu ülkede sakız; bakkal ve marketlerde satılmazken, sakız almak isteyen bir kişi ancak eczaneden ve kimlik bilgilerini paylaştıktan sonra bu ürünü alabiliyor.

1 Ülkenizde yukarıdakiler gibi ilginç cezalar var mı?

OKUMA

ADALET NEDİR?

Herkese hakkı olanın verilmesini öngören ahlakî ilke. Toplum örgütlenmesinde malların, hakların ve görevlerin veya şereflerin aritmetik bölüştürülmesine adaletin yerine getirilmesi denir. Adalet, herkesin yeteneğine ve toplumda oynadığı role uygun olarak dağıtıldığı zaman doğru dağıtılmış kabul edilir. Aynı zamanda, neyin doğru, neyin yanlış (ya da haklı veya haksız) olduğunu karara bağlamak da adalet olarak adlandırılır. Bu, ya haksızlığa uğrayanın (mağdur) zararını telafi etmek ya da haksızlık yapanı cezalandırmak suretiyle yerine getirilir.

Genel anlamda "adalet" kelimesi, hükümran devletin kendi uyrukları arasındaki uyuşmazlıkları veya anlaşmazlıkları kanuna göre bir hükme bağlama işidir. Bu anlamda adalet terimi, "yargı gücü"nü ifade eden diğer kelimelerle karıştırılır. Çünkü, modern toplumlarda adalet hem bir faaliyet (adalet dağıtma faaliyeti) olarak, hem de bir teşkilât (bir ülkedeki mahkemeler ve yargı görevlileri) olarak algılanır.

Filozoflara Göre Adalet

Adalet kavramı tarih boyunca farklı şekillerde tanımlanmış olup filozoflar ve düşünce adamları konu hakkında değişik fikirler ileri sürmüşlerdir. Adaletin yerine getirilmesi ancak adaletsizliğin ortaya çıkması sunucudur. İlk anlamında adalet, insanların birbirlerine nasıl davranacaklarını öngören kuralları göz önüne alma ve uygulamayı, yani hakları ve görevleri kapsar. Bu iki kavram Aristoteles'in "Etik" adlı eserinde sistematik biçimde ele alınmıştır.

Platon, kanun yönetiminden çok bilgelerin (filozofların) yönetiminden yana olduğunu belirtir. Çünkü, kanun herkes için en soylu ve en adil olanı anlayamaz ve böylelikle en iyiyi uygulayamaz. Platon, "Devlet"te insanın tabiatına mükemmelen uygulanabilen bir adalet kavramı geliştirir. Bu adalet, aklın kullanılmasıyla keşfedilebilir. Aristoteles doğal ve uzlaşımsal adalet ayrımını yapar. Birincisi evrensel, ikincisi ferdi durumlara mahsustur. Bu ikisi çatışınca doğal adalete müsaade etmek uzlaşımsal adalete düşer. "Devlet"te Platon, adaleti itidal, bilgelik ve cesaretle birlikte dört asli erdemden biri olarak zikreder. Adalet, denetleyici ve düzenleyici bir erdemdir. Adil kişi, ihtirasları akılla denetleyen, kendisini disipline edebilmiş kişidir. Akıl sahibi bir varlık olarak insan, kendi tabiatı hakkında düşünmekle nasıl davranacağını anlayabilir. Hobbes ise farklı bir adalet kavramı öne sürmüştür. Bir akit, bir sözleşme yapılmışsa onu bozmak adalet dışı bir şeydir. "Adaletsizlik söz verip yapmamaktır ve adaletsiz olmayan her şey adildir.

Adalet, bugün de herkese hakkını vermek ve doğruyla yanlışı birbirinden ayırmak anlamlarında kullanılmakla birlikte devletin bu görevini yerine getirecek kamu teşkilatları farklı biçimlerde olmaktadır. Genelde adalet hizmetleri siyasi ve idari otoritenin kumanda alanının dışında bağımsız kurumlar şeklinde düşünülmektedir. Devlet ve fert açısından adalet farklı anlamlar taşımaktadır. Devlet için adalet, kanunların yapımında, hak ve görevlerin dağıtılmasında belli kişileri veya zümreleri ötekilere üstün tutmadan vatandaşlara aynı hakları vermesini ve aynı görevleri yüklemesini ifade eder. Fert için ise vatandaşların mümkün olduğu kadar birbirinin hakkına uymaya mecbur bırakılmasını ifade eder.

2 Aşağıdaki cümleler doğru ise "D", yanlış ise"Y" yazalım.

1. Adaletin yerine getirilmesi için modern bir toplumda olmak gerekir. (   )
2. Platon'a göre bilgelerin yönetimi daha adildir. (   )
3. Adalet kavramı tarih boyunca yalnız bir şekilde tanımlanmıştır. (   )
4. Adil kişi, hırslarını kontrol edebilen kişidir. (   )

YA SİZ?

Ülkenizdeki suç oranları nasıl? Anlatalım

DİL BİLGİSİ

İşteş+Ettirgen+Edilgen Çatılar (Reciprocal Voice+Causative Clause + Passive Voice)

Fiil + -Iş + tIr + Il

İsim + lAş + tIr + Il

İşteş çatı eki, ettirgen çatı eki ve edilgen çatı eki aynı fiil veya isim köküne getirilerek yapılır. Karşılıklı olarak yapılan işin bir başkası tarafından yaptırıldığı anlamı verir.

Reciprocal Voice, causative clause, and passive voice are formed by adding the related suffixes to the same verb. In a reciprocal structure each of the participants occupies both the role of agent and patient with respect to each other in that. the action is mutually performed as it is being asked or forced by someone else.

Örnek:

Toplantı sonunda bu konunun tekrar görüşülmesi kararlaştırıldı.
Bu sorunu çözmek için iki tarafın görüştürülmesi gerekiyor.
Yapılacak işler çalışanlara paylaştırıldı.

3 Aşağıdaki boşlukları tamamlayalım.

1. Trafik kazasında babasını kaybeden Elif, arkadaşları tarafından sakin.......................... .
2. Her iki konu uzmanlar tarafından bütün yönleriyle karşı............................ .
3. Gönderilen hediyeler çocuklar arasında böl.................... .
4. Oynanacak oyun için öğrenciler öğretmen tarafından eş.......................... .
5. Ziyaretçiler hastayla gör............................. .
6. Karakola götürülen şüphelinin geçmişi ara................................ .
7. Kavga edenler çevredeki insanlar tarafında yat............................... .

4 Aşağıdaki fiilleri kullanarak cümleleri tamamlayalım.

sıkış-   çarp-   tut-   gör-   döv-   karşı   böl-   tart-   tanı-   bul-

1. Bitlisin köylerinde yaşayan ve ekonomik durumu iyi olmayan 28 çocuk, Bitlis Kamp Eğitim Merkezinde kayak sporuyla ....
2. Hayvanseverler .... hayvanların karşı çıkıyor.
3. Cezaevinde yaşayan tutuklular bayram günleri boyunca aileleri ile ....
4. Toplantıda geçen dönemin projeleri ile yeni projeler...................................... ve yeni kararlar alınacak.
5. Uzun zamandır küs olan arkadaşlar arkadaşlarının zoruyla .... barıştırıldı.
6. Son model arabalar güvenlik testi için .... son kontrolleri yapılıyor.
7. Zengin adamın mirası tüm akrabalarına eşit miktarlarda ....
8. Bu dosya çok yüklü. E-postayla gönderemiyorum. Bu nasıl .... ? Biliyor musun?
9. Konuşma sınavında öğrenciler öğretmen tarafından bir konu hakkında ....
10. Gezide öğrencilerin kaybolmaması için öğrenciler el ele .... gezdirildi.

DİNLEME

SUÇ VE CEZA

5 Metni dinleyelim yanlışları düzeltelim

Raskolnikov, yoksul düşmüş bir öğrencidir ve tefeci bir kadına adeta köle olmuştur. Çünkü bütün maaşını borçlarını tamamlamak için tefeciye veriyordu. Fakat kadına olan borcu bir türlü bitmek bilmiyordu. Raskolnikov bu kadının toplum için zararlı olduğunu düşünmekte ve yaşaması için hiçbir neden görmemektedir. Raskolnikov tefeciyi öldürmeye karar verir ama tefeciyi öldürmek için evine gittiğinde işler ters gider ve tefecinin kız kardeşini de öldürmek zorunda kalır. Raskolnikov bundan sonra müthiş bir rahatlama hisseder ve hiç pişman olmaz. Kimsenin kendisini görmediğini ve geride iz bırakmadığını bildiği halde rahatlamayı ve arınmayı isteyen Raskolnikov tefecinin evine gelir, komiserle tanışır. Komiser Porfiry Petroviç, Raskolnikov'dan şüphelenmez. Raskolnikov bir gün başka bir şüpheli ile karşılaştırılmak için karakola çağırılır ama o katil olduğunun anlaşıldığını sandığı için karakolda fenalık geçirir ve soruşturmanın baş şüphelisi olur. Komiser Porfiry Petroviç, çok zeki ve tecrübeli bir adamdır. Raskolnikov'un katil olduğunu çok geçmeden anlar ama onun suçunu kanıtlamak için biraz daha bekler. Bir meyhanede babasıyla tanıştığı ve temiz kalpli Sonya'ya suçunu ve aşkını itiraf eden Roskolnikov, sonunda Sonya'nın da zorlamasıyla teslim olur. Raskolnikov daha sonra Sibirya'ya hapsedilir. Daha sonra ise Raskolnikov bir anlamıyla yeniden doğar. Dostoyevski romanını "Ama burada, yeni bir hikâye, bir adamın derece derece yenileşmesinin, yavaş yavaş yeniden hayat buluşunun, bir dünyadan bir başka dünyaya geçişinin, şu ana kadar hiç bilmediği yeni bir gerçekle tanışmasının hikâyesi başlıyor." diyerek romanını bitirir.

YAZMA

6 Arkadaşımızla birlikte aşağıdaki durumlardan birini seçip olay raporunu göz önünde bulundurarak polis ve mağdur arasında geçen bir diyalog yazalım.

Evinize hırsız girdi.
Çantanız çalındı.
Bir sürücü yolda bir çocuğa çarptı.

Olay raporu
Ad soyad :
Olayın oluş yeri ve zamanı :
Gerçekleşen olay :
Çalınan eşyalar ya da zarar gören kişilerin teşhisi :
Şüphelinin teşhisi :
Tanıklar :

KONUŞMA

7 Aşağıdaki konulardan birini seçerek konuşalım.

- Başınızdan geçen ya da şahit olduğunuz bir suç olayı
- Son zamanlarda duyduğunuz bir suç olayı
- Geçmişteki ünlü bir suç olayı

getirtmek, götürtmek, yazdırtmak
-Bu makinelerin hepsini yurt dışından getirttim.
-Yeni evimize bu buzdolabını da götürtelim mi?
-Yaşlandıktan sonra notlarını kızına yazdırtıyor.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1 Aşağıdaki hukuki terimlerle anlamlarını eşleştirelim.

1. Şartlı tahliye ( ) 2. Kriminoloji ( ) 3. Sanık ( ) 4. Dava ( ) 5. Beraat ( )

a. Suçlu olduğu sanılan kimse.

b.Tutuklu olan kişiyi, çeşitli şartlar öne sürerek ve o şartların uygulanmasını isteyerek serbest bırakmak.

c. Hukuk kurallarının uygulanması ya da bir hakkın sağlanması için mahkemeye yapılan müracaat.

ç. Suçun açıklamasını yapan, suçlu davranışın nedenlerini inceleyen, suçun önlenmesi ve suçlulukla mücadele ile ilgilenen bilim.

d. Herhangi bir suçtan yargılanıp temize çıkmak, aklanmak.

OKUMA

ESARETİN BEDELİ

"Esaretin Bedeli", Stephen King'in bir hikâyesinden sinemaya uyarlanan, hem kitap hem de film olarak büyük bir ilgiyle karşılanan bir eserdir.

Her bankanın kendisini alabilmek için tekliflerde bulunduğu, alanında çok ünlü bir banka müdürü vardır. Çok da iyi maaş almaktadır. Ayrıca genç ve güzel bir eşi vardır. Bir gün işten eve geldiğinde perdede eşini bir başka erkekle görür. Bunun üzerine evinden uzaklaşır, birahaneye içmeye gider. Geldiğinde karısını banyoda öldürülmüş olarak bulur. Bunun üzerine çok ünlü banka müdürü hapishaneye atılır. İdamla yargılanır. Müebbet hapis cezasına çarptırılır. ABD'nin en pis hapishanelerinde yatmaya başlar. Çok büyük işkenceler görür. California'da kaldığı hapishanede bir çiçek serası yapar. Dışarıya canlı çiçek satışı yaparlar, bu sayede hapishane müdürü oldukça yolunu bulur. Müdürün tayini çıkar. Tayini çıktığı hapishaneye banka müdürünü de götürür. Müdür, artık cezasını burada çekmeye başlar. Bir gün hapishanenin bahçesinde volta atarken yerden bir taş alır. Satranca çok meraklıdır. Taşın oldukça yumuşak bir yapıya sahip olduğunu görür. Taş toplamaya başlar. Cezaevi müdüründen minyatür bir çekiç temin eder, şah, kale, vezir, at vs. satranç taşları oymaya başlar. Bu esnada hapishane zemininin oldukça yumuşak bir yapıya sahip olduğunu fark eder. Duvarı oymaya başlar. Çıkan pislikleri, molozları her öğlen bahçede volta atarken cebinden boşaltır. Bu duvara o yılın en ünlü modelinin dev posterini yapıştırır. Geceleri duvarı kazmaya devam eder. İşi bitince bu posteri deliğin üzerine kapatır. Bu şekilde on sene sürüp gider. Bu esnada hapishanenin kütüphanesini geliştirir. Yeni yeni kitaplar temin eder. Bütün mahkûmlara kitap okumayı alışkanlık haline getirir. Bu esnada hapishane müdürünün muhasebe kayıtlarını tutar. Müdür, hapishanenin sırtından oldukça yüklü miktarda haksız kazanç elde etmektedir. Bu rakamlar hiç de önemsenmeyecek rakamlar değildir.

Bankacımız yeni kitaplar temin etmek ister. Hapishane müdürü izin vermez. Bankacı yeni kitaplar gelmediği takdirde hesapları tutmayacağını bildirir. Bunun üzerine hücre cezasına çarptırılır. Bir ay lağım farelerinin bulunduğu karanlık bir

2 Aşağıdaki boşlukları metne göre dolduralım.

1. Banka müdürü .... ile suçlanır.
2. Hapishane müdürünün banka müdürünü yanında istemesinin sebebi ....
3. Banka müdürü ....fark edince hapishaneden kaçmayı düşünür.
4. Hapishanenin müdürü .... için banka müdürü hesapları tutmaz.
5. İnsanların kitapları hibe etmesiyle hükümlülerin .... sağlar.
6. Banka müdürünün paraları çalmasının sebebi ....
7. Banka memuru .... paraları çalar.

YA SİZ?

Diyelim ki haksız yere hapishaneye atıldınız. Neler yapardınız?

hücrede aç susuz bırakılır. Artık açlıktan fare yemeye başlar, hücre cezası biter. Müdür, ısrarla hesapların tutulmasını emreder. Kitaplar gelmediği müddetçe hesapları tutmayacağını yineler. Sonunda müdür çaresiz kalır gazeteye ilan verir. Bu ilan dolayısıyla hapishane, kitapları hibe etmek isteyen insanların akımına uğrar. Banka müdürü ve yükümlüler bu durumdan çok hoşnut kalır. Hükümlüler, tekrar tekrar okudukları kitaplardan kurtulur, yeni yeni kitaplar okumaya başlarlar.

Banka müdürü, artık muhasebe kayıtlarını tutmaya başlar. Bu arada 20 yaşında hapse giren, şu anda 65 yaşında olan bir mahkûmu kütüphaneye sorumlu olarak bırakır. Bu adam, 45 yılını hapishanede geçirmesi ve iyi niyeti göz önünde bulundurularak şartlı tahliye edilir. Kendini hapishaneye adayan bu adam dışarı çıktığı zaman uzun bir süre bir bocalama geçirir. Hapishane bu kişiye bir süper markette alışveriş yapan müşterilerin aldığı ürünleri kasadan sonra poşetleme görevi verir. Birde kalacak yer temin eder. Yaşlı adam kütüphanede çok sevilen bir kişi iken bu işte önemsenmeyen bir kişi olmayı benimseyemez. Kaldığı evde kendisini asar. Bunu duyan banka müdürü çok üzülür. Kendisinin de ileride aynı duruma düşmemesi için kendisine maddi zemin hazırlama kararı alır. Hapishane müdürünün tutturmuş olduğu hesabı bir üçüncü şahıs üzerine kayıt ettirir. Bu müdürün de kafasına yatar. Sahte bir kimlik çıkarılır. Bütün hesaplar bu şahsın üzerinden kaydedilir. Sonunda banka müdürü, hapishane müdürünün takım elbise ve ayakkabısını alır. Bir poşetin içerisine koyar, kazmış olduğu tünelden hapishanenin lağım kanalına ulaşır. 4 km lağım kanalının içinde ilerler ve hapishanenin dışına, kanalın döküldüğü yer olan bir nehre çıkar. Burada elbiselerini değiştirir. Üçüncü şahsa ait olan kimlik de yanındadır. Bankadan bu parayı çeker, özlemini duyduğu yeni bir hayata başlar.

Sabahleyin sayımda bir kişinin yok olduğu fark edilir. Banka müdürünün odasına bakılır, müdür yok. Ararlar müdürü bulamazlar. En sonunda posteri kaldırırlar ki ne görsünler: Bir tünel! Hapishane müdürünün aklına hemen banka hesabı gelir, bir bakar ki hesap bakiyesi sıfır. Bunun üzerine hapishane müdürü intihar eder. Banka müdürü ise kendisine yeni bir hayat kurar.

DİL BİLGİSİ

Çift Ettirgen Çatılar (Doubled Reciprocal Voice)

Fiil + ()t / Dır / ()r + t / tIr

Geçişsiz fiillerin ve geçişli fiillerin üzerine en fazla üç ettirgenlik eki getirilerek yapılır. Bu yapı çok fazla kullanılmaz.
The structure is formed by adding at most three reciprocal voice suffix to an intransitive verb or maximum two reciprocal voice suffix to a transitive verb. This structure is not used very much.

Örnek:

Ahmet Bey şoförüne aldığı yeni arabasını günde iki defa yıkattırıyor.
Yaşlı kadın kapıdaki kedilere süt içirtti.
Patron işçileri bütün gün hiç durmadan çalıştırttı.

3 Aşağıdaki boşlukları tamamlayalım.

1. Polis, yanlış park eden araçları çekiciye kal...................... .
2. Onu kızdırıp söyle..................... .
3. Babam, bozulan musluğu tesisatçıya değiş.................. .
4. Yusuf, saçlarını berbere kes...................... .
5. Yaşlı adam, bahçedeki meyveleri çocuklara topla...................... .

DİNLEME

KAŞAĞI

4 Ömer Seyfettin'in "Kaşağı" adlı hikâyesini dinleyelim ve aşağıdaki boşlukları dolduralım.

1. Hasan ve ağabeyi için .... çok zevklidir.
2. Ağabey, kaşağıyı ....bulur.
3. Babası Hasan'a .... cezası verir.
4. Sizce hikâyenin ana fikri nedir?

Öyküyü dinleyelim ve aşağıdaki bölümleri doldurarak özetleyelim.

Hikâyedeki kişiler(fiziksel özellikler, karakter):
Hikâyenin geçtiği yer:
Zaman:
Olay:
Sonuç:
Konu:
Anafikir:

YAZMA

5 **Bir hapishanede müdür olsanız suçluların eğitimi için ne gibi çalışmalar yapardınız? Rapor hâlinde yazalım.**

KONUŞMA

6 **Sizce vicdan azabı çekmek de bir ceza mıdır? Tartışalım.**

KÜLTÜRDEN KÜLTÜRE

İLK KANUNLAR

Eski Türk Kanunları

Eski Türklerde "Töre" adı verilen örfi hukuk uygulanmıştır. Bu hukukun üç kaynağı vardır: Birincisi, halktır. Halkın örf ve adetlerinden çıkan hukuka "Yusun" adı verilmiştir. İkincisi, kurultay yani beylerin kararlarıdır. Üçüncüsü ise kağandır. Yani kağanın yasama çalışmaları sonucunda meydana gelen kurallardır.

1. Dövme ve yaralama suçlarının cezası yalnız hayvanla ödenen tazminattan ibarettir.
2. Bir kimsenin gözünü kör eden, kızını veya karısının mallarını o adama vermekle yükümlüdür.

12 Levha Kanunları

Roma İmparatorluğu dönemine ait ilk yazılı kanunlar olan 12 Levha Kanunları, Roma toplumundaki Patrici (soylular) ve Pleb (halk) arasındaki sınıf mücadelesi sonucu hazırlanmıştır. Bu kanunlardan bazıları şunlardır:

1. Vatana ihanet, ana veya babayı öldürme, kundakçılık (suçlu kırbaçlanır, zincire vurulur, ateşle öldürülür).
2. Yalancı şahitlik (suçlu uçuruma atılarak öldürülür).

Hammurabi Kanunları

Hammurabi kanunları, MÖ 1760 yılı civarında Babil Kralı Hammurabi tarafından Mezopotamya'da oluşturulan, tarihin en eski yazılı kanunlarından biridir. Bu kanunlardan bazıları şunlardır:

1. Bir kimse, bir eve girecek delik açarsa o deliğin önünde ölümle cezalandırılır ve gömülür.
2. Bir evde yangın çıkar ve oraya yangını söndürmeye gelen bir kimse evin sahibinin malında göz gezdirip evin sahibinin malını alırsa kendisi de aynı ateşe atılır.

SÖZÜN ÖZÜ

"Mal cimride, silah korkaklarda, karar da zayıflarda olursa düzen bozuktur." ***Hz.Ebubekir***

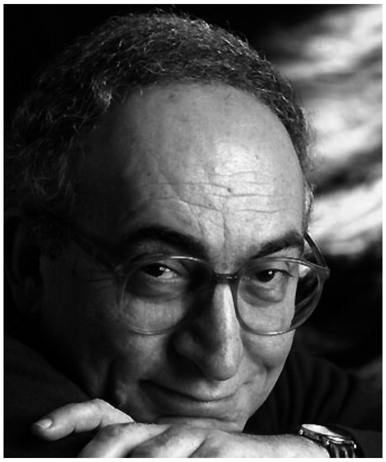
"Adalet hissi insanlarda doğuştan mevcuttur." ***Çiçero***

"Hukuk ile medeniyet ve kültürleri arasında ahenk kuramayan cemiyetler bedbahttırlar." ***Falih Rıfkı Atay***

Adalet kutup yıldızı gibi yerinde durur ve geri kalan herşey onun etrafında döner. ***Konfüçyüs***

MEDENİYETİMİZE YÖN VERENLER

HİLMİ YAVUZ

Hilmi Yavuz 14 Nisan 1936'da İstanbul'da doğdu. Kabataş Erkek Lisesini bitirdi. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesindeki eğitimini yarıda bıraktı. İngiltere'ye gitti. BBC'nin Türkçe bölümünde çalıştı. Londra Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümünü bitirdi. Türkiye'ye döndükten sonra çeşitli yayınevleri ve ansiklopedilerde görev aldı. Cumhuriyet, Milliyet, Yeni Ortam gazeteleri ve çeşitli dergilerde "Ali Hikmet" imzasıyla inceleme, eleştiri ve denemeler yazdı. Mimar Sinan Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi ve Boğaziçi Üniversitesi'nde öğretim görevlisi olarak çalıştı. İlk şiirleri Kabataş Erkek Lisesinde edebiyat öğretmeni Behçet Necatigil yönetiminde çıkan "Dönüm" dergisinde yayınlandı. Bu dönemde daha çok İkinci Yeni akımının etkisinde imgeci şiirler yazdı. Sonraki yıllarda gelenekçilikle çağdaş bir bakışı kaynaştıran, biçim ve özün dengelendiği bir düzey sergiledi. İslam mistisizmi, özellikle de tasavvuftan yararlanarak kendine özgü bir kelime dağarcığı geliştirdi. Hâlen ''Zaman'' gazetesinde kültür yazılarına ve Bilkent Üniversitesi'nde öğretim görevlisi olarak çalışmaya devam etmektedir. Talat Halman tarafından ''Şairi Azam'' sıfatı verilmiştir.

Aynalar ve Zaman

erguvanlar geçip gittiler bahçelerden
geriye sadece erguvanlar kaldı

şair! bahçelere özenecek ne vardı?
işte tenhâ her yanımız, hep tenhâ
ne aradık sözcüklerin kuytularında
ne bulduk soldukça çoğalan dilimizde?
Zaman'ın sırı hâlâ duruyor olmalı ki üzerimizde
biz bakınca görünen aynalardı

nasıl var olduysanız öyle kayboldulardı
bir yazın tiniyle bir güzün bedeni
hem birleşti hem de ayrıldı sizde
şair! gördünüz kimbilir kaç aşkın battığını
o derin sulara kapılmış şiirlerinizde...
nedeni, ne kayalar ne fırtınalardı

kuytulardı, geçip gittiler sözlerimizden
geriye sadece kuytular kaldı

NELER ÖĞRENDİK?

1. Aşağıdaki cümleleri eşleştirelim.

1. Kurban bayramı için
2. Binaların projeleri
3. Kirlenen camlar
4. Müdürün talimatıyla
5. Yerin binlerce metre altından

a. temizlikçilere sildirildi.
b. maaşlar hesaplara yatırıldı.
c. petrol çıkarıldı.
ç. koyunlar kestirildi.
d.mimarlara çizdirildi.

2. Aşağıdaki boşlukları tamamlayalım.

1. Dağılan kitabın sayfaları yapış………………… .
2. Ayrılan çift, ailelerin yardımıyla birle…………………… .
3. Şüphelilerin parmak izleri karşıla……………………… .
4. Yaralı hayvanın tedavisi uyu………………………sonra yapıldı.
5. Test sürüşü için arabalar çarp…………………… .

3. Aşağıdaki boşlukları tamamlayalım.

1. Öğretmen, öğrencilerine portre resimler çiz……………………. .
2. Evdeki bütün eşyaları bir kişiye in……………………….. .
3. Babası uyumadan önce bütün ışıkları Can'a sön……………………….. .
4. Bütün yemekleri lokantadan al……………………….. .

ÖZ DEĞERLENDİRME

Bunları Türkçede yapabilir misiniz? Her cümle için kendinize bir puan veriniz. 1: Yapamam, 2: Biraz yapabilirim, 3: Yapabilirim, 4: İyi yapabilirim, 5: Çok iyi yapabilirim.

1. Yabancı kelime ve terimleri içeren uzmanlık alanına yönelik okumalar yapabilirim.	1	2	3	4	5
2. Hemen hemen her türlü yazılı metni anlayıp yorumlayabilirim.	1	2	3	4	5

KELİME LİSTESİ

İSİMLER

olgu
telkin
çerçeve
biçim
yetişkin
ergenlik
teşvik
yatkın
yayın
eğilim
nezaret
ıslahevi
palmiye
fert
mağdur
telafi
hükümran
uyuşmazlık
sistematik
soylu
uzlaşımsal
ferdi
itidal
asli
ihtiras
akit
kamu
otorite
eser
müebbet
işkence
sera
minyatür
moloz
poster
lağım
hibe

FİİLLER

çatışmak
zikretmek
volta atmak
yolunu bulmak
bocalamak
önemsemek
öngörmek
örgütlenmek
temin etmek
oymak
kavramak
edinmek
kapsamak

ÜNİTE 9

BECERİLER

Argo içeren konuşma dilini anlayabilme

Edebî söz sanatlarını kullanabilme

DİL BİLGİSİ

İkilemeler

Mecaz anlam

Ad aktarması

KELİMELER

Mizah

Mizahi ifadeler

Argo

HAYATA GÜLÜMSE

koşa koşa, aşağı yukarı, saçma sapan, apar topar, mal mülk, sağ salim, horul horul	-Ankara'ya varmamıza aşağı yukarı 45 dakika kaldı. -Kalp krizi geçiren teyzesini apar topar hastaneye kaldırdılar. -Buradaki tüm malı mülkü satıp İstanbul'a yerleştiler. -Ayşe'yi en son gördüğümde horul horul uyuyordu.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1 **"Mizah" kelimesinin anlamını biliyor musunuz? Türkiye'de ve dünyada tanıdığınız mizahçılar var mı?**

OKUMA

MİZAH HER KAPIYI AÇAR

Nasıl ki güzellik karşı koyulamaz bir çekim yaratıyorsa mizah da en az güzellik kadar etki yapar. Sadece karşı cinslerin ilişkilerinde değil, bütün ilişkilerde mizahın her kapıyı açan bir işlevi vardır.

Ne kadar ciddi ne kadar öfkeli olursanız olun, zekice yapılmış iyi bir espri sizin içinizdeki güzel insanı ortaya çıkaran bir etki yapar. Egonuzun duvarları aniden yıkılır. Sizi güldüren kişi, ruhunuza ulaşır. Onunla bağ kurmaya hazır hale gelirsiniz.

Hepimiz ergenlik yıllarımızdan başlayarak kendi kimliğimizi oluştururken adına ego dediğimiz kaleler inşa edip içine varlığımızı gizliyoruz. Aradan yıllar geçtikçe varlığımıza kendimiz bile ulaşamaz oluyoruz. Çoğumuz tatsız, tuzsuz insanlar haline dönüşüyoruz. Hayat mücadelesi bizi bizden uzaklaştırıyor.

Nasıl masallar ve öyküler bizi çocukluğumuzun saflığına geri döndürüyorsa mizah da bizim içimizdeki çocuğu ortaya çıkarıyor. Ağız dolusu kahkaha atan, kendinden geçen (egosundan kurtulan) insanlara bakın, onların içindeki çocuğun ortaya çıktığını görürsünüz.

Güldürmek dünyanın en ciddi işlerinden biridir, keskin bir zekâ gerektirir. Mizah yeteneği olan esprili insanlar, toplumsal değişime öncülük yapabilecek insanlardır. Bir siyasetçinin yıllar boyunca anlatamayacağı bir fikri, iyi bir mizahçı saniyeler içinde anlatma gücüne sahiptir.

Bir toplumun yeni fikirleri sahiplenmesinin en kısa yolu; yeni fikri, senaryo yazarlarının ya da mizahçıların anlatmasıdır. Bir ülkede dönüşümü siyasetçiler başlatır, ama yeni fikirleri topluma benimsetenler sanatçılardır.

Mizah yapanın ayrıcalığı vardır, ona krallar bile karşı gelemez. Krallara kimsenin söylemeye cesaret edemediği sözleri söyleyenler hep soytarılar olmuştur. Bu özelliklerinden dolayı soytarılar, en çok saygı duyulan kişilikler arasındadır.

Mizah, halkın iktidara başkaldırdığı durumlarda yeşermiştir. İnsanlar deviremedikleri iktidarla "alay eden" mizah hikâyeleri yaratmışlardır. Ortaçağda kiliseyle ve krallarla alay eden öykü anlatıcıları ve soytarılar, düzeni en sivri dille eleştiren insanlar olmuşlardır.

Eski Yunanda güldürünün babası Aristofanes'tir. "Hayat tiyatro gibidir, en kötü insanlar en iyi yerde otururlar." sözünün sahibi Aristofanes'tir. Bizde ise Nasrettin Hoca ve Bektaşi fıkraları, Marco Paşa hikâyeleri, Karagöz Hacivat anlatıları sadece güldürmekle kalmaz, en ciddi söylevlerin iletemeyeceği mesajları bir çırpıda iletir.

Freud, "Yaptığımız espriler sayesinde son derece önemli mesajlar kabul görür, ciddi bir ifadeyle söylenen sözler kabul edilmez." der.

Mizah, sivri dilli bile olsa kin ve düşmanlık duyguları yaratmaz.

2 Aşağıdaki cümleler doğru ise "D" yanlış ise "Y" yazalım.

1. Mizah yapan kişiler insanlar üzerinde olumlu etkiler bırakır. ( )
2. Bir toplumun yeni bir düşünceyi sahiplenmesini mizahçılar sağlar. ( )
3. Yazar göre yöneticilerin mizah kullanması iş hayatlarını olumsuz olarak etkiler. ( )
4. Mizah insanları birbirine yakınlaştırır. ( )
5. Mizahçılar sadece halkı eğlendirir. ( )

3 Metne göre mizahın beş faydasını söyleyelim.

YA SİZ?

Sizin ülkenizde mizahın halk arasındaki popülerliği ne kadar?

Sadece filozoflar değil psikologlar, sosyologlar, pazarlamacılar, doktorlar, eğitim bilimciler için de mizah başlı başına bir araştırma konusu ve çalışma alanı. Her geçen gün mizah üzerinde yapılan çalışmalar, bilimsel kanıtlar çoğalıyor. Gülmenin insan bedenine ve ruhuna ne kadar iyi geldiği çok iyi biliniyor. (Ben bundan birkaç yıl önce mizahla ilgili onlarca kitap okudum. Mizahın -insanın bir ömür harcayacağı kadar- uçsuz bucaksız bir konu olduğunu anladım.)

Gülmenin birleştirici bir etkisi vardır. Tanımadığımız birisiyle ilk karşılaşmamızda ona gülümseriz;çünkü gülümseme, bizim karşımızdakini kabul etmemizin göstergesidir.

Yönetim denince ilk olarak akla "otorite ve kurallar" geliyor. Her ne kadar son yıllarda duygusal zeka ve empati gibi kavramlar yönetim pratiğinin parçası olsa da yönetim, mizah ya da gülmeyle ilişkilendirilmez. Aksine gülme ile yönetim kavramının yan yana gelmesi yadırganır ve yöneticinin mizah yapması onun otoritesini zedeleyecekmiş zannedilir. Hâlbuki mizah, hayatımızın her alanında ve her anında vardır.

İş hayatımıza mizahı ne kadar çok sokabilirsek o kadar yaratıcı oluruz. Ciddiyetle, sertlikle, zıtlaşmalarla, çatışmalarla, gerginliklerle çözemeyeceğimiz sorunlara mizahla yaklaşmak, çözümü kolaylaştırır. Mizah yaşadığımız zorlukları hafifletir, yük olmaktan çıkarır.

Espri, savunma mekanizmalarını ortadan kaldırarak kabul etmeyi ve kabul edilmeyi kolaylaştırır. Daha da ötesi birlikte gülebilen, aynı espri anlayışını paylaşan insanlar arasında çok hızlı bir doğal bağ oluşur. Aynı esprilere gülen insanlar aynı takımın parçası olurlar.

Mizah sadece hayatı neşelendirmekle kalmaz, öğrenmeyi de kolaylaştırır. Gerginlikleri yumuşatır, insanları yakınlaştırır, en ciddi ortamlara insani bir boyut katar. Mizah en ağır durumları hafiflettiği için ruhumuzu dengeye getirir.

Bir insanın kendisiyle "alay edebilmesi", bir olgunluk ve özgüven işaretidir; kendisiyle barışık olduğunun göstergesidir.

En zor konuları bile mizahla sevimli hale getirerek öğreten hocaların yaptıkları gibi hayatta pek çok işi mizahla birleştirmek mümkündür. İş hayatında da, eğlenerek yapıldığında en zor işler kolaylaşır.

Esprili reklamlardaki mesajların daha etkili olduğunu hepimiz biliyoruz. Daha önce de birçok kez değindiğim gibi, iletişimin dili duygusaldır; en iyi duygusal bağ kurma yollarından biri ise mizahtır.

İnsanların nelere güldükleri kültürel olarak değişse de genel anlamıyla mizahın evrensel bir ortak paydası vardır. İnsanları güldürmenin her kültür için geçerli olan bir yapısı ve mimarisi vardır. Bu anlamda mizah, kendi içinde şaşmaz bir matematiğe sahiptir.

Mizahın özü, mevcut duruma hiç beklenmedik bir anda, hiç akla gelmeyecek farklı bir bakış açısı getirmektir. Hazırlıklı olmadığımız bu ani bakış açısı değişikliği, sinir sistemimiz üzerinde boşaltıcı bir etki yaratır ve gülmeye başlarız.

Gülmeye başladığımızda egomuzun etrafına ördüğümüz duvarlar yıkılır, içimizdeki çocuk ortaya çıkar.

Gülmeye başladığımızda bağ kurmaya hazır hale geliriz; karşımızdaki de bizim içimizdeki insana ulaşma imkânı bulur.

DİL BİLGİSİ

İkilemeler (Reduplications)
İkileme, anlamı güçlendirmek amacıyla bir kelimenin tekrarlanması veya karşıt-yakın anlamlı kelimelerin beraber kullanılmasıdır. İkilemeyi oluşturan kelimeler arasında ses benzerliği söz konusudur. İkilemeler, kalıplaşmış kelime gruplarıdır, yani her zaman aynı biçimde kullanılırlar. Türkçede ikilemeler şu yollarla oluşmaktadır:

Reduplication is the use of words that have similar meaning or opposite words together, or repetition of a word in order to strengthen the meaning. Paromasis is the issue between the words that produce reduplication. Redublications are stereotyped/inflexible groups of words, therefore it has the same use all the time. Reduplications in Turkish are produced by:

1. Aynı kelimelerle *(The same words)*:
Örnek:
İnsanlar konuşa konuşa, hayvanlar koklaşa koklaşa anlaşır, derler.
Sabah tramvay tıklım tıklım doluydu.

2. Eş anlamlı kelimelerle *(Synonyms)*:
Örnek:
Üst kattaki komşudan üç gündür ses seda çıkmıyor.
Dedem, zamanında güçlü kuvvetli bir güreşçiymiş.

3. Yakın anlamlı kelimelerle (*Words that have similar meanings*):
Örnek:
Sabahtan beri tıka basa yemek yiyoruz, hiç aç değiliz.
Üzerime doğru dürüst bir şeyler giyip dışarı çıkmak istiyorum.

4. Zıt anlamlı kelimelerle (*Antonyms*):
Örnek:
Aşağı yukarı on beş dakika sonra Ankara'ya varacağız.
Bu çok önemli sınavı kazanabilmek için gece gündüz çalıştı.

5. Biri anlamlı diğeri anlamsız kelimelerle (*A combination of a meaningful and a meaningless words*):
Örnek:
Bu eski püskü elbiseyle nereye gidiyorsun?
Camları kapatır mısın? Börtü böcek girmesin içeriye.

6. Her ikisi de anlamsız kelimelerle (*A combination of both meaningless words*) :
Örnek:
Evde film izlerken abur cuburlar yanımdan eksik olmaz.
Böyle eften püften meselelerle kafanı yorma lütfen.

7. Yansıma kelimelerle (*Reflection words*) :
Örnek:
Yeni yayın döneminde gümbür gümbür bir program sizleri bekliyor.
Şu köşe başından aldığım simitler çıtır çıtırdı.

8. Aynı kelimenin başına "m" getirilmesiyle oluşan ikilemeler (*Duplicating a word by putting "m" to the beginning*) :
Örnek:
Çocuk mocuk dinlemem, alırım ayağımın altına!
Dışarıdan ekmek mekmek alıp döneceğim.

4 **Aşağıdaki ikilemeleri boşluklara yerleştirelim.**

gece gündüz	mışıl mışıl	tatlı tatlı	eski püskü	allak bullak
ufak tefek	düşe kalka	arada sırada	şaka maka	sabah sabah

1. Sokaktaki fakir çocuğun üzerinde .... bir ceket vardı.
2. .... ne bu gürültü böyle! Uyuyorduk biz.
3. Çanakkale'den taşındık ama mutlaka .... oradaki komşularımı ziyarete gidiyorum.
4. Arabanın parasını zamanında ödeyebilmek için .... çalışıyorduk.
5. Beş yıllık ilişkimiz boyunca .... sorunlar yaşadık tabii ki.
6. Bütün bu problemler kafamı .... etti.
7. Bütün gün çok yorulmuşum. Sabaha kadar .... uyudum.
8. .... sonunda bitirdim okulu.
9. Hayatı .... öğreneceksin.
10. Yüzüme .... gülerken arkamdan ne işler çeviriyormuş!

DİNLEME

PAZARLIK

5 **Aşağıdaki ikilemeler üzerine yazılmış fıkrayı dinleyelim ve boşlukları dolduralım.**

Nasrettin Hoca sürekli ikilemeli konuşan bir arabacıya bir gün "Efendi, benim eşyalar ...., gel de taşı." der. Arabacı "Neler var?" diye sorar. Hoca "Dolap ...., yatak ...., sandalye ...." der. Arabacı "50 liranı alırım hocam." der. Hoca "Olur!" der. Arabacı eşyaları taşır, Nasrettin Hoca adama 25 lira verir. Adam "Hoca, bu paranın yarısı ama!" der. Hoca "İyi ya işte, sen de eşyaların yarısını taşıdın. Dolabı götürdün, ... kaldı, yatağı götürdün, ... kaldı, sandalyeyi götürdün, ... kaldı." diye cevap verir.

YAZMA

6 **Mizah unsurları içeren bir fıkra, hikâye, masal biliyor musunuz? Yazalım.**

KONUŞMA

7 **Aşağıdaki olaylara bakalım. Biz de başımızdan geçen komik bir olayı anlatalım.**

Uçma Korkusu

Klasik yurtdışı ziyaretlerinden birisinde uçak kalkış yaparken sallamaya başladı. Zaten uçmaktan korkan bir adamım, hapımı da almamışım, zangır zangır titriyorum korkudan... Önümdeki koltuğu tutup istemsiz olarak sallamaya başlıyorum. Koltuğun sahibi hanımefendi arkasını dönüp "Merak etmeyin, uçak düştüğünde bu koltuk da onunla beraber düşüyor." dedi. Yüzümün kızarması, içimdeki korku derken 3 saatlik uçuş oluyor sana 300 saat...

Borç zinciri

Ailece oturmuş dizi izliyorduk. Dizideki adamın kadına, "Artık bana olan borcunu ödeme zamanın geldi" demesi üzerine babam anneme dönüp, "Senin de" diyerek güldü. Bunun üzerine annem bana dönüp, "Senin de" diyerek güldü. Ben erkek kardeşime dönüp, "Senin de" dedim ve güldüm. Kahkahayı patlattık. Meğer erkek kardeşim benden, ben annemden, annem de babamdan borç alarak yaşıyormuşuz. Olan babama oluyormuş.

dilinden düşmemek, göze batmak, boş	-Bu şarkı günlerdir dilimden düşmüyor. -Onur, sınıftaki davranışları yüzünden öğretmenin gözüne batıyor. -Minik bebek her şeyden habersiz boş boş etrafına bakıyordu.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1 Aşağıdaki kelime ve kelime gruplarının anlamlarını bulalım.

1. gündem oluşturmak
2. koz
3. mazeret
4. moruk
5. içerlemek
6. nükte
7. hiciv
8. yergi
9. vurucu dil

OKUMA

MİZAH TÜRLERİ

Mizahı 3 grupta toplamak mümkündür:

Popüler Mizah

Popüler, genel anlamda, bir olay, konu veya nesnenin insanların ilgi derecesine bağlı olarak artan bir kavramdır. 20. yüzyıldan sonra özellikle toplumsal modernleşme ile yayılan ve kavram olarak kültürel gelişmeleri ve gündem oluşturan olayları kapsamaktadır. Mizahın popülerliliği de bu bilgiler ışığında gelişebilmektedir. Örneklerinden biri aşağıdaki gibidir:

Öğrenci Sözlüğü	
Cesur: Kopya çeken kimse	**Çöp Kutusu:** Basket potası
Disiplin: Öğretmenin kozu	**Esnemek:** Ders esnasında ortaya çıkan bulaşıcı hastalık
Felç: Karnenin alınmasıyla baş gösteren hastalık	**Gardiyan:** Nöbetçi öğretmen
Hastalık: Mazeret	**Hayırsever:** Kopya veren
Okul: Hapishane	

Siyasi Mizah

Siyasi mizah, mizahın önemli bir parçasıdır. Genelde politikacılar tarafından yasaklı ve engel olunan şeyleri yıkarcasına muhalif bir tavırla rejime ve rejimin söylediklerine karşı çıkar. Siyasi mizah, politik yön ayırt etmeksizin, genellikle siyasi gündemin etkisiyle kendine malzeme bulmuş ya da çoğu zaman eğlence amacı sağlamak yeterli olmuştur. Örneklerinden biri aşağıdaki gibidir:

Meclis'te bir oturum esnasında genç bir milletvekili, yaşlı bir milletvekiline, kürsüde konuşurken "Kısa kes moruk!" diye seslenir. Bu söze bir hayli içerleyen milletvekili, o anda uygun bir söz bulamadığı için cevap vermez. Ama bir yandan da kendisine seviyesizce hitap edilmesine çok üzülür. Bu lafın altından nasıl kalkacağını düşünür. Daha sonra yapılan oturumlardan birinde, söz sırası kendisine gelince kürsüye çıkar ve şunları söyler:
-"Ben burada herhangi bir kimseyi hedef almıyorum. Sadece herkesin de bildiği bir gerçeği belirtmeden de yeni bir konuya geçmek istemiyorum. Şu bir gerçektir ki, 35 yaşındaki bir eşek, 60 yaşındaki bir 'moruk'tan daha yaşlı sayılır."
Yaşlı vekil, genç milletvekiline bu nükteyle oldukça incitmeden zarif bir ders vermiştir.

Kara Mizah
18. yüzyılın sonlarına doğru Fransa'da ortaya çıkan farklı bir mizah türünden söz etmek olasıdır. Yeniçağın getirdiği tüm karamsar ve umutsuz tablonun yarattığı bu yeni mizah türü "kara mizah" olarak adlandırılmıştır.
Kara mizahın nükteden ve mizahtan ayrılan yanı çok daha sert ve vurucu bir dile sahip olmasıdır. Kara mizahı hiciv ve yergiden ayırmak zordur ancak kara mizahtaki yergi çok daha acımasızdır. Enis Batur'a göre " ...vatoz gibi çarpıp geçer kara mizah deyişleri ama değdikleri yerde durmadan
hatırlanan bir acı kalır." Örneklerinden biri aşağıdaki gibidir:

Dilenen birinin boynuna astığı tabela şöyledir: "Enflasyon nedeniyle sadakaya % 7.5 zam yapılmıştır!"
-Karadenizli bir yurttaşımız satılığa çıkardığı evine şöyle bir tabela asmış: "Fay hattı üzerinde olduğu için acele satılık kelepir ev."
-Anne ve baba katili, ölüme mahkûm edilir. Yargıç, "Bir diyeceğin var mı?" diye sorar. Adamın cevabı: "Acıyın bu öksüz ve yetime!"

2 **Metinde bahsedilen mizah türlerini karşılaştırarak sonuçları maddeler hâlinde yazalım.**

3 **Metinde geçen Enis Batur'un** " ...vatoz gibi çarpıp geçer kara mizah deyişleri ama değdikleri yerde durmadan hatırlanan bir acı kalır." **sözünü açıklayalım.**

YA SİZ?

Siz en çok hangi mizah türüyle ilgileniyorsunuz?

DİL BİLGİSİ

Kelimede Anlam Türleri – Mecaz Anlam (Figures of Speech-Figurative Meanings)
1. Gerçek Anlam (*Denotation*): Kelimenin ilk ve en eski anlamı gerçek, temel anlamıdır. Kelimenin gerçek anlamı doğru bilinirse diğer anlamları da kolaylıkla anlaşılabilir.
It refers to the literal meaning of a word; the first and most ancient meaning of the word, it's real / basic meaning. If the true meaning of the word is known exactly, then it would be easier to infer other meanings.
Örnek: Ellerini, ağrıyan başına götürdü.

2. Yan Anlam (*Connotation*): Kelimenin, gerçek anlamıyla fiziksel bir ilişki çerçevesinde kazandığı yeni anlama yan anlam denir.
When a literal meaning of a word gains new meanings within the framework of a physical relationship, it is called connotation.
Örnek: Binanın ön yüzünde büyük bir afiş asılıydı.

3. Terim Anlam (*Terminology*): Kelimenin, gerçek anlamından hareketle bir bilim, sanat ya da spor dalı için özel bir tanımla kullanılmasına terim anlamı denir.
It becomes a technical concept when a word, based on the real meaning, is used with a field-based definition in science, art, or sport.
Örnek: Konuşmasını Mehmet Akif Ersoy'dan dizelerle bitirdi.

4. Mecaz Anlam (*Figurative Meaning*): Kelimenin, gerçek anlamıyla zihinsel bir ilişki ya da çağrışım çerçevesinde kazandığı yeni anlama mecaz anlam denir. Anlatımı daha etkili kılmak ve söze canlılık kazandırmak amacıyla yapılır. Mecaz, söze güzellik, güçlülük, canlılık, zarafet, derinlik ve genişlik vermek için kullanılır. Deyimler de en az bir mecaz anlamlı kelime taşır.
When the denotative meanings of words are deviated from in relation to a mental relationship, or association, then it is called figurative meaning. It is produced in order to maket he narration more effective and give vitality to the saying. It is used to give the narration beauty, strenght, vitality, elegance, depth, and width. Idioms include at least one word having a figurative meaning.
Örnek: Ebeveynin görevi de vakti gelince çocuğu baş göz etmektir.
Bu konuyu bir daha açmayacağım.
Hasta çocuk, doktora boş gözlerle bakıyordu.

4 **Aşağıdaki cümlelerde geçen mecaz anlamlı kelimeleri bulalım ve gerçek anlamlarıyla birer cümle kuralım.**

1. Hepimiz onun hafif biri olduğunu biliyorduk. ....
2. İnce işlere aklım pek ermiyor. ....
3. Kitapları taşırken kolum koptu. ....
4. İlk damlalardan sonra yağmur birden coştu. ....
5. Bu söze gençlerden biri ince bir karşılık verdi. ....

5 **Aşağıdaki deyimleri anlamlarıyla eşleştirelim ve birer cümle kuralım.**

bıyık altından gülmek gözlerinin içi gülmek gülmekten kırılmak yüze gülmek
şaka kaldırmak şakaya vurmak şakası olmamak

1. Yalandan dost görünmeye çalışmak : ....
2. Tehlikeli veya çok ciddi bir nitelik taşımak : ....
3. Çok sevindiğini gözlerinden ve yüzünden belli etmek : ....
4. Ciddi bir söz ve davranışı şaka yoluyla geçiştirmek : ....
5. Aşırı ölçüde gülmek, çok gülmekten halsiz düşmek : ....
6. Birinin içine düştüğü duruma belli etmeden gülmek, sevindiğini belli etmeyerek onunla eğlenmek, içinden onunla alay etmek : ....
7. Kendisine yapılan şakalara katlanmak, dayanmak : ....

DİNLEME

MUTLULUK

6 **Metni dinleyelim, aşağıdaki cümleler doğru ise "D", yanlış ise "Y" yazalım.**

1. Araştırmaya göre kadınlar erkeklerden daha mutlu. ( )
2. Türkiye İstatistik Kurumu memnuniyet araştırmasını 2005'ten beri yapmaktadır. ( )
3. Araştırma, 18 yaş altı gençleri de kapsamaktadır. ( )
4. Türkiye'de 18 ve daha yukarı yaştaki bireylerin çoğu mutlu olduklarını belirtmiştir. ( )
5. Araştırmaya göre 65 yaş ve üstü bireyler, 18-24 yaş grubundaki bireylerden daha mutlu. ( )

YAZMA

7 **Türkçedeki argo sözleri biliyor musunuz? Bunları kullanıyor musunuz?**

8 **Aşağıda Türkçede bulunan bazı argo kelimeler ve karşılıkları bulunmaktadır. Bunları kullanarak polisiye bir hikâye yazalım.**

Aparmak: Gizlice çalmak

Bas git: Yürü git çekil git

Damlamak: Bir yere çağrılmadan birden girmek

Dümen yapmak: Hileyle birini kandırmak

Enselemek: Yakalamak

Hava basmak: Büyüklenmek, gururlanmak

Kül yutmaz: Aldanmayan

Zokayı yutmak: Aldatılıp zarara sokulmak

Sinek avlamak: İşi veya müşteri olmayıp boş oturmak

Topuklamak: Kaçmak

Anasın gözü: Çok kurnaz açıkgöz

Bıçkın: Kabadayı

Çıngar çıkarmak: Kavga etmek, gürültü yapmak

Delik: Cezaevi

Dikizlemek: Sezdirmeden bakmak

Mandepsiye basmak: Tuzağa düşmek aldatılmak

Postu deldirmek: Kurşunla vurulmak

KONUŞMA

9 **Yukarıdaki karikatürler hangi tür mizaha dâhil olabilir? Bunları günlük hayatla ilişkilendirerek anlatalım.**

tanıştırıldı, barıştırıldı, yerleştirilmedi	-Okulun ilk öğrencileri birbirleriyle tanıştırıldı. -Kavga eden iki çocuk arkadaşları tarafından barıştırıldı. -Alınan kitaplar, henüz kütüphanedeki raflara yerleştirilmedi.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1 Aşağıdaki kelime ve kelime gruplarının anlamlarını bulalım.

1. meşhur etmek
2. müsamere
3. unvan
4. dile getirmek
5. tutku

OKUMA

HASAN KAÇAN

Hasan Kaçan,(d.1955-Kayseri) Türk karikatürist, dizi ile film oyuncusu ve film yapımcısı.

1955 yılında Kayseri'nin İncesu ilçesinde doğmuştur. Daha sonra çok küçük yaşta ailesiyle Kayseri'den İstanbul'a gelmiştir. Ortaokul yıllarında Oğuz Aral'la karşılaşmasıyla hayatı farklı bir yöne girmiştir. O dönemdeki mizah anlayışını 15 yıl boyunca Gırgır dergisinde sergileyen Kaçan, gelişiminde Aral'ın rolünü her fırsatta vurgulamıştır. Ailesinin de, Hasan Kaçan'ın mizah anlayışındaki rolünün yadsınamaz olduğunu Kaçan vurgulamayı ihmal etmemiştir.

Gırgır'dan sonra yine dergi ve gazetelerde karikatürler çizen Kaçan, televizyon ve sinemada da kendini göstermiştir.

Gırgır'da çizdiği bant karikatürleri Eşşek Herif ve Cork en sevilen bant karikatürler arasına girmiştir. Ayrıca 90'lı yıllarda köşe yazarlığı da yapmıştır. Ekmek Teknesi'nde Heredot Cevdet Eşref Saati dizisinde de Kaptan Küstü karakteri ile karşımıza çıkmaktadır. A.R.O.G filminde de yer almaktadır.

Daha önce sol fikirleri benimserken 90'lı yıllarda İslami bir çizgi seçmiştir. Aynı dönemde Keskin Ustura adlı bir mizah dergisini çıkarmıştır. 5-10 Temmuz 2008'de, temsili Nasreddin Hoca, Kurtlar Vadisi, Kurtlar Vadisi Terör gibi dizilerin yapımcı ortaklarındandır.

2. **Hasan Kaçan'ın hayatını kısaca özetleyelim.**

3. **Hasan Kaçan'ın karikatürünü kendimize göre açıklayalım.**

YA SİZ?

Siz Türkiye'de hangi mizahçıları tanıyorsunuz?

DİL BİLGİSİ

Ad Aktarması (Mecaz-ı Mürsel) (Metonymy)

Ad aktarması, bir mecaz türüdür. Kelimenin, benzetme amacı olmadan, başka bir kelimenin yerine iç-dış, parça-bütün, yer-yönetim, sanatçı-eser gibi ilişkilerle kullanılmasıyla yapılır.

Metonymy is a figure of speech in which a thing or concept is not called by its own name, but by the name of something intimately associated with that thing or concept without the purpose of analogy and by relations of internal-external, part-whole, location-management, and artists-works.

Örnek:

Bütün okul hayret etti. (Okuldaki bütün öğrenciler)

Tribünler ayağa kalktı. (Tribündeki insanlar)

Anadolu misafiri sever. (Anadolu'daki insanlar)

Bir haftadır Peyami Safa okuyorum. (Peyami Safa'nın kitapları)

4. **Aşağıdaki cümlelerde geçen ad aktarmalarını bulalım ve neyi kastettiklerini yazalım.**

1. Tencere bu ateşte zor kaynar. ………………………………………… .
2. Ayağını çıkarmadan içeri girme. ………………………………………… .
3. Gün doğmadan bütün köy uyandı. ………………………………………… .
4. Cep numaranı söyler misin tekrar? ………………………………………… .
5. Haberi duyan bütün İstanbul ayağa kalktı. ………………………………………… .

5. **Aşağıdaki cümlelerde kullanılan ad aktarmaları ile bunlar arasındaki ilişkileri eşleştirelim.**

1. Reşat Nuri, çok iyi bir kalemdir.	a. yer-insan
2. Anne, çamaşır kazanı kaynadı, gel!	b. parça-bütün
3. Bu sahalarda nice altın ayaklar top koşturdu.	c. yazar-eser
4. Eve haber verip geleyim.	ç. iç-dış
5. Adresi bir de şu büfeye sorsak mı?	d. yer-insan

DİNLEME

ÜNLÜ BİR KOMEDYEN İLE RÖPORTAJ

6 Röportajı dinleyelim. Komedyenin değindiği konuları işaretleyelim.

1. Cem Yılmaz'a göre kendi mizahının nitelikleri ( )
2. Siyasi hiciv anlayışının toplumdan topluma değişebileceği ( )
3. Mizahçı kişiliğinin nereden geldiği ( )
4. Türk mizah dünyasındaki hoşgörüsüzlük ( )
5. Hangi tür mizahı neden tercih etmediği ( )
6. Karikatürün bazen tehlikeli olabileceği ( )
7. Türkiye'deki diğer komedyenlerle ilgili düşünceleri ( )

YAZMA

7 Sizi en çok ne güldürür? Aşağıdaki metni okuyalım. Konuyla ilgili bir kompozisyon yazalım.

İNSANLARI GÜLDÜRMENİN YOLLARI

Toplum içinde esprili ve komik insanlar beğenilir. Ancak bunun bir dozajı vardır. İnsanları kendinize güldürmekle alay ettirmek arasında ince bir çizgi vardır.

Belki insanları güldürmeyi seviyorsunuzdur. Onları güldürmek için hertürlü şeyi yapıyorsunuzdur ama karşı tarafın gözünde nasıl bir izlenim bıraktığınızın farkındamısınız.

Güldürebilmek çok ciddi bir iştir. Güldürmek için zeki olmak gerekir ve olaylara farklı açılardan bakmanız gerekmektedir. Peki ya güldürmek için yeterli kabiliyetiniz yoksa ne olacak? O zaman hala güldürme çabaları içindeyseniz insanlar arasında gülünç duruma düşersiniz.

Güldürürken başkalarıyla alay etmeyin. Bu sizi ukala olarak gösterir. Kendinizle alay ederseniz bu seferde karşıya düşük bir insan izlenimi bırakırsınız.

Tabiki güldürmek için bunlar gerekli ama bunları yaparken ne karşının kalbini kırın nede kendinize olan saygınızı bozun.

Eğer gerçekten güldürme yeteneğiniz yoksa kimseyi güldürmeye çalışmayın. Kendiniz olun. Ağırsanız ağır takılın coşku dolu kıpır kıpırsanız öyle davranın. Ama ağzınız boş konuşmalar, espriler yapmasın aksi takdirde insanlar tarafından itici duruma düşersiniz.

İnsanları güldürüp eğlendirebiliyorsanız zeki insanız demektir. Ama yine dikkat etmeniz gerekirki herşeyin bir tadı, tuzu vardır. Güldürmenin dozunu iyi ayarlayın. Komedyenlerin ve stand up yapan insanların güldürmeye çalışırken başlarına bir çok iş gelmiştir bunuda unutmayın.

KONUŞMA

8 "Mizahın reklamda kullanılmasıyla ilgili birbirine zıt görüşler mevcuttur. Örneğin, Ogilvy 'Siz bir palyaçodan bir şey alır mıydınız?' diyerek reklamda gülmecenin kullanılmasına kesin bir şekilde itiraz eder." Peki siz bu görüşe katılıyor musunuz? Tartışalım.

KÜLTÜRDEN KÜLTÜRE

Dünya Çocukları Nasıl Oyunlar Oynuyor?

Türkiye

Türkiye'deki çocuklar arasında yaygın olarak oynanan "Yağ satarım bal satarım" oyununda önce bir ebe belirlenir. Oyuncular yüzleri birbirine dönük, daire oluşturacak biçimde yere otururlar. Ebe bir mendilin ucunu düğümleyerek eline alır. Bunu arkasında saklayarak oturan grubun çevresinde -genellikle sekerek- dolaşmaya başlar. Bu sırada da oyuna adını veren şarkıyı söyler:

"Yağ satarım, bal satarım.
Ustam ölmüş, ben satarım.
Ustamın kürkü sarıdır,
Satsam 15 liradır.
Zambak zumbak,
Dön arkana iyi bak."

Oturanların etrafında (çemberin dışında) dolaşırken, mendili gizlice oyunculardan birinin arkasına (yere) bırakır. Arkasına mendil bırakılan oyuncu, bunun farkına vardığı anda mendili alarak ebeyi kovalamaya başlar. Ebe, yakalanmadan kalkan oyuncunun yerine oturursa, mendil kendisinde kalan oyuncu yeni ebe olur; yakalanırsa ebelik yapmaya devam eder.

Japonya

Japon çocukların en sevdiği oyunlardan biri, "büyük fener" adını taşır Bu şaşırtmacalı oyunda oyuncular, çember oluşturacak şekilde yere oturur. Oyun, bir oyuncunun ellerini birbirine yaklaştırarak "Büyük fener!" demesiyle başlar. Yanındaki oyuncu ellerini açarak "Küçük fener!" der ve oyun bu şekilde devam eder. Hızlı oynandığında daha da eğlenceli hâle gelen bu oyunda yanlış yaparak sırayı bozan oyundan çıkarılır.

İngiltere

"Ladder jump" adlı oyun İngiliz çocuklar arasında çok popülerdir Üç ya da dörderli gruplara ayrılan çocukların her biri bir numara alır Her takımın bir numaralı oyuncusu başlama çizgisine gelir ve iki ayağını birbirine bitiştirerek en uzak mesafeye sıçrar Daha sonra iki numaralı oyuncu bir numaralı oyuncunun bıraktığı ayak izlerini başlangıç noktası alarak aynı şekilde sıçrar Gruptaki herkes bir kere sıçradıktan sonra ayak izlerini başlangıç noktasından en uzağa taşıyan grup oyunu kazanır.

Sizin ülkenizde hangi çocuk oyunları oynanıyor? Eskiden en sevdiğiniz oyun hangisiydi?

SÖZÜN ÖZÜ

Kaybolan gün hiç gülmeden geçen gündür. ***Dostoyevski***

Gülme iki insan arasındaki en kısa mesafedir. ***Victor Borges***

NAZIM HİKMET RAN

15 Ocak 1902'de Selanik'te doğdu. 1921 başlarında Kurtuluş Savaşı'na katılmak için Anadolu'ya geçti, Bolu'da öğretmen olarak görevlendirildi. Daha sonra Batum üzerinden Moskova'ya giderek burada siyasal bilimler ve iktisat okudu. Ülkesine döndükten sonra gazetecilik yaptı, film stüdyolarında çalıştı.

1938'de orduyu ve donanmayı isyana teşvik ettiği iddiasıyla 28 yıl 4 ay hapis cezasına çarptırıldı. Çankırı ve Bursa cezaevlerinde yattı. 1950'de özgürlüğüne kavuştuysa da sürekli olarak izlenmekten kurtulamadı; kitaplarını yayınlatma, oyunlarını oynatma olanağı bulamadı. Askere alınması kararlaştırılınca Romanya üzerinden tekrar Moskova'ya gitti. 3 Haziran 1963'te bir kalp krizi sonucu yaşama veda etti. Moskova'da Novodeviçye Mezarlığı'nda toprağa verildi.

Öne çıkan eserleri şunlardır: 835 Satır, Benerci Kendini Niçin Öldürdü?, Kuvâyi Milliye, Yatar Bursa Kalesinde, Memleketimden İnsan Manzaraları...

SALKIMSÖĞÜT

Akıyordu su
gösterip aynasında söğüt ağaçlarını.
Salkımsöğütler yıkıyordu suda saçlarını!
Yanan yalın kılıçları çarparak söğütlere
koşuyordu kızıl atlılar güneşin battığı yere!
Birden
bire kuş gibi
vurulmuş gibi
kanadından
yaralı bir atlı yuvarlandı atından!
Bağırmadı,
gidenleri geri çağırmadı,
baktı yalnız dolu gözlerle
uzaklaşan atlıların parıldayan nallarına!
Ah ne yazık!
Ne yazık ki ona
dörtnal giden atların köpüklü boynuna bir daha yatmayacak,
beyaz orduların ardında kılıç oynatmayacak!
Nal sesleri sönüyor perde perde,
atlılar kayboluyor güneşin battığı yerde!
Atlılar atlılar kızıl atlılar,
atları rüzgâr kanatlılar!
Atları rüzgâr kanat...
Atları rüzgâr...
Atları...
At...

Rüzgâr kanatlı atlılar gibi geçti hayat!
Akar suyun sesi dindi.
Gölgeler gölgelendi
renkler silindi.
Siyah örtüler indi
mavi gözlerine,
sarktı salkımsöğütler
sarı saçlarının
üzerine!
Ağlama salkımsöğüt
ağlama,
Kara suyun aynasında el bağlama!
el bağlama!
ağlama!

NELER ÖĞRENDİK

1. Aşağıdaki sorular için doğru olan seçeneği işaretleyelim.

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisindeki ikilemeyi oluşturan kelimeler tek başlarına kullanılamaz?

a. Yalan yanlış bilgilerle doğru bir sonuca varamazsın.
b. Karşıdan, güçlü kuvvetli görünüyordu.
c. Mırın kırın etme de olanları anlat.
ç. Aradan aşağı yukarı yirmi yıl geçti.
d. Türkçeyi şöyle böyle bilir.

2. Aşağıdakilerin hangisinde ikileme yansıma kelimelerden oluşmuştur?

a. Sanatçı yeni albümüyle listelere gümbür gümbür bir giriş yaptı.
b. Çocuklar uyudu herhâlde, pek ses seda çıkmıyor.
c. Güzel anacığım ak pak elleriyle yemek hazırlamış.
ç. Çocuk sinirli bir şekilde koşa koşa dışarı çıktı.
d. Abuk sabuk sözlerle hepimizin canını sıktı.

3. Aşağıdakilerin hangisinde kullanılan deyim cümlenin anlamına uymamaktadır?

a. Kapılar, pencereler boyanınca ev adama döndü.
b. Ne tembel adamsın; şu işin arkasını getiremedin hâlâ!
c. Sen daha dur, atı alan Üsküdar'ı çoktan geçti.
ç. Eğer ayağını denk almazsan o adamlar başına bir iş açacak.
d. Adamcağızın hiç suçu yokken ayağına dolaştılar.

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ikileme cümleye "fazla özenmeden" anlamı katmıştır?

a. Eften püften sorunlarla kapıma gelme bir daha.
b. Saçma sapan şakalar yapmaktan zevk alan biriydi o.
c. Yağmur yağınca çamurda bata çıka ilerleyebildik.
ç. Odandaki ıvır zıvır şeyleri ortadan kaldırmalısın.
d. Kitabı yarım yamalak tamamlayıp piyasaya sürmüş.

5. Aşağıdaki deyimlerden hangisinde "bir şeye gücü yetmek" anlamı vardır?

a. Ona biraz daha yüz verirsen başına çıkacak.
b. Baltayı taşa vurunca öyle utandı ki sormayın gitsin.
c. Öyle her aklına estiğinde basıp gidemezsin buradan.
ç. Onunla başa çıkabilirim, merak etme sen.
d. Çevresindeki deneyimli kişilerin söylediklerine de kulak vermedi.

6. "Hayatı boyunca, yaptığı yeniliklerle başı çeken bir adam olarak yaşadı.'' cümlesine deyimin kattığı anlam aşağıdakilerden hangisinde vardır?

a. Çini işlemeler ilk günkü tazelikleriyle ışıldamaya devam ediyor.
b. Konusunda uzman ve öncü bir kişi olarak tanınırdı.
c. 2006 yılı mali sonuçlarımız, bizi en iyi şekilde ifade ediyor.
ç. Başarı hedefimize emin adımlarla yaklaşmaya devam ediyoruz.
d. yılın da olumlu sonuçlar getireceğini düşünüyoruz.

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ikileme anlamsal kuruluşu bakımından diğerlerinden farklıdır?

a. Er geç sen de benim haklı olduğumu anlayacaksın.
b. Birileri onun hakkında ileri geri konuşuyormuş.
c. Senin üzerinde az çok bizim de emeğimiz var.
ç. Mustafa'yla aramızda ayrı gayrı yoktur bizim.
d. Tren aşağı yukarı altı saatte İstanbul'a varır.

8. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde deyim, açıklamasıyla birlikte verilmiştir?

a. Ok yaydan çıktı bir kere, artık kıyasıya mücadele etmek lazım.
b. Özgürlük yolunda ölmek var, dönmek yok bize.
c. O sözler ona söyleniyordu, ama hiç oralı olmadı.
ç. Şimdi gelip ortalığı birbirine katacak diye korktum.
d. Adam iyice elden ayaktan düşmüş, hiçbir işini yapamaz olmuştu.

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ad aktarması yapılmamıştır?

a. Pişirdiğin yemekten tam iki tabak yedim.
b. Arabayı hızlı sürünce arka koltukta oturan adam bağırdı.
c. Şu gördüğümüz insan, küfesiyle geçinir.
ç. Parkta oturmuş, oynayan çocukları izliyordu.
d. Okul dağılınca yollar kalabalıklaştı.

ÖZ DEĞERLENDİRME

Bunları Türkçede yapabilir misiniz? Her cümle için kendinize bir puan veriniz. 1: Yapamam, 2: Biraz yapabilirim, 3: Yapabilirim, 4: İyi yapabilirim, 5: Çok iyi yapabilirim.

1. Şive, argo, deyim gibi konuşma dili özelliklerini yansıtan sohbetlere katılabilirim.	1	2	3	4	5
2. Edebî söz sanatlarını farkedip kavrayabilir metindeki işlevini anlayabilirim.	1	2	3	4	5

KELİME LİSTESİ

İSİMLER

bilmece
cemiyet
destan
ehemmiyet
enflasyon
espri
fay hattı
fıkra
güreşçi
hiciv
hikmetli
ırk
istatistik
karikatür
kelepir
koz
maharet
mahsul
mahsus
maksat
mazeret
meddah
mizaç
mizah
moruk
muhalif
mübalağa
mülk
müsamere
nezaket
nükte
orta oyunu
öksüz
palyaço
pota
sadaka
şive
tarz
taşlama
teferruat
tekerleme
tereddüt
tesir
tutku
unsur
unvan
vasıf
vatoz
yergi
yetim
zarif
zümre

FİİLLER

ayırt etmek
dile getirmek
hedef almak
içerlemek
itiraz etmek
kapsamak
mahkûm etmek
meşhur etmek
sevk etmek

KALIP İFADELER

bıyık altından gülmek
dilinden düşmemek
göze batmak
gözlerinin içi gülmek
gülmekten kırılmak
gündem oluşturmak
iş çevirmek
lafın altından kalkmak
şaka kaldırmak
şakası olmamak
şakaya vurmak
yüze gülmek

ÜNİTE 10

BECERİLER

Kullanım kılavuzu ve yönergeleri anlayabilme

Başvuru, talep gibi uygun tarzda mektuplar yazabilme

DİL BİLGİSİ

Çift olumsuzluk (-yor, -yAcAk, -mIş değil)

Zarf-fiiller (-AcAk gibi -mIş gibi -cAsInA)

Zarf-fiiller (-mA/Iş önce / sonra / itibaren)

KELİMELER

Ekonomi

Tasarruf

YASTIK ALTI

ÜNİTE 10

YASTIK ALTI

A. PARA PARA PARA

anlamıyor değilim, yapmayacak değilim, görmüş değilim, görmedi değil	-Seni anlamıyor değilim, fakat ailevi problemlerini artık çözmelisin. -Bana verdiğiniz bu ödevleri yapmayacak değilim fakat zamana ihtiyacım var. -Ben bunun kadar güzel bir ev daha görmüş değilim. -Ayşe seni görmedi değil ama sana kızgın. -Beni bu iş için değil annem padişah bile gelse ikna edemez.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

"Paranın öldürdüğü ruh, kılıcın öldürdüğü bedenden fazladır."

Walter Scott

1 Yukarıdaki söze katılıyor musunuz? Örnek vererek açıklayalım.

2 Aşağıdaki para sembolleri ile isimlerini ardından da ülkeleri eşleştirelim.

1. Ruble	a.Türkiye
2. Yen	b. ABD
3. Türk Lirası	c. İtalya
4. Euro	ç. Rusya
5. Amerikan Doları	d. Hindistan
6. Pound	e. Japonya
7. İtalyan Lirası	f. Avrupa ülkeleri
8. Rupi	g. İngiltere

3 Aşağıdaki paralara bakalım. Sizin ülkenizde kullandığınız parada kimin veya neyin resmi var? Anlatalım.

Mustafa Kemal Atatürk

Ord. Prof. Dr. Aydın Sayılı

Ord. Prof. Dr. Cahit Arf

Mimar Kemallettin

Fatma Aliye Hanım

Itri

Yunus Emre

OKUMA

DÜNDEN BUGÜNE "PARA"

Herhangi bir insana sorsanız, "Acaba şu anda hayatımızın en vazgeçilmez şeyi nedir?" diye, mutlak olarak "para" cevabını alırsınız herhalde. Para unsuru öyle bir girmiştir ki hayatımıza artık çıkarıp atmak mümkün değildir. Hatta iş o kadar ilerlemiştir ki, ünlü bir düşünürün sözü her geçen gün popüleritesini daha da artırmaktadır. Bu söz ne midir? Çoğumuzun bildiği ve elbetteki katılacağı "İnsanlar para kazanmak için sağlığını, sonra sağlığını kazanmak için de paralarını harcar." sözüdür. İşte bu derece önemlidir para! Peki bizim için bu kadar önemli olan para konusunda acaba her şeyi biliyor muyuz? Herkesin bildiği paranın Lidyalılar tarafından icat edildiğidir. Peki ya sonrası? Para nasıl bir tarihi seyir izlemiştir, acaba ilk defa kağıt banknotlar kimler tarafından yapıldı ve kullanıldı? Tüm bu soruların cevabını aşağıdaki yazıda bulmaya çalışalım.

Her gün elimizde olan, cebimizden eksik etmediğimiz, alışverişlerde kullandığımız, borç aldığımız ve verdiğimiz, günümüzün en popüler maddi değişim aracı olan paranın icadı tarihte çok eskiye dayanmaktadır. İlk çağlardan itibaren insanlar çeşitli malları para yerine kullanmışlardır. İş bölümünün gelişmesiyle birlikte malların mallarla mübadele edilmesi giderek zorlaşmıştır. Takas edilecek malların değerinin birbirine denk olmaması, malı arz edecek kimsenin her zaman bulunamaması, malların bölünebilme özelliklerinin olmaması çeşitli zorluklar ortaya çıkarmıştır. Örneğin bir at ile yirmi ölçek buğday değiştirmek isteyen bir kimsenin bir pazarda aynı malın karşılığında on ölçek buğday veya beş ölçek süt önerisi ile karşılaşması farklı değerlerin oluşmasına neden olmuştur. Zamanla bölgelerin özelliklerine göre bir mal üzerinde anlaşılarak tek bir mübadele değeri oluşturulmaya çalışılmıştır. Değer ölçüsü, fonksiyonu gören bu mala "hesap parası" denilmiştir. Hesap parasının temsil ettiği malın ödeme aracı olarak kabul edilmesi paralı ekonominin doğmasındaki en önemli etken olmuştur. Öte yandan bazı malların taşınma, bölünme ve biriktirme zorluklarının bulunması madenlerin kullanılmasına yol açmıştır. Özellikle altın, bakır, gümüş gibi metallerin küçük parçalara bölünebilmelerinin yanı sıra değer ölçüsü ve biriktirme fonksiyonlarını görmeleri yaygın bir mübadele aracı olarak kullanılmalarını sağlamıştır.

Parayı ilk icat eden millet Asur kavmidir. MÖ 7. asırda o zamanın Asur Kralı Sanherip' in (MÖ 704-681) tarihi kaynaklarda yazılan bilgilere göre, "Tanrıdan aldığım ilhamla kilden bir kalıp yaptım, içine bronz döktüm ve yarım şekel paraların basımında olduğu gibi, mükemmel bir biçimde onların (farklı türde hayvanların) figürlerini yaptım." sözlerinden anlaşılacağı üzere, kalıplara döktüğü sikkelerin bronz madeninden yapıldığı ve bir değişim aracı olarak kullanıldığı anlaşılmaktadır. Yani tarihi kaynaklara göre parayı ilk kullanan, parayı ilk icat eden millet Asurlulardır.

Her ne kadar Asurlular parayı ilk yapan ve kullanan millet olsa da yaptıkları paraların popüler olmamasından ve çok kullanılmamasından dolayı genel kanı parayı ilk icad eden insanların Lidyalılar olduğu yönündedir. Asur kralının icat ettiği ilk paradan yaklaşık olarak 50-60 sene sonra Lidyalılar da ticaret alanlarına kendi ürettikleri metal sikkeleri vererek paranın ticarette profesyonel bir değişim aracı olarak kullanılmasını sağlamışlardır. MÖ 6. yy civarlarında Lidyalılar parayı kullanmaya başlamışlardır.

Tarihteki ilk madeni para ise Anadolu'da basılmıştır. Bu konu Türk medeniyetini gelişiminin göstergesi olarak oldukça önemli bir konudur. Anadolu bu üstünlüğünü sürekli devam ettirmiştir. Dünyanın ilk büyük darphanesi yani para üretilen yeri Osmanlı İmparatoru Fatih Sultan Mehmet Han tarafından İstanbul, Simkeşhane'de kurulmuştur.

Altın ya da gümüş madeni paraların elden ele dolaşması ve taşınması çalınma ve kaybolma tehlikesini artırıyordu. Ayrıca çok fazla el değiştiren paralar aşınarak değerinden yitiriyordu. Bu nedenlerle, ortaçağdan başlayarak altın ve gümüş gibi değerli metallerin ticaretini yapan bazı büyük sarraflar, kendilerine saklamaları için bırakılan altınlar karşılığında senetler verdiler. Tüccarlar da alım satımlarında altın ya da gümüş yerine bu senetleri kullanmaya başladılar. Böylece ilk kâğıt paralar ortaya çıktı.

İlk kâğıda basılan para ise MS 806 yılında yine Çin'de ortaya çıkmıştır. Batı ülkelerinde kağıt paraların basılması ve kullanılması ise 17. yy sonlarına denk gelmektedir. Batıda ilk kağıt paranın 1690'da Amerika Birleşik Devletleri'nde Massechusetts Hükümeti, İngiltere´de ise "Goldsmiths"ler tarafından basıldığı ve dolaşıma çıkarıldığı, 1694 yılında İngiliz Merkez Bankası ve daha sonra diğer ülke merkez bankalarının kurulması ile de yaygınlaştığı görülmektedir.

Ve son olarak bugün artık kâğıt paraları da terk ederek taşıması daha kolay olan kredi kartlarına geçiyoruz. Kredi kartı basit anlamda nakit paraya ihtiyaç duymadan bir bankaya borçlanarak alışveriş yapabilmenizi sağlamaktadır modern anlamda ilk kredi kartının çıkışı ilginç bir olay ile başlamıştır:

1950 yılında Frank McNamara isimli bir avukat seçkin bir müşterisini lokantaya yemeğe davet eder ancak yanında para olmadığını fark etmesi ile birlikte çok utanç verici bir an yaşar. Mahçup olmamak için yanındaki kartvizitinin arka yüzünü imzalar ve hesabı ödemiş olur. Bu şekilde hesap ödemenin mümkün olduğunu gören McNamara "Diners Club" kredi kartını seyahatlerde ve yemeklerde kullanmak üzere çıkarır. Ardından bu kartın piyasada yoğun bir şekilde kullanılmasıyla ABD'deki bankalar da bu alanda çalışmaya başlayarak kredi kartı sekötürünü tüm dünyaya yayarlar. Günümüzde kredi kartı kullanımı öylesine yaygınlaşmıştır ki kart sayısı 1 milyarın üzerindedir. Bugün birçok farklı kurum ve banka farklı işlevlere sahip kredi kartları vermektedir.

4 Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayalım.

1. İnsanlar para icat edilmeden önce nasıl alışveriş yapıyorlardı?
2. Paranın icadı konusunda tarihi kaynaklarda belirtilenle insanların bilgisi neden farklılık göstermektedir?
3. Hesap parasının ölçüsü olarak belirli bir ölçü var mıydı?
4. Metne göre takaslarda yaşanan en büyük zorluk neydi?
5. Madenlerin kullanılması ne gibi kolaylıklar sağlamıştır?
6. Maden paraların bazı güçlükleri sebebiyle kağıt paralar ortaya çıkmış olmasına rağmen günümüzde neden halen maden para da kullanılmaktadır?
7. İlk darphanenin kurulduğu yerin Osmanlı İmparatorluğu oluşu sizce neyin kanıtı olabilir?
8. Kredi kartlarının bugün bu kadar gelişmesini sağlayan etken nedir?

YA SİZ?

Para icat edilmemiş olsaydı bugün nasıl alışveriş yapıyor olurdunuz?

DİL BİLGİSİ

Çift Olumsuzluk (Double Negation)

fiil + mA+zaman eki değil+kişi eki

Bir cümlede iki olumsuz ifade kullanıldığında cümle olumlu anlam kazanmaktadır.
A sentence refers to a positive meaning when it includes two negative expressions.
Örnek:
Borsa daha önce böyle kötü günler görmemiş değil. (Daha önce de gördü.)
Cumhurbaşkanı müzakerelere gitmemiş değil. (Müzakerelere gitti.)

İkili olumsuzluk bir işin yapıldığını ancak miktar olarak kısmen veya çoğunun yapıldığı anlamını da verir. Tamamlanmış olması durumunda ise genelde bir bağlaç ile kullanılır ve ortada başka bir sorun olduğundan bahsedilir.
Double negation refers to a fact that an action is performed mostly or in part. It is used with a conjunction if the action is completed and refers to another problem on the stage.
Örnek:
Seni duymuyor değilim ama çok az şey anlayabiliyorum.
Buraya kadar gelmeden önce babanla konuşmamış değilim; buna rağmen hakkında çok az şey biliyorum.
Orhan'ı tanımıyor değilim lakin bu şekilde davranacağı aklımın ucundan geçmezdi.

5 Aşağıdaki cümleleri örnekteki gibi yeniden yazalım.

1. Yarın yapılacak olan yarışa sadece birkaç gün hazırlanabildim.
Yarınki yarışa hazırlanmamış değilim ama zaman zamanım azdı.
2. Maçtan önce topu topu beş dakika ısınabildik.
....
3. Bir ay boyunca evi birkaç defa ancak temizleyebildim.
....
4. Öğretmenin verdiği ödevin hemen hemen hepsini yapmış.
....
5. Siz bu muhitteki esnafı az çok tanıyorsunuz.
....

6. Bana olan vefa borcunu fedakârlık göstererek biraz olsun ödedi.

....

7. Seninle beraber yıllarca omuz omuza hayatla mücadele etmiştik.

....

8. Televizyondaki yarışma programları sayesinde biraz olsun eğleniyoruz.

....

9. İstanbul'un güneşle gülen gözleri içimde farklı bir sevinç yaratıyor.

....

10. Bayramlarda yaşanan onca kazadan sonra insanlar yavaş yavaş bilinçleniyor.

....

6 **Aşağıda yer alan seçenekleri uygun şekilde eşleştirelim.**

1. Bu ara piyasalar	a. gelmedi değil.
2. Döviz değer	b. bozdurmuş değilim
3. Paramı vadeli hesaba	c. dalgalanmıyor değil.
4. Senden aldığım çekleri	ç. yatırmıyor değilim.
5. Cem'in evine icra	d. kaybetmiyor değil.

Değil İle Fiil Olumsuzluğu (Negation of the Verb by "Değil")

a. Zaman ekleriyle çekimlenmiş cümlelerde "değil" anlamı vurgulamak için kullanılır.

It is used to emphasize the meaning in the sentences which are conjugated with the tense suffixes.

Örnek:

Gecenin bir yarısına kadar seninle vakit geçirecek değilim.

Bu yaşıma geldim böyle güzel düğün görmüş değilim.

Siyasette bu zamana kadar böyle spekülasyon görülmüş değil.

b. "değil" bazı kullanımlarında zıtlık anlamı katarak anlamı olumsuzlaştırır.

In some uses, "değil" adds an opposite meaning and negates the meaning.

Örnek:

Öğretmene vereceğim ödev sendeki değil, evde olan.

Bu sigara benim değil Cem'in.

c. Cümle içerisindeki unsurlar arasında üstünlük kurmak amacıyla da "değil kullanılmaktadır. Bu kullanımda "dahi, bile, hiç" gibi vurgu yaratan unsurlar yer alır.

It is used to establish superiority among the elements in a sentence. In that sort of use, there are elements such as "dahi, bile, hiç".

Örnek:

Ben bu arabayı değil satın almak, içine bile oturmam.

Bu adamla değil ortak olmak, bir çay dahi içmem.

Tatil için değil yurtdışına, Bodrum'a bile gidemedim.

NOT: Sadece değil ile olumsuzlaştırılan cümlelerde geniş zaman eki "–r" kullanılmaz.
Present tense suffix "–r" is not used only in the sentences negated by "değil".
Örnek: Seni görür değilim.

NOT: Belirli geçmiş zaman şeklinde çekimlenen cümlelerde "değil" ancak olumsuzlukla beraber kullanılır.
"değil" is only used with the negative form in the sentences conjugated with Simple Past tense.
Örnek:
TFF şike olaylarının üstüne gitmedi değil.
Gazeteler skandalı manşete taşımadı değil.

7 **Aşağıdaki cümleleri örneklerdeki gibi tamamlayalım.**

1. Kantinde bütün gün çay içecek değilim . Kahve de içmek istiyorum.
2. Saatlerdir neyden bahsettiğini an.................... Aklım hep başka yerlerde.
3. Seninle takılmak iste................ . Ama annemle ilgilenmem gerekiyor.
4. Şu an buraya .... müdür başbakan.................. gelse farketmez.
5. Ömür boyu bu vicdan azabıyla yaşa................... Bir gün her şeyi anlatacağım.
6. Yazdığın mektubu gör............... ama bir türlü okuyacak zamanım olmadı.
7. Akşamları internete gir.......................... buna rağmen seni göremiyorum.
8. Ticarette de çok zarar et....................... buna karşın çok tecrübe edindim.
9. Hayatım boyunca bir nefes sigara iç................. lakin şimdi kanserim.
10. Ben böyle kaza gör.................... . Onlarca insan zarar gördü.

8 **Aşağıda karışık olarak verilen kelimeleri örnekteki gibi düzenli bir cümle olarak yazalım.**

1. bu / açılmak / sergi / katılmak / değil / akşam

Bu akşam açılacak sergiye katılmayacak değilim.

2. dayanmak / yıllar önce / unutmak / dostluk / değil

....

3. hastalık / son zamanlar / kötüleşmek / değil

....

4. görüntüler / eski bayramlar / bazı evler / anımsatmak / değil / günümüzde / yaşanmak

....

5. davul / sabahın körü / değil / ben / alarm / kaldırmak

....

DİNLEME

PARANIN ÇEŞİTLERİ

9 **Metni dinleyelim aşağıdaki cümleler doğru ise "D", yanlış ise "Y" yazalım.**

1. Değişim ölçüsü olarak hayvanların önemli kısımlarının veya bazı bitkilerin kullanılmasına "mal para" denir. ( )
2. Doğada az bulunan altın, gümüş gibi madenlerin kullanıldığı para türüne "ufaklık" ya da "bozuk para" denmektedir. ( )
3. Banknotların sınırsız ödeme gücü vardır. ( )
4. Maddi bir varlığı olmayan, dolayısıyla elden ele dolaşmak yerine hesaplardan nakil yoluyla aktarılan paraya "kaydi para" denir. ( )
5. Altın olarak karşılığı bulunan paraya "banknot" denilmektedir. ( )

YAZMA

10 **Paranın olmadığı bir dünya hayal edin ve aşağıdaki anahtar kelimelerden de yararlanarak kısa bir öykü yazıp sınıfta arkadaşlarınızla paylaşalım.**

- alışveriş
- konaklama
- mülk sahibi olma
- vergiler
- devlet yönetimi

KONUŞMA

11 **Paranın tarihsel gelişimine baktığımızda çok farklı süreçlerden geçmiştir ve bugün artık kağıt para yerine kredi kartları kullanarak kağıda hiç dokunmadan alışverişlerimizi yapabilmekteyiz. Sizce kredi kartından sonra nasıl bir ödeme şekli getirilebilir. Sınıf arkadaşlarımızla tartışalım.**

çıkacak gibi, tanımış gibi, delirmişcesine	-Dersi dinliyormuş gibi görünse de aklı başka yerde. -Kazayı görünce gözlerim yuvalarından çıkacak gibi oldu. -Sınavı kazandığını duyunca delirmişcesine bağırıyordu.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1. Değer biçmek,
2. Bozuk para gibi harcamak
3. İki kere iki dört eder
4. Mal canın yongasıdır
5. Varlıkta darlık çekmek
6. Fakir tavuğu tek tek yumurtlar

1 Tablodaki atasözü ve deyimlerin açıklamaları aşağıda karışık bir şekilde verilmiştir. Boşluklara, açıklamaya uygun olanın numarasını yerleştirelim.

( ) İnsan, malına gelen zarardan, canına gelmişçesine acı duyar.

( ) "Gerçekliğinden şüphe edilmeyecek kadar açık" anlamında kullanılan bir söz.

( ) Değerini düşürecek biçimde bir kimseden yararlanmaya kalkışmak.

( ) "Destekçisi, dayanağı olmayan kimsenin işleri yavaş yürür" anlamında kullanılan bir söz.

( ) Herhangi bir engel yüzünden elindeki imkândan yararlanamamak.

( ) Bir şeyin değerini belirtmek, bir şeye değer koymak.

2 Aşağıdaki ekonomik terimlerle anlamlarını eşleştirelim.

1. TÜFE (tüketici fiyat endeksi):
2. TEFE (toptan eşya fiyat endeksi):
3. Arz
4. Talep

( ) Ekonomik birimlerce mal ve hizmetleri satın alma isteğidir.

( ) Ekonomide üretilen ve piyasaya sunulan mal ve hizmetlerdir.

( ) Tüketici tarafından satın alınan mal ve hizmetlerin fiyatlarındaki değişiklikleri ölçer.

( ) Ekonomide üretim faaliyetinde yer alan maddelerin fiyatlarındaki değişiklikleri toptancı aşamasında ölçer.

OKUMA

TÜRKİYE'DE ENFLASYONUN TARİHSEL GELİŞİMİ

Enflasyon deyince akla ilk gelen, günlük hayatta çokça kullandığımız mal ve hizmetlerin fiyatlarının artmasıdır. Ancak mal ve hizmetlerin fiyatları zaman içinde artabilir veya azalabilir. Enflasyon sadece belli bir malın veya hizmetin fiyatının tek başına artması değil, fiyatların genel düzeyinin sürekli bir artış göstermesidir. Diğer bir deyişle, sadece bazı malların fiyatlarının sürekli artması ya da tüm malların fiyatlarının bir sefer artması enflasyon değildir. Örneğin aylık enflasyon oranının % 1 olması, o ay içinde fiyatlar genel seviyesinin bir önceki aya göre % 1 oranında arttığını gösterir. Yıllık enflasyonun % 30 olması da, fiyatların bir önceki yıla göre ortalama % 30 oranında arttığını gösterir.

Harcadığımız para miktarı, enflasyonu etkiler. Bir malın fiyatının artması, aynı mal için daha fazla para harcamamızı gerektirir. Bu da ancak, ya daha az tasarruf yapmamızla ya da gelirimizin artmasıyla mümkün olabilir. Fiyatlarla beraber gelirler ve harcamalar da artarsa, enflasyon artar. Çünkü ellerinde daha fazla para olunca tüketicilerin mal ve hizmetlere olan talebi artar ve satın almak istedikleri mal için daha fazla fiyat verebilirler. Bu noktada, para arzının, paraya olan talepten daha fazla artmasının enflasyona yol açtığı unutulmamalıdır.

Hem ekonomik hem de sosyal açıdan olumsuz sonuçları olan yüksek ve kalıcı enflasyon yıllar boyunca birçok gelişmekte olan ülke gibi Türkiye'nin de en büyük sorunlarından biri olagelmiştir. Politik istikrarsızlıklar ve devamlı seçim ortamının yaşanması, her alanda kısa vadeli politikalar uygulanmasına neden olmuş, bu da uzun vadeli uygulama gerektiren enflasyonla mücadele programlarının uygulanmasında engel oluşturmuştur. Bu şekilde ülke yıllar boyunca enflasyonun yaşamın her alanında görülen olumsuz neticelerine maruz kalmıştır.

Türkiye'de ağırlıklı olarak dış kaynaklı olmayan, ülkenin yerel ekonomik politikalarının sonucu olarak ortaya çıkan ilk yüksek enflasyon dönemi ise 1950'li yılların sonlarında görülmüş, 1958 yılında gerçekleştirilen devalüasyonun ardından 1959 yılında % 22.6 enflasyon (TÜFE) oranına ulaşılmıştır.

Türkiye'de 'planlı dönem'in başlangıcı olan 1960'lı yıllar, ülkenin düşük enflasyonlu bir ekonomi politikasını başarıyla uyguladığı yıllar olarak tanımlanabilir. 1960 yılından 1970 yılına dek ülkede yüksek büyüme oranlarına karşın çift haneli enflasyon hiç görülmemiştir. Bu yıllar ülkede tüketim alışkanlıklarının değişmeye başladığı, buzdolabı, çamaşır makinesi gibi ev eşyalarının orta gelirli geniş bir kesim tarafından kullanılmaya başlandığı, köyden kente göçün arttığı ve bunun neticesinde iç talepte ciddi bir genişlemenin yaşandığı yıllar olmuştur.

İthal ikamesine dayalı sanayileşme ilk yıllarda olumlu sonuçlar vermiş, ancak iç talebin artmasına paralel olarak sanayinin ithal girdi talebinin hızla artması 1970 yılına gelindiğinde ödemeler dengesinin zorlanmaya başlaması sonucunu doğurmuş ve artan döviz talebi sonucu planlı dönemin ilk devalüasyonu 10 Ağustos 1970 tarihinde yapılmıştır. 1970 yılında yeniden çift haneli enflasyon (%11,8 TÜFE) görülmüş ve ülke bir daha tek haneli enflasyonu ancak 2004 yılına gelindiğinde görebilmiştir. Dolayısıyla Türkiye'nin 1970'li yılların başlarından itibaren enflasyonist bir sürece girdiği ve 2000'li yılların ortalarına kadar ülkede "uzun süreli yüksek bir enflasyonun" hüküm sürdüğü söylenebilir.

Türkiye'de 1995 yılı sonrasında para politikası uygulamaları ve enflasyon gelişmeleri incelendiğinde, enflasyonun değişimine ilişkin üç dönem dikkatimizi çekmiştir. Birinci dönem, parasal hedefleme ile döviz kuru hedeflemesinin uygulandığı 1995-2001 yıllarında yaşanan "yüksek ve istikrarsız enflasyon" dönemi, ikinci dönem örtük enflasyon hedeflemesinin uygulandığı 2002-2005 yıllarında yaşanan "düşen enflasyon" dönemi ve üçüncü dönem açık enflasyon hedeflemesinin uygulandığı 2006-2009 yıllarında yaşanan ve "yıllık yüzde 9 etrafında dalgalanan düşük ve istikrarlı enflasyon" dönemi olarak adlandırılmıştır.

3 Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayalım

1. Yüksek enflasyon günlük ekonomik hayatımızı nasıl etkiler?
2. “Tefe, Tüfe” kavramlarını açıklar mısınız?
3. 1960 yılından 1970 yılına dek Türkiye’de yüksek büyüme oranlarına karşın çift haneli enflasyon hiç görülmemiştir. Bunun nedeni nedir?
4. Türkiye’de planlı dönemin ilk devalüasyonu 10 Ağustos 1970 tarihinde yapılmış, 1970 yılında yeniden çift haneli enflasyon (%11,8 TÜFE) görülmüştür. Çift haneli enflasyonun görülmesi neyin sonucudur?
5. Türkiye’de 1995 yılı sonrasında para politikası uygulamaları ve enflasyon gelişmeleri incelendiğinde, enflasyonun değişimine ilişkin hangi dönemlerle karşılaşılmaktadır?

YA SİZ?

Ülkenizde gündelik hayatınızda enflasyonun yeri var mı? Ekonomik hayatınızı etkileyen unsurlar nelerdir? Anlatalım.

DİL BİLGİSİ

Zarf-fiiller (Verbal Adverb)

fiil+mIş gibi

Cümleye benzetme anlamı katan zarf-fiildir.
It adds analogy to the sentence.
Örnek:
Fotoğrafçıda herkes gerçekten mutlu olmuş gibi gülümser.
Çocuk ilacını içmiş gibi yapıp çöpe attı.
Metroda annesinin yanında oturan çocuk elindeki kitabı okumuş gibi bir kenara bıraktı.

fiil+AcAk gibi

Cümleye benzetme anlamı katan zarf-fiillerdir.
It adds analogy to the sentence.
Örnek:
Kazayı görünce gözlerim yuvalarından çıkacak gibi oldu.
Eşimi ilk gördüğümde, heyecandan kalbim duracak gibi geldi bana.
Kaleci topu tutacak gibi topa uzandı; ama gole engel olamadı.

fiil+mIşcAsInA

Sanki, âdeta anlamı veren benzetme zarf-fiilidir. “-CAsInA” ekiyle kurulmuş zarf-fiil, bağlı bulunduğu fiildeki hareketin tarzını, benzetmeye veya farazi karşılaştırmaya dayanan ve asıl fiille aynı zamanda gerçekleşen bir hareketi karşılar.
It gives the meaning of “seem like, nearly”. Formed by the suffix “-CAsInA”, the verbal adverb determines the type of the action, or basing on analogy or hypothetical comparison it meets an action performed at the same time with the main sentence’s action.
Örnek:
Sınavı kazandığını duyunca delirmişcesine bağırıyordu.
İlk defa karşılaştığı adama, onu önceden tanımışcasına selam verdi.
Hayatta hiç yalan söylememişçesine konuşup duruyordu.

4 **Aşağıdaki boşlukları örneklerdeki gibi tamamlayalım.**

1. Ablam öğretmen olarak atandığını öğrenince kendinden geç………………… hıçkırarak sevinç gözyaşları akıtıyordu.
2. Depremden sonra kentte, hiç deprem ol………………………. her yer yerli yerindeydi.
3. Dersi dinliyor………………………… görünse de aklı başka yerde.
4. Kızımın sınavı kazandığını duyduğumda, kendim kazan………………… sevindim.
5. Öğretmen, Selim'in anlattığı hikâyeyi bilmi……………………….. davranıyordu.
6. Yeni açılan elektronik markete insanlar, sonradan gör……………………….. akın ediyordu.
7. Adam, Andrei Tarkovsky'nin filmini anla……………………………. yorumlar yapıyordu.
8. Yıllar evvel dünyaya, kuyruklu yıldız çarp……………………………. oldu.

DİNLEME

LÜKÜS HAYAT

5 **Şarkıyı dinleyelim ve şarkıdaki "Lüküs Hayat" unsurlarını işaretleyelim. Bu unsurlar neden lüküs hayatı temsil etmektedir? Tartışalım.**

1. apartıman	( )	2. kübik mobilyalar	( )
3. yat	( )	4. otomobil	( )
5. villa	( )	6. aşçı	( )
7. uşak	( )	8. bahçıvan	( )
9. uçak	( )	10. hizmetçiler	( )

YAZMA

BANKAM SAĞ OLSUN!

Türkçede babaya olan maddi güveni ifade etmek için "Babam sağ olsun" deyimi sıklıkla kullanılır. Günümüzde ise kimileri, kredi kartlarına güvenerek "Bankam sağ olsun" demekte.

Kredi Kart(lar)ı!..

6 **Gündelik hayatımızın en önemli araçlarından biri olan kredi kartları, neyin nesi? Cüzdanımızdaki ruh mu yoksa zamanın ruhu mu? Kredi kartlarının gündelik hayatımızdaki rolü nedir? Yazalım.**

KONUŞMA

7 **Aşağıdaki şiirde ekonomik hayata hangi pencereden bakılıyor?**

ELOĞLU

Eloğlu binlik bozdurur
Ben bozduramam

Eloğlu başını yastığa kor komaz uyur
Ben uyuyamam

Eloğlu sofrasında dokuz türlü
Benim aç yattığım olur bazen

Benim evim gecekondu
Eloğlunda apartman

Eloğlunda ince müzik
Benimkisi aman aman

Benim kuru başım bana yeter
Eloğlunda karı-kızan

Ben keçileri kaybettim
Eloğlunda usta çoban
Bu soyadı bana haram

Metin ELOĞLU

gidişinden itibaren, vermenden sonra, yazmasından önce	-Senin gidişinden itibaren zayıflamaya başladı. -Bu bilgileri bize vermenden sonra işimiz kolaylaştı. -Yazarın bunları yazmadan önce iyice araştırma yapması gerekirdi.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1 Aşağıdaki atasözleriyle anlamlarını eşleştirelim.

a. Sakla samanı, gelir zamanı

b. Her çok azdan olur

c. Damlaya damlaya göl olur

ç. İşten artmaz, dişten artar

d. Ak akçe kara gün içindir

e. Bol bol yiyen, bel bel bakar

f. Ayağını yorganına göre uzat

1. Gereksiz görülen, işe yaramaz kabul edilen şey günün birinde, ileride lâzım olabilir. Bu sebeple önemsiz gördüğümüz şeyleri bir kenara atıp elden çıkarmamalı, onları saklamalıyız. (   )

2. Kazanç ne kadar çok olursa olsun, tutumlu davranılmazsa para biriktirilemez. Tasarruf, savurganlık yapmamak, tüketimi kısmakla mümkündür ancak. (   )

3. Çoğun temelinde az yatar. Önce az olanlar, birike birike çoğu meydana getirmiştir. Bu bakımdan azlar önemsiz görülüp atılmamalı, aksine sabırla bir arada tutulup biriktirilmelidir. (   )

4. Küçük ve önemsiz şeyler birikerek büyük şeyleri meydana getirirler. Bunun için küçüktür, azdır, önemsizdir deyip hiçbir şey hor görülmemelidir; bunların önemi bilinmeli, çarçur edilmemelidir. (   )

5. Bugünün yarını da vardır. Savurganlık yapıp elindekini bol bol harcayan, düşünceli davranıp ilerisi için bir şey bırakmayan kimse, yarın geçimini temin edecek bir şey bulamaz. Başkalarına muhtaç olur, onun bunun eline bakar. (   )

6. Dengeli yaşamak isteyen insan mutlaka gelirini, giderine göre ayarlamalıdır. Harcamalar geliri aşmamalı, imkânlar zorlanmamalıdır. Aksine bir hareket bütçeyi sarsar, dengeyi bozar, insanı sıkıntıya sokup rahatsız eder. (   )

7. Emek vererek, alın teri dökerek kazandığımız para, sıkıntılı anlarımız ve zor günlerimiz içindir; bizi darlıktan bu para çekip kurtarır, rahata erdirir. Dara düşülen günlerimizde bu parayı harcamaktan da geri durmamalı, çekinmemeliyiz. (   )

ÖĞRENCİLER İÇİN TASARRUF YÖNTEMLERİ

Hepimiz hayatımızın belli dönemlerini öğrenci olarak geçirip daha sonra hayata atılıyoruz. Bu kimisi için 18 altı yaşları kimisi için de 30'a kadar varan yaşları kapsıyor. Kısacası öğrencilik dönemini geçirdiğimiz yaşlar aynı zamanda hayatta en aktif olduğumuz ve geleceğimizi etkileyen kararları verdiğimiz yaşlar oluyor. Bu dönemde edindiğimiz tüketim alışkanlıkları ilerleyen yaşlarda da harcamalarımızın temelini oluşturuyor.

Rahat bir hayat sürmenin en önemli gereklerinden birisi elbette iyi bir maddi gelire sahip olmak. Ama daha da önemlisi iyi bir harcama alışkanlığına sahip olmadan hiçbir gelirin iyi bir gelir olmadığını bilmekten geçiyor. Ayrıca öğrencilerin yaşadıkları maddi zorluklar eğitimlerinin de aksamasına sebep olabiliyor. Bu tür aksaklıkların olmaması için aşağıdaki tavsiyelere kulak verebilirsiniz:

1. Toplu taşıma araçlarını dikkatli kullanın.

Gün içerisinde yapacaklarınızı iyi planlayın ve bulunduğunuz şehirdeki en etkin toplu taşıma araçlarını kullanın. Pek çok şehrin belediye otobüsleri öğrencilere büyük indirimler sunarken dolmuşlarda pek indirim göremezsiniz, bu yüzden zorda kalmadıkça en indirimli seçenekleri kullanmaya çalışın. Ayrıca kimi kentlerde mevcut olan aktarma yapma sistemini bir gün içerisinde pek çok işinizi hallederek etkin bir şekilde kullanabilirsiniz. Böylece farklı günlerde farklı işler için tekrar tekrar araç kullanmak yerine tek seferde daha az ulaşım bedeli ödeyebilirsiniz.

2. Süpermarket kartlarını kullanın.

Neredeyse bütün süpermarketlerin artık kendi üyelik sistemleri ve buna istinaden verdikleri kartları mevcut. Üşenmeyin ve her süpermarket için bu kartlardan edinin ve yanınızda taşıyın. Kimi zaman indirimler kimi zaman da kartınızda biriken paralar sayesinde bir miktar da olsa tasarruf sağlayabilirsiniz.

3. Kredi kartınıza dikkat!

Artık kredi kartı almak bakkaldan ekmek almak kadar kolay bir şey. Ama borç ödemelerini yapabilmek de bir o kadar zor. Yanınızda nakit olmadığında kurtarıcıya dönüşebilen kredi kartları sorumsuz harcamalar yaparsanız düşmanınız kesiliyor. Bu nedenle kredi kartlarına başvururken öğrenci olduğunuzu unutmayıp limitinizi düşük tutarak kendinizi kontrol etmeyi unutmayın. Ayrıca farklı bankaları ve değişik kredi kartı seçeneklerini detaylıca inceleyerek en çok harcama yaptığınız kategorilerde en çok kolaylık sağlayan kartı seçmeye çalışırsanız en azından ufak da olsa bir tasarruf yapmış olursunuz.

4. Buzdolabınızı gereksiz malzemelerle doldurmayın.

Buzdolabınızda eksik malzemelerin olması emin olun bozulmuş fazla sayıda malzemenin olmasından çok daha iyidir. Bu nedenle alışverişinizi yaparken aç gözlü olmaktan kaçının ve aldığınız ürünlerin miktarlarına, bu ürünlere ne kadar ihtiyacınız olduğuna iyi bakın.

5. Karmaşık elektronik aletlerden biraz uzak durun.

Piyasadaki çok sayıda cep telefonu, müzik çalar, tabletler ve benzeri elektronik aletler insanın iştahını kabartıyor. Ama bu ürünlerin birer cep yakıcı olduklarını da unutmamak gerekir. Elektronik aletlere ihtiyacınız olduğunda en pahalı seçenekler yerine, gelecekte değiştirmek üzere daha cazip fiyatlı ürünlere yönelebilirsiniz. Ayrıca sizi heveslendiren ürünün yeteneklerine gerçek anlamda ihtiyacınız olup olmadığını uzun bir süre düşünmeniz ekonomik açıdan daha sağlıklıdır.

6. Elektrik, su ve gaz harcamalarınızı sınırlayın.

Saatlerce açık duran bilgisayarlar, traş olurken kapatılmayan musluklar ve gereğinden fazla ısıtılan odalar öğrenci evlerinde sık sık karşılaşılan durumlardır. Alışkanlıklarınızı gözden geçirerek faturalarınızı hatrı sayılır oranlarda düşürebilirsiniz. İhtiyacınızdan daha büyük ve boş odalarla dolu bir ev yerine ufak ve yeterli bir evde yaşarsanız hem faturalarınıza hem de kiranıza iyi anlamda yansıyacaktır.

7. Gireceğiniz ücretli sınavlara iyi karar verin.

Kariyer planınızı iyi düşünerek uygun sınavlara girmeniz hem boşa vakit harcamanıza engel olacaktır hem de tasarruf yapmanızı sağlayacaktır.

8. İkinci el eşyaları kaçırmayın.

Genellikle öğrenimini bitiren öğrenciler evlerindeki pek çok eşyayı satmaya çalışırlar. Siz de evinize eşya almak istiyorsanız internette bulabileceğiniz ilanları kaçırmayın. Bir yatak için belki en iyi seçim olmayacaktır ama beyaz eşya, dekorasyon eşyaları gibi konularda oldukça iyi bir alışveriş olacaktır.

9. Kütüphaneleri kullanın.

Sınavlara hazırlanıyor, tez yazıyor veya akademik bir çalışma yapıyor olabilirsiniz. Genellikle her üniversitenin kendine ait bir kütüphanesi olur ve ücretsizdir. Bir sürü yerli-yabancı kaynağa para vermek yerine buraları araştırırsanız büyük masraflardan kaçınabilirsiniz. Ayrıca arkadaşlarınız ile ortak kitaplar kullanarak daha az maliyetle eğitiminizi sürdürebilirsiniz.

2 **Aşağıdaki başlıklara bakalım ve bu alanlarda ne tür tasarruf tedbirleri alınacağını yazalım. Bu alanlardaki ücretsiz alternatifleri neler olabilir?**

- Ulaşım
- Market alışverişi
- Elektrik-su-gaz
- Kredi karti
- Yiyecek-içecek

YA SİZ?

Siz hayatınızda ne tür tasarruf tedbirleri alıyorsunuz?

DİL BİLGİSİ

Zarf-fiiller (Verbal adverb)

(y)Iş/mA + iyelik eki + DAn önce/sonra/itibaren

Bu yapı yan cümleye gelerek temel cümledeki işin sürecinin değiştiğini anlatır.
This structure, when used within the dependent clause, describes a change in the process of the action in the main clause.
Örnek:
Derslerin başlamasından itibaren programım yoğunlaştı.
Paranın bulunmasından önce insanlar alışveriş yaparken değiş tokuş yapıyorlardı.
Her eve internetin girmesinden sonra hayatlar değişmeye başladı.
Şiddetli kar yağışından sonra tüm köy yolları ulaşıma kapandı.

3 **Aşağıdaki boşlukları tamamlayalım.**

1. Yazının bulun........ .... insanlar nasıl iletişim kuruyorlardı?
2. İşe başla........... .... mutlaka bir bardak çay içerim.
3. Yat......... .... dişlerinizi fırçalamalısınız.
4. Senin gel.......... .... her şey çok değişti.
5. Ahmet Bey konuşmasına başla............ .... bir yudum su içti.
6. Onunla geçen haftaki görüş............... .... bir daha bir araya gelmedik.
7. Ye............. .... hiçbir şey demeden doğruca odasına gitti.
8. İki tarafın anlaşma sağla........... .... işler yoluna girdi.
9. Havuza gir............... .... bir şeyler içmek istiyorum.
10. Haberciler ulaştıkları haberleri yayınla........... .... onların doğruluğunu kontrol etmeliler.

4 **Aşağıdaki cümleleri eşleştirelim.**

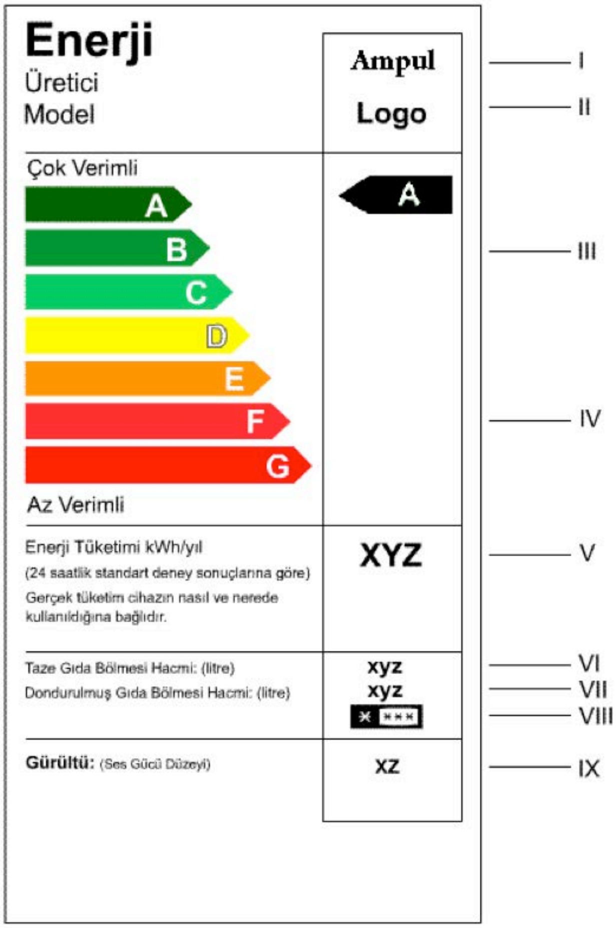
1. Her gece yatmadan önce
2. Türkiye’de eve girmeden önce
3. Sabah kahvemi içmeden önce
4. Bence araba almadan önce
5. Öğretmen derse başlamadan önce
6. Sabah yürüyüşünden sonra
7. Başlattığımız indirimli satıştan sonra
8. Geçen hafta ona uğramamdan sonra

a. mağazada ürün kalmadı.
b. hazırlanıp dışarı çıktı.
c. ödevleri kontrol etti.
ç. kitap okuyorum.
d. o da beni arayıp sorar oldu.
e. ehliyet almalısın.
f. bir iki lokma peynir yerim.
g. ayakkabılar çıkarılır.

DİNLEME

ENERJİ ETİKETİ

5 Metni dinleyelim ve aşağıda verilen enerji etiketi örneğindeki boşlukları dolduralım.

YAZMA

6 "Bir bankada hesap açtırdınız. Görevli, size banka kartınızın 10 gün sonra adresinize postalanacağını söyledi. 15 gün sonra banka kartınız gelmediği için banka şubesine gittiniz ve oradaki görevliler belirli bir tarih vermeyip beklemeniz gerektiğini söylediler ve sizi başlarından savmaya çalıştılar. Ayrıca kartınız gelmediği için ailenizin gönderdiği parayı çekemediniz ve parasız kaldınız."

Yukarıdaki metinden yola çıkarak bir şikâyet mektubu yazalım.

KONUŞMA

7 Ülkenizde ferdi, ailevi ve toplumsal olarak ne gibi tasarruf tedbirleri uygulanmaktadır? Sizin bu konudaki önerileriniz nelerdir? Konuşalım.

KÜLTÜRDEN KÜLTÜRE

DÜNYA KRİZLERİ

1994 Meksika Ekonomik Krizi

Birçok iktisatçıya göre 21. yüzyılın ilk krizidir. Yaşanan kriz diğer Latin Amerika ülkelerine de sıçrayarak birçok ülkeyi etkilemiş, kriz ekonomi literatürüne "Tekila Krizi" olarak geçmiştir. Meksika Krizi'nin, Latin Amerika'daki diğer ülkelerin ekonomilerini de olumsuz etkilemesi "Tekila Etkisi" olarak adlandırılmış ve krizin yayılarak tüm Latin Amerika'ya yayıldığı öne sürülmüştür. Meksika'da yaşanan ekonomik krizin diğer ülkelere yayılacağı endişeleri zamanla ortadan kalkmıştır. Meksika deneyimi uzun dönemli istikrar için birbiriyle uyumlu makroekonomik politikaların sürdürülmesinin önemini ortaya koymaktadır.

1994 Türkiye Krizi

1980'li yıllardan beri Türkiye, uyguladığı ekonomik reformlarla birlikte liberal ekonomik politikaları benimsemeye başlamıştır. Finansal piyasalarda serbestlik sağlanmasıyla, ekonomik krizlerin yapısı değişmiş ve uluslar arası sermaye hareketleriyle ilişkilendirilebilecek para, finans ya da bankacılık krizleri görülmeye başlanmıştır. 1994 ekonomik krizi ise bu krizlerin ilki olmuştur. Makroekonomik göstergelerin kötüleşmesi, yurtiçi ekonomik politikalarda yapılan önemli yanlışlıklar krizi kaçınılmaz kılmıştır. Kriz sonucunda 1994 yılında Türk ekonomisinde GSYİH % 5 oranında küçülmüş, enflasyon oranı ise % 106'ya yükselmiştir.

1997 Endonezya (Doğu Asya) Ekonomik Krizi

Temmuz 1997'de Tayland'da başlayan ve Asya Kaplanları olarak bilinen birçok Doğu Asya ülkesinin para birimlerini, borsalarını ve diğer kıymetlerini etkileyen ekonomik krizdir. Endonezya, Güney Kore ve Tayland krizden en çok etkilenen ülkelerdir. Hong Kong, Malezya, Laos ve Filipinler de bu krizden oldukça etkilenmişlerdir. Çin Halk Cumhuriyeti, Tayvan, Singapur ve Vietnam ise görece az etkilenen ülkelerdendir. Japonya bu krizden fazla etkilenmemişti ama kendi içinde uzun dönem sürecek olan mali zorluklarla karşı karşıya idi. Bütün bunlara rağmen tüm bu ülkelerin para birimleri dolara karşı oldukça değer yitirdiler. Etkilenen tüm ülkeler arasında Güney Kore en fazla zararı gördü.

SÖZÜN ÖZÜ

Eğer paranın değerini bilmek istiyorsan, git bir kimseden borç para iste. ***Benjamin Franklin***

Eldeki para hurriyetin aletidir. Fakat peşi kovalanan para, tam tersine kölelik aletidir. ***J.J.Rousseau***

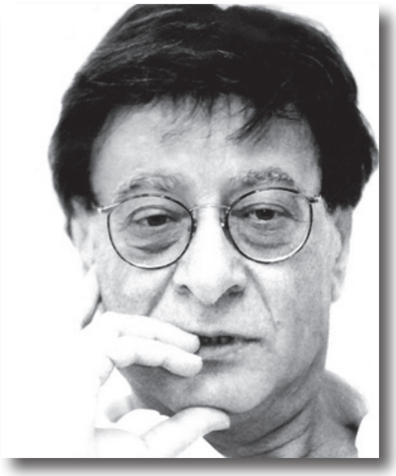
Kılavuzu para olana her kapı açıktır. ***Shakespeare***

Para bir hiçliği bile birinci yere getiren biricik yoldur. ***Dostoyevski***

"Para herşeyi yapar" diyen adam, para için herşeyi göze alan adamdır. ***Benjamin Franklin***

Paranın saklanması kazanılmasından daha zahmetli bir iştir. ***Montaigne***

Mahmut Derviş

Mahmut Derviş (d. 13 Mart 1942, Al-Birwa - ö. 9 Ağustos 2008, Houston), Filistinli şair. Son dönem Filistin şiirinin en önemli şairlerinden olan Mahmut Derviş, 1948 yılında henüz çocukken, doğduğu köy İsrail tarafından işgal edilerek yıkılınca, ailesiyle Lübnan'a göç etmek zorunda kaldı. İlk şiirlerinin yayımlanma sürecinde, "El-arz" (Toprak) cephesinde etkinlik gösterdi. "El İttihad" gazetesi ile "El Cedid" dergisinin yazı işleri müdürlüklerini yaptı. Şiirleri 20'den fazla dile çevrilen Filistinli şair, 2003 yılında Uluslararası Nazım Hikmet Şiir Ödülü'ne de layık görüldü. 1982 yılı Eylül ayında Sabra ve Şatilla'da yaşanan katliamın ardından yazdığı Beyrut Kasidesi ile 1984'te de Sovyetler Birliği'nde Lenin Ödülü'nü aldı. Şiirleri ve yazıları nedeniyle birçok kez tutuklanarak cezaevinde yatan şair, Filistin halkının yaşadığı zorlukları dizeleriyle anlatmasıyla tanınmaktaydı. Derviş, lirik örnekler gösteren şiirinde, geniş bir insanlık tarihi ve coğrafyasını konu edindi. Türkçeye çevrilen 20 civarında kitabı bulunan Derviş, geçirdiği bir açık kalp ameliyatı sonucu hayatını kaybetti.

FİLİSTİNLİ SEVGİLİ

Gözlerin bir diken
yüreğe saplanmış,
çıldırasıya sevilen,
işkencesine dayanılamayan.
Gözlerin bir diken,
rüzgârdan koruduğum,
ötesinde acıların, gecelerin,
derinlere sapladığım.
Kandiller yanar ışığınla,
geceler dönüşür sabaha.
Bense unuturum birden,
- göz rastlar rastlamaz göze-,
yaşadığımız bir vakitler
kapının ardında
yanyana.

Şakırdın sanki konuşurken.
İsterdim konuşmak ben de.
Dudaklarda hayır mı kalmıştı ki,
O bahar gibi dudaklarda!

Sözlerin
güvercin gibi
yuvamdan
uçtu gitti.
Kapımız,
sonbahar kadar sarı
basamakları ardından
fırladı gitti
canının çektiği yere.
Aynalar oldu paramparça,
yığıldı içimize
acı üstüne acı.
Topladık sesin küllerini
getirdik bir araya.
Böylece söyler olduk
acılı türküsünü yurdumuzun.
Hep birlikte sazın bağrına
ektik bu türküyü,
evlerin damlarına taş fırlatır gibi
fırlattık attık bu türküyü,
alın, dedik,
sancıdan kıvranan kalplere.
Oysa her şeyi unuttum ben şimdi.
Ya sen, ya sen, sevgili,
sesini kimselerin bilmediği!
Belki de gidişindir senin
ya da susmandır
sazı paslandıran.

NELER ÖĞRENDİK?

1. Aşağıdaki cümleleri "değil" olumsuzluğu ile tekrar yazalım.

1. Denizdeki dalgalara rağmen gemi bata çıka limana ulaştı.

………………………………………………………………………………………………

2. Martılar gökyüzünde uçuşurken istanbul anlarım gözümde canlandı.

………………………………………………………………………………………………

3. Sen orada ülke ülke gezerken ben burada ders çalışmayacağım.

………………………………………………………………………………………………

4. Hayataki tek amacı para kazanmak olan insanlar mutlu olamayacaklar.

………………………………………………………………………………………………

5. Gözlerindeki sabah mahmurluğu güzelliğine güzellik katıyor.

………………………………………………………………………………………………

6. Ağır çalışma programları sağlığımızı olumsuz etkiliyor.

………………………………………………………………………………………………

7. Gerçekler yavaş yavaş su üstüne çıkarken sen koltuğunda rahat rahat oturamayacaksın.

………………………………………………………………………………………………

8. Sabah güneşiyle birlikte tüm İstanbul beyaz gelinliği içinde muhteşem görünüyor.

………………………………………………………………………………………………

9. O elindeki kitap yanlış, diğer kitabı almalısın.

………………………………………………………………………………………………

10. Midyeyi geçtim, denizden babam bile çıksa yerim.

………………………………………………………………………………………………

2. Boşlukları uygun zarf-fiillerle (-AcAk/-mIş gibi) tamamlayalım.

1. Geçen gün hava bulutluydu. Yağmur yağ…………………..oldu; ama esen rüzgarla bulutlar dağıldı.
2. Gün boyunca pek fazla yemek yemesem de sanki tıka basa ye…………………….. karnım şiş.
3. Eski arkadaşlarımla buluşunca çocukluğumu tekrar hatırladım. Adeta o günlere git…………………… oldum.
4. Filmdeki kahramanla gerçek hayatımda tanış………………………… .
5. Atletizm yarışmasında finalde yarışan Mert, son yüz metreye birinci girince herkes yarışı kazan…………………… zannetti. Oysa Mert sakatlandığı için yarışı bitiremedi.
6. Berk, oldum olası ağzını tutamaz. Okumadığı kitaplarla ilgili kendisine soru sorulduğunda, o kitapları önceden oku…………………… yaparak uzun uzadıya konuşur.
7. Sınıfta öğretmen utangaç arkadaşımız Ayşe'ye şakacıktan kızınca Ayşe ağla……………………… oldu.
8. Sevgilimin doğum gününü hatırlama……………………….. davranınca sevgilim küplere bindi.
9. Uzun zamandır beni bu kadar etkileyen bir kitap okumamıştım. O kadar ki, yazar benim hayatımı kitaba aktar………………………
10. Anne ve babası boşanan çocuk, geleceğe dair umutlarını yitir……………………… davranıyordu.

3. Aşağıdaki boşlukları uygun eklerle dolduralım.

1. İstanbul'da kasımın gel………….. ……………. havalar soğur.
2. Bu hastalığa yakalan……………. ………………. çalışmayı bıraktı.
3. Güzel sesiyle şarkıyı oku………. ……………. büyük bir alkış aldı.
4. Başını vur……………. ……………. bilincini kaybetti.
5. Bu yolun yapıl…………. ………………. trafik rahatladı.
6. Misafirlerin davet edil…………. ……………. işimiz bitecek.

ÖZ DEĞERLENDİRME

Bunları Türkçede yapabilir misiniz? Her cümle için kendinize bir puan veriniz. 1: Yapamam, 2: Biraz yapabilirim, 3: Yapabilirim, 4: İyi yapabilirim, 5: Çok iyi yapabilirim.

1. Bilgi sahibi olmadığım konularda olsa bile kullanım kılavuzu, yönerge, sözleşmeleri anlayabilirim.	1	2	3	4	5
2. Bir başvuru, talep, yetkililere öneri vb. uygun tarzda belirgin mektuplar yazabilirim.	1	2	3	4	5

KELİME LİSTESİ

İSİMLER

mal
hizmet
fiyat
tüketici
gelir
harcama
talep
ithal
sanayileşme
istikrar
enflasyon
varlık
fakir
aktif
aksaklık
etkin
sorumsuz
limit
kategori
cazip
heves
hatır

FİİLLER

maruz kalmak
hüküm sürmek
adlandırmak
görebilmek
kapsamak
üşenmek

BECERİLER

Konuşma ve yazılardaki bozuklukları farkedebilme
Tüm sohbet ve tartışmalara katılabilme

DİL BİLGİSİ

Anlatım bozuklukları
“mi” imalı soru

KELİMELER

Coğrafya terimleri
Doğa

DÜNYA

yaklaşık tam 12 kilo, mutlaka gelebilir

-Ne çayı ne de kahveyi sevmem.
-Karşılıklı konuşalım mı?

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1 **Aşağıdaki resimler, Dünya'nın yapısıyla ilgili eski inanışları anlatmaktadır. Bildikleriniz var mı? Anlatalım.**
2 **Metindeki numaralı ifadelerle ilgili resimleri eşleştirelim.**

OKUMA

DÜNYAMIZ

Eskiden bilim ve teknoloji bugünkü kadar gelişmiş olmadığı için insanlar Dünya'nın yuvarlak olduğunu bilmiyorlardı. Onun düz bir tepsi (1) ya da öküzün boynuzları üstünde duran bir nesne (2) olarak hayal ediyorlardı. Bazı bilim insanları Dünyanın yuvarlaklığını fark etmişlerse de insanları bu fikre inandırmakta zorlandılar. "Yuvarlaksa aşağı kısmında kalanlar neden düşmüyorlar?" gibi sorularla karşı karşıya kaldılar. Bundan 4000 yıl önce yaşayan eski Mısırlılar Dünya'yı uzunca bir kutu, gökyüzünü de o kutunun kapağı gibi düşünüyorlardı. Eski Hintliler ise Dünya'nın, dört filin sırtında duran büyük bir daire (3) biçiminde olduğuna inanıyorlardı. Onlara göre bu dört fil de bir kaplumbağanın sırtında duruyor, kaplumbağa ise sonsuz bir denizde yüzüyordu.

Pisagor MÖ 590'lı yıllarda Dünya'nın yuvarlak olduğunu ve güneş etrafında döndüğünü ileri süren ilk kişiydi. Ancak bilimle uğraşanlar dışında bu fikre inanan olmamıştı. Pisagor'dan 200 yıl sonra Aristo, gözlemleri sonunda Dünya'nın yuvarlak olduğunu kanıtladı. Biruni (MS 972 – 1050) Dünya'nın küre şeklinde olduğunu, yer çekiminin varlığını ortaya koydu. Yerkürenin yuvarlak olduğunu Avrupalılardan ilk açıklayanlar Kopernik (1540) ve Galile'dir (1640).

Macellan, dünyanın çevresini dolaşan ilk denizcidir.(4) Maceraperest bir denizci olan Kristof Kolomb, Dünya'nın yuvarlak olduğunu kitaplardan okumuştu. 1492 yılında üç küçük gemi ile yola çıktı. Devamlı batıya doğru gitti. Hindistan'a ulaştığını sandı ama gittiği yer Amerika kıtasıydı. Eğer Dünya yuvarlaksa yönünü değiştirmeden başladığı yere tekrar geleceğini biliyordu ama bunu başaramadan öldü.

Gerçekte Dünya'nın üzerindeki topografik oluşumlar ve kendi ekseni etrafındaki eksantrik hareketi nedeniyle düzgün bir geometrisi yoktur. Geoibs bir biçimdedir, fakat ekvatordaki yarıçapı kutuplardaki yarıçapından fazladır. Bu kutuplarından basık özel küresel geometrik şekil geoit yani "Dünya şekli" diye adlandırılır. Referans küremsinin ortalama çapı 12.742 km'dir. Yer'in ekseni etrafında dönmesi ekvatorun dışarı doğru biraz fırlamasına neden olduğu için ekvatorun çapı, kutupları birleştiren çaptan 43 km daha uzundur. Ortalamadan en büyük sapmalar, Everest Dağı (denizden 8.848 m yüksekte) ve Mariana Çukuru'dur (deniz seviyesinin 10.924 m altı). Dolayısıyla ideal bir elipsoide kıyasla Yer'in % 0,17'lik toleransı vardır. Ekvatorun şişkinliği yüzünden Yer'in merkezinden en yüksek nokta aslında ekvatordadır.

3 Metinde altı çizili ifadeler neye işaret ediyor? Yazalım.

1. onun: ....
2. bu fikre: ....
3. onlara: ....
4. bunu: ....

4 Aşağıdaki cümleleri metne göre doğru ise "D", yanlış ise "Y" yazalım.

1. Eskiden insanların dünyanın yuvarlak olduğunu bilmemelerinin nedeni, o zamanlarda bilim ve teknolojinin bugünkü kadar gelişmiş olmamasıdır. ( )
2. Eski insanların Dünyanın şekliyle ilgili inanışları benzerlikler göstermekteydi. ( )
3. Pisagor'un öğrencisi Aristo, Dünyanın yuvarlaklığını ortaya atan kişidir. ( )
4. Biruni Dünyanın yuvarlak olduğunu Avrupalı bilim insanlarından önce açıklamıştır. ( )
5. Kolomb, gemiyle hep aynı yöne giderek başladığı yere geri dönmüş, böylece Dünyanın yuvarlaklığını kanıtlamıştır. ( )
6. Dünyanın şekli tam bir geoibs değildir. ( )

YA SİZ?

Sizin kültürünüzde Dünya'mızla ilgili eski zamanlara ait inanışlar nelerdir?

DİL BİLGİSİ

ANLATIM BOZUKLUĞU (Coherence / Disambiguation)
1. Gereksiz Kelime Kullanımı *(Use of Unnecessary Word)*
a. Eş Anlamlı Kelimelerin Kullanılması *(Use of Synonyms)*
-Olay, tüm fikir ve düşüncelerimi değiştirdi.
-Herkesi eleştirip tenkit eder.
b. Aynı Anlamı Sağlayan Ek ve Kelimeler *(Use of suffixes and words providing the same meaning)*
-Buraya annem ile birlikte geldim.
-Eğer yağmur yağmazsa dışarı çıkalım.
c. Kelimenin Anlamının Farklı Kelimeyle İfade Edilmesi (Expressing the meaning of a word with a different word)
-Kulağıma sessizce fısıldadı.
-Adamlar karşılıklı dövüşüyorlardı.
2. Birbirleriyle Çelişen İfadelere Yer Verilmesi *(Using the conflicting statements together)*
-Kardeşim aşağı yukarı, tam yedi yaşında.
-Kesinlikle seni affetmiş olmalıdır.
3. Kelimenin Yanlış Anlamda Kullanılması / Misuse of a word (with a wrong meaning)
a. Kelimenin Anlamca Cümleye Uymaması *(Word does not fit meaningfully to a sentence)*
-Koşullar, kötüleşmesini sağladı. (sebep ol-)
-Senin sayende kaza yapıyorduk. (yüzünden)
b. Ses ya da Anlamca Yakın Kelimelerin Kullanımı *(Use of words having similar meanings (homoionym) or paromasis (having similar pronunciation)*
-Kendini bize tanıştırdı. (tanıt-)
-Öğretim durumunu sordular. (öğrenim)
4. Tümleçlerle ilgili bozukluklar *(Problems of use of objects)*
-Kiralayacağımız tekneye baktık ve beğendik.
-Arkadaşını kantinde gördü ve bir şeyler söyledi.
5. Kelimenin Yanlış Fiile Bağlanması *(Disagreement of word with a verb)*
-Yaptıkların yarar mı sağlıyor, zarar mı? (zarar mı getiriyor)
-Amacı seni ikinci, kendisini birinci plana çıkarmaktı. (seni ikinci plana düşürmek)

5 **Aşağıdaki cümlelerdeki anlatım bozukluklarını bulalım. Anlatım bozukluğunun sebebini (numarasını) ve cümlenin doğrusunu yazalım.**

Bozuk Cümle	Bozukluğun Sebebi	Cümlenin Doğrusu
1. Bu konudaki iftiralar tamamen uydurmadır.	....	....
2. Sınıfta kahve ve tost yemek yasaktır.	....	....
3. Bu kararların uygulanıp uygulanmayacağının, yöneticilerin seçeceği tutuma bağlı olduğu bildirildi.	....	....
4. Teknoloji ne kadar artarsa da el emeğinin önemi azalmıyor.	....	....
5. Yaklaşık tam iki saat sonra burada olacaklar.	....	....
6. Bu, kendi resimleri için açtığı ilk kişisel sergisi olacağı için çok heyecanlıydı.	....	....
7. Burada, tiyatro salonundan internet kafeye kadar birçok etkinlik bulunuyor.	....	....
8. Bahsettiğin adamı tanımıyorum ve güvenmiyorum.	....	....
9. Yemeğini erken yemesi gerektiği halde, hasta bu yasağa uymuyor.	....	....

DİNLEME

DÜNYA'NIN OLUŞUMU

6 **Metne göre aşağıdaki cümleler doğru ise "D", yanlış olanları "Y" yazalım.**

1. Dünya gezegeni bugün hâlâ değişimler geçiriyor. ( )
2. Dünya'nın oluşumuyla ilgili ipuçlarını toplamak çok kolay. ( )
3. Jeologların sorduğu ilk sorulardan biri dünyanın yaşı. ( )
4. Dünya'nın yaşını bulmak için en iyi yol, taşları incelemek. ( )
5. Dünya'da bulunan taşları incelemek, Dünya'nın yaşını bulmak için yeterlidir. ( )

YAZMA

7 "Bir ağaç, herhangi bir prensten daha soyludur." **Alexander Pope**

Bu sözden yola çıkarak doğayla ilgili düşüncelerinizi anlatınız.

• Doğa sizin için ne anlam ifade ediyor?
• Yukarıdaki söz neyi anlatmak istiyor?

KONUŞMA

8 **Doğa hayatınızda ne kadar yer tutuyor? Doğa ile ilgili ritüelleriniz var mı?**

ayağını çarşafına göre uzat, hiç kimse gelmiyorlar

-Otobüsler sabah 08.00'dan önce hareket ediyorlar.
-Zamanında önlemini almazsan işte böyle ağustos sineği gibi zor duruma düşersin.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1 Aşağıdaki resimlerle doğal afetlerin adlarını eşleştirelim.

a. kuraklık ( )   b. sel ( )   c. kasırga ( )   ç. heyelan ( )   d. hava kirliliği ( )

1

2

3

4

5

OKUMA

Muazzez İlmiye Çığ: "Ne yazık ki insanoğlunun doğayı tahrip hızı, doğanın kendini yenileme hızından daha fazla..."

KÜRESEL ISINMA NEDİR?

İnsanlar tarafından atmosfere salınan gazların sera etkisi yaratması sonucunda dünya yüzeyinde sıcaklığın artmasına küresel ısınma deniyor. Daha ayrıntılı açıklamak gerekirse Dünya'nın yüzeyi güneş ışınları tarafından ısıtılıyor. Dünya bu ışınları tekrar atmosfere yansıtıyor ama bazı ışınlar su buharı, karbondioksit ve metan gazının Dünya'nın üzerinde oluşturduğu doğal bir örtü tarafından tutuluyor. Bu da yeryüzünün yeterince sıcak kalmasını sağlıyor. Son dönemlerde fosil yakıtların yakılması, ormansızlaşma, hızlı nüfus artışı ve toplumlardaki tüketim eğiliminin artması gibi nedenlerle karbondioksit, metan ve diazot monoksit gazların atmosferdeki yığılması artış gösterdi. Bilim adamlarına göre işte bu artış küresel ısınmaya neden oluyor. 1860'tan günümüze kadar tutulan kayıtlar, ortalama küresel sıcaklığın 0,5 ila 0,8 derece kadar arttığını gösteriyor. Bilim adamları son 50 yıldaki sıcaklık artışının insan hayatı üzerinde fark edilebilir etkileri olduğu görüşünde. Üstelik artık geri dönüşü olmayan bir noktaya yaklaşılıyor. Hiçbir önlem alınmazsa bu yüzyıl sonunda küresel sıcaklığın ortalama 2 derece artacağı tahmin ediliyor.

Peki bu sıcaklık artışı yani küresel ısınma nelere yol açıyor, hayatımızı nasıl etkiliyor? Dünya iklim sisteminde değişikliklere neden olan küresel ısınmanın etkileri en yüksek zirvelerden, okyanus derinliklerine, ekvatordan kutuplara kadar dünyanın her yerinde hissediliyor. Kutuplardaki buzullar eriyor, deniz suyu seviyesi yükseliyor ve kıyı kesimlerde toprak kayıpları artıyor. Örneğin 1960'ların sonlarından bu yana Kuzey Yarımküre'de kar örtüsünde yüzde 10'luk bir azalma oldu. 20. yüzyıl boyunca deniz seviyelerinde de 10-25 cm arasında bir artış olduğu saptandı. Küresel ısınmaya bağlı olarak dünyanın bazı bölgelerinde kasırgalar, seller ve taşkınların şiddeti ve sıklığı artarken bazı bölgelerde uzun süreli, şiddetli kuraklıklar ve çölleşme etkili oluyor. Kışın sıcaklıklar artıyor, ilkbahar erken geliyor, sonbahar gecikiyor, hayvanların göç dönemleri değişiyor. Yani iklimler değişiyor. İşte bu değişiklikler bitki ve hayvan türlerini de olumsuz yönde etkiliyor. Küresel ısınma insan sağlığını da doğrudan etkiliyor. Bilim adamları iklim değişikliklerinin kalp, solunum yolu, bulaşıcı, alerjik ve bazı diğer hastalıkları tetikleyebileceği görüşünde.

Biz neler yapabiliriz? **Ben de dikkat ediyorum:**

- Enerji dostu ampuller kullanılmalı. ( )
- Televizyonlar bekleme konumunda bırakılmamalı. ( )
- Doğru ışıklandırma kullanılmalı. ( )
- Klima yerine vantilatör kullanılmalı. ( )
- Evler ısı kaybına karşı yalıtılmalı. ( )
- Eşyalar, radyatörleri kapatmayacak şekilde yerleştirilmeli. ( )

Su kaynaklarının kıtlığı konusunda da alınabilecek önlemler de yok değil:

- Diş fırçalama, bulaşık yıkama, traş esnasında musluk açık bırakılmamalı. ( )
- Daha az su tüketen yeni klozetler kullanılmalı. ( )
- Klozetlere asılan temizleme maddeleri kullanılmamalı. ( )
- Çamaşır suyu tüketimi en aza indirilmeli. ( )
- Akan tesisatlar onarılmalı. ( )
- Hortumla sulama ve yıkama yapılmamalı. ( )
- Suyu, kireç ve bakterilerden arındıran filtreler kullanılmalı. ( )

2 Aşağıdaki bilgiler metinde var mı yok mu? İşaretleyelim.

1. Hızlı nüfus artışının nedenleri ( )
2. Küresel ısınma miktarı ( )
3. Küresel ısınmada son dönemdeki gelişmeler ( )
4. Küresel ısınmanın başlangıç zamanı ( )
5. Küresel ısınmanın hayvan türleri üstündeki etkileri ( )
6. Küresel ısınmanın iklim üstündeki etkileri ( )
7. Küresel ısınmanın insan sağlığı üstündeki etkileri ( )
8. Küresel ısınmanın oluşumu ( )

YA SİZ?

1. Çevre sorunlarıyla ilgileniyor musunuz? Çevreye verdiğiniz öneme 1-10 arasında kaç puan verirsiniz? (1: Önemsiz, 10: Çok Önemli) Neden?
2. Günlük hayatınızda “Biz Neler Yapabiliriz?” bölümündekilerden hangilerini uyguluyorsunuz?
3. Ülkenizde çevre sorunları ne kadar ciddiye alınıyor? Bu konularda ne gibi çalışmalar yapılıyor? Bilgi verelim.

DİL BİLGİSİ

ANLATIM BOZUKLUĞU (Coherence / Disambiguation)

1. Cümlede Belirsizlik *(Ambiguity in a sentence)*

a. Zamir Eksikliği *(Lack of pronoun)*

-Çok iyi konuştuğunu söylediler. (Senin? Onun?)

-Kardeşini dün hiç görmedim. (Senin? Onun?)

b. Noktalama Eksikliği *(Lack of punctuation)*

-Kalabalık(,) meydana doğru ilerledi.

-Çocuğun(,) annesi gelene kadar burada beklemesi gerekiyor.

2. Karşılaştırma Yanlışlığı (Error of comparison)

-Ben sinemayı senden çok seviyorum. (Senden mi çok, senin sinema sevginden mi?)

3. Mantık Hatası (Logical Error / Fallacy)

-Kazada neredeyse ölüyor hatta bacağımı kırıyordum.

-Meyveler bir ay içinde toplanıyor, olgunlaşıyor.

4. Deyim Yanlışlığı Yapılması (Misuse of idioms)

a. Deyimin Anlamca Cümleye Uymaması *(Inconsistency of the use of idioms)*

-O kadar sevindim ki yüreğim ağzıma geldi.

-Başarısıyla herkesin gözüne battı.

b. Deyimin Yanlış Yapılandırılması *(Misconstruction of idioms)*

-Onu çok özledim, gözümde tütüyor. (burnumda)

-Seni yukarıda ararken yerde buldum. (gökte)

5. Özne Yüklem Uyumsuzlukları (Subject-Verb Agreement)

a. Tekillik – Çoğulluk Uyumu *(Singular Plural Agreement)*

-Köpekler gece boyunca havladılar.

-Herkes ne olacağını merak ediyorlar.

b. Olumluluk – Olumsuzluk Uyumu *(Positive-Negative Agreement)*

-Kimse evde kalmamış, dışarıya çıkmıştı. (herkes)

-Hepsi ders çalışıyor, televizyon izlemiyor. (hiçbiri)

c. Kişi Uyumsuzluğu *(Subjecy Pronoun-Object Pronoun Agreement)*

-O ve ben çok iyi anlaşırım. (biz)

-Onlar ile sen iyi arkadaşsın. (arkadaşsınız)

3 Aşağıdaki cümlelerdeki anlatım bozukluklarını bulalım. Anlatım bozukluğunun sebebini (numarasını) ve cümlenin doğrusunu yazalım.

Bozuk Cümle	Bozukluğun Nedeni	Cümlenin Doğrusu
1. İhtiyar adama bir şeyler söylemekte.	....	....
2. Şair, 1940 yıllarında şiirimizin önde gelen isimlerinden biriydi.	....	....
3. Öyle mutsuzdu ki etekleri zil çalıyordu.	....	....
4. O kurumda eğitim görmüş herkes, saygılı ve hoşgörülü olmak gibi çok önemli erdemler kazanmışlardır.	....	....
5. Ahmet benden çok korktu.	....	....
6. Sevda Hanım'a bu mahalledeki bütün kadınlar dert yakınır.	....	....
7. O soğan doğramak şöyle dursun, yemek bile yapamaz.	....	....
8. Kalemini arkadaşına verdi.	....	....
9. Bir ailenin verdiği insanüstü bir çabanın örneğidir bu.	....	....
10. Bakarsan dağ olur, bakmazsan bağ olur.	....	....

DİNLEME

ÇEVKO GERİ DÖNÜŞÜM ÇALIŞMALARI

4 Metne göre aşağıdaki cümleler doğru ise "D", yanlış ise "Y" yazalım.

1. Bütün çöpler yararsız atıklar değildir, çoğu tekrar işe yarayabilir. ( )
2. Dünya üstündeki kaynakların tükenme olasılığı yoktur. ( )
3. ÇEVKO neredeyse 20 yıldır Türkiye'de geri dönüşüm alanında çalışıyor. ( )
4. ÇEVKO'nun çalışmaları, halkı bilinçlendirmekle sınırlı. ( )
5. 1308 firma ÇEVKO'dan geri dönüşüm hizmeti alıyor. ( )
6. Geri dönüşen bazı malzemelerden ev eşyası yapmak mümkün. ( )
7. Geri dönüşüm, ekonomiye değilse de doğanın korunmasına hizmet eder. ( )
8. Geri dönüşüme sadece kurumsal değil bireysel olarak da büyük katkı sağlanabilir. ( )

YAZMA

5 Çevre sorunlarıyla ilgili bilinç oluşturmak, küresel ısınma konusunda farkındalık yaratmak için bir kampanya yapmak istiyorsunuz. İkili gruplar halinde çalışarak aşağıdaki konulara karar verelim ve bu bilgileri kullanarak bir kampanya afişi hazırlayalım.

• Hangi çevre sorunları size göre daha öncelikli olarak ele alınmalı?
• İnsanlardan bu konuda neler yapmalarını isteyeceksiniz?
• Kampanyanızın çarpıcı olması için hangi slogan(lar)ı kullanacaksınız?
• Kampanyanızın dikkat çekici olması için afişinizi nasıl tasarlayacaksınız?

KONUŞMA

6 İkili gruplar oluşturalım. Arkadaşınız çevre sorunlarına duyarsız. Çevreyle ilgili sorunlar olduğunu kabul etmiyor. Onu bu sorunlara ikna edelim. Afişte anlatılan etkinliklere gitmek için plan yapalım.

Anlamaz mı, düşüp kırılmaz mı	-Yeni aldığım gözlüğüm yola düşüp kırılmaz mı? Çok üzüldüm. -Söylediklerini anlamaz mı? Anlıyor. Bence anlamak işine gelmiyor.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1 İnsanların bir gün uzayda dünyadaki gibi yaşayabileceklerine inanıyor musunuz?

OKUMA

2 Paragrafları anlamlı bir metin olacak şekilde sıralayalım.

DÜNYA'DAN MARS'A

a

Altı kişilik bir ekip yakında Mars seyahatine başlayacak. Ancak bu Mars yolculuğu benzeri görülmemiş bir dayanıklılık testi olacak, çünkü ekip 520 gün boyunca bir simülasyon gemisinin içinde şu ana kadarki en gerçekçi seyahati gerçekleştirecek. 520 gün boyunca ekip, her biri 550m³ hacmine sahip 4 modülden oluşan bir kapsülün içinde tüm çevresel faktörlerden izole edilmiş bir şekilde yaşayacak. Akla gelen ilk soru adayların psikolojik ve ruhsal sağlıklarının nasıl dengeleneceği. NASA'nın eski astronot adaylarından Alan Stern, doğru ekip seçimi ve eğlenceli aktivitelerle depresyon, klostrofobi gibi problemlerin aşılabileceğini söylüyor. Adaylar, 20-50 yaşlarında, sağlıklı, maksimum 185 cm boyunda ve iyi derecede İngilizce ve Rusça bilenlerden oluşuyor. Bunların yanı sıra adayların tıp, biyoloji, yaşam destek mühendisliği, bilgisayar, elektronik ve mekanik mühendisliği konularında deneyimli olması gerekiyor.

b

Gerçekleştirilen güncel bir çalışma uzun süre yerçekimsiz ortamda kalmanın kas dokusunu zedelediği ve fiziksel kapasiteyi % 40'tan fazla azalttığını gösteriyor. Bir tarafta dünyamız giderek kirlenirken diğer tarafta küresel ısınmanın da etkisiyle sınırlı temiz su kaynakları giderek azalıyor. Bazı bilim insanlarının öngörüsüne göre çok uzak olmayan bir zaman diliminde temiz su kaynakları tamamen yok olabilir ve bu da bütün insanlık için büyük bir felaket olur. İşte bu tür endişelerden dolayı, bilimkurgu filmlerinden de pek çoğumuzun aşina olduğu şekliyle, şayet bir gün dünyamız artık insan ırkı için yaşanmaz hale gelirse, buna hazırlıklı olmak adına başta NASA olmak üzere bir takım kurum ve kuruluşlar dünya dışı yaşam konularını araştırıyor.

c

Ekibin haftalık programı ve diyeti Uluslararası Uzay İstasyonu'ndaki astronotlara uygulanan sistemle aynı. Yedi günlük periyotta günlük egzersizlerinin yanı sıra beş gün bilimsel deneylerini sürdürüp iki gün tatil yapacaklar. Kapsülün içindeki ekiple iletişimi ve kontrolü sağlamak amacıyla, başka bir ekip de görev boyunca dışarıda çalışacak. Deneyin gerçekçi olabilmesi için, kontrol ekibiyle kapsül arasındaki iletişim yirmi dakika gecikmeli olacak, hatta zaman zaman kesintiler yapılacak. Deney her ne kadar gerçek bir uzay uçuşu olmasa da ileride gerçekleştirilecek insanlı Mars ve Ay görevlerine ışık tutacak.

ç

Bir aralar Ay'da yaşam popülerdi. Şimdilerde ise Mars'a yolculuk ve orada yaşam konusu ele alınmaya başladı. NASA, insansız araçları Mars'a göndermeyi başarmış durumda. Hatta Mars yüzeyinde toprak analizleri bile yapılmaya başladı. İnsanlı Mars görevi için ise en büyük engel bu kadar uzun ve zahmetli olacak yolculuk için astronotların sağlığını korumak ve sağ salim geri dönmelerini sağlamak. Dünya dışı yaşam ve bunun insan sağlığı üzerine etkileri uzunca bir süredir Uluslararası Uzay İstasyonu'nda (ISS) çalışma yapan ülkeler tarafından araştırma konusu. Astronotlar her bir görevde uzay istasyonunda ortalama olarak 6 ay geçiriyorlar ve bu, yerçekimsiz ortamın insan sağlığı üzerindeki olumsuz etkilerinin görülebilmesi için yeterli bir süre. Yerçekimsiz ortam başta kas ve kemik dokusu olmak üzere kardiyovasküler sistem üzerinde birtakım olumsuz etkilere sahip. Bu da astronotların sağlığı ve dolayısıyla görevin başarısı için büyük tehdit oluşturuyor. Eğer bu yıkıcı boyuttaki kas zararını önlemeye yönelik bir yol bulunamazsa, gelecekte yapılması planlanan insanlı Mars yolculukları tehlikede gözüküyor.

3 Metindeki bilgileri kullanarak bir astronotun uzay kapsülü içindeki haftalık programını dolduralım.

	Sabah	Öğle	Akşam
Pazartesi			
Salı			
Çarşamba			
Perşembe			
Cuma			
Cumartesi			
Pazar			

4 **Aşağıdaki cümleler metne göre doğru ise "D" yanlış ise "Y" yazalım.**

1. Mars yolculuğuna katılmak için iyi derecede İngilizce bilmek yeterlidir. ( )
2. Olası bir Mars yolculuğu bir buçuk yıldan fazla sürecek. ( )
3. Olası bir Mars yolculuğunun, mürettebat açısından en büyük zorluğu, yolculuğun süresidir. ( )
4. Uzay yolculuğunun insan sağlığına olumsuz etkilerinin sebebi, yerçekiminin olmaması. ( )

YA SİZ?

Bir uzay yolculuğunda bulunmak ister miydiniz? Neden?

DİL BİLGİSİ

Mi (İmalı Soru) (Allusive question)

1. Soru formundaki cümle aslında zıddını kasteder. Kinaye için kullanılabilir.
Sentence in the form of a question, in fact, refers to its opposite meaning. It can be used for allusion.

Örnek:

A: Altan çok dürüsttür, asla yalan söylemez.
B: Hı, bilmez miyim? (Altan'ın dürüst olduğuna inanmıyorum.)
-Seni üzmek ister miyim hiç? (=istemem)
-Bilmez miyim? (=bilirim)
-Bilsem gelmez miydim? (=gelirdim)

2. Şaşkınlık uyandıran olayları anlatmak için kullanılır.
It is used to describe events awakening amazement.

Örnek:

Tam çıkacakken misafir gelmez mi? (=geldi)
Tam çıkacakken misafir geldi mi?
Beni bırakıp gitti, ortada kalakaldım mı?
Tam çıkacakken misafir gelmesin mi?
Tam çıkacakken misafir gelmedi mi?

5 **Aşağıdaki durumlara uygun cevaplar yazalım.**

1. A: Neden kekini yemedin? Beğenmedin mi?
B: Beğen………………… …………………? Gelmeden önce yemek yedim, onun için fazla yiyemedim.
2. A: Annem yaprak dolması yapmış. Yer misiniz?
B: Ye……………… …………………… ?
3. A: Beklediğimiz paket hâlâ gelmedi. Yoksa sizde mi?
B: Bizde olsa ver……………… …………………..?
4. A: Bizi hiç aramıyorsun? Özlemiyor musun?
B: Aşk olsun, hiç özle……………… ……………..? İşlerim çok yoğun, başımı kaşıyacak vaktim yok.
5. A: İşinden memnun değilsen istifa et.
B: İstifa et………………… …………………? Memnunum. Bazı şeylerin değişmesi gerekiyor sadece.

DİNLEME

MARS'TA YAŞAM

6 **Metne göre aşağıdaki cümleler doğru ise "D", yanlış ise "Y" yazalım.**

1. Mars'ta yaşam, sanıldığından daha kolay olabilir. ( )
2. Mars'ın Dünya'ya alternatif olarak düşünülmesi, yakınlığından ve benzerliğinden kaynaklanıyor. ( )
3. Bilim insanları Mars'ta enerji kaynağı bulabileceklerini düşünmüyorlar. ( )
4. Mars, Güneş'e Dünya'dan daha yakın. ( )
5. Bir gezegendeki yaşam, akvaryumdaki yaşamla benzerlikler gösteriyor. ( )
6. Mars'ta yaşamın 2300'lü yıllarda başlaması bekleniyor. ( )

YAZMA

7 **Bize çok yakın, çok sevdiğimiz birinin astronot olduğunu ve bir Mars yolculuğuna katıldığını düşünelim. Ona bir mektup yazalım.**
Astronot olduğumuzu ve bir Mars yolculuğunda olduğumuzu düşünelim. Dünyada bıraktığımız bir yakınımıza mektup yazalım.

KONUŞMA

8 **İkili gruplar halinde aşağıdaki rolleri canlandırarak konuşalım.**
I. Rol: Bir uzay araştırma projesinde lidersiniz. Bir ekip kuracaksınız. Başvuruları değerlendirin ve adayları mülakata alın.
II. Rol: Bir uzay projesinde görev almak için başvurdunuz. Sizi mülakata aldılar. Kendinizi tanıtın, sorulara cevap verin, işi almaya çalışın.

9 **Sizce gelecekte Dünya dışında bir yaşama ihtiyacımız olacak mı? Neden? Nasıl? Böyle bir gelecekte yer almak ister miydiniz?**

KÜLTÜRDEN KÜLTÜRE

DÜNYA ÇEVRE GÜNÜ

35 yıl önce Birleşmiş Milletler tarafından 5-16 Haziran 1972 tarihlerinde, Stockholm'de düzenlenen Çevre Konferansı, 113 ülkenin katılımıyla gerçekleşmiş ve konferansta çevre-insan kavramına değinilerek, dünyanın doğal dengesinin korunması için insan ve doğal varlıklara öncelik veren bir anlayışın egemen olması gereği ortaya koyulmuştur. Bu konferansta alınan kararların bir anlamda çevre koruma alanında milat olması gerçeğinden hareketle, konferansın toplandığı tarih DÜNYA ÇEVRE GÜNÜ ilan edilmiştir. Bu konferansta bir tespit yapılmıştır: En önemli küresel sorun, yoksulluk, açlık ve barınma. Bu tespit ne yazık ki geçerliliğini halen korumaktadır.

Stockholm Çevre Konferansı'nın 20. yıldönümünde, 3-14 Haziran 1992 tarihlerinde, Brezilya'nın Rio kentinde "BM Çevre ve Kalkınma Konferansı" toplanmış ve dünya ulusları, çevre ile uyumlu bir kalkınmanın arayışları üzerine şekillenen anlaşmalar imzalayarak, temel ilkeleri belirlemişlerdir. Aradan geçen 20 yılda, çevresel değerlerin korunması ve geliştirilmesi, ekonomik politikaların, sosyal yaklaşımların çevre ile uyumunda gelinen nokta yeniden Rio'da değerlendirilecektir. Konferansın ana teması "sürdürülebilir kalkınma ve yoksullukla mücadele bağlamında yeşil ekonomi ve sürdürülebilir kalkınma için kurumsal çerçeve" olarak belirlenmiştir.

1972 yılında "Çevre ve İnsan" merkezli oluşan çevre politikaları, 1992 yılına ulaşıldığında "Çevre ve Kalkınma" anlayışına evrilmiştir. 2000'li yıllarda ise temel çevresel söylem "Sürdürülebilir Kalkınma" kavramı çerçevesine daraltılmıştır. Bu yaklaşım, çevresel değerler ve doğal varlıklardan ziyade ekonomik kalkınma, serbest piyasayı ve rant / kâr dürtülerini temel almaktadır. Bugün dünyamızın içinde bulunduğu en büyük çevresel riskler; Fosil Yakıtların Kullanımı ve İklim Değişikliği, Nükleer Enerji, Hızlı Nüfus Artışı ve Tatlı Su Kaynaklarının yetersizliğidir.

1. Aşağıdakilerden hangileri metne göre dünyanın karşı karşıya olduğu en önemli sorunlardandır.

Eğitimsizlik	( )	Ekonomik olanaksızlıklar	( )
Evsizlik	( )	Fırsat eşitsizliği	( )
İşsizlik	( )	Yeterli besin olmayışı	( )

2. Doğanın korunması için metne göre hangi alanlarda değişiklikler yapılmalıdır?

Ekonomik stratejiler	( )	Kanunlar	( )
Toplumun bakış açısı	( )	Tüketim alışkanlıkları	( )
Yatırımlar	( )		

SÖZÜN ÖZÜ

Aşağıdaki özlü sözleri kendi kelimelerimizle ifade edelim. Aynı fikri siz nasıl dile getirirdiniz?

"Uygarlık, insanlarla doğanın arasını açmıştır." ***Hüseyin Rahmi Gürpınar***

"Çiçeklerin olmadığı yerlerde insanlar yaşayamaz." ***Napolyon***

"Bırakın da tabiat size dadılık etsin." ***Wordworth***

"Yaş kesen baş keser." ***Atasözü***

"Dünya herkesin ihtiyacına yetecek kadarını sağlar, herkesin hırsına yetecek kadarını değil." ***Mahathma Gandhi***

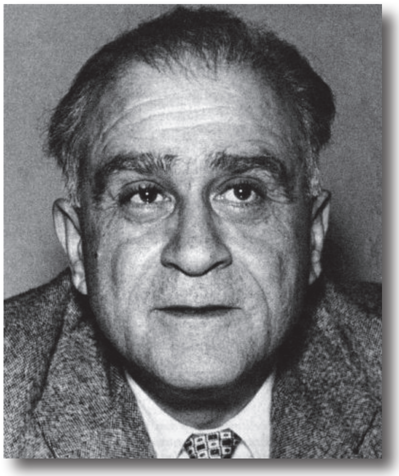
"Ancak en son ağaç kesildikten, en son nehir zehirlendikten ve en son balık tutulduktan sonra anlayacaksınız ki, insan parayı yiyemez!" ***Kızılderili Cree***

"Doğa, bize dedelerimizden kalan bir miras değil, torunlarımıza bırakacağımız bir emanettir." ***Kızılderili Duwanish***

"Öylesine ciddiye alacaksın ki yaşamayı, yetmişinde bile zeytin dikeceksin." ***Nazım Hikmet***

MEDENİYETİMİZE YÖN VERENLER

AHMET HAMDİ TANPINAR

23 Haziran 1901'de İstanbul'da doğdu. 1923 yılında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesini bitirdi. Liselerde ve yüksekokullarda çeşitli dersler okuttu. 1939 yılında İstanbul Üniversitesinde Yeni Türk Edebiyatı profesörlüğüne atandı. 1942-1946 yılları arasında Maraş Milletvekili olarak görev yaptı. Bir süre Milli Eğitim müfettişliği yaptı. Sonra 1949 yılında Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümündeki görevine döndü. Gençlik yıllarında Yahya Kemal ve Ahmet Haşim'in talebesi ve dostu olmuş, Batı edebiyatından Paul Valéry ile Marcel Proust'u kendisine üstad olarak seçmiştir. Bu yazarlar edebiyatta güzellik ve mükemmeliyete ön planda yer verirler. Onlara göre edebiyat, tıpkı resim ve musiki gibi "güzel sanat"tır. Onlardan farkı, boya ve ses yerine, insanı ve hayatı anlatmada bu iki vasıtadan çok daha zengin olan dili kullanmasıdır.

Tanpınar şiiri hayatının en büyük ihtirası haline getirmiş, fakat asıl kabiliyetini şiir estetiğine göre yazdığı mensur eserlerde göstermiştir. İlk şiiri 1920'de yayımlanmıştır. Geniş okuyucu kitlesi onu umumiyetle lise kitaplarına ve antolojilere giren "Bursa'da Zaman" şiiri ile tanır. Hayatı boyunca sağlığından şikâyetçi olan Ahmet Hamdi Tanpınar'ın cenazesi Rumeli Hisarı Kabristanı'nda, hocası ve dostu Yahya Kemal'in yanı başına defnedildi. Mezartaşı üzerinde çok bilinen "Ne İçindeyim Zamanın" şiirinin ilk iki mısrası yazılmıştır:

"Ne içindeyim zamanın / Ne de büsbütün dışında".

"O yıpranmamış insanlıktı. İnceliklerini kendisinde bulurdu. Şimdi de cins bir horoz gibi lokantanın dibinde kendi kendine kibirleniyordu. Bu, maddesine hürmet ve hayranlıktı. Hakikatte bir nevi iptidai narsisizm ki, ayna diye sadece kadının vücudunu alıyor, orada aksini biraz bulanık görünce istikrahla fırlatıp atıyor ve değiştiriyordu. Bunu kadınlar da yapabilirdi."

Ahmet Hamdi Tanpınar, Huzur (S.179)

NELER ÖĞRENDİK

1. Aşağıdaki cümlelerde anlatım bozukluğunu ve sebebini bulalım. Cümlenin doğrusunu yazalım.

Bozuk Cümle	Bozukluğun Nedeni	Cümlenin Doğrusu
1. Bu kazada can kaybı yaşanmadı.	………………………………	………………………………………………
2. Tarihte bu uluslar, öteki ulusların arasına kaynaşmışlardır.	………………………………	………………………………………………
3. Yetersiz kalan ilgi yoksunluğundan bu sanat unutulmuş.	………………………………	………………………………………………
4. Ondan böyle bir yalanlama olayı beklemiyordum.	………………………………	………………………………………………
5. Bu gaz, havada yoğun oranda bulunur.	………………………………	………………………………………………
6. Ekonomileri daha çok, yetiştirdikleri hayvancılığa dayalı.	………………………………	………………………………………………
7. Maddi durumu yetmediği için eğitimini yarıda bırakmak zorunda kaldı.	………………………………	………………………………………………
8. İşe geç geleceğini hiç olmazsa bana haber verseydin bari.	………………………………	………………………………………………
9. Bu davranış insandan insana göre değişir.	………………………………	………………………………………………
10. Fiyatlar çok pahalı olduğu için satışlar durmuş.	………………………………	………………………………………………
11. Yaptıklarını kendi ağzıyla itiraf etti.	………………………………	………………………………………………

2. Aşağıdaki cümleleri, "mi" imalı soru kullanarak dolduralım.

1. A: Ne oldu? Telaşlı görünüyorsun.
   B. Hiç sorma, durakta otobüs beklerken yaşlı bir adam bayıl………………. ……………….?
2. A: Teessüf ederim Ekrem, geçen hafta çok hastaydım, hiç aramadın.
   B: Bilmiyordum Ayten'ciğim, bilsem ara……………. …………………?
3. Filmin en heyecanlı yerinde elektrik kesil………………… …………………?
4. Kütüphaneye girerken telefonumu kapamayı unutmuşum. Bangır bangır çal……………. ………………?
5. Ofiste küçük bir kaçamak yapıp Türk kahvesi eşliğinde biraz sohbet edelim dedik. O sırada müdür kapıda belir…………….. …………………..?
6. Yarınki davet için pasta ve tatlılar yapmıştım. Eşim gece uyanıp hepsini ye………… ……………….?

3. Cümleyi doğru şekilde tamamlayacak seçeneği daire içine alalım.

1. Araba kullanmanın ne kadar zor olduğunu ben biliyor muyum / bilmiyor muyum?
2. Derse başlar başlamaz telefonum çalar mı / çalmaz mı?
3. İş aradığını bilseydik önce seni arar mıydık / aramaz mıydık?
4. kadar cimri bir insan sana borç verir mi / vermez mi hiç?
5. Oo, sen buralara gelir miydin / gelmez miydin?
6. Sen istersin de ben hiç yardıma gelir miyim / gelmez miyim?
7. Seni hiç hayal kırıklığına uğratır mıyım / uğratmaz mıyım?

ÖZ DEĞERLENDİRME

Bunları Türkçede yapabilir misiniz? Her cümle için kendinize bir puan veriniz. 1: Yapamam, 2: Biraz yapabilirim, 3: Yapabilirim, 4: İyi yapabilirim, 5: Çok iyi yapabilirim.

1. Konuşma ve yazılardaki bozuklukları farkedebilirim.	1	2	3	4	5
2. Hiç zorlanmadan tüm sohbet ve tartışmalara katılabilirim.	1	2	3	4	5

KELİME LİSTESİ

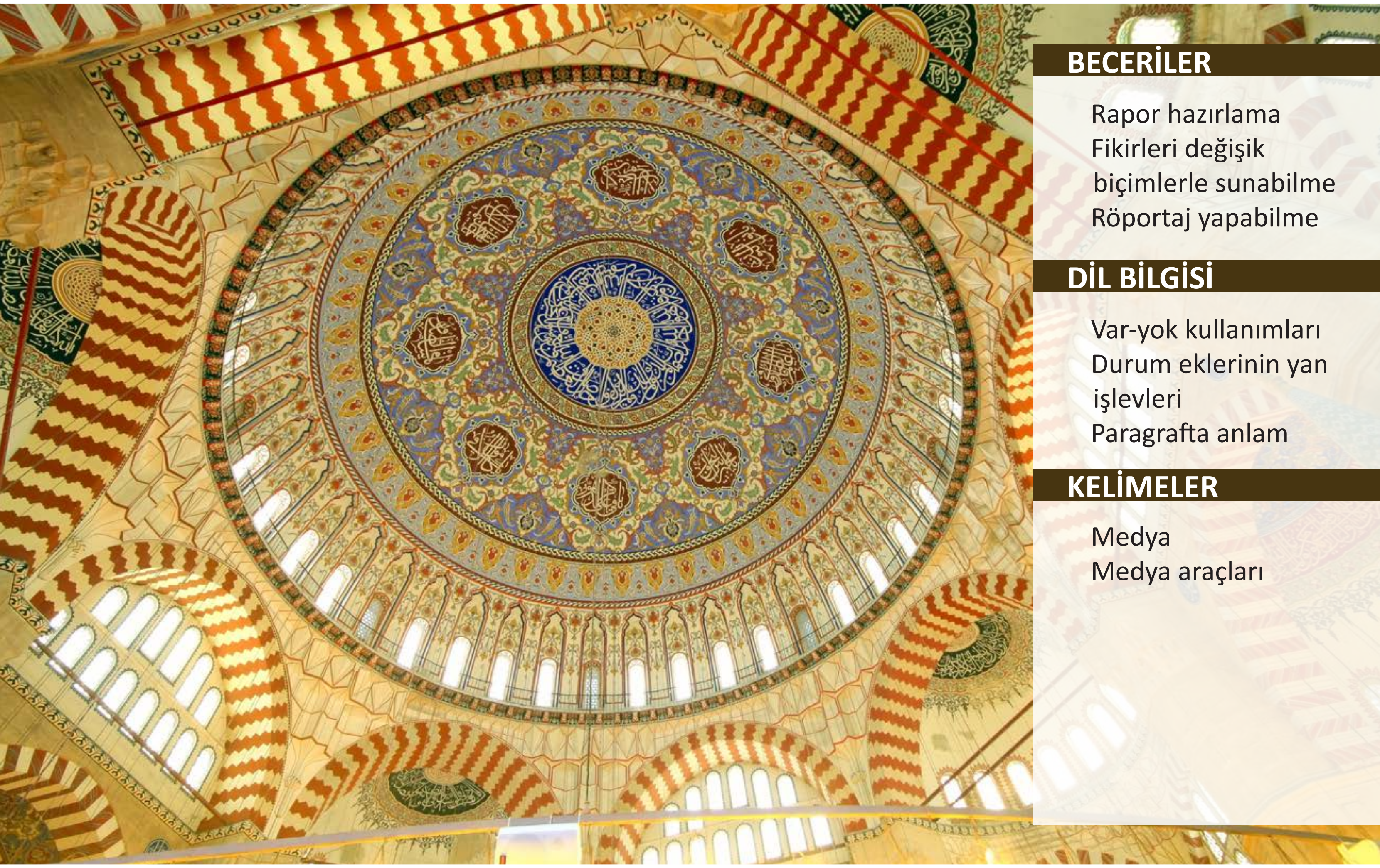
İSİMLER

aşina
atık
atmosfer
barınma
basık
bilimkurgu
buhar
buzul
çap
çölleşme
doku
dürtü
egemen
ekip
eksantrik
ekvator
elipsoid
fosil
göç
hammadde
ırk
iklim
ilke
inanış
ipucu
kalkınma
kardiyovasküler
kasırga
kısım
kıyas
kireç
klostrofobi
klozet
kozmonot
kuraklık
kutup
küre
küremsi
maceraperest
milat
mürettebat
okyanus
oluşum
ortalama
radyatör
rant
ritüel
sağ salim
sapma
sel
sera
simülasyon
solunum
sürdürülebilirlik
tahrip
taşkın
tehdit
tesisat
tespit
tetikle-
tolerans
topografik
uydu
uyum
vantilatör
yakıt
yarıçap
yerçekimi
yerküre
zirve

FİİLLER

bilinçlendirmek
karşı karşıya kalmak
saptamak
yığılmak
zedelemek

ÜNİTE 12

BECERİLER

Rapor hazırlama
Fikirleri değişik biçimlerle sunabilme
Röportaj yapabilme

DİL BİLGİSİ

Var-yok kullanımları
Durum eklerinin yan işlevleri
Paragrafta anlam

KELİMELER

Medya
Medya araçları

DÖRDÜNCÜ KUVVET MEDYA

atmışlığım var, almışlığı yok, söylediğin oluyor mu, gördüğüm yok, gittiğim olmuştur	-Daha önce zorda kalıp yalan atmışlığım var. -Dalgınlıkla bir şeyi iki kere söylediğin oluyor mu? -Uzun zamandır kimseleri gördüğüm yok. -Sinemaya yalnız gittiğim olmuştur.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1 Aşağıdaki medya araçlarının hayatımızdaki yeri nedir? Bunlardan hangisi ya da hangileri olmazsa olmaz medya araçlarıdır? Söyleyelim.

- Gazete
- Radyo
- Televizyon
- Telefon
- Bilgisayar
- Facebook
- Twitter
- Dergi

OKUMA

GENÇLERİN MEDYA TÜKETİMİ

Yapılan bir araştırma ile gençlerin medyayı nasıl tükettikleri gözler önüne seriliyor. Youth İnsight tarafından gerçekleştirilen araştırma, aslında yıllardır basmakalıp olarak söylenen "Gençler gazete okumuyor", "Yeni nesil için varsa yoksa TV", "Zamane çocukları internetin başından kalkmıyor" gibi cümlelerin de karşılığı olup olmadığını ortaya koyuyor. Peki, gerçekten gençler gazete okumuyor mu? Hayatlarındaki tek gerçeklik TV mi? Ya da tek sosyalleşme noktaları internet mi? Haftada kaç saat, hangi mecrayı tüketiyorlar?

Medya Tüketim Araştırması 15-30 yaş arası Türk gençlerini "Üniversiteliler", "Liseliler", "Çalışan Gençler" ve "Çalışmayan Gençler" olarak dört grupta ele almış. Araştırma çerçevesinde, tam 4 bin 300 online ve yüz yüze anket yapılırken, 16 grup tartışması gerçekleştirilmiş. Evlerine kameralar yerleştirilip, ev hayatları incelenen gençler, kendilerine verilen günlüklerde kendilerini, günlük yaşamlarını ve kullandıkları her türlü iletişim aracının hayatlarına ne kadar dahil ettiklerini anlatmış.

Araştırmanın en çarpıcı sonuçlarından biri, klasik mecralardan gitgide uzaklaşan gençlerin hayatlarının internette geçmeye başlaması ve gençler için internetin artık sosyal medya anlamına geliyor olması! Haftada 40 saatten fazla zamanlarını online geçiren gençlerin üçte biri için internet, "yokluğunda yaşayamayacakları bir şey" anlamına geliyor. Araştırmaya göre; üniversite gençliği, televizyon başında geçirdiği zamanın üç katını internette dolaşarak geçiriyor. Her dört liselinin üçü ise internette dolaşırken aynı zamanda başka şeylerle ilgileniyor.

Gençler internete gezinirken, sosyal paylaşım sitelerinde vakit geçirirken ya da TV izlerken konsantrasyonları daha çabuk dağılıyor ve çoklu medya tüketimine daha yatkın oluyorlar. Gençlerin dikkatlerini toplayıp konsantre oldukları tek zaman ise e-postalarını kontrol ettikleri ve online oyun oynadıkları saatler…

Araştırma kapsamında hem liselilerin hem de üniversitelilerin internete girdiklerinde aynı anda ortalama üç sayfa açtıkları görülüyor. En çok bağlı kalınan sayfa ise elbette Facebook. Facebook'ta reklam tıklanma oranı ise liseliler için yüzde 11, üniversiteliler için yüzde 14 olarak şekilleniyor. Gençlerin e-posta kullanımlarına bakıldığında, liselilerin yüzde 73, üniversitelilerin ise yüzde 90 oranında e-posta kullandıkları görülüyor.

2 Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayalım

1. Araştırma için gerekli olan veriler nasıl toplanmıştır?
2. Gençler ve internet arasıdaki ilişki nasıl açıklanabilir?
3. "Klasik medya" tanımlaması içine hangi araçlar girmektedir?
4. Metinde yapılan araştırmaya göre, gençlerin klasik medya tüketimi için nasıl bir sonuca varılabilir?
5. Sizce her bir medya aracının tüketiminde, üniversiteli ve liseli gençler arasındaki farkların sebepleri neler olabilir?

3 Aşağıdaki kelimeleri eş anlamlıları ile eşleştirelim.

1. nesil	a. dönem
2. zamane	b. çünkü
3. zira	c. karşılaştırma
4. kıyaslamak	d. kuşak

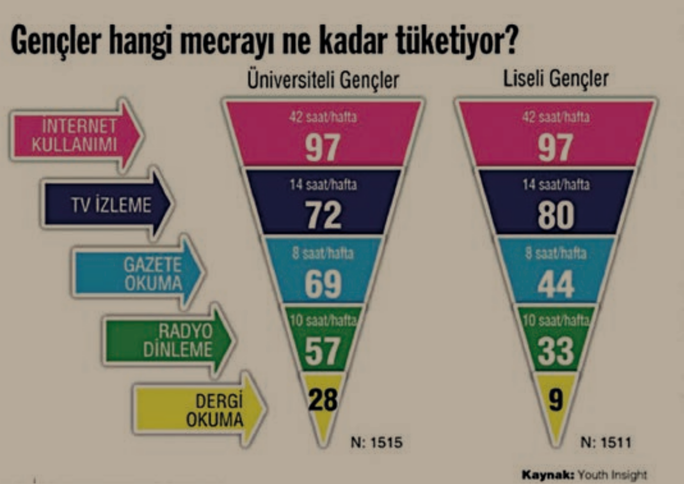
YA SİZ?

Siz medya araçlarını hangi sıklıkla kullanıyorsunuz? Anlatalım.

Yine son yılların popüler girişimcilik alanlarından biri konumuna yükselen e-ticaret siteleri, gençlerin de sıklıkla ziyaret ettiği sayfalar arasında yer alıyor. Zira araştırmaya göre, internetten alışveriş oranları liseliler için yüzde 22, üniversiteliler için yüzde 41 oranına yükselmiş durumda. Buna karşın gençlerin hayatında internet artık "sosyal paylaşım siteleri" anlamına geliyor. Üniversitelilerin yüzde 87'si, liselilerinse yüzde 67'si internete girme amacının sosyal paylaşım sitelerinde dolaşmak olduğunu belirtiyor.

Gelelim gençlerin klasik medyayı tüketimine... Araştırmaya göre, Türkiye'deki çalışmayan, okumayan, evde zaman geçiren 15-26 yaş arası yaklaşık 1 milyon 500 bin gencin yüzde 20'si TV başındayken bir yandan yanındakilerle sohbet ediyor. Üniversitelilerin gazete ve radyoya yönelik ilgileri liselilere göre daha yüksek. Liseliler özelinde bakıldığında, haftada 31 saat ile internet kullanımı medya tüketiminde ilk sırada yer alırken, liselilerin haftada 14 saat TV izlemeye, 10 saat radyo dinlemeye, 6 saat gazete okumaya zaman ayırdıkları görülüyor. Araştırmaya katılan liselilerin sadece yüzde 26'sı ise her hafta dergi okumaya vakit ayırdıklarını belirtiyor. Üniversitelilerin ise liselilere kıyasla daha fazla zamanlarını internet başında geçirdiği görülüyor. Araştırmaya göre üniversiteli gençler haftada en az 42 saatini internet başında geçiriyor. Üniversitelilerin internetten sonra en fazla tükettikleri medya kanalları ise; haftada 14 saatle TV, 11 saatle radyo, 8 saatle gazete olarak öne çıkıyor. Dergi okuyanların oranı ise yalnızca yüzde 28.

Bu tablo, gençlerin klasik medya ile olan ilişkilerini ortaya koyuyor.

DİL BİLGİSİ

Var-yok kullanımları

-mIş + lIk + iyelik eki   var / yok /olmak

Bu kalıp, bir olayın gerçekleşip gerçekleşmediğini aktarmak için kullanılır. Kalıp, cümleye geçmiş zaman anlamı katar.
This pattern is used to report whether the action is performed/realized or not. It gives the sentence the meaning of past tense.

Örnek:

Üniversitedeyken çok yemek yapmışlığım var, bu yemeği ben de yapabilirim.
Kardeşimin son model akıllı cep telefonları kullanmışlığı henüz yok.
Belki, istemeden yalan söylemişliğim olmuştur. Özür dilerim.
Bir gün bile ödevlerimi yapmamışlığım yok, çalışkan bir öğrenciyimdir.
Misafirliğe elim boş gitmişliğim olmadı, en azından bir çiçek alırım.

4 Aşağıdaki boşlukları örneklerdeki gibi dolduralım.

1. Anneciğim senin de gençken eve geç gel.............. ....?
2. Bazen saati unutup sabaha kadar ders çalış.............. ....
3. Bir kere bile kahve yap.............. ...., sanıyorum beni istemeyecekler ve evde kalacağım.
4. Bugüne kadar aileme yalan söyle.............. .... ama onları üzmemek için bu kez mecbur kaldım.
5. Çok sinirlendiğimde telefonumu yere at.............., duvara çarp.............. ....
6. Dedikodu yap.............. ....? Ama benim yanımda Zeynep'in hakkında konuşuyordu.
7. Günlerdir aileni ara.............. ...., işlerine kendini bu kadar çok vermemelisin.
8. İstemeyerek beni kır.............. ...., ama nedense ben sana hiç kızamıyorum.
9. Motosiklet sınavından yüz al.............. ...., ona göre benimle gel istersen.
10. Onunla tanışmayı çok istiyorum. Acaba sizin konuş.............. ....?

5 Aşağıdaki kelimeleri düzenleyelim ve yukarıdaki gibi cümleler yapalım.

1. bilerek / sen / çok / bir / insansın / iyi / birini / üz- / yoktur
   ....
2. keşfedecek / İstanbul'u / şey / çok / o / tek / başına / gez- / var / mı / kadar / ki / var
   ....
3. istemeyerek / sesini / senin / de / olmadı / hiç / mı / yükselt- / neden / anlamıyorsun / beni
   ....

-DIK + iyelik eki   var / yok /olmak

Bu kalıp, bir olayın gerçekleşip gerçekleşmediğini aktarmak için kullanılır. Kalıp, cümleye geçmiş ve geniş zaman anlamı katar.
This pattern is used to report whether the action is performed/realized or not. It gives the sentence the meaning of past tense and simple present tense.

Örnek:

Kızımın ne kitap okuduğu ne de ders çalıştığı var. Bu aralar, canı hiçbir şey yapmak istemiyormuş.
Ne yazık ki okuldan kimseyi gördüğüm yok, bu aralar biraz yoğun çalışıyorum.
Canım sıkıldığında deniz kıyısında yürüyüş yaptığım olur.
Çamaşır yıkadığın var mı ki! Elbette giyecek bir şey bulamazsın.
Yapılacaklar listesinde unuttuğun var mı? İyice kontrol et.

6 Aşağıdaki boşlukları örneklerdeki gibi dolduralım.

1. Benim de çok sinirlen.............. .... ama hemen pişman olurum.
2. Benim erken saatte işten çık.............. ....? Sinemada beni görmüş olamazsın.
3. Eskisi gibi görüşemiyoruz. Beni özle.............. .... hiç?
4. Gerçekten hiç arayıp sor.............. ....? Ne kadar da vefasızmış.
5. Ne ara.............. .... ne de sor.............. .... ne kadar da vefasızmış.
6. Ne şarkı söyleyebil.............. .... ne de resim yapabil.............. . Çok yeteneksizim.
7. Sen sağ salim gel. Benim başka bir iste.............. ....
8. Üniversiteyi bir kazanayım. Başka bir şey düşün.............. ....
9. Yıllardır üstüme başıma bir şey al.............. ....? Hepsini çocuklarım için harcıyorum.
10. Yolda bazen seni gör.............. .... ama acelen olduğunu düşünüp yanına gelmiyorum.

7 Aşağıdaki kelimeleri düzenleyelim ve yukarıdaki gibi cümleler yapalım.

1. özle- / ailenden / var / mı / görüşmüyosunuz / zamandır / ne
   ……………………………………………………………………………………….?
2. çalışıyorum / için / kazanmak / üniversiteyi / bile / yok / müzik / dinle-
   ………………………………………………………………………………………. .
3. genellikle / çok / çalıştığım / yoğun / için / girmeyi / unut- / Facebook’a / olur
   ………………………………………………………………………………………. .

-(y) EcEK + iyelik var / yok /olmak

Bu kalıp, bir olayın gerçekleşip gerçekleşmediğini aktarmak için kullanılır. Kalıp, cümleye gelecek zaman anlamı katar.

This pattern is used to report whether the action is performed/realized or not. It gives the sentence the meaning of future tense.

Örnek:

Cüzdanını mı kaybettin? Demek ki o paranın senden çıkacağı varmış.
Senin tiyatroya geleceğin yok. Bize bahane uyduruyorsun.
Bu kadar çalıştıktan sonra insanın başka bir şey yapacağı olur mu hiç!
Başka bir diyeceğin var mı? Yoksa gidebilirsin.
Son olarak bir şey söyleyeceğin yok mu? Neden kendini savunmuyorsun.
Her zaman yapacakların olmaz mı? Evin işi hiç biter mi!

8 Aşağıdaki boşlukları örneklerdeki gibi dolduralım.

1. Bana doğruyu söyle. Senin bu konsere gel.............. ...., ...?
2. Bazen eğitimim için yurt dışına git.............. .... ancak ailemi düşünüp hemen vazgeçiyorum.
3. Bizi onunla tanıştır.............. ....? Neden bizi bir araya getirmiyorsun?
4. Bu işin ol.............. .... Bizimkisi “Olmayacak duaya amin demek.”ti zaten.
5. Bugün çalış.............. .... ne yapardın?
6. Hiçbir çalışanını kov.............. ....? Ben bazen işini iyi yapmayanlara çok sinirleniyorum.
7. İş için seni ara.............. .... Gördün mü bak “Doğmamış çocuğa don biçmek.” seni ne kadar üzecek.
8. Kaynanamın sev.............. .... Tam da yemek sofrasına denk geldim.
9. Paranın gel.............. .... galiba. Millî Piyango’dan ikramiye kazandım.
10. Senin bu kitabı oku.............. ....? Yoksa bana ver, önce ben okuyayım.

9 **Aşağıdaki kelimeleri düzenleyelim ve örneklerdeki gibi cümleler yapalım.**

1. galiba / bu / gitarı / senin / çal / yok / aldırdın / neden / zaman / o

   ....

2. çocuğun / sence / var / mı / oku / bu / bu / kadar / dersin / uğraşıyoruz / boşuna / mı

   ....!

3. git / mı / olmaz / dışına / yurt / istiyorum / çok / hem / de

   ....

10 **Aşağıdaki boşlukları uygun eklerle dolduralım. Bu cümleler sizi anlatıyor mu? Konuşalım.**

1. Ailem kızmasa kendi kendime bilgisayarı kapat.............. ....
2. Bu günlerde medyayı takip et.............. .... Dünyada neler oluyor acaba!
3. Çocukların internetten uzaklaş.............. .... Sanırım aileler yasaklamalı.
4. Çoğunlukla sevdiğim diziye yetişmek için eve koşarak gel.............. ....
5. Misafir geldiğinde televizyon seyret.............. .... hiç.
6. Ne Facebook'tan çık.............. .... ne de YouTube'dan. Sanırım internet bağımlısı oluyorum.
7. Radyodaki konuşmaları beğenmeyip şikayet et.............. ....
8. Sabahları uyanır uyanmaz bilgisayarı aç.............. hiç ....

DİNLEME

HABERLEŞME TARİHİ

11 **Metni dinleyelim. İnsanlar geçmişten günümüze hangi haberleşme araçlarını kullanmışlardır? Söyleyelim.**

12 **Metinde geçen aşağıdaki ifadelerden ne anlıyoruz? Söyleyelim.**

"Dünya küresel bir köy biz hepimiz muhtar emmiyiz."

"Dünya küresel bir köy olmaktan bile çıktı şu bizim eski mahallelere benzedi."

13 **Metnin ana fikri nedir? Söyleyelim.**

YAZMA

14 **Kim, neyi, neden, ne kadar ve ne zaman izliyor? Aşağıdaki soruları kullanarak bir anket hazırlayalım ve 5 arkadaşımıza uygulayalım. Elde ettiğimiz sonuçları bir rapor ile arkadaşlarımızla paylaşalım.**

- Kişisel bilgiler
- Günlük televizyon izleme süresi
- Televizyon izleme sebepleri
- En çok izlenen program türü

KONUŞMA

15 **Aşağıdaki soruları kullanarak bir arkadaşımız ile röportaj yapalım.**

- Televizyon denildiğinde aklınıza gelen tanımlamalar nelerdir?
- "Sihirli Kutu", "Aptal Kutusu" gibi ifadeler size neyi anlatmaktadır?
- Televizyonun özel hayata saygısı var mıdır?
- Radyo programlarında kullanılan Türkçe, etkili ve güzel bir Türkçe midir?
- Sosyal medyada kullanılan konuşma dilini nasıl değerlendiriyorsunuz?
- Gazete ve dergilerin diğer medya araçları arasındaki yeri nedir?
- Çocuk ve medya araçları arasındaki ilişkiyi nasıl tanımlarsınız?
- Eski dönemlerdeki ve günümüzdeki medya kullanımı arasında farklar var mıdır?

sana, bu konuda, çocukluktan, haftaya, haziranda	Sana güzel bir elbise aldım. Bu konuda güzel bir fikrim var. Arkadaşlarımla çocukluktan söz ediyoruz. Haftaya dersler başlıyor. Haziranda mezun oluyorum.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1 Medya yayınlarının aşağıdaki işlevleri hangi anlama gelmektedir? Söyleyelim.

2 Bu işlevler hangi program türlerinde görülmektedir? Birer örnek yazalım.

- Haber ve bilgi verme
- Eğlendirme
- Eğitim
- Tanıtım
- Denetim
- Kamuoyu oluşturma

3 Hayatınız bir haber olsaydı başlığı ne olurdu? Haberin içeriğini neler oluştururdu? Konuşalım.

OKUMA

MERT'İN İLETİŞİM SERÜVENİ

Öğretmen: İletişim, yaşamın her alanında karşımıza çıkmaktadır. Hayatın kendisi iletişimle başlar dense yeridir. O hâlde, bu hafta sonunda yaşadıklarınızı iletişim kavramı çerçevesinde proje ödevi olarak hazırlayınız.

Öğrenciler, öğretmenlerinin verdiği ödevi anlamaya çalışmaktadırlar. Mert de öyle...

Mert: (Odasında yüksek sesle düşünmektedir.) Ne demek şimdi bu! Nasıl yapacağım bu ödevi! Neyse daha çok vaktim var. Yaparım bir şekilde.

Anne: Oğlum! Yemek hazır, hadi anneciğim!

Mert: Tamam anne, ellerimi yıkayıp geliyorum!

Mert ailesiyle yemeğe oturur ve her zamanki gibi gün içinde yaşadıklarını anlatır. Bu sırada babası, "Bu hafta sonu için ödevin var mı, Mert?" diye sorar.

Mert: Şey babacığım! Aslında tam ödev sayılmaz ama hafta sonunda yaptıklarımızı, iletişimle yazacakmışız.

Baba: Nasıl yani Mert? Tam olarak ödev konun bu mu?

Mert: Böyle bir şeydi, tam da anlayamadım.

Baba: Yemeğin bittiyse defterini getir, bakalım.

Mert koşarak odasına gider ve defterini getirir.

Mert: Babacığım burada şey yazıyor: "Bu hafta sonunda yaşadıklarınızı iletişim kavramı çerçevesinde yazınız." Buymuş ödevim. Nasıl yapacaksam! Off...

Anne: Aa.. Bence çok güzel bir ödev, oğlum! Bak, bu hafta sonu seninle birçok şey yapacağız. Bunları iyice gözlemleyip yazarsan ödevini yapmış olursun.

Mert: Nasıl anne? Tam anlayamadım. Yani günlük tutar gibi mi yazacağım? Yoksa...

Anne: Hafta sonu yaşadıklarını dikkatlice gözlemle sadece!

Mert: Peki anneciğim!

Mert'in babası akşam işten gelir. Mert ve annesi o sırada yemek hazırlamaktadır. Babası heyecanlı bir şekilde mutfağa gelir ve sabah işe giderken yaşadığı olayı anlatmaya başlar.

Baba: Ne oldu biliyor musunuz? Sabah durakta otobüs beklerken, elinde cüzdanla birisi önümden koşarak geçti, ardından genç bir adam "cüzdanım, cüzdanım çalındı" diye panik içerisinde koşarak öndeki adamı kovalıyordu. Bir grup vatandaş da onun arkasından koşuyordu. Biz de ne olduğunu anlamak için, merak içinde peşlerine takıldık. Bir anda nasıl olduysa bir karmaşa yaşandı. "Hırsız bu, hırsızı yakaladık." sesleri arasında herkes cüzdanı çalınan gencin üstüne çullandı.

Anne: Aaa... hemen uzaklaşsaydın oradan!

Baba: O sırada polisler ve gazeteciler geldi zaten. Polis, genci grubun elinden kurtarmaya çalışırken, gazeteciler de bu sırada olayın görüntülerini çektiler.

Mert: Eee... Baba sonra?

Baba: Daha sonra anladık ki gencin gerçekten cüzdanı çalınmış ve karmaşa sırasında gerçek hırsız da kaçmış.

Mert ve ailesi akşam yemeğine oturur, bir yandan da haberleri izlerler. Babası ekrandaki haberi görünce sabah yaşadığı olay olduğunu anlar ve der ki:

Baba: Aaa... bakın! Sabah size anlattığım olay haber olmuş.

Mert: "Az sonra" diyor baba.

Baba: Biraz sesini açsana oğlum.

Sunucu haberi anlatmaya başlar.

Sunucu: Sayın seyirciler! Sabah saatlerinde Gazi Mustafa Kemal Mahallesi'nde yaşanan bir kapkaç olayını ekranlarınıza getiriyoruz, şimdi. 18 yaşındaki C. K. otobüs durağındaki kalabalıktan istifade ederek bir kişinin cüzdanını çalmaya yeltendi ve bir grup vatandaş hırsızı kovalayarak etkisiz hale getirdi. Polis genci linç edilmekten son anda kurtardı.

Mert: Aaa... baba cüzdanı çalınan aslında hırsızmış! Ama sen bize böyle anlatmamıştın.

Baba: Zaten olay haberdeki gibi olmadı ki! Ben ve duraktakiler gözlerimizle gördük. Genç, kapkaççıyı yakalamaya çalışıyordu ama nasıl olduysa o insanlar genci hırsız zannetti ve birden arbede yaşandı. Yani gözlerimle göremesem ben bile inanacağım.

Pazar sabahı Mert kapıyı açar. Kapıcının getirdiği gazeteleri alır ve kahvaltı masasına koyar ve kahvaltıdan sonra gazeteleri okumaya başlarlar.

Baba: Aaa...! Dünkü haber gazetede de yer almış. Bakın ne diyor: "Kapkaç terörü patladı. Utanmaz hırsız cüzdanım çalındı diye feryat etti."

Mert: Dün televizyonda da buna benzer şekilde vermişlerdi haberi. Değil mi baba?

Anne: Aaa...! Ama bakın bu gazetede şöyle bir başlık var: "Pes doğrusu!"

Baba: Bak bu gazete de olayı çarpıtmış.

Anne: Yine hemen manşete bakarak kararını verdin. Ama bak devamında ne diyor: "Cüzdanı çalınan çocuk linç edilmekten son anda kurtarıldı."

Baba: Bakayım şu gazeteye. Ama manşeti o kadar büyük atmışlar ki insan farklı düşünebiliyor.

Mert, hafta sonu yaşadığı bütün bu olayları düşünür. Artık ödevini yapması için gerekli olan tüm malzemeyi toplamıştır. Ödevini yazmaya koyulur.

4 Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayalım.

1. Metinde geçen olay niçin farklı şekillerde aktarılmıştır?
2. Olayların aktarılmasında medyanın inandırıcılık sorunu var mıdır?
3. Kitle iletişim araçlarında, haberin veriliş biçimi haberin algılanmasında etkili midir?
4. "Pes Doğrusu" gibi bir ifadenin tek başına okunması algılama biçimini nasıl etkiler?
5. Siz, hikâyenin son parçasında yer alan diyalogu bir gazeteci olsanız nasıl haberleştirirdiniz ve manşete taşırdınız?

YA SİZ

Siz gün içinde yaşadığınız bir olayı bir gazete ya da televizyon haberi olarak nasıl anlatırsınız?

DİL BİLGİSİ

DURUM EKLERİ (YAN İŞLEVLER) / CASE SUFFIXES (COLLATERAL FUNCTIONS)

"(-y) A", "-DA", "-DAn" durum ekleri cümlede yönelme, bulunma ve ayrılma görevlerinin dışında görevler de üstlenebilirler:

Case suffixes "(-y) A", "-DA", "-DAn" can have some other uses outside of their directive, presence, and departure uses.

1. Bu durum ekleri cümlede "amaç" ve "konu" bildirme görevinde bulunabilir.

These case suffixes are used to report "purpose" and "topic".

Örnek: Bu hediyeyi sana (senin için) aldım.
Artık bu konuda (konu hakkında) söyleyeceklerini dinlemek istemiyorum.
Görüştüğüm arkadaşlarımla hâlâ üniversiteden (üniversite hakkında) konuşuyoruz.

2. Bu durum ekleri zaman bildiren isimlere eklenerek "zarf" yapar.

These case suffixes are added to the nouns indicating time and make them " adverbs".

Örnek: Seneye (gelecek sene) üniversiteyi bitirmiş olacağım.
Yarına (yarına kadar) ödevlerimi yapmam gerekiyor.
Eylülde (eylül ayında) evleniyorum.
Hıdrellez ilkbaharda (ilkbahar aylarında) oluyor.

3. Bu durum ekleri, kalıplaşmış zarflar da yapar.

These case suffixes also form stereotyped adverbs.

Örnek: Boşuna konuşuyorsun, bu akşam o tiyatroya gelmeyi düşünmüyorum.
Çocuk istediği hediyeyi aldırmak için inadına ağlıyordu.
İlk görüşte, onun ne kadar iyi bir insan olduğunu anlamıştım.
Ne kadar kilolu olduğunu görmüyor musun? Bence O, bir oturuşta bir tavuğu yer.

4. "(-y) A" ve "-DAn" durum ekleri rakamsal ifadelerle "ücret", "fiyat" bildirir.

Case suffixes of "(-y) A" ve "-DAn" declare "charge", "price" with numerical expressions.

Örnek: Bu ayakkabıyı kırk liraya (40 lira karşılığında) aldım.
Yaptığın kolyelerin tanesini on liradan (on lira karşılığında) satsan çok kâr edersin.

5. "-DAn" durum eki, "neden", "gerekçe" bildiren zarflar yapar.

The case suffix "-DAn" forms adverbs which declare "cause" and "reason".

Örnek: Akşamları çocukların gürültüsünden uyuyamıyorum.
Rüzgârdan saçlarım darmadağın oldu.
Yorgunluktan her şeyi yanlış yapmışım.
Mülâkatta heyecandan adımı bile zor söyledim.

6. "-DAn" durum eki, bir bütünün parçalarını gösteren yapılar bildirir.

The case suffix "-DAn" suggests structures which shows the parts of a whole.

Örnek: Öğrencilerden bazıları geziye katılmıyormuş.
Şu taze çıkan ekmeklerden bir tane alabilir miyim?
Çocuklardan biri yalan söylüyor ama hangisi?

7. "-DAn" durum eki, isimlere gelerek "benzerlik" bildirir.

The case suffix "-DAn", being added to nouns, declares "similarity".

Örnek: O kalemden bende de var. Annem hediye etmişti.
Böyle bir evden kim istemez ki...

5 Aşağıdaki boşlukları örneklerdeki gibi dolduralım.

1. Ben "Bana yalan söyleme." dedikçe o sanki inadın......... yalan söylüyor.
2. Ben hiçbir iyiliğini görmedim ama söz......... çok iyi bir insandır.
3. Beni iki......... bir rahatsız etmesinden çok sıkıldım.
4. Bu gömlek......... bende de var. Sakın aynı gün giymeyelim.
5. Çok para kazanmak istiyorsan bunların tanesini en az yedi lira......... satmalıyız.
6. Elimdeki parayla tanesi bir lira......... on tane çorap alabilirim.
7. Oğlum, bu sütü bir dikiş......... bitirirsen sana tatlı vereceğim.
8. Onunla evlenmek istediğini doğru......... söyle bence. Ne kaybedersin ki...
9. Yemeğ......... misafir gelecek. Sence en hızlı hangi yemeği yapabilirim?
10. Yorgunluk......... ölüyorum. Sanıyorum bu akşam partiye gelemeyeceğim.

DİNLEME

SOSYAL MEDYANIN GÜCÜ

6 Metni dinleyelim. İnsanlar sosyal medya ile neler yapıyorlar? Sosyal medyanın gücünü anlatan haberleri özetleyelim ve maddeler hâlinde yazalım.

7 Metinde yapılan araştırma sonuçları nasıldır? Söyleyelim.

8 Sosyal medyanın gücü gelecekte nasıl olacak? Söyleyelim.

YAZMA

9 Bir sanayicisiniz. Ürettiğiniz bir ürün var ve satılması için reklama ihtiyaç duyuyorsunuz. Ürününüzün reklamını hangi araçla yapacağınıza karar vermeniz gerekiyor. Sizi düşündüren nokta hangi aracı kullanırsanız ürününüzü en etkili şekilde tanıtacağınız konusu. Doğrusu karar vermek son derece güç. Aşağıdaki durumlardan birini seçin ve bunun için bir tanıtım hazırlayınız.

a. Acaba ürününüzün satılmasını sağlamak için bütün tanıdıklarınızı tembihleyip almalarını mı isteseniz?
b. Bastıracağınız küçük el ilanları ile mi tanıtsanız?
c. Şehrin büyük meydanlarına ve işlek caddelerine büyük tanıtım afişleri mi astırsanız?
ç. Belediyenin hoparlöründen ilan mı verdirseniz?
d. Yaşadığınız şehrin telefon rehberinden yararlanarak her eve posta yoluyla ürününüzü tanıtıcı bir broşür mü gönderseniz?
e. Bir radyoda ya da televizyonda mı tanıtsanız?
f. Bir gazeteye ilan mı verseniz?
g. İnternet ortamında ürününüze ait bir web sitesi mi kursanız?

KONUŞMA

10 Sosyal hayatımızda medyanın gücü ne kadar etkilidir? Aşağıdaki sorulardan birini seçelim ve düşüncelerimizi belirtelim.

a. Bir kan bağışı anonsunun hasta sağlığı üzerine etkisi nedir?
b. Çeşitli Bakanlıkların/sivil toplum kuruluşlarının geliştirdiği ya da yürüttüğü bir kampanya medya tarafından desteklendiği zaman nasıl, desteklenmediği ya da ön plana çıkarılmadığı zaman nasıl yürütülebilmektedir?
c. Medyada belli bir spor türünün (örneğin, futbol) ön plana çıkarılması insanların ilgilendikleri spor türünün belirlenmesi ve şekillenmesinde nasıl etkili olmaktadır?
ç. Özellikle televizyonun aile içi iletişime ve akrabalar, komşular gibi yakın çevreyle iletişime etkisi nasıldır?
d. Yemek kültürümüzün fast food şekline dönüşmesinde medyanın etkisi var mıdır?
e. İnsanların giyim kuşam tarzını oluşturmalarında medyanın rolü var mıdır?
f. Medyada dinlediğimiz/izlediğimiz müzikler eğlence anlayışımızın farklılaşmasına etki etmekte midir?

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1 Bir sosyal medya uzmanısınız. Bir danışanınıza sosyal medyada popüler olması için tavsiyeler vereceksiniz. Tavsiyeleri başlıklarıyla eşleştirelim.

1. Alıntı canavarı	2. Blog şart	3. Fotoğraf servisi	4. Haber takibi
5. İyi fotoğraf kurtarır	6. Komik olun	7. Nadirin kerameti	8. Özel hayatı unutun
9. Sıcak gündem	10. Sıkı takip	11. Şu an ne yapıyorsun?	

a. Biraz doğuştan gelir, biraz da antrenman gerektirir. Mizah anlayışı, zekânızı ve kişiliğinizi gösterip sizi sivriltebilecek bir silahtır. Her tür yazıda, yorumda başka bir pencereden bakmanızı sağlar. Güldürmek şart. (   )

b. Sayıklasanız bile olur, mutlaka bir ya da iki "blog"unuz olmalı. Bunların kişiliğinizin farklı yönlerini gösteren bloglar olması yararınızadır. Buralara yazdığınız her şeyin Twitter ve Facebook'ta duyurulmasına da özen gösterin. (   )

c. Bloga yazacak çok çarpıcı ve akıllıca şeyler bulamıyorsanız fotoğrafın gücüne inanın. Oradan buradan topladığınız ilginç resimleri, çarpıcı kareleri çarşaf çarşaf yayın. Gerekirse altına bir meşhur şairden iki dize attırırsınız. (   )

ç. Twitter'da güncel meseleleri sakın atlamayın. Dizi finalleri, Başbakan'ın açıklaması, WikiLeaks , GS-FB derbisi... Her konuda bir fikriniz olsun. (   )

d. Şöhret çaba gerektirir. Kendi kendinize sanal âleme yazı gönderip durmak yetmez. Başkalarının yazdıklarını sıkı takip edin. (   )

e. Facebook "durum"unuzu rahatsız edici bir insan olmayı göze olarak sık sık güncelleyin. Ama aşk şiirleri ya da özlü sözleri yazmak yerine iki yoldan birini tercih edin: Ya esprili ve rahat olun ya da derin anlamlarla kafa karıştırın. İkisi de sinir bozucu ama takip oranı yüksek. (   )

f. Artık tüm hikâyeniz sanal âlemde. "Bugün bir türlü yataktan çıkamadım, çok uykum var", "sular kesik duş alamadım", "sevgilimle ayrıldık ölüyorum" gibi anonslar artık gündelik yaşamınızın bir parçası. Ona göre yaşayın.

g. Bir film, yazar, oyuncu; mümkünse az bilinen bir şeyi çok sevin. Tutkuyla söz edin. "Bu insan acayip şeyler buluyor." diye peşinize takılanlar olsun. (   )

ğ. Köşe yazarı, romancı, öykücü, şair... Bundan sonra okuduklarınıza kimden neyi alıntılayabilirim diye bakın. Artık yapacağınız her alıntı, sizi yansıtacaktır. (   )

h. New York Times'a herkes bakar, Uganda gazetelerini taramanız, oralardan haberleri ortamla paylaşmanız lazım. Hem dünyada ne oluyor bitiyor, siz öğrenirsiniz hem de duyuran insan olursunuz. (   )

ı. Çantanızda bir fotoğraf makinesi taşıyın ve etrafınızda gördüğünüz saçma tabelaları falan fotoğraflayın. Bunların internette dolaşan hazırları da var ama özgün malzeme iyidir. (   )

2 Yukarıdaki tavsiyelerin sizin için önemi nedir? Tavsiyeleri önem sırasına koyalım.

a. Alıntı canavarı	( )	b. Blog şart	( )
c. Fotoğraf servisi	( )	ç. Haber takibi	( )
d. İyi fotoğraf kurtarır	( )	e. Komik olun	( )
f. Nadirin kerameti	( )	g. Özel hayatı unutun	( )
ğ. Sıcak gündem	( )	h. Sıkı takip	( )
ı. Şu an ne yapıyorsun?	( )		

OKUMA

3 **Aşağıdaki haberler ile haber başlıklarını eşleştirelim.**

Mahallenin hırsızı da **sosyal medyada!**

Bakın, gençler neyi yüksek maaşa tercih ediyor?

Dikkat: Direksiyonda sosyal medya bağımlısı var!

Twitter üzerinden **ilk nikâh** kıyıldı.

3 AYDA 70 INTERNET BAĞIMLISI!

Facebook'ta naklen intihar!

İNTERNET ve SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIĞI

Son dönemde, tedavi yollarının arandığı bir bağımlılık türü: İnternet ve Sosyal Medya Bağımlılığı. İşte bağımlı profilleri ve haberlere konu olan bağımlılık örnekleri:

....

Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde geçen yıl sonunda açılan "İnternet Bağımlılığı Polikliniği", ilk 3 ayında 70 başvuru aldı.

Poliklinik doktorlarından Ömer Şenormancı, başvuruda bulunan bağımlı profillerini şöyle anlattı: "Kliniğimize 20'li yaşlarda gençler geliyor. Önemli kısmı, sadece internet yüzünden okulu bırakmış. Gençler daha çok binlerce kişinin aynı anda oynadığı çevrimiçi rol yapma oyunlarına yöneliyor. Genelde hastaları, yakınları getiriyor çünkü kendileri kabullenmiyor. Ailesi kısıtlama getirdiğinde, bilgisayarı geri almak için annesine, babasına bıçak çekenler oluyor."

....

İşverenlerin % 42'sinin, iş yerinde her türlü sosyal medya kullanımına karşı olduğunu biliyor muydunuz?

PayScale'in yaptığı araştırmanın bulguları hayli ilginç; örneğin genç çalışanların % 40'ı sosyal medya erişimini daha yüksek maaşa tercih ediyor. 50 yaş ve üstü çalışanların yarısından fazlası ise her gün iş yerinde sosyal medyayı kullanıyorlar.

....

Türkiye'de ilk defa internet üzerinden nikâh kıyıldı. Üsküdar Belediye Başkanı Mustafa Kara, Cengizhan Çelik'in nikâhını Twitter'dan kıydı.

Evlenme merasimini gerçekleştiren Kara, gelin, damat ve şahitlere sorularını twitter üzerinden sordu. Gelin ve damatın "evet" yanıtları da yine Twitter üzerinden alındı.

Kara, çiftlerden ve şahitlerden gelen cevaplardan sonra "Ben de Üsküdar halkının bana verdiği yetkiye dayanarak sizleri karı koca ilan ediyorum" diyerek nikâhı tamamladı.

....

Araştırmaya katılan 50 hırsızın 39'u hırsızlık yapacakları mekânları seçmek için Facebook, Twitter, Foursquare'i kullandıklarını belirtiyor.

4 Metindeki bağımlılık örneklerinin sebepleri sizce neler olabilir? Her bir örnek için söyleyelim.

5 Sizce kim daha çok internet ve sosyal medya bağımlısı? Metindeki bağımlılık örneklerini kendimize göre en zararlıdan en zararsıza doğru sıralayalım.

a. Direksiyon başında da sosyal medyada olmak ( )

b. İnternet için okulu bırakmak ( )

c. İş yaparken bile sosyal medyayı kullanmak ( )

ç. Ne yapıldığını her dakika sosyal medyada paylaşmak ( )

d. Ölürken bile sosyal medyayı bırakmamak ( )

e. Sosyal medya üzerinden evlenmek ( )

6 Sizce insanların internet ve sosyal medya bağımlısı olduklarını kabul etmemesinin sebepleri neler olabilir? Söyleyelim.

Uzun tatil günlerinde seyahat planlarınızı Facebook'tan, gezdiğiniz mekânların fotoğraflarını Instagram'dan, akşam yemeğinde nerede olduğunuzu Foursquare'den, yol maceranızı ise Twitter üzerinden duyurmayı planlıyorsanız bunu bir kere daha iyice düşünün. Çünkü sosyal medya takipçiniz arasında sadece arkadaşlarınız değil, mahallenizin hırsızı da olabilir!

....

NASCAR pilotu Brad Keselowski sosyal medyaya olan bağımlılığını bütün dünyaya tam anlamıyla ilan etti ama çok tehlikeli bir şekilde! Yarış sırasında direksiyon başında...

Olay, Juan Pablo Montoya'nın güvenlik aracına çarparak alev alması ile başladı. Güvenlik aracı çarpışma ile alev topuna dönüştü. Tam bu sırada Montoya'nın hemen arkasında olan Keselowski, resim ekleyerek (!) olayı anında tweetledi ve herkesi şaşırttı. Olay öncesinde 85,000'lere yakın bir takipçisi olan Keselowski'nin takipçi sayısı bu olayın sonunda 185,000'leri çoktan aşmıştı!

Bu tweetin ardından takipçilerinin ilginç tepkilerine maruz kalan yarışçı, yarışa verilen aradan istifade ederek tweet atmaya ve olayı her anıyla yorumlamaya devam etti.

Yarışın tekrar başlamasından kısa bir süre sonra yaptığı kaza ile Keselowski, Dodge ile katıldığı yarışı 32. sırada bitirmiş oldu. Kazaya direksiyon başında attığı tweetler mi neden oldu bilemeyiz ama o, kendi kazasının haberini de saniyeler içinde paylaşmayı ihmal etmedi.

....

Tayvan'da Claire Lin isimli kadın, intiharı sırasında sürekli Facebook'ta yazıştı. Her tarafı kapatarak mangal kömürünün dumanıyla intihar eden kadın, "Şu an odaya dumanlar doluyor. Ölüyorum ama Facebook'tan kopamıyorum" diye mesaj yazdı.

Kadının Çince yazdığı son mesajı ise, "Artık çok geç. Odam dumanlarla doldu. Az önce odamın bir fotoğrafını gönderdim. Ölürken bile Facebook'u seviyorum. Facebook zehir gibi olmalı." şeklindeydi.

Tayvanlı kadının yazıştığı arkadaşlarından hiçbirinin olayı polise bildirmemesi şaşırtıcı bulundu. Olayın bildirilmiş olması hâlinde kadının ölümden kurtarılabileceği ifade edildi.

YA SİZ?

Siz internet bağımlısı olabilir misiniz? Aşağıdaki maddeleri kullanarak karar verelim.

- Sürekli interneti düşünme
- Giderek daha fazla internet kullanma ihtiyacı duyma
- İnternet kullanımını kontrol etmeye yönelik başarısız girişimler
- Kullanımının azaltılması durumunda huzursuzluk hissi
- Başlangıçta planlanandan daha uzun süre internette kalma
- Aşırı kullanım nedeniyle aile, okul, iş ve arkadaş çevresiyle sorunlar yaşama
- Çevresine internette geçirdiği süreyle ilgili yalan söyleme
- İnterneti sorunlardan kaçmak veya çaresizlik, suçluluk ve kaygı gibi duygulardan uzaklaşmak için kullanma

DİL BİLGİSİ

Paragrafta Konu (Topic In A Paragraph)

"Parçada neden söz ediliyor?" sorusunun cevabı, paragraftaki konuyu vermektedir.

The answer to the question "What is the paragraph about?" gives the topic of the paragraph.

Örnek:

İslamiyet'in kabulünden önce Türklerin, başka hiçbir toplumun etkisinde kalmamış bir dilleri ve edebiyatları vardı. Her ilkel edebiyatta olduğu gi¬bi bu edebiyatta da şiirle büyü birlikte yürümekte ve dinsel törenler, önemli bir yer tutmaktaydı. Bunun yanı sıra ozan, bakşı, şaman gibi adlarla anılan şairlerde olağanüstü güçler bulunduğuna inanılırdı. Çoğu ortak ve sözlü ürünlerden oluşan bu edebiyatın en önemli bölümünü destanlar oluşturmaktaydı.

Bu parçanın konusu aşağıdakilerden hangisi¬dir?

A) Türk dilinin en eski ürünleri

B) Eski Türk şiirinin özellikleri

C) Eski Türklerde edebiyat

Ç) Edebiyat ve dinsel törenler

D) Türk toplumunda şairlerin yeri

(1994 - ÖYS)

Paragrafta Anafikir (The Main Idea Of The Paragraph)

Anafikir, yazarın paragrafı yazma amacı, okuyucuya iletmek istediği düşüncedir.

The main idea of the paragraph is the writer's main reason to write the paragraph or the idea writer conveys to the reader.

Örnek:

Sağlık personelinin, bilimsel verilere dayalı tanımlar koymasının yanında, kendi düşüncelerini halka tam olarak anlatabilmesi için sağlıkla ilgili kavramların ye¬rel karşılıklarını bilmesinde zorunluluk vardır. Halkın kullandığı kelime ve deyimleri bilmek, yalnızca on¬larla anlaşmaya değil; onların düşüncelerini anlama¬ya da yardım eder. Kültürel özellikleri dikkate alma¬yan bir sağlık hizmeti verimli bir biçimde gerçekleşti¬rilemez.

Bu parçada vurgulanmak istenen aşağıdakiler¬den hangisidir?

A) Sağlık personeli çok yönlü bir eğitimden geçiril¬melidir.

B) Tıpla ilgili deyim ve kavramları yerli yerinde kul¬lanan sağlık personeli daha başarılı olmaktadır.

C) Sağlık hizmetlerinde başarılı olabilmek için halk¬la birlikte çalışmak gerekir.

Ç) Halka sağlık hizmetleri sunulurken kişilerin farklı özellikleri göz önünde bulundurulmalıdır.

D) Sağlık hizmetlerinde, çağdaş tıp anlayışının yanı sıra doktor ve hasta iletişiminin kurulmuş olması da önemlidir.

(2004 - ÖSS)

Paragrafta Kavram ve Duygu (Concepts And Emotions In A Paragraph)
Özgünlük (*Originality)*: Başkasına benzememek, taklitten ve benzerlikten kaçınmak demektir.
Not similar to anything or anyone, avoiding imitation and analogy.
Doğallık (*Authenticity /Naturalness)*: Günlük hayatta olduğu gibi olmak, yapma bir dilden ve süsten uzak olmak demektir.
Being as you are an a daily life, not pretending or masking, keep away from flourishing or artificial language.
Duruluk (*Clarity)*: Açık ve anlaşılır olmak, söylenmek isteneni doğrudan anlatmak demektir.
Being clear and understandable, directly expressing what is meant.
Akıcılık (*Fluency)*: Sürükleyici, okuyucuyu sıkmayan bir anlatıma sahip olmak demektir.
Referring to a gripping, engrossing, and not boring writing fort he reader
Özlülük (*Brevity)*: Sözü uzatmaktan kaçınmak, az sözle çok şey ifade etmek demektir.
Avoiding being wordy, and having concise saying.
Yoğunluk (*Intensity)*: Birden çok anlamı, bir arada vermek demektir.
Being able to give more than one meaning altogether.
Örnek:
Şiirlerinde gereksiz kelimelerden olabildiğince kaçınıyor. Sıfatlar, benzetmeler için de böyle bu. Okuyucuyu birtakım soyut, düğümlü kelimelerle yorduğu da söylenemez. Öğretici bir hava taşımamalarına karşın, yine de bu şiirlerde bir eksiklik var: "Başka şiirleri anımsatıyor; bunları daha önce okumuş gibi bir duyguya kapılıyorsunuz." diyen bir eleştirmenin sözünü ettiği şiirlerde bulduğu eksiklik nedir?
A) Yalınlık B) İçtenlik C) Yoğunluk Ç) Özgünlük D) Açıklık
(1982 - ÖSS)

Paragrafta Anlatım Biçimleri (Forms Of Expression In A Paragra
Açıklama (*Explanatory)*: Bu özellikteki paragraflar öğretici bir özellik göstermektedir. Amaç, anlatılmak isteneni en kolay yoldan okuyucuya ulaştırmaktır. Bu yüzden bu tür paragraflarda sanatlı söyleyişlere, soyut ifadelere pek yer verilmez. Daha çok ansiklopedilerde görülen bu anlatım türünde tanım ve örneklere yer verilebilir.
Descriptive paragraphs have teaching characteristics. The aim is to deliver the message to the reader in the easiest way. Thus, such paragraphs do not include artistic expressions or artificial statements. Definitions and examples are usually included in this kind of paragraphs mostly seen in encyclopedias.
Tartışma (*Argumentative)*: Bu özellikteki paragraflar, bir düşüncenin doğru olup olmadığını ortaya koymak için oluşturulmuştur. Sohbet tarzında yazılan bu tür paragraflarda soru ve cevaplar bulunabilir. En az iki görüşün karşılaştırılmasının yapılması paragrafı, açıklama paragrafından ayırır. Bu tür paragrafta yazar, nesnel olmaya ve kendini kanıtlamaya çalışmaktadır.
Such kinds of paragraphs are produced to put forth whether an idea is correct or not. Such paragraphs written in conversational narration may include questions and answers. What separates an argumentative style from an explanatory one is that it includes comparisons of at least two opinions. Writer puts effort to be objective and prove themselves.
Betimleme (*Descriptive)*: Anlatılanın, okuyucunun gözünde canlanacak bir biçimde sunulmasıyla oluşturulmuş paragraflardır. Betimlemede önemli olan görselliktir. Bu nedenle renk ve biçim gibi öğelere daha çok yer verilir. Betimleme nesnel olabileceği gibi yazarın duygularını da içerebilir. Betimleme ikiye ayrılır:
Descriptive paragraphs are written in the form that help reader to visualize what is written. Visuality is vital in descriptive writing. Therefore, it is given more place to items such as color and shape. Description might be objective; it may also include the feelings of a writer. Description is divided into two:
a. Ruhsal betimleme (*Spiritual Description)*: Sadece insanlara özgü olan bu betimleme türünde, insanların iç dünyası tanıtılır, davranışları üzerinde durulur. Görsellikten çok izlenim üzerinde durulur.
Being only peculiar to the humans, this description focuses upon the behaviors and the inner worlds of people are introduced. Impression, not visuality, is the focal point.

b. Fiziksel betimleme (*Physical Description)*: Kişinin dış görünüşünün betimlenmesi ya da dış dünyanın anlatılması gibi gözle görülenin anlatıldığı betimlemelerdir.
These are the descriptions which describe the visible such as a person's physical appearance or explaining the outside world.
Öyküleme (*Narrative)*: Mutlaka bir olayın anlatıldığı paragraf türüdür. Belli bir zaman diliminde gerçekleşen olayların, değişen durum ve zamana göre aktarımı söz konusudur. Betimleden farkı, bu paragraf türünde izlenim değil olay ön plandadır.
It is a type of a paragraph that definitely describes an event. There is narration that tells about events occurring in a certain period of time considering changing situation and time. The main difference between a descriptive and narrative style is that events, not impressions, remain in the forefront.
Örnek:
Aşağıdaki cümlelerin hangisinde betimleme yoktur?
A) Söylenenleri hiç duymuyormuşçasına dalgın, düşünceli bir tavırla işini yapmayı sürdürdü.
B) Artık bahar geldi derken birdenbire hava boz¬muş, damlar, sokaklar, kırlar, karla örtülmüştü.
C) Az konuşan, doğruyu söyleyen, söylediğini tartan bir insandı.
Ç) içli, çok duygulu bir adamdı, konuşurken hem ağlar hem ağlatırdı.
D) Benim gibi babamın da dedemin de çocukluk ve ilk gençlik günleri bu konakta geçmişti.
(1993 - ÖYS)

Paragrafta Düşünceyi Geliştirme Yolları (Developing Ideas In A Paragraph)
Tanımlama (*Description)*: Bu tür bir paragraf, kavramların tanımlarını içerir. Tüm paragrafın tanım olması beklenmez. Bir tanım varsa bile, paragrafta tanımlama var sayılır.
It includes the description of concepts. The whole paragraph is not expected to include description. Only one description would be enough to be included in this kind of strategy.
Karşılaştırma (*Comparison)*: İki farklı durum ya da düşüncenin karşılaştırılması ile oluşturulmuş paragraf türüdür. Karşılaştırma yapılan kavramlar arasında derecelendirme söz konudur. Bir kavram diğerine eş veya diğerinden aşağı ya da üstün olabilir.
It is a type of paragraph which is produced by comparing the two different situation or ideas.
Örneklendirme (*Exemplification)*: Anlatılan konuyla ilgili örneklerin verilmesiyle oluşturulmuş paragraf türüdür. Örnekler yaşanmış kısa bir olay ya da bir fıkra olabilir.
It is a type of paragraph produced by giving relevant examples about the subject matter or topic. Examples may also include short stories, jokes or anecdotes.
Tanık Gösterme (*Referencing)*: Anlatılanın inandırıcı olması için tanınan, sözüne güvenilen birinin sözünün yer aldığı paragraf türüdür. Bu söz paragrafta genellikle tırnak içinde verilmektedir.
In this paragraph type, there is a saying of a trusted, well-known person for the writing to be persuasive. For the statement/quotation, quotation marks are generally used.
Benzetme (*Analogy)*: Bir kavram anlatılırken başka bir kavramla olan benzerliğinin kullanılmasıyla oluşturulmuş paragraf türüdür.
In this paragraph type, a concept is used along with a similarity with another concept.
İlişki Kurma (*Building Relationship)*: İki kavram arasındaki ilgiden başka bir kavramın, sonucun çıkarıldığı paragraf türüdür.
This paragraph type refers to inferencing and using another concept by considering the commonality of two concept.
Örnek:
Nurullah Ataç hep eleştirmen olarak düşünülmüştür. Oysa Ataç'ın asıl önemi eleştirmenliğinden değil, Türkçenin düzyazı dili olarak kurulması yolunda harcadığı çabadan gelir. O da farkındadır bunun: "Eleştirmen bir öldü mü bir daha kimse anmaz onu." der. Ama öte yandan: "Bir şey kalmayacak mı benden?" sorusuna şu alçakgönüllü cevabı verirken gerçek öneminin nereden geldiğini de belirtir: "Bugün bu ülkede bir dil kuruluyor; o yapıda benim de bir taşım vardır. Ancak, görünmeyen, kimsenin gözüne çarpmayan, ta gerilerde bir taş."

Bu parçada yazar söylediklerini inandırıcı kılmak için aşağıdakilerden özellikle hangisine başvurmuştur?
A) Alıntı yapma B) Örnek verme C) Tanımlama Ç) Karşılaştırma D) Betimleme
(1992 ÖYS)

7 Aşağıdaki soruları örneklerdeki gibi cevaplayalım.

1. "Yazarlıkta ilk öğretmenim annemdir. Annem, İstanbulluydu. Anadolu'yu yakından görüp tanımıştı. Halkın dil ve düşünce gerçeklerini içine iyice sindirmişti. Okur yazardı, ama gramer bilmezdi. Edebiyat bilgisi kıt bir kadındı. Sezgisi güçlüydü. Yazdıklarımı anneme okur, nasıl olduğunu sorardım. Yazdıklarımın kimi yerlerini, 'Burası olmamış.' diye eleştirirdi. Nedenini sorduğumda, 'Böyle denmez de ondan.' derdi."

   Parçaya göre, yazarın annesinin, onun anlatımında bulunmasını istediği nitelik nedir?

A) Doğallık B) Duruluk C) Akıcılık Ç) Özlülük D) Tutarlılık
(1984 - ÖSS)

2. Okuduğumuz romanlar, öyküler, şiirler; seyrettiğimiz oyunlar, filmler; dinlediğimiz müzik parçaları bizi bireysellikten kurtarıp başka insanların yaşayışları ile bütünleştiriyor. O insanların iç dünyalarını bize açarak yaşamımızı zenginleştiriyor, bizi tek boyutluluktan kurtarıyor. Diğer insanlarla, doğal ve toplumsal çevremizle kaynaştırıyor bizi.

   Bu sözler, aşağıdaki sorulardan hangisine karşılık olarak söylenmiş olabilir?

A) Neden eğlenmek, oyalanmak, hoşça vakit geçirmek isteriz?
B) Neden kitap okur, oyun seyreder, müzik dinleriz?
C) İnsanlar, başkalarının düşüncelerini, yaşamlarını neden merak ederler?
Ç) İnsanlar neden kendi yaşamlarından uzaklaşmak isterler?
D) Okuduğumuz romanlarda, izlediğimiz oyunlarda niçin kendimizi ararız?
(1994 - ÖYS)

3. Uzun bir ayrılıktan sonra İstanbul'a geldiğimde, doğup büyüdüğüm şehri tanımakta güçlük çektim. Ahşap evlerin sıralandığı sokaklarıyla sakin mahalleler yok olmuş; yerlerini biçimsiz kâgir yapılar almıştı. Kişiliğini kaybetmemiş bir semt bulmak ümidiyle uzun gezintiler yaptım. Bu sırada gördüm ki kaybolan, yalnız o ahşap evler değildi. Asıl yok olan, camileri, okulları, mezarlıkları, hamamları ve çardaklı kahveleriyle insana huzur ve rahatlık veren tipik İstanbul görünümleriydi.

   Bu parçada aşıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) İstanbul'un belirleyici, eski özelliklerinin bütünüyle yitip gittiği
B) Tarihi yapıların geçmişteki değerlerimizi yansıttığı
C) İnsanın, doğup büyüdüğü yerlerden uzaklaşınca oralara yabancılaştığı
Ç) Ahşap evlerin, İstanbul'un en tipik özelliği olduğu
D) Çeşitli tarihi yapıların, doğal olarak, zamanla yok olduğu
(1994 - ÖYS)

4. Bana, okuyucusu az olan, zor anlaşılır kitaplar çekici gelir. Hep bu türden kitapları okumak isterim. Beni bu tutuma yönelten, güçlükleri yenerek kimsenin kolay kolay göremediği yeni bir dünyayı keşfetme duygusu mu, yoksa erişilemeyecek olanı elde etme isteği mi, bilmiyorum. Bildiğim, kitaplar konusunda zevklerin değişebilir olduğudur. Önemli olan, herkesin kendine göre kitap seçimi yapması, böylece okuduğunu anlaması ve onun tadına varmasıdır.

   Bu parçanın bütününde anlatılmak istenene en yakın atasözü, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Her yiğidin bir yoğurt yiyişi vardır.
B) Emek olmadan yemek olmaz.
C) Altının kıymetini sarraf bilir.
Ç) Sabır acıdır, meyvesi tatlıdır.
D) Zora dağlar dayanmaz.
(1995 - ÖYS)

5. Yirmi yaşından fazla göstermeyen bir genç, çadırın önünde yan yatırılmış el arabasının üstüne oturmuş saz çalıyordu. Fenerin aydınlattığı alnı, ter damlalarıyla kaplıydı. Sazının sapı, şaşırtıcı bir süratle aşağı yukarı kayan parmaklarının altında bir canlı gibi titriyordu. Tellere vuran sağ eli, küçük fakat kendinden emin hareketler yapıyordu. Gencin eli, sazın gövdesine yaklaştıkça insan, saz ile el arasında gizli fakat çok anlamlı bir konuşma olduğunu sanıyordu.

   Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisi ağır basmaktadır?

A) Betimleme B) Tartışma C) Açıklama
Ç) Öyküleme D) Karşılaştırma
(1995 - ÖYS)

6. İki tür şiir vardır: Sesleriyle, sese dayalı üsluplarıyla öne çıkanlar; sesi belirgin olmakla birlikte imge dünyaları ve çizdikleri dünyalarla belirginleşenler. Birinci tür şiir, kişiyi sesiyle sarar ve onu kendine tutsak eder; ikinci tür ise insanı kendi özgür sesiyle baş başa bırakarak ona yeni şiirler yazdırır. Birinci tür kolay taklit edilir; ikinci türü taklit etmek zordur.
Bu parçanın anlatımında özellikle hangisi ağır basmaktadır?
A) Öyküleme B) Karşılaştırma C) Tanımlama
Ç) Örnekleme D) Betimleme
(1996 - ÖYS)

7. (I) Minibüsle, sabahleyin yola çıktık. (II) Yeşilin, açığından koyusuna değin bütün tonlarıyla bezenmiş ağaçların süslediği yamaçlardan, tepelerden geçtik. (III) Şırıl şırıl akan derecikleri aşa aşa sonunda yeryüzü cennetine vardık. (IV) Çevresini irili ufaklı ağaçların kuşattığı mavi, duru, büyük göle bakan bir yamaçta durduk. (V) Kameramızı çıkarıp bu manzarayı görüntüledik.
Yukarıdaki numaralanmış cümlelerin hangilerinde betimlemeye yer verilmemiştir?
A) I. ve II. B)I.veV. C) II. ve III.
Ç) II. ve IV. D) III. ve IV
(1999 - ÖSS)

8. Anadili öğretimini Türkçenin söz değerlerine dayandırmak gerekir. Yıldız yerine "star", gösteri yerine "şov" gibi yabancı kelimeleri kullanır; sürekli olarak, anlamını bilmediğimiz Arapça kelimeleri yinelersek çocukların söz dağarcığı karmaşık bir hâl alır. Bundan da öte, kelimeler açık ve aydınlık bir anlam kazanamaz. Çocuklarımız arasından sanatçıların, bilim adamlarının çıkmasını daha başlangıçta engellemiş oluruz. Çünkü bilgin ya da sanatçı, bulgu ve yargılarını, gözlem ve deneyimlerini, anadilinin kavramları üzerine kurar. Kavramlar açısından duruluk kazanmamış bir zihin, açık seçik düşünemeyeceğinden, bir buluş ya da yapıt ortaya koyamaz.
Bu parçada asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?
A) Söz dağarcığının konuşma gücünü etkilediği
B) Dil eğitiminin toplumsal gelişme açısından önemli olduğu
C) Yaratıcılığın önkoşulunun yüksek düzeyde bir eğitim görmek olduğu
Ç) Kimi kelimelerin anlamda bulanıklığa yol açtığı
D) Anadilini iyi bilmemenin yaratıcılığı engellediği
(2000 - ÖSS)

9. Anadili, onu kullanan bireyler arasında köklü sevgi bağları oluşturur. Bilinçaltına dek uzanarak kişinin iç varlığını kuşatan bu bağlar, toplumsal yaşamda çok gerekli güven duygusunun da kay¬nağıdır; çünkü birbirini sevip sayan, birbirine gü¬ven duyan bireylerin oluşturduğu bir toplumda, bireylerin gelecek korkusu olmaz.
Bu parçada vurgulanmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?
A) Anadilinin, ortak duygular oluşturmada çok önemli bir işlevi olduğu
B) Kişilerin yetiştikleri ortamla benlikleri arasında sıkı bir ilişki bulunduğu
C) Anadilindeki ses özelliğinin kişilerin düşünce ve duygularını etkilediği
Ç) Aynı dili kullanan kişilerin, aynı doğrultuda düşünebileceği
D) Anadili eğitimine ağırlık vererek ulusal duyguları pekiştirmek gerektiği
(2001 - ÖSS)

10. Ünlü yazar, genç yazara mektubunda şöyle diyordu: "Doğa betimlemelerinizde gerçek sanatçılara özgü bir çaba içindesiniz. Ancak 'deniz derin derin nefes alırken', 'ağaçlar hiç durmadan mırıldanırken' türünden betimlemeleriniz, anlatımı basmakalıplaştırıyor; bazen de anlaşılmaz durumlara sokuyor. Unutmamak gerekir ki, doğa betimlemelerinde güzellik, 'Güneş battı.', 'Yağmur başladı.' gibi cümlelerle elde edilir."
Bu parçaya göre, ünlü yazar genç yazara aşağıdakilerden hangisini önermektedir?
A) Ayrıntıları seçmede gözlemlerden yararlanmasını
B) Birbirini çağrıştıran kelimeleri kullanmasını
C) Anlatımda yalınlığa özen göstermesini
Ç) Varlıkları eylem içinde vermesini
D) Değişik anlatım biçimlerine yönelmesini
(2002 - ÖSS)

11. Bir yazarı, içinde yaşadığı "zaman" gibi, "mekân"ın da etkilediğine inanıyorum. Yazar, bu öğelerin ikisini de kendi merceğinden geçirdikten sonra yapıtına yansıtır. Ayrıca, yazarın yetişmesi, var olması, yalnızca içinde yaşadığı toplumla, coğrafyayla, kültürle ilgili bir sorun da değil. Yazarın, özellikle, okuyarak açıldığı dünyaların etkisiyle biçimlenmesi söz konusudur.

Bu sözler aşağıdaki sorulardan hangisine karşılık söylenmiş olabilir?

A) Yazarlar yapıtlarını oluştururken nelerin etkisinde kalmaktan kaçınmalıdır?

B) Yazarın bir toplumdan etkilenmesi için, o toplumda hangi nitelikler bulunmalıdır?

C) Okurlar, yazarların yapıtlarında yaşadıkları çevreyi yansıtmalarını beklerler mi?

Ç) Kimi kentlerin, o kentte yaşayan yazarları etkilediği görüşünü nasıl değerlendiriyorsu-nuz?

D) Yazarların, yaşadıklarını yazması, onları başarıya götürür mü?

(2002 - ÖSS)

12. İstiyorum ki yazdıklarım insanlarımızın sorunlarını, özlemlerini anlatsın. Onların acılarını çektiklerini başkalarına duyurabilsin. Açıkçası, yaşamı değiştirsin, güzelleştirsin. Bu amaçla insanımızdan, ülkemizden kopmamaya çalışıyorum. Ancak yine de dergilerde yer verilmiyor şiirlerime. Yayımlananlara bakıyorum, çoğu, toplum gerçeklerine kapalı; belli bir düşünceyi savunmuyor bir sorunu dile getirmiyor.

Bu parçada şair, aşağıdakilerin hangisinden yakınmaktadır?

A) Şiire özgü ilkelerin belirgin olmayışından

B) Şiirde, içerikten çok anlatımın öne çıkmasından

C) Şairlerin, ortak bir tutum izlemeyişinden

Ç) Yaşananları yansıtmayan şiirlerin ilgi görmesinden

D) Ozanların toplumu gereği gibi tanımlayışından

(2003 - ÖSS)

13. Bir kimse arada bir, "Bizim zamanımızda..." diye söze başlayıp yakınıyor ya da eski günleri arıyorsa anlayın ki çağdışı kalmıştır. Baba, çocuğunu anlayamadığından; yaşlı, gencin ya da genç kafalı yaşıtının davranışlarını beğenmediğinden mi söz ediyor, "Bizim zamanımızda böyle değildi." kanıtına umutsuzca da olsa dört elle mi sarılıyor; bilin ki bunların söyleyecek bir sözü yoktur artık bugün için. Zaman, böyle konuşanları aşmış, tüketmiştir.

Bu parçada vurgulanmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yaşamın her dönemini tat alarak geçirmen gerektiği

B) Güzellik anlayışının insandan insana değiştiği

C) Mutsuz insanların, geçmişin güzel olduğunu söyleyerek avundukları

Ç) İçinde yaşadığı toplumun gerisinde kalanları uyarmak gerektiği

D) Toplumsal değişim ve gelişmelere ayak uyduramayanların geçmişe sığındıkları

(2004 - ÖSS)

14. Bu yazarımız, anılarını anlatırken araya başka yazarların anılarını, düşünürlerin anılar üzerine söylediklerini de katıyor. Böylece yazdıkları, okurda, anlatılanların içinde oluşturulmuş yeni bir metin tadı da bırakıyor.

Bu parçada sözü edilen yazarın böyle bir yol izlemesinin amacı aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) Anı türünün, öteki yazınsal türlerden üstün olduğunu gösterme

B) Kendi yaşamıyla başkalarının yaşamı arasındaki benzerlikleri ortaya çıkarma

C) Yazılanların yaşanmışlığını kanıtlama

Ç) Okurlarda, kendi anılarını yazma isteği uyandırma

D) Anlatılanlara, okurun değişik açılardan bakmasını sağlama

(2005 - ÖSS)

15. Her yazınsal dil, konuşma dilinin toprağında çiçeklenir. Günlük dilin, konuşma dilinin sıcaklığın örgüsünde taşımayan yazınsal dil, ister istemez donuklaşır, yapaylaşır. Bu gerçeğin ayrımında olan yazarımız, anlatımını konuşma dilinin sunduğu olanaklarla donatıp zenginleştiriyor. Onun okunurluk katsayısını yükselten etkenlerden biri de budur. Kısacası, Türkçenin derin sularında yüzen, yazılarını çok yönlü bir değerlendirmeden geçirerek oluşturan bir yazarımızdır o.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçadan çıkarılabilecek bir yargıdır?

A) Bir yapıtın değeri konusuyla ölçülmez.

B) Ancak okurların anlayabildiği yapıtlar kalıcı ola¬bilir.

C) Anlatımları günlük dile dayanmayan yapıtlar başarılı olamaz.

Ç) Yazınsal dilin kullanımı yazardan yazara değişir.

D) Yazınsal dille oluşturulan yapıtların tadına herkes varamaz.

(2005 - ÖSS)

DİNLEME

SOKAKTA SOSYAL MEDYA

8 **Metni dinleyelim. Metinde hangi röportaj soruları var? Maddeler halinde yazalım.**

9 **Sorulara hangi cevaplar veriliyor? Her soru için bir cevap yazalım.**

10 **Metindeki röportaj sorularını kendimize göre cevaplayalım.**

YAZMA

11 **Sosyal medyanın kullanılması ile elde edilen başarılar nelerdir? Bir araştırma yapalım ve "Sosyal Medya ve Başarı" üzerine aşağıdaki maddeleri kullanarak bir deneme yazalım.**

- Sosyal medya nedir?
- Başarı nedir?
- Sosyal medyanın başarı üzerinde bir etkisi var mıdır?
- Sosyal medyayla başarı sağlayan kişiler var mıdır?
- Bu konudaki başarı örnekleri nelerdir?
- Bu konuda sizin düşünce ve önerileriniz nelerdir?

KONUŞMA

12 **Aşağıdaki konu başlıklarına bakalım. Her bir konu için bir cümlelik yorumlar yapalım.**

- Okullar açılıyor.
- Yarın Pazartesi.
- Bu akşam yeni bir yıla giriliyor.
- Ülkeniz dünya olimpiyatlarında madalya sahibi oldu.
- Tuttuğunuz takım dünya kupasını aldı.
- Tüm dünyanın seyrettiği bir kraliyet düğünü var.
- Ülkenizde deprem oldu ve çok sayıda kayıp insan var.
- En sevdiğiniz dünyaca ünlü şarkıcı öldü.
- Ülkeniz Erouvision'da ilk 10'a bile giremedi.
- Teknoloji harikası bir telefon piyasaya çıktı.
- Uzun zamandır takip ettiğiniz dizi bu akşam sona eriyor.

İSİM, ŞEHİR, DİZİ

Dünyanın önemli şehirleri, dizileri sayesinde ekmek yiyor. Bu şehirlere "Tele-kent" deniliyor. Meselâ "Muhteşem Yüzyıl" -İstanbul'u, Araplar'a tekrar hatırlatan dizi- yayınlanmaya başladıktan sonra ülkemize gelen turist sayısı yüzde 12 arttı. Bu dünyada pek çok şehir için de böyle...

"Hamamı bile popüler" İstanbul / Muhteşem Yüzyıl

Doğu Avrupa ve Ortadoğu ülkelerinde başarılı olmuş dizimiz, Kanuni Sultan Süleyman ve Hürrem'in anlatıldığı "Muhteşem Yüzyıl"; Bosna Hersek, Hırvatistan, İran, Arnavutluk ve Afganistan gibi 41 ülkeye ihraç edildi ve bu sayının 60'a yaklaşacağı öngörülüyor. Bu tarihi drama dizisiyle birlikte Ayasofya Müzesi ile Sultanahmet Camii arasında bulunan Ayasofya Hürrem Sultan Hamamı dünya dizi haritasında yerini buldu. Hamam, dizi yayınlandığından beri turist akınına uğruyor.

"Adası turizm cenneti oldu" Hawaii, Oahu / Lost

Hawaii'de Lost'un çekildiği Oahu adası şimdi turizm merkezi oldu. Adaya yapılan turların fiyatları 150 dolardan binlerce dolara kadar çıkıyor. 6 sezon boyunca Lost'un Hawaii ekonomisine katkısı 400 milyon doları aştı. 5. sezonun tamamı ve 6. bölümün bir kısmında 2 bin 25 Hawaiili çalıştı. 5-6 bin kişi çekimler boyunca otellere milyonlarca dolar bıraktı. John Locke karakterine can veren Terry O'Quinn dâhil olmak üzere birçok Lost yıldızı Hawaii'de ev satın aldı.

"Ekran başından kalkan ünlü köprüye koşuyor" Kopenhag, Danimarka - Malmö, İsveç / Köprü

Danimarka'nın TRT'si Danmarks Radio ve İsveç'in devlet televizyonu Sveriges Television'un prodüktörlüğünü yaptığı "The Bridge" dizisi, bir kadın politikacının cesedinin Oresund Köprüsü'nde bulunmasıyla başlıyor. 2011'de yayınlanmaya başlanan diziyi izleyen herkes Malmö ve Kopenhag'ı birleştiren meşhur köprüyü görmeye gidiyor.

"Sherlock Holmes out Kurt Wallender in" Stokholm, İsveç / Wallander

İsveç'in küçük bir kasabası olan Ystad'ın'da geçen bu İsveç polisiyesi, Kurt Wallander isimli bir dedektifin başından geçenleri anlatıyor. İsveç'in İngiltere'ye ihraç ettiği bu dizi sayesinde şu sıralar İsveç'e İngiliz akını oluştu.

"Mafyanın pabucunu dama attı" Sicilya, İtalya / Detektif Moltobano

Komiser Salvo Moltobano aslında tipik İtalyan detektif karakteri. Dizisi, Sicilya'da Vigata isimli hayali bir İtalyan kasabasında geçiyor. Dizi sayesinde Vigata'ya daha doğrusu Sicilya'ya Avustralya, İngiltere ve Amerika'dan pek çok ziyaretçi geliyor.

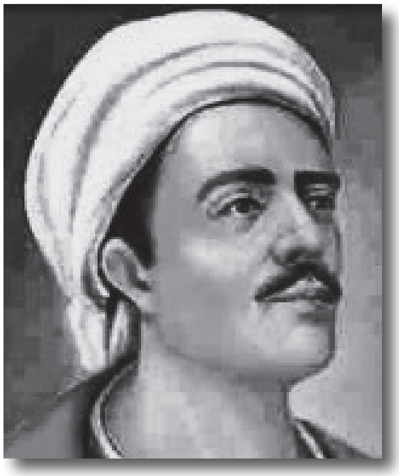
"Olimpiyat ruhunu canlandırdı" Norveç / Lillehammer

Dizi, eski bir Amerikan mafya üyesi olan "Fixer" lakaplı Frank Tagliano'nun Norveç, Lillehammer'a yerleşip hayatını tekrar kurmasını konu alıyor. Frank Tagliano'nun, kışların çok sert geçtiği Lillehammer'ı seçmesindeki sebepse Lillehammer'da gerçekleştirilen 1994 Kış Olimpiyatları. ABD ve İsrail'de de gösterilen dizi Norveç'in kış turizmini olumlu etkiliyor.

1. Sizin ülkenizde yayınlanan dizilerin ülke ekonomisine bir katkısı var mı?

2. Ülkenizin dünya tarafından tanınan bir dizisi var mı?

YUNUS EMRE

Dinî-Tasavvufî Türk Edebiyatı'nın ilk ve önemli temsilcilerinden olan Yunus Emre (1240-1320), tasavvufî ve insanî fikirleriyle evrensel bir şöhrete ulaşmıştır. Yunus Emre, sade fakat derin ifade gücüyle kaleme aldığı şiirlerinde, Türkçeyi edebîleştirmiş, millî dil ve edebî formlarla kendine has bir varlık, bilgi, aşk ve ahlâk felsefesi ortaya koymuştur.

Yunus Peygamber'in hikâyesini hepimiz biliriz. O, bir balığın karnında günlerce kalan ve orada pişmanlık yaşları döktükten sonra ışığa dönen insandır. Bu macerayı karanlığın yuttuğu ve karanlıktan dönen insan diye özetleriz. Yunus Emre, bu adı benimsemekle şüphesiz bu peygamberin çilesini ve talihini benimsemiş oluyordu. Hakikaten Tapduk Emre'ye intisabı (bağlanma), dergâhında kalışı, oradan ayrılışı, tekrar gelişi ve nihayet izin alıp insanlar arasına bu sefer onları irşâd (doğru yolu gösterme) için yeniden girmesi; bütün bu kaybolma, kapanma, yeniden ve başka bir hüviyetle doğma hikâyesi, hep bu adın etrafında toplanabilecek olaylardır. Şurasını da hatırlayalım ki o devirde Anadolu'da yaşayan sofîlerin ve dervişlerin hemen hepsi Türkçe ad veya lakap taşırlardı. Muhtemeldir ki Yunus bu adı kendisi seçmiş olsun, yahut bu tesadüf bütün hayatına istikamet versin. Ben yine Peygamber Yunus'un balığın karnına coşkun bir fırtına yüzünden düştüğünü göz önünde tutarak birinci şıkka ihtimal veriyorum. Fırtınanın yerini burada Moğol istilasının hakiki bir cehennem yaptığı, doğduğu bu XIII. asır ortası tutar. Erenlik yolunda kaydettiği merhaleyi:

Tapduğun tapusunda kul olduk kapusunda
Yunus miskin çiğ idik piştik Elhamdülillâh

diye anlatır. Dilimize ve ruhumuza "gurbet" kelimesini –tasavvuf yoluyla da olsa- aşılayan odur. Hangimiz, gurbet deyince o güzel kıt'ayı hatırlamayız:

Bir garip öldü diyeler
Üç günden sonra duyalar
Soğuk su ile yuyalar
Şöyle garip bencileyin

Yunus'ta "gurbet", sevginin yalnızlık aynasıdır. Biz sevdiğimiz nispette yalnızızdır. Yalnızlığımız nispetinde kâinatla birleşir, kucaklaşırız. Yunus'un şiirinde ölümün aldığı o geniş ve az rastlanır yer de buradan gelir.

NELER ÖĞRENDİK?

1. Aşağıdaki sorulara bakalım. Uygun seçeneği işaretleyelim.

1. Ben çağırmasam bize gel.............. ....?
a) eceğin var mıydı b) mişliğin var mıydı
2. Bilgisayarın parasını düşün.............. .... ama önemli dosyalarım da çalındı.
a) eceğim yok b) düğüm yok
3. Havaların düzel.............. .... Biz en iyisi beklemeden bir şeyler yapalım.
a) eceği yok b) mişliği yok
4. Herkese bilgiçlik taslıyor ama oturup kalkmasını bil.............. ....
a) diği yok b) mişliği yok
5. İngilizcesi çok iyidir ama iş dışında konuş.............. ....
a) tuğu yoktur b) muşluğu yoktur
6. O, en sevdiğim yazardır. Hatta imza gününde konuş.............. ....
a) muşluğumuz vardır b) tuğumuz vardır
7. Sen giderken benim bu yolları yürü.............. ....
a) yeceğim var b) müşlüğüm var
8. Şimdi insanların otuzundan önce evlen.............. .... Hepsi kariyer peşinde.
a) mişlikleri yok b) ecekleri yok
9. Şükürler olsun ki çocuklarımın mürüvvetini gör.............. ....
a) eceğim varmış b) müşlüğüm varmış
10. Uzun zamandır beni ara.............. ....? Neden görüşemiyoruz diye sitem ediyorsun.
a) dığın var mı b) yacağın var mı

2. Aşağıdaki cümlelerdeki durum eklerinin işlevleri nelerdir? İşaretleyelim.

1. O kadar heyecanlıydı ki okulda yaptıklarını bir solukta anlattı.
a) kalıplaşmış zarf b) amaç
2. Bu ayakkabıyı ne kadara aldın? Çok pahalı olduğunu sanıyordum.
a) neden b) ücret
3. Bu elbisenin aynısından ben de alsam bana kızar mısın?
a) zarf b) benzerlik
4. İş yerinde internet olmadığından çalışmalarım yarına kaldı.
a) zarf b) konu
5. Bende o yazarın kitaplarından çoğu var. Okuman için verebilirim.
a) bütünün parçası b) benzerlik
6. Ben konuşuyordum ama o telefonu çoktan kapatmıştı.
a) konu b) zarf
7. Doğum günü için eşime çok güzel bir yüzük aldım.
a) ücret b) amaç
8. Seni çok sevdiğimden bu yaptıklarına hiç alınmıyorum.
a) neden b) konu
9. Çocuk istediği oyuncağı aldırmak için numaradan ağlıyordu.
a) zarf b) benzerlik
10. Bayram sonrası dönüşten bütün trafik alt üst olmuştu.
a) amaç b) neden

ÖZ DEĞERLENDİRME

Bunları Türkçede yapabilir misiniz? Her cümle için kendinize bir puan veriniz. 1: Yapamam, 2: Biraz yapabilirim, 3: Yapabilirim, 4: İyi yapabilirim, 5: Çok iyi yapabilirim.

1. Çeşitli konularda yapılmış raporları, makalaleri anlayabilirim, bir rapor hazırlayabilirim.	1	2	3	4	5
2. Fikirlerimi farklı yollarla sunabilirim.	1	2	3	4	5
3. Bir konu hakkında röportaj yapabilirim.	1	2	3	4	5

KELİME LİSTESİ

İSİMLER

nesil
zamane
mecra
çarpıcı
girişimcilik
zira
kuşak
vefasız
bahane
ikramiye
küresel
denetim
serüven
karmaşa
kapkaç
arbede
terör
manşet
kitle
hıdrellez
darmadağın
işlek
afiş
alıntı
canavar
nadir
keramet
gündem
şöhret
bağımlılık
çevrimiçi
bulgu
erişim
ilkel
ozan
destan
yerel
taklit
eleştirmen
kıt
gurbet
mürüvvet

FİİLLER

dahil etmek
yatkın olmak
kıyaslamak
uydurmak
savunmak
kamuoyu oluşturmak
çullanmak
istifade etmek
yeltenmek
linç etmek
feryat etmek
çarpıtmak
aktarmak
algılamak
tembihlemek
sivrilmek
taramak
kısıtlamak
maruz kalmak
istifade etmek
ihraç etmek
sitem etmek

KALIP İFADELER

gözler önüne sermek
basmakalıp
ele almak
evde kalmak
sağ salim
olmayacak duaya amin demek
doğmamış çocuğa don biçmek
kaynanası sevmek
sihirli kutu
aptal kutusu
pes doğrusu
çarşaf çarşaf
ekmek yemek
pabucunu dama atmak

DİNLEME METİNLERİ

1A - (s. 15)

Takvim; zamanın yüzyıl, yıl, ay, hafta ve gün gibi parçalara bölünüp düzenli bir sırayla gösterildiği çizelgedir. Takvim; sosyal, ticari, dini ya da idari amaçla günleri organize eden bir sistemdir. Takvim düzenlemesi; zamanı dilimlere bölüp gün, hafta, ay ve yıl gibi isimlendirerek yapılır.

Takvimde süreler, güneş ve ay döngüsü gibi bazı astronomik olayların çevrimi ile eşitlendiği gibi hasat zamanı, suların yükselmesi ve çekilmesi gibi doğal olaylar üzerinden de belirlenebilir. Birçok uygarlık ve toplum kendi özel ihtiyaçlarına uygun modelli takvimler geliştirmiştir. Türklerin en eski takvimi 12 hayvanlı takvimdir. Dünyada en çok miladi ve hicri takvimler kullanılır. Miladi takvim, İsa'nın doğumunu başlangıç olarak almaktadır ve güneş yılına göre hazırlanmıştır. Hicri takvim ise Muhammed'in Mekke'den Medine'ye göçünü başlangıç olarak almaktadır ve ay yılına göre hazırlanmıştır.

İlk Babil takvimleri ay yılını, yani birbirini izleyen iki dolunay arasındaki 29,5 günlük dönemi temel alan bir sistemdi. Bu döngüye göre 365; 24199 gün olarak gözlemlenen ortalama güneş yılından daha kısa, 354 günlük bir ay yılı ortaya çıktı. Güneş yılına dayalı takvimi ilk geliştirenler ise Eski Çağ Mısırlılarıydı. Mısır'da yaşam Nil taşkınlarının etrafında dönüyordu. Gece göğünün en parlak yıldızı olan Sirius, her yıl Nil'in taştığı zamanlarda, gün doğumundan hemen önce parlamaktaydı. Mısırlılar takvimlerini bu olayla ilgili yapılandırdılar. Mayalar da zaman kaydı tutmakla ilgileniyorlardı ama takvimlerini yıllık bir periyotla ilişkilendirmemişlerdi. Onlar hem geçmişe hem de geleceğe yönelik bir takvim sistemi kurmuşlardı.

Modern takvimlerin temeli ise 8. yüzyılda atıldı. Bu takvimler M.Ö. 46 yılında Jül Sezar tarafından kullanıma sokulan Jülyen takvimine dönüştü. Jülyen takvimi, son şekline M.S. 8 civarında, imparator Augustus döneminde kavuştu.

1B - (s. 20)

Şu anda İstanbul'da olmak isterdim.
Mihrabat Korusu'nun dar yollarında seninle
Yan yana, yana yana yürümek,
Bir de martıların kanatlarından seyretmek İstanbul'u..
Bir de sen olacaktın yanımda adamım.
Bakarken Çamlıca'dan mehtaba,
Dinleyecektik en güzel aşk şarkılarını
Ve ben senin gözlerinde kaybolurken,
"Seni seviyorum" diye haykıracaktım Marmara'ya.
Şimdi yanımdasın belki ama,
Ne Mihrabat Korusu'nun dar yollarında,
Seninle yan yana, yana yana
Yürüyebildik..
Ne de bakabildik Çamlıca'dan mehtaba,
Ne de dinleyebildik en güzel aşk şarkılarını.
Sadece kaybolabildim gözlerinde ama
"Seni seviyorum" diye haykıramadım Marmara'ya...

1C - (s. 25)

Geçtiğimiz Temmuz'un yirmi ikisi ve yirmi altısı arasında Bilgi Üniversitesi Santralistanbul Kampüsü'nde gerçekleşen "Games 2012 Seminerleri" dünyanın önemli ve Nobel ödüllü birçok ekonomist ve matematikçisini ağırladı. Türk Hava Yolları'nın ulaşım sponsorluğunda gerçekleşen etkinliğin en tanınmış konuğu şüphesiz ki John Nash'tı.

Nasıl geçti İstanbul yolculuğunuz?

İyi geçti, teşekkürler. Kongre için gelen çok farklı ülkelerden çok kişiyle tanıştım.

Seyahat etmeyi seviyor musunuz?

Aslında yolculuğun fiziksel koşullarından çok hoşlanmıyorum. Uzun süre oturmak beni yoruyor. Yine de farklı ülkeler görmek, farklı insanlar tanımak güzel.

Herhâlde dünyada birçok yer görmüşsünüzdür?

Birkaç yer gördüm. Avustralya, Afrika, Güney Amerika ve hatta Paris gibi hâlâ görmediğim yerler var. Bu, büyük bir dünya, bence insan her yeri görme beklentisinde olmamalı.

Bu sizin İstanbul'a ikinci gelişiniz, öyle değil mi?

Evet. İlk gelişim akademik nedenlerle değildi, keyif içindi... Amerika'da yaşayan Türk iş adamı Ali Rıza Bozkurt'un davetlisi olarak eşim ve ben birkaç günümüzü İstanbul'da geçirdik. Galata Kulesi, Miniatürk, Topkapı Sarayı ziyaret ettiğim ve aklımda kalan yerler arasında.

Kalabalıktan pek hoşlanmıyorsunuz. Yalnızlığı tercih mi ediyorsunuz?

Bir başkasıyla yakın işbirliği hâlinde çalışmaktansa kendi kendime düşünmeye ve çalışmaya alışkınım. Zaman zaman işbirliğiyle çalıştım. Ancak araştırma değil geliştirme, test etme ve başka insanların yardımını gerektiren işlerdi.

Müzik dışında pek hobiniz de yok sanırım, doğru mu?

Müziği çok seviyorum, evet. Her türünü de dinlerim. Bach çok severdim eskiden. Aslında bir enstrüman da çalmak isterdim ama ne yazık ki hiç yeteneğim yok.

Çocukken kimya ve fizikle daha çok ilgili olduğunuzu okumuştum, bu konuda neler söyleyeceksiniz?

Bilimsel alanlarla genel olarak ilgiliydim. Ama doğru, 12 yaşında evde kimya deneyleri yapıyordum, kazalar da cabası! Babam elektrik mühendisiydi. Ben de uzun süre o mesleği düşünsem de kimyayı seçtim. Kimyada teknik çizim gibi sevmediğim dersler vardı ve matematik bölümü "bize gel" diyordu... Ben de matematiğe geçtim. İyi de oldu!

Einstein'la tanıştığınız doğru mu?

Evet. Fizik ve yer çekimiyle ilgili teorik bir fikrim vardı. Benzer bir fikir daha sonra fizikçiler tarafından yayımlandı. Evrenin nasıl genişlediğine dair. Ama benim evrenin genişlemediğine, maddelerin başka bir kaynaktan geldiğine dair bir düşüncem vardı. Bu konuyu tartışmak için Einstein'a gittim.

Sizin "Oyun Teorisi" kuramınız, dünyaya "kazan-kazan" kavramını armağan etti. Peki, herkesin "kaybettiği" bir oyun var mı?
Mümkün. Herkes negatif oynarsa mümkün. Yani eğer her oyuncu kendi kazancından çok rakibinin kaybına odaklanırsa mümkün.
Matematiğin adaletle ilgisi olduğunu düşünüyor musunuz?
Var tabii. Hem de doğrudan ilişkisi var. Matematik sadece gerçeği arar ve delile dayanır. Eğer samimiyetle gerçeği ararsanız, onu bulmak kolaydır. Adalette de durum böyle. Matematik yalan sevmez. Bilimin kanunları vardır, adaletin de öyle.
Evliliğin büyük bir oyun olduğunu söylemiş miydiniz?
Sadece evlilik değil, insan ilişkileri. Bütün insan ilişkileri son derece karmaşıktır. Kadınlar konusunda ise siyaseten sessiz kalmayı tercih ederim.

2A - (s. 36)

Mecnun, aklını var gücüyle Leyla'ya kapattığı için Leyla'nın dışında hiçbir şeye görüntü, ses, işaret vermediği için onu dıştan bakanlar deli zannediyor fakat o dünyanın en akıllı adamı. Çünkü bir sevgili ediniyor, o sevgilinin yolunda yürüyor, kendinden vazgeçiyor, aklından vazgeçiyor çünkü "aşk", aklından vazgeçmektir. Aklınız hâlâ size "Şunu şöyle yap, bunu böyle yap" diyorsa aşkta daha ilerleyeceğiniz çok mesafe var demektir.
Sevgiyle aşk arasındaki sınırı ben şöyle ölçüyorum: Yarın birisiyle buluşacaksın, onu seviyorsun, sevdiğini düşünüyorsun, heyecanlanıyorsun ve şöyle kuruyorsun akşamdan "Yarın onun yanına gidince şöyle şöyle yapayım, şunları şunları söyleyeyim, şunları şunları....". Bunları yapabiliyorsan onu seviyorsun demektir. Ama aşk nedir? Aşk yarın onun yanına gidince şöyle şöyle yapayım, şunları söyleyeyim" dediğin hâlde yanına gidince bütün yapacaklarını, bütün söyleyeceklerini unutuyorsan bu, aşktır. Yani sevginin bir üst katmanıdır, çoğalan kısmıdır.
Şimdi başkaları Mecnun'un Leyla'ya karşı olan sevgisini kendi algılamaları ölçüsünde görüyorlar bunun dışında bir hareketi delilik olarak nitelendiriyorlar. Hâlbuki Mecnun aklının var gücüyle Leyla'yı o kadar kuşatıyor, onu öyle örtüyor ki Leyla'dan başka hiçbir şeye kulak tutmuyor, hiçbir şeye göz açmıyor, hiçbir şeyi algılamıyor. Böyle olunca o zaman "cinnet", "cennet" ve "mecnun" kelimesi birdenbire Leyla'nın uğruna âşık olan bir adamı meydana getiriyor. İşte Fuzulî bununla yarışan bir adamdır. Çağdaş Mecnun olarak kendini ifade eder.

2B - (s. 40)

Kardeşlerim, o zamana kadar kâinata böyle güzel bir insan gelmedi. Öyle bir güzellik ki doğan aya "Doğdum" diyor. Komple bütün takımyıldızları, Büyük Ayı, Küçük Ayı, Samanyolu ve hatta Halley kuyruklu yıldızı bile esas duruşa geçip bu güzellik karşısında selam duruyorlar. Nasıl durmasınlar kardeşim. Yusuf bu, güzellik o, dürüstlük o, cömertlik o, yiğitlik o, ay o, yıldız o, gece o, gündüz o. İnsan bakmalara kıyamıyor. Adeta bir güneş gibi gözleri kamaştırıyor.

O güneş ama Züleyha da ay. Ay parçası gibi yüzüne bakmaya doyamayacağın en güzel, cillop gibi daldaki elma, sudaki nergis, havada uçuşan leylak kokusu, bülbülün dilindeki gül, gülün içindeki gonca, dağ yolundaki yonca, Züleyha bu Züleyha. Dünyada bir tek kişi yoktur ki Züleyha'yı görür görmez âşık olmasın, malını mülkünü, şanını şöhretini terk etmesin.

Yusuf müstesna. O Yusuf ki evli diye Züleyha'ya bir an olsun dönüp bakmamış. O Züleyha ki Yusuf'a bakmalara doyamamış. Öyle âşık olmuş öyle âşık olmuş ki yedi düvelin diline sakız olmuş. Gelgelim Yusuf'tan aşkına karşılık bulamayınca ani kadınlık manevralarıyla Yusuf'un aklını başından almaya, gönlünü çelmeye çalışmış. Ama Yusuf'un gönlünü alan almış. Neticede onun kutsal bir vazifesi varmış. İnsanlara iyilik, doğruluk, güzellik kokuları dağıtmak üzere gönderilmiş. Netice itibariyle bir erkek olarak Yusuf, Züleyha'nın güzelliğini müşahede etse de adeta çelikten yapılmış sinirleriyle duygularını intifaya uğratmayı başarmış.
Kardeşlerim, Yusuf'u iftirayla zindanlara attıran bu bedbaht kadın aşkından erimiş, etlemiş, gözünün feri sönmüş, beli bükülmüş, yüzüne bakmaya tırsacağın, en korkunç bir cadı karısına dönüşmüş. Yusuf ise zindanlardan kurtulup Mısır'a sultan olmuş. Derken akabinde ve detayında Mısır'ı her türlü kalkındıran, açlıktan ve kıtlıktan kurtaran Yusuf, memleketimde aç hiç kimse kaldı mı diye sokakları dolaşırken ihtiyar bir dilenci kadına rastlamış.
Yanına yaklaşmış, "Neye ihtiyacın var kadın, ne dilersin, ne dilenirsin?" diye sormuş. Kadın başını kaldırmadan, "Hiç bir şey dilemem, ben gül yüzlü Yusuf'un dilencisiyim. Ömrüm boyunca onu diledim. Var git başımdan. Beni benimle, beni aşkımla, beni Yusuf'umla baş başa bırak."demiş. Yusuf yavaşça eğilip kadının yanına çökmüş ve "Yusuf'u kimden dilersin." diye sormuş. Kadın yine başını kaldırmadan, "Yusuf'u, Yusuf'un Rabbi'nden dilerim." deyince, gözleri dolmuş Yusuf'un. "Yusuf'un Rabbi onu sana verse ne yaparsın?" deyince, bu defa Züleyha'nın gözleri dolmuş, başlamış ağlamaya "Şu hâlimi görmüyor musun? İhtiyarladım, eski Züleyha'dan bir eser kalmadı. Belim büküldü. Gözlerimin feri söndü. Yusuf beni bu hâlimle ne yapsın?" deyince, Yusuf kadının başını elleriyle havaya kaldırmış ve o güzel sesiyle "Bana bak." demiş. Kadın utanmış, bakamamış. Yusuf, bir daha tekrarlamış o şahane, o güzeller güzeli sesiyle "Bana bak." Züleyha, bir an kafasını kaldırmış ve göz göze gelmişler. O, yıllardır aradığı sevgilisini karşısında

gören Züleyha'nın bir anda dili tutulmuş. "Yusuf" diyebilmiş. Başka bir şey dememiş.
Kadının bu hâlini gören Yusuf, gözyaşları içerisinde ellerini semaya açtı ve Yaradan'ına yakardı: "Ey âlemleri yaradan Rabbim, beni kuyuya atıp öldü diyen kardeşlerimi bağışladın. Bana iftira atıp zindanlara düşüren şu kadını da bağışla. Çünkü o bende senin güzelliğini gördü, ona meftun oldu. O'nu lütfunla lütuflandır. O'na eski güzelliğini geri ver." Yusuf daha duasını bitirmeden hikmetinden sual olunmayan Rabbim, o perte çıkmış, ihtiyarlamış kadını bir anda on sekizlik taptaze Züleyha hâline getirdi. Yusuf ile Züleyha öbür dünyada aşklarını ebediyen yaşamak üzere son nefeslerine kadar birbirlerini sevmişler. Bütün hakiki sevenlere böyle bir aşk nasip olsun.

2C - (s. 45)

İnsan senelerce uğraşır, kendi sözlüğünü oluşturur. Önem verdiği her kavrama bir tanım bulur. "Hakikat", "Mutluluk", "Güzellik", "Onur", "İtibar", "Sadakat"... Hayatın her mühim dönemecinde şahsi sözlüğünü açar bakarsın. Vaktiyle yaptığın tanımları bir daha kolay kolay sorgulamazsın. Derken bir gün, işte o yabancı gelir ve kıymetli sözlüğünü alıp fırlatır.
"Şimdiye değin sorgusuz sualsiz sahip çıktığın her tanım baştan yazılacak." der. "Bildiğin her şeyi unutma zamanı geldi."
Şems'in bana ettiği budur işte. Emin olduğum her bilgiyi sildi, beni hocayken yeniden talebe hâline getirdi. Birini bu kadar sevdiğin zaman istersin ki ailen, arkadaşların, en yakınların da bu sevgiyi paylaşsın, onu sevsin. Nasıl hissettiğini anlamalarını beklersin. Böyle olmayınca şaşırır, incinir, gücenirsin.
Ne yapayım da ailemin Şems'i benim gözümle görmesini sağlayayım? Tarifi olmayanı nasıl tarif etmeli? Şems benim rahmet ummanım, lütuf güneşim. Aramızdaki dostluğun derinliği Kur'an'ın dördüncü okuması gibi; ya içindesindir, kapılır gidersin. Ya dışındasındır, neye benzediğini bilemezsin. Zahiren anlamak kabil değil, ancak yaşanınca var.
Maalesef çoğu kimse kulaktan dolma bilgilerle hareket edip başkalarını yargılar. Onlara göre Şems asi bir derviş. Serkeş, başıbozuk, ne yapacağı belli olmayan, güven telkin etmeyen biri. Yalan dolana ve dalavereye alışkın olanlar Şems'in sivri ve dürüst dilini takdir etmekte zorlanır. Başkalarının yapmacık nezaket gösterdiği yerde Şems inadına dobra dobra konuşur. Söyleyeceği ne varsa herkesin yüzüne söyler. Kimsenin ardından dedikodu yaptığını görmedim. Benim için Şems koskoca kâinatı çekip çeviren tılsımın zuhur etmiş hâlidir. Şems'in kalbi bir kervansaraydır, git git bitmez. Odalarında gariban yolcular kalır. O kimseyi dışlamaz.
Ben Şems'te ruhdaşımı buldum. Böylesi bir buluşma hayatta ancak bir kez olur. Otuz yedi yılda bir kez! Herkes bana Şems'i niye bu kadar sevdiğimi sorar. Nasıl cevaplayabilirim ki? Kim ki bu soruyu sorar, demek ki anlamaz; kim ki anlar, zaten bu soruyu sormaz.

3A - (s. 54)

İş adamı şaşkın bir şekilde öylece durdu kaldı. Sanki donmuştu. Tüm yıl boyunca arkasında yarım milyon dolar olduğuna inanarak işler almış, yapmış ve satmıştı. Birden hayatının akışının değiştiren şeyin para olmadığını fark etti. Hayatını değiştirenin yeniden kendinde bulduğu kendine güven ve inançtı. Başarının sırrı, kasamızdaki para değil, kendi kalbimizde ve kafamızda duygular ve düşüncelerdir. Bunları başka yerde aramaya gerek yok.
İş adamının işleri bozulmuştu. Ne yaptıysa olmuyordu. Bir zamanlar çok başarılı bir insan olmasına rağmen şimdi büyük olan sadece borçlarıydı. Bir taraftan kredi verenler onu sıkıştırırken diğer taraftan da bir sürü insan ödeme bekliyordu. Çok bunalmıştı ve hiçbir çıkış yolu bulamıyordu.
Nefes almak için parka gitti. Bir banka oturdu, başını ellerinin arasına aldı ve bu durumdan nasıl kurtulacağını düşünmeye başladı. Tam bu sırada birden, önünde yaşlı bir adam durdu. "Çok üzgün görünüyorsun. Seni rahatsız eden bir şey olduğu belli... Benimle paylaşmak ister misin?" diye sordu. Yaşlı adam, iş adamının şikâyetlerini dinledikten sonra "Sana yardım edebilirim." dedi. Çek defterini çıkardı. İş adamının adını sordu ve ona bir çek yazdı. Çeki ona verirken de şöyle dedi: "Bu para senin. Bir yıl sonra seninle burada buluştuğumuzda bana olan borcunu ödersin. Hadi al." dedi. Ve yaşlı adam geldiği gibi hızla gözden kayboldu. İş adamı elindeki çeke baktı. Çekte 500 bin dolar yazıyordu ve imza ise John Rockefeller'e aitti yani dünyanın en zengin adamına.
"Tüm borçlarımı hemen ödeyebilirim." diye düşündü. John Rockefeller'e ait bu çekle her şeyi çözebilirdi. Ama çeki bozdurmaktan vazgeçti. Bu değerli çeki kasasına koydu. Onun kasasında olduğunu bilmenin güveniyle yepyeni bir iyimserlikle işine tekrar dört elle sarıldı. Büyük küçük demeden tüm işleri değerlendirmeye başladı. Ödeme planlarını yeniden yapılandırdı. İyi yapılan işler, yeni işleri doğurdu. Birkaç ay sonra tekrar işlerini yoluna koyabilmişti. Takip eden aylarda ise borçlarından tümüyle kurtulup hatta para kazanmaya başlamıştı. Tüm bir yıl boyunca çalıştı durdu.
Tam bir yıl sonra, elinde bozulmamış çekle parka gitti. Kararlaştırılmış saatin gelmesini bekledi. Tam zamanında yaşlı adamın hızla ona doğru geldiğini gördü. Tam ona çekini geri verip başarı öyküsünü paylaşacakken bir hemşire koşarak geldi ve adamı yakaladı. Hemşire "Onu bulduğuma çok sevindim, umarım sizi rahatsız etmemiştir." dedi. "Çünkü bu bey sürekli olarak huzur evinden kaçıp bu parka geliyor. Herkese kendisinin John Rockfeller olduğunu söylüyor." diye ekledi. Hemşire adamın

koluna girip onunla birlikte uzaklaştı.
İş adamı şaşkın bir şekilde öylece durdu kaldı. Sanki donmuştu. Tüm yıl boyunca arkasında yarım milyon dolar olduğuna inanarak işler almış, yapmış ve satmıştı. Birden hayatının akışının değiştiren şeyin para olmadığını fark etti. Hayatını değiştiren, yeniden kendinde bulduğu kendine güven ve inançtı. Başarının sırrı, kasamızdaki para değil, kendi kalbimizde ve kafamızdaki duygular ve düşüncelerdir. Bunları başka yerde aramaya gerek yok.

3B - (s. 57)

Hikâye, Çin düşünürü Lao Tzu'nun zamanında geçer... Köyün birinde bir yaşlı adam varmış. Çok fakirmiş ama kral bile onu kıskanırmış. Öyle dillere destan bir beyaz atı varmış ki kral bu at için ihtiyara çok büyük paralar teklif etmiş ama adam satmaya yanaşmamış. "Bu at, bir at değil benim için bir dost, insan dostunu satar mı?" dermiş hep. Bir sabah kalkmışlar ki at yok.
Köylüler, ihtiyarın başına toplanmış: "Aklını kullan, bu atı sana bırakmayacakları, çalacakları belliydi. Krala satsaydın ömrünün sonuna kadar beyler gibi yaşardın. Şimdi ne paran var ne de atın." demişler.
İhtiyar, "Karar vermek için acele etmeyin." demiş. "Sadece at kayıp." deyin. "Çünkü gerçek bu. Ondan ötesi sizin yorumunuz ve verdiğiniz karar. Atımın kaybolması, bir talihsizlik mi yoksa bir şans mı? Bunu henüz bilmiyoruz. Çünkü bu olay henüz bir başlangıç. Bundan sonra ne olacağını kimse bilemez."
Köylüler ihtiyara kahkahalarla gülmüşler. Aradan 15 gün geçmeden at, bir gece ansızın dönmüş. Meğer çalınmamış, dağlara gitmiş kendi kendine. Dönerken de vadideki 12 vahşi atı peşine takıp getirmiş.
Bunu gören köylüler toplanıp ihtiyardan özür dilemişler. "Sen haklı çıktın. Atının kaybolması bir talihsizlik değil, adeta bir devlet kuşu oldu senin için, şimdi bir at sürün var."
"Yine karar vermek için acele ediyorsunuz." demiş ihtiyar. "Sadece atın geri döndüğünü söyleyin. Bilinen gerçek sadece bu. Ondan ötesinin ne getireceğini henüz bilmiyoruz. Bu daha başlangıç. Birinci cümlenin birinci kelimesini okur okumaz kitap hakkında nasıl fikir yürütebilirsiniz?"
Köylüler bu defa açıkça ihtiyarla dalga geçmemişler ama içlerinden "Bu adam sahiden aptal!" diye geçirmişler... Bir hafta geçmeden vahşi atları terbiye etmeye çalışan ihtiyarın tek oğlu attan düşmüş ve ayağını kırmış. Evin geçimini temin eden oğul şimdi uzun zaman yatakta kalacakmış.
Köylüler gene gelmişler ihtiyara."Bir kez de haklı çıktın." demişler. "Bu atlar yüzünden tek oğlun, bacağını uzun süre kullanamayacak. Oysa sana bakacak başkası da yok. Şimdi eskisinden daha fakir, daha zavallı olacaksın." demişler.
İhtiyar "Siz erken karar verme hastalığına tutulmuşsunuz." diye cevap vermiş. "O kadar acele etmeyin. Oğlum bacağını kırdı. Gerçek bu. Ötesi sizin verdiğiniz karar. Ama acaba ne kadar doğru? Hayat böyle küçük parçalar hâlinde gelir ve ondan sonra neler olacağı size asla bilinmez."
Birkaç hafta sonra, düşmanlar büyük bir ordu ile saldırmış. Kral son bir ümitle eli silah tutan bütün gençleri askere çağırmış. Köye gelen görevliler, ihtiyarın kırık bacaklı oğlu dışında bütün gençleri askere almışlar. Köyü matem sarmış. Çünkü savaşın kazanılmasına imkân yokmuş, giden gençlerin ya öleceğini ya da esir düşeceğini herkes biliyormuş.
Köylüler, yine ihtiyara gelmişler. "Gene haklı olduğun kanıtlandı." demişler. "Oğlunun bacağı kırık ama hiç değilse yanında. Oysa bizimkiler, belki de asla köye dönemeyecekler. Oğlunun bacağının kırılması, talihsizlik değil, şansmış meğer."
"Siz erken karar vermeye devam edin." demiş, ihtiyar. "Oysa ne olacağını kimseler bilemez. Bilinen bir tek gerçek var. Benim oğlum yanımda, sizinkiler askerde. Ama bunların hangisinin talih, hangisinin şanssızlık olduğunu sadece Allah biliyor."
Lao Tzu, öyküsünü şu nasihatle tamamlamış:
"Acele karar vermeyin. Hayatın küçük bir dilimine bakıp tamamı hakkında karar vermekten kaçının. Karar, aklın durması hâlidir. Karar verdiniz mi düşünmeyi, dolayısı ile gelişmeyi durdurursunuz. Akıl, insanı daima karara zorlar. Oysa gezi asla sona ermez. Bir yol biterken yenisi başlar. Bir kapı kapanırken başkası açılır. Bir hedefe ulaşırsınız ve daha yüksek bir hedefin hemen oracıkta olduğunu görürsünüz."

3C - (s. 61)

Biliyorsunuz haftada bir gün pazar günleri, okurlarımdan Tahsin Kaya kardeşimin deyişiyle "light" yazarım. Bugün sizlere dünyanın en şanslı ve en şansız insanından söz edeceğim.
İsterseniz, dünyanın en şanslı insanından başlayalım. Merak ediyorsunuz değil mi? Kimdir, dünyanın en şanslı insanı ve neden şanslı sayılıyor?
Adı, Frane Selak. 74 yaşında emekli bir öğretmen. Hırvatistan'da yaşıyor. Bugüne kadar tam 7 büyük felaketten kurtuldu ve bu felaketlerin ardından zengin oldu.
1962 yılında, Saraybosna'dan kalkan, Dubronik'e giden trene bindi. Tren raydan çıktı ve birkaç vagon nehre düştü. Buz gibi suda 17 kişi boğuldu, Selak'ın kolu kırıldı ama kurtuldu.
1963'te Zagreb'de DC-8 tipi uçağa bindi. Uçak havadayken kapısı açıldı ve Selak aşağıya düşen 20 kişiden biriydi. 19 kişinin öldüğü kazada Selak saman yığınına düştü ve yaralı olarak kurtuldu.
1966'da bindiği otobüs nehre uçtu. 4 kişi öldü, o birkaç sıyrıkla kurtuldu.
1970'de otomobiliyle giderken motor alev aldı. Kendisini dışarı zor attı, aracın benzin deposu infilak etti. O sapasağlam ayaktaydı.

1973'te otomobilinde meydana gelen patlamada sadece saçlarının bir bölümünü kaybetti.
1995'te Zagreb sokaklarında yürürken otobüs çarptı, yaralı kurtuldu.
1996'da otomobili bir virajda Birleşmiş Milletler'e ait kamyonla çarpıştı. "Skoda" marka otomobiliyle uçuruma yuvarlandı. O bir ağacın üstüne düştü, otomobili yandı.
2003'te, Frane Selak, piyangodan 12,3 trilyonluk ikramiye kazandı.
Bugün hâlâ zengin ve hâlâ yaşıyor.
***
Şimdi gelelim dünyanın en şanssız insanına. Bernard Ancheriaux'a "Dünyanın en şanssız insanı" deniliyor. Bütün şanssızlıklar onu buluyor ama kurtulduğuna göre şanslı sayılıyor. "Bay Felaket" adı takılmış olan adam gerçekten yürüyen bir felaket.
Soyadını okumakta zorlanabilirsiniz, yazının akıcılığını bozabilir düşüncesiyle ondan ilk adıyla söz edeceğim. Bernard 17 yıl içinde tam 150 ciddi kaza geçirmiş. Ayrıntılar bir yana, iki kolu ve bacakları defalarca, birkaç kez de kafatası kırılmış, sırtından defalarca yaralanmış.
50 yaşında bir kuaför olan Bernard, "Sigortalandığım şirketi o kadar çok ziyaret ettiriyorum ki artık orada herkes bana ilk adımla hitap ediyor." diyor ve ekliyor: "Allah'tan, şanslı olduğum bir yön var. Kazaların çoğunda benim hatam yoktu ve beni sigortalıyorlar."
Bernard ilk kazasını 13 yaşında iken yaşamış. Yeni cilalanmış döşemede yürürken düşüp bacağını iki kez kırmış. İşte bu kazadan sonra öteki kazalar yağmur gibi gelmeye başlamış. Bernard, "Sonra bir ağaçtan düştüm, kolum kırıldı. Sonra "rugby" oynarken aynı kolum birkaç kez daha kırıldı. Derken, bisikletimle giderken şiddetli bir rüzgâr çıktı devrildim ve dizim parçalandı." diyor.
Şimdi gelin, Bernard'ın kaza kronolojisine bir göz atalım:
14 yaşında dev bir çöp tenekesinin içine düştü, çıkamadı. Az daha boğuluyordu. Aynı yıl, yine bisikletle yolda giderken frenleri boşalan bir otomobil gelip arkasından çarptı ve Bernard'ın kafatasının çatlamasına neden oldu.
İleriki yıllardan birinde bir köşe başında arabasının içinde otururken köşeyi çok hızla dönen bir kamyonun altında kaldı.
Önüne konan takozlardan kurtulan bir diğer kamyon, evinde pencerenin önünde kahvaltı eden Bernar'a ve tabii eve çarptı, hastanelik oldu. Bernard aynı yıl benzeri bir olay yaşadı. Aşırı süratli bir otomobil, Bernard'ın kuaför dükkânına girdi. Her tarafına yüzlerce cam kırığı saplanan Bernard hastanenin yolunu tuttu.
"Bay Felaket" bir kayak merkezinde tatil yaparken kontrolsüz bir kayakçı gelip Bernard'ın üzerinden geçti, bacağını kırdı, omurgasını zedeledi. Bernard bu kazadan sonra yedi ay çalışamadı.
Bir suçluyu kovalayan polis otosu, Bernard'ın klasik Mercedes'ine öyle bir çarptı ki adam dışarı fırladı. Sonuç: beş ciddi kırık.
Yeni aldığı Porche arabasıyla giderken yolda duran kırık bir şişenin üzerinden geçti, lastikler yırtılınca araba ancak bir ağaca çarparak durabildi.
Rüzgârlı bir günde yolda yürürken, önünden geçtiği evin üst katında bir cam patladı, aşağı düşen cam parçası kolunu kesti.
Avrupa'yı gezerken yolu Almanya'ya düştü, Frankfurt yakınlarında çalınmış bir arabayla kaçan iki silahlı gangster tarafından rehin alındı. Kafasına yediği tabanca darbesiyle kafatası çatlak olarak yaşamını zor kurtardı.

4A - (s. 68)

Marko Paşa, Sultan Abdülaziz döneminde yaşayan Rum hekimidir.Üstat bir hekim olan Paşa, çokça hastayı tedavi eder ve sağlığına kavuşturur .Halk arasında da çok ünlüdür, her gün belki yüzlerce insan kapısını çalar, hastalıklarına çare arar. Bunca insanın bırakın derdine çare olmayı, dinlemek bile imkânsız bir hâl alır. Bu duruma kendince bir çözüm bulur. Kapısına gelen hastalarını dikkatle dinler ve onlara şöyle der: "Anladım, anladım ama ne?"Biçare hasta da bu anlamsız soru karşısında, herhâlde iyi anlatamadım diye düşünür ve tekrar anlatır. Ama yine Marko Paşa : ''Anladım ama ne?'' der. Bu böyle olunca, hastalar çareyi oradan uzaklaşmakta bulurlar.
Zamanla Marko Paşa'nın ünü unutulur gider.

4B - (s. 71)

11.5.1964 tarihinde Erzurum'da doğdum. Erzurum Atatürk İlkokulunda (1971-1976), Erzurum Zübeyde Hanım Ortaokulunda (1976-1979), Erzurum Zübeyde Hanım Lisesinde (1979-1982) okudum. 1982 yılında kazandığım İstanbul Teknik Üniversitesi Kimya Mühendisliği Bölümünü 1986 yılında birincilikle bitirdim.
1996 yılından beri Eczacıbaşı'nda Hijyenik Ürünler Bölüm Şefi olarak çalışıyorum. 1990-1996 yılları arasında Selin Güzellik'te uzman olarak ve 1986-1990 yılları arasında da Can Tekstil'de uzman yardımcısı olarak görev yaptım. Görevlerim sırasında İngiltere, Hollanda ve Almanya'daki çeşitli fabrikalarda incelemeler yapacak kadar orada bulundum.
Evliyim ve üç çocuk sahibiyim. Çiçeklerle ilgilenmekten, klasik müzik dinlemekten ve yüzmekten hoşlanırım. 1987 yılından beri İstanbul Yüzme İhtisas Kulübü'ne üyeyim. İyi derecede İngilizce ve İspanyolca, orta derecede Çince ve anlayabileceğim kadar da Arapça biliyorum. İyi derecede bilgisayar (Excel, Word ve Photo-Shop) bilgisine sahibim.

4C - (s. 74)

Sahil Şeridi Oteli! Otelinizin hiçbir hizmetinden memnun kalmadık!
Antalya merkezine gidebilmek için 1,5 - 2 km yürümemiz gerekiyordu, plaja

gidebilmek için de en az 15 dk. yürümemiz gerekiyordu, özellikle otelin yemekleri kötüydü, ısıtıp ısıtıp getiriliyormuş gibi. Gündüz su istedim, otelde içecek su bile kalmamış. Otelde su yok, çıkıp marketten su alıyorduk. Arkadaşım ve ben tatil zehir olmasın, anlayışlı davranalım dedik ama her yerden bir patlak çıkıyordu.

Doğrusu 2 gün zor dayandık, üçüncü günde de ipler iyice koptu. Öğlen saatlerinde şortlarımızı giyip plaja indik, gün boyu denizdeydik. Akşam 19.00 gibi otele geldik, odamıza geçtik, arama yapmam gerekiyordu. Odamda çekmecemde cüzdanımla beraber telefonumu bırakmıştım ama odada telefonum yoktu. Otelin müdürüne bu durumu anlattım. Müdürün cevabı da ‘’Ben ne yapayım, telefonunuza sahip çıksaydınız’’ oldu. Kuşkusuz otel görevlileri cüzdanımı ve telefonumu çaldı.

MarkaTon.com! Gönderilmeyen siparişimin para iadesini istiyorum!

Haziran’ın 13’ünde satış yaptıklarına göre bu işi becerebiliyorlar düşüncesiyle markaton.com’dan bir ürün sipariş ettim. Ürünle ilgili ödemeyi hemen kredi kartımdan düştüler. Asıl süreç de bundan sonra başladı. Yaklaşık bir hafta, ürünü kargoya veremediler. Kargoya verdik diye bilgilendirme yaptılar ve kargo takip numarasını bildirdiler. Verilen kargo takip numarası ile ilgili bir kayıt, kargo firmasında yok. Bununla ilgili de bana bilgilendirme yapacaklarını söylediler. Aksine yine bilgi vermediler. Bunun üzerinden de yaklaşık bir hafta geçti.

Uzun zamandır internetten alışveriş yaparım. Açıkçası ilk defa bu kadar çalışma ciddiyetinden yoksun bir firma gördüm. Bakalım, tekrar e-posta yolladım ücret iadesi için. Zira cevap gelmezse yasal süreci başlatmayı düşünüyorum, hiç üşenmeden. Bu arada telefon ile destek hizmeti vermiyorlarmış. Sanki elektronik ortamda çok sorun çözebiliyorlarmış gibi.

Bilgiç İnsan dil kursu! Kurs dondurma sürecinde sorun çıkardılar!

İstanbul-Taksim şubesinde yaklaşık 80 saatlik bir eğitim aldıktan sonra iş pozisyonumdaki değişiklik ve saatler nedeniyle kursumu önce dondurmak istedim. İş yoğunluğumun nedeniyle kursu tekrar dondurmak istediğimde bunun mümkün olmadığını öğrendim. Sözleşmede KDV ödememi istediler. Ben hiçbir şekilde Bilge Adam’a ekstra bir ödeme yapmayacağım. Hukuki davalarımı açtım şu an. İhtarnamemi gönderdim.

5A - (s. 84)

Bilinçaltını etkilemeyi hedefleyen mesajlara “subliminal” adı verilir. Bu kelime, “bilinçaltına yönelik gizli mesaj” olarak da ifade edilebilir.

(5)Bu mesajlar bir ürünün reklamını yapmaktan, bir inancın ya da görüşün propagandasını yapmaya kadar varan geniş bir yelpazede kullanılmaktadır. Bunlar görülen ve duyulan görüntülerden değil, bilinçaltımıza gönderilen söz, resim, görüntü ve şekillerden oluşur.

Sinema ve televizyon filmleri bir saniyelik 24 kareden oluşur. Her 24 karelik bir saniyeden sonra bir aralık gelir. İşte bu aralıktaki görüntüler kesilip aralarına başka görüntüler atılarak 25. kare oluşturulur. Görüntü, saniyede 1/24 olacakken bu 1/25’e çıkar. Kareler 25 olunca bir anda bir görüntü gelir ve anında kaybolur. Genellikle görünmez, daha doğrusu görülür ama bilinçaltında kalır.

25. karenin temel mantığı da mesajı, bilinçaltına göndermek olduğu için artık sinema sanayinde bu tekniği kullanmayan yok gibidir. Yani sizler evlerinizde bir televizyon kanalındaki herhangi bir dizi, film ya da bir belgeseli seyrederken aynı zamanda 25. karelerle bilinçaltınıza gönderilen mesajları alabiliyorsunuz. Bu gizli mesajlar sayesinde, o reklamı, diziyi, filmi ya da herhangi bir resmi hazırlayan kişi kendi hedefine, niyetine ve ideolojisine göre vermek istediği mesajı 25. karelerle bilinçaltına göndermiş oluyor.

Filmlerde ve reklamlarda gözle görülen mesajlar, bu kadar etkili olmuyor. Çünkü insan, bilinçli bir tercih ile gördüklerini veya duyduklarını ya reddediyor ya da kabul ediyor. Oysaki 25. kareyle verilmek istenen mesaj ister istemez bilinçaltına kaydediliyor. 25. karenin ve subliminal (sanal) reklamların temelinde bu düşünce yatar. (6)Hedefteki kitlenin bilinçli seçim hakkını elinden alarak onları gizlice kendi hedefine ve ideolojisine göre yönlendirmek!

Önceleri bu bilinçaltı telkinlerini, ticari hedefler ve büyük şirketlerin mallarını halka pazarlamanın bir yolu olarak gördüler. Daha sonra ise bu taktiği öğrenen her kişi ve her yapımcı kendi niyet, inanç ve ideolojisine göre vermek istediği mesajları bu yolla insanlara zerk etmeye başladılar.

Subliminal teknolojisi maalesef çizgi filmlerde, şarkılarda, reklam panolarında, filmlerde yasal olmayan bir şekilde kullanılıyor. (8)Çocuklara sevgiyi, kardeşliği öğütleyen masum zannettiğimiz çizgi filmlerin arasına pornografik resimler, şiddet unsuru içeren görüntüler bu teknolojiyle saklanıyor. (9)Çocuğumuz fark etmeden o görüntüleri beynine konuk ediyor ve şahsiyetinin oluştuğu o en ciddi yaş dilimde (sıfır-yedi yaş arası) bu görüntüler içeride bilinçaltında hapsoluyor. Artık siz siz olun, her gördüğünüze ve duyduğunuza çok dikkat edin.

Televizyonda izlediğimiz pek çok dizide ya da filmde, ya marka yerleştirme ya da sanal reklam uygulamaları ile karşılaşıyoruz. Film başlarken genelde “Bu filmde sanal reklam uygulaması yapılmaktadır.” uyarısı vardı. Ekranda, bir ovada yol alan otomobili izlerken birden bir mimarlık firmasının reklam tabelası ve bir apartman beliriveriyor. Ortalık yerde duran çeşitli reklamlar ve tabelaların altında beliriveren markalar…

Kaldı ki, Türkiye’de ve dünyanın birçok yerinde bilinçaltı reklam yasaklanmıştır ama bütün reklamları, dizi, film ve

belgeselleri bilinçaltı mesaj içerip içermediği noktasında denetleyecek bir yapı kurulamamıştır.

5B - (s. 89)

Her bölümü günlerce televizyon izleyicisinin gündemini meşgul eden "Süper Baba" ve "İkinci Bahar"ın senaryosunu o yazdı. Ama yazar ve senarist Sulhi Dölek, ne Hanım ne de Ali Haydar kadar tanınıyor!

• "İkinci Bahar"ın bütün hikâyesinin giriş, gelişme ve hatta sonuç olarak en baştan belli olduğu doğru mu?

Evet, kesinlikle. 30 bölüm olarak planlandı, ekonomik kriz baş gösterip reklamlar kesilince böyle pahalı bir dizinin yayınlanması durduruldu tabii. Tam bir yıl sonra tekrar başladı ve en son 37 bölümü tamamladık.

• Baştan sorayım da içimiz rahat etsin. Beklenen sonu öğrenme ihtimalimiz var mı?

Söylemem, gazetecilere güvenmiyorum.

• İlginin azalması ihtimalini düşünerek mi insanlar doymadan dizi bitiriliyor?

Devam edebilir. Çok daha az gerilimli bir noktadan başlayıp yıllarca süren diziler var isterseniz. Ayrıca çok özenli bir yapım; oyuncular iyi, her satırına dikkatle eğiliyoruz. Yani isteseydik sürerdi. Ama birincisi baştan öyle planlandı, ikincisi uzarsa zorlamalar başlayacak, tekrarlar olacaktı. Ayrıca bitmesi de kimseyi üzmemeli. Çünkü "Süper Baba" bitti, taklitleri başladı. "İkinci Bahar"ın da taklitleri olacaktır. Seyirci, değer yargılarını sağlamlaştırmadıkça bunlar hep olacaktır.

• Siz "İkinci Bahar"ın böyle fenomen hâline geleceğini biliyor muydunuz?

Bu işlerde kesinlik yok. "Süper Baba"-ya başladığımızda ilk 13 bölüm kimse bizi fark etmedi. Hata ikinci on üçün sözleşmesi bile imzalanmayacaktı. Her şey zamanla oldu. Televizyon büyük bir curcuna.

• Kendi senaryonuzdan izleyici gibi etkilendiğiniz oluyor mu?

Evet, geçen gün karıma ve çocuklarıma da söyledim. Gülmek daha kolay. Eskiden beri komik bir şey yazarken bilgisayarın başında deli gibi gülerim. Ama bu dizide ilk defa yazarken hüzünlendiğimi hissettim.

5C - (s. 94)

Kentten haberler veren bir dergi, "Eski bahçe sinemaları geri geldi." diye bir başlık atmış, birkaç görüntü ile süslemişti yazıyı. Rahat koltuklar, modern bir perde, süslü bir bahçe, açıkça görülüyordu fotoğrafta. Belli ki hizmet de kusursuzdu bu güzel ortamda. Ne var ki bu değildi benim yazlık bahçe sinemalarım.

Yaşlı birisine makyaj yapmışlardı, güzelleşsin diye. Oysaki unutmuşlardı yaşlılığın da bir güzellik olduğunu. Keşke anılarda, eski fotoğraflarda bıraksalardı bir zamanların kuru yüzlü, iskemleli, buruşuk perdeli eski dostunu. Bilgisayarsız, televizyonsuz o yılların tek seçeneği ve düş makinesiydi sinema. "Gezmeye gitmek" kavramı dışında yaşayan canlı bir yanı, bir kişiliği vardı sanki sinemanın.

Tüm İstanbul'un millî bir park gibi olduğu, pırıl pırıl denizi, yemyeşil gezi yerleri, az nüfusu ile tadına doyulmadığı devirlerde çoğu kez, tramvayla, vapurla yapılan sakin çevre gezilerinden tatlı bir yorgunlukla dönülürdü evlere. Ancak keyifle yenen bir akşam yemeğinden sonra, ailenin bir büyüğünden gelen "Alın minderlerinizi sinemaya gidiyoruz!" cümlesi sihirli bir değnekle silerdi gün boyu yapılan gezinin yorgunluğunu.

Kış boyunca kapalı salonlarda gösterilen filmler, yazın gelmesi ile bahçe sinemalarına taşınır, oralarda başlardı oynamaya. 50'li yıllarda gözde olan yazlık sinemalar 60'lı yıllarda fazlalaşarak hemen hemen her semtte görülmeye başlamış ancak 70'li yıllarda televizyon denen büyülü oyuncağın evlerimize girmesiyle kaybolup gitmişti.

Babamın kucağında seyrettiğim "Avare" isimli müzikal Hint filmi o yaza damgasını vurmuştu müziği ile. Radyoda, gazinoda, sinemada, sokakta hep o söylenip çalınıyordu coşkuyla. O yılların elit tabakasının toplandığı Caddebostan semtindeki bahçe sinemasına, arka yollardaki bahçeli evlerin ve köşklerin arasından kestirmeden çıkılarak biraz da erken gidilirdi aceleyle. Büyük çınarın altındaki tahta iskemlelere yerleşilip film başlayana dek çevreyi izlemek büyükler için ayrı bir sinema öncesi zevkiydi. Zaman zaman izlenen filmdeki, o zamanki çocukluk deyimimizle "esas oğlan" yani filmin kahramanı kötü adama dersini verdiği zaman şaka ile karışık bir alkış, ıslık kıyamet tüm sinemayı kaplardı. Kimi korku filmlerinde gerilim doruktayken sırf bu anı bekleyen arka sıralardaki muziplerin çıkardığı bir garip ses, yine sinemayı dalgalandırır, sinirler boşanır, gülenler, kızanlar birbirlerine karışır, komediye dönerdi seyredilen korku filmi.

Tüm bu yıllar geçip delikanlılık yıllarına geldiğimizde televizyon girmeye başlamıştı yaşamımıza. Bunun etkisi bahçe sinemalarında görülmüş, bu eski dost yavaş yavaş çekilmeye başlamıştı çevremizden.

Sonra bahçe sinemaları da betona, değişen kent yapısına yenik düşerek kaybolup gitti zamanın uçsuz bucaksız tünelinde. Şimdi görkemli otellerin bakımlı bahçelerinde, üstlerine ciciler biciler giydirilip makyaj yaparak oturtuyorlar geçmiş yılların bu vefakâr dostlarını.

6A - (s. 103)

Zamanın birinde çok akıllı iki kardeş yaşarmış. Etrafındaki ve okuldaki bilgiler kendilerine yetmediğinden, annesi onları bulundukları beldenin bilgesine götürmüş. Kardeşler, bilgeye pek çok soru sormuşlar ve her defasında da tatmin edici cevaplar almışlar. Bundan çok memnun olan iki kardeş, bilgeden daha çok şey öğrenebilmek için annelerinden izin alarak, bilgenin yanında

kalmışlar. Çocuklar, bilgeye sordukları sorulara aldıkları cevaplardan bir süre sonra sıkılmaya başlamışlar ve "Bilgenin bilemeyeceği bir soru bulmamız lazım." diyerek düşünmeye başlamışlar. Kardeşlerden birisi "Buldum!" demiş. "İki elimin arasına bir kelebek koyacağım ve bilgeye soracağım: 'Avucumun içinde bir kelebek var, canlı mı ölü mü?' Ölü derse kelebeği bırakacağım, canlı derse avucumu hafifçe bastıracağım. Sonuçta her ne derse, cevabını bilemeyecek." Kelebeği ellerinde tutan kardeş, kapalı tuttuğu eli bilgeye doğru uzatmış ve sormuş: "Avucumun içinde bir kelebek var, canlı mı, ölü mü?" Bilge uzun uzun çocuğun gözlerinin içine bakmış ve cevaplamış: "Gençliğiniz, geleceğiniz, huzurunuz, hayatınız, her şeyiniz sizin ellerinizde."

6B - (s. 106)

Bilim adamları beynimizin tüm fonksiyonlarının nasıl çalıştığını hâlâ tam olarak ortaya koyabilmiş değillerdir. Bir insan, yaşamı boyunca beyninin bütün kapasitesinin ancak % 8 -13 oranını kullanabilmektedir. Her an beynimize duyularımız aracılığıyla binlerce algı ve bilgi gelir. Beyin denen organ sinir hücrelerinden oluşmuş, protein ve yağ içeren bir et parçasıdır. Bu gerçek düşünüldüğünde aklımıza bütün bilgileri nasıl hayatımız boyunca sakladığımız ve daha sonra hatırlayabildiğimiz sorusu gelecektir. Bundan da önemlisi beynimiz bir bilgisayar gibi muhafaza ettiği bilgileri istendiği anda nasıl geriye çağırabilmektedir? Elde ettiğimiz bütün bilgiler beyinde kalıcı olarak saklanmak için çağrışım yoluyla hafızadaki diğer kayıtlı bilgilerle birleştirilir. Bu işlemin somut olan kısmı ise hücre içinde gerçekleşen kimyasal reaksiyonlardır. Her hücrenin bir mikro hafızası vardır. Bu minik bellek, taşıdığı bilgi miktarı açısından dev bir kütüphaneye benzetilebilir. Nesilden nesile aktarılan bu minik ama dev arşiv DNA'dır.

6C - (s. 110)

İngiliz Financial Times gazetesi, Yeni Zelanda'da yapılan bir araştırmaya dayanarak dünyada toplam üç milyar kişinin konuştuğu Hint-Avrupa dillerinin kökeninin Türkiye olduğunu belirtti. Gazetenin haberi şöyle:

İngilizcenin de dâhil olduğu Hint-Avrupa dilleri nereden geliyor? 200 yıldır tartışmalı olan bu konudaki yeni bir çalışma, bu dillerin kaynağının Anadolu toprakları olduğu tezini destekliyor. Araştırma, bu dillerin 8000-9500 yıl önce tarımın gelişmesiyle birlikte yayıldığına işaret ediyor. Hint-Avrupa dillerini neredeyse üç milyar kişi konuşuyor. İngilizceden Rusçaya, Avrupa dillerinden Hintçeye birçok dil bu grupta yer alıyor. Dünyanın en büyük dil grubunun kaynağı konusunda iki ana tez var. Litvanya asıllı Amerikalı arkeolog Marija Gimbutas'ın ortaya attığı geleneksel görüşe göre bu diller 6000 yıl önce Hazar Denizi'nin kuzeyindeki steplerden doğdu. Bu diller, ata binen yarı göçebe Kurganlar aracılığıyla Avrupa'ya ve Yakın Doğu'ya yayıldı.

İngiliz arkeolog Colin Renfrew'ın tezine göre ise bu diller, tarımın genişlemesiyle birlikte Anadolu'dan yayıldı. Yeni Zelanda'daki Auckland Üniversitesi'nden uzmanların, sonuçlarını bilim dergisi Science'ta yayımladıkları araştırmasında bu iki teori, evrim biyolojisindekine benzer bir yöntemle denendi. Araştırma kapsamında, ortak kökeni olan temel kelimeler incelendi. Örneğin, Hint-Avrupa grubunda yer alan 113 eski ve çağdaş dilde "anne" kelimesinin aynı kökten geldiği belirlendi. Sonra bu kelimelerden bir soyağacı çıkarıldı. Dillerin bölgeleri ve yaşları, Hint-Avrupa dillerinin kökeninin Anadolu olduğu senaryosunu destekledi.

7A - (s. 118)

Sevgili izleyiciler, bugün İstanbul Modernin şey küratörü Levent Çalıkoğluyla beraber İstanbul Modernin süreli, sürekli ve son dönemde fotoğraf sergileri üzerine konuşuyor olacağız. İlk olarak sizin küratörlüğünü üstlenmiş olduğunuz "Yeni Yapıtlar Yeni Ufuklar" sergisiyle başlayalım. Bu sergide izleyicilerimizi neler bekliyor? Burası İstanbul Modernin kalıcı koleksiyon katı. Yılda bir kere değiştirmeye özen gösteriyoruz. Türkiyede modern ve çağdaş sanatın ne olduğunu, başlangıcından bugüne geçirdiği dönüşümü, düzenli ve kronolojik olarak sunan tek müze İstanbul Modern. Bu koleksiyon katı da bunu temsil ediyor. Batılılaşmanın son döneminden başlayıp erken cumhuriyet, 1950'ler, 1970'ler, ve son döneme gelesiye kadar Türkiyedeki çağdaş sanattaki dönüşümleri izleme şansına sahip izleyici. Ama bu serginin bir özelliği de şudur: Bizim bir de uluslararası bir koleksiyonumuz var. Türkiyeden ve dünyadan sanatçıların buluştuğu bir platform burası. Çok da önemli isimlerin olduğu bir alan. Tomas Saraceno'dan olafır Elyason'a, Vilyım Kentriş'ten Tomas Ruf'a kadar, bugün çağdaş sanatın global çapta önemli isimlerine yer vermeye çalışıyoruz. Yurt dışından, %30-35 oranında yabancı ziyaretçimiz var. Onların Türkiye sanatını tanımaları için de çok önemli bir adım, çok önemli bir adım, önemli bir platform aslında. Aynı zamanda sergide eserlerin gelişim süreçlerini de anlatan politik, kültürel, ekonomik ve sosyal çeşitli metinler de yer alıyor. 20. yy Türk sanat tarihine ilişkin neler söyleyebilirsiniz? Her yapıtın yanına kısa bir açıklama koyuyoruz. Yapıtı üreten kişinin kısa biyografisi; yapıtla ilgili tanımlama, çözümleme, yorumlama ve değerlendirmeler; ve yaratıldıkları zamanlar anlatılıyor. Sadece resim ve heykel görmüyorsunuz. Videodan dijital animasyona, heykelden fotoğrafa kadar farklı üretimlerin olduğu bir espas. Bu anlamda da bir zenginlik ve çeşitlilik sunuyor izleyiciye. Eğitsel yönü güçlü, bunu atlamamak lazım. Çünkü bu bilgi aslında bir tür kitap bilgisi. Kitap bilgisini dünyaya indiriyoruz. Daha kolay, daha anlaşıla-

bilir bir zemine oturtmak istiyoruz. İstanbul Modern 11 Aralık 2004'te açıldı. O günden beri bu alan sürekli kendisini yeniledi, geliştirdi. Bugün önemli bir temsil alanı, tahmin ediyorum, Türkiyedeki çağdaş sanatı anlamak için. Türkiyedeki çağdaş sanata ilişkin, çok da önemli bir koleksiyonu var İstanbul Modernin. Resimlerden, heykellerden, enstelasyonlardan ve videolardan oluşan. İstanbul Modernin kimliği ne şekildedir? Nasıl anlatırsınız bu çerçevede, bu eserleri göz önünde bulundurarak? Misyonumuz, global çapta bir referans, marka olmak. Müzeler artık böyle düşünüyorlar. Kendilerini konumlama ihtiyaçları da hep buradan doğuyor. Vizyonumuz ise modern ve çağdaş sanat yapıtlarını korumak, sergilemek ve izleyiciyle buluşması için eğitim programları gerçekleştirmek, Türkiyedeki çağdaş sanatın dünyayla iletişimini sağlayacak olan kanalları hayata geçirmek, çağdaş sanatı bugün dünyadaki öncü ve yenilikçi işleri İstanbul sanat ortamıyla buluşturmak ve tabi ki bunların hepsinin ötesinde İstanbulda bulunan bir müzenin İstanbullu izleyiciyle yakın bir ilişki kurmasını sağlayacak yolları ve kanalları açmak. Eğitim bunun başlıca ilişkisel alanlarından birisi. Burada her yaştan izleyiciyi yani çocuktan ailelere kadar farklı sosyal grupları da merkez alan eğitim programları yapıyoruz. Ziyaretçi sayısı çok önemlidir müzelerin kimliklerini tanımlarken. Bizim günlük şu an için ortalama 1500 ziyaretçimiz var. Perşembe günleri ücretsiziz, 20.00'a kadar açığız. 2000'in altına hiçbir şekilde düşmez bu rakam. Hafta sonları da 2000'in altına hiç düştüğünü görmedik açıkçası. Dolayısıyla izleyici rakamları da bizim bu entegrasyonda ne kadar çalıştığımızı, başarılı olduğumuzu göstermesi açısından da bir kriter. Tabi bu kat bütün bu sahneyi taşıyan bir kat. Ama en nihayetinde sürekli canlı, sürekli yeni ve şimdi şu an çağdaş sanattaki dönüşüm nedir sorusunu da hem geçici sergiler hem de fotoğraf sergilerimizle temsil etmeye çalışıyoruz. Yılsa üç geçici sergi yapıyoruz. Üç tane de fotoğraf sergisi açıyoruz. Bir de bunun haricinde daha kısa süreli, farklı disiplinlere yer veren, mimarlık, grafik sanatları, tasarım, karikatür gibi alanları da bünyede tutabilecek olan daha kısa süreli, çağdaş, güncel, hızlı hareket eden sergiler düzenliyoruz.

7B - (s. 122)

Çağdaş Türk resminin genç kuşak temsilcilerinden Setenay Alpsoy bireyin kentle kurduğu ilişkiye getirdiği özgün yorumlarıyla dikkat çeken bir isim. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesinden mezun olan Setenay Alpsoy, aynı üniversitede yüksek lisansını tamamladı. Bugüne kadar 20'nin üzerinde karma sergiye katılan genç sanatçı, ilk sergisini 2008 yılında Evin Sanat Galerisinde açmıştı. Akademide Neşe Erdok Atölyesinde eğitimimi alırken üçüncü sınıfın sonlarında artık bize hocalarımız kendi dünyanızı oluşturun demeye başladı. Bu referansla birlikte etrafımıza daha farklı gözle bakmaya başladık. Hepimizin seçtiği, yakın bulduğu kendine konular oldu. Benim seçtiğim konu kent oldu. İlk bakışta kent peyzajları olarak algılanan resimler, incelendiğinde birer figür ve karakter olarak ön plana çıkıyor. Alpsoyun şehrin karmaşık estetiğini gözler önüne seren eserleri, peyzaj resmini farklı bir açıdan yeniden yorumluyor. Bu sefer biraz daha bu kalabalığın içine girdim, bir önceki sergilere nazaran. Tam içindeyim, ortasındayım; bazen uzaktan bakıyorum bütün bu keşmekeşe; bazen de tek bir cama bakıyorum, pencereye bakıyorum. İlk olarak içinde dolaşmak, bu sokakların arasında dolaşmak beni çok besliyor. Resimlerimde fotoğraflardan referanslar alıyorum tabi, bu kompozisyonlarla uğraşırken. O sokaklarda dolaşmak ve o sokakların bana yeni kapılar açması, beni resme itiyor. Gözlemlediği ve kendisinin de içinde yaşadığı bu alanlarda sokakların boşluğu ve sessizliği dikkat çekiyor. Resimlerini açık koyu alt yapısı üzerine inşa eden sanatçı, ışık gölgeyle desteklediği alt yapıya renk öğesini de ekleyerek istediği atmosferi ve yorumu yakalamaya özen gösteriyor. Üstünde durduğum birkaç kompozisyon var. Bunlar biri neredeyse gökyüzünü hiç görmediğimiz, zaman zaman çok ince bir detay olarak gördüğümüz üst üste binaların yerleştirilmesiyle oluşan resimler. Kimi zaman kasvet, üstüne üstüne gelme hissini yaratıyorlar, kimi zaman da dediğim gibi sadece bir pencereden İstanbulun görüntüsü yansıyabiliyor bize. Bazen de dışarıya atılmış koltuklar dikkatimizi çekiyor. O koltukların dışarıda da işlevini devam ettirmesi, içeride olması gereken bir şeyin dışarıda olması gibi tezatları ele alıyorum. Setenay Alpsoyun ikinci kişisel sergisi 2012 yılında "Denizin Ayırdığı Şehir" başlığıyla yine Evin Sanat Galerisinde gerçekleşti. Benzer temaların izini süren sanatçı, kent üzerine çıktığı serüvene, bir bütünü oluşturmak üzere devam ediyor. İstanbul zaman zaman tabi ki yaşanmaz, kaçılası, başka yerlere göç edilesi bir his veriyor bana fakat yine de kaçsam da iki gün sonra döneceğim yer tekrar burası. Beni besleyen, ruhumu besleyen, resmimi besleyen yer burası tabi ki. Yine burada dinleneceğim. Bu keşmekeş de bana çoğu zaman iyi geliyor, resmime iyi geliyor. Sıkıntı yarattığı zamanlar var ama mutluluğu daha fazla. Setenay Alpsoy'un üçüncü kişisel sergisi "Görünmeyen Kent" 8 Mart'ta Evin Sanat'ta ziyarete açılacak. 29 Mart'a kadar açık kalacak sergide sanatçı kente odaklı resimleriyle şehrin nasıl göründüğüne değil neler söylediğine bir kez daha dikkat çekecek.

7C - (s. 125)

İstanbul'da dünyaya gelen Yıldız Kenter Ankara Devlet Konservatuarı yüksek bölümünü sınıf atlayarak bitirdi. 11 yıl Ankara Devlet Tiyatrosunda çalıştı. Rokefeler bursu kazanarak American The-

atre Wing, Neighbourhood Playhouse ve Actor's Studio'da oyunculuk ve eğitimi üzerine yeni tekniklerle ilgili çalışmalar yaptı. Ankara Devlet Konservatuarına hoca olarak atandı. 1959'da Devlet Tiyatrosundan ayrıldı. Muhsin Ertuğrul'la bir yıl çalıştı. Kardeşi Müşfik Kenter ve eşi Şükran Güngör'le Kent Oyuncuları topluluğunu kurdu. Daha sonraki yıllarda sürekli olarak A.B.D. ve İngiltere'de değişen eğitim metotları ve oyunculuk metotları üzerine çalışmalar yaptı. 1962'de tiyatro hizmetlerinden ötürü Yılın Kadını seçildi. Sinema oyuncusu olarak üç kez Altın Portakal ödülüne layık görüldü. Sovyetler Birliği, A.B.D., İngiltere, Almanya, Hollanda, Danimarka, Kanada, Yugoslavya ve Kıbrıs'ta İngilizce ve Türkçe oyunlar sergiledi. 100'ün üstünde oyun oynadı, 1000'e yakın oyun sergiledi. 1981'de devlet sanatçısı olarak ödüllendirildi. 1984'te Roma'daki İtalyan kültür birliğince Adalide Ristori ödülüne layık görüldü. 1989 yılında Korsika Bastiya Film Festivalinde, "Hanım" filmindeki rolüyle en iyi kadın oyuncu ödülünü aldı. 1991 yılında tiyatro sanatına hizmetlerinden ötürü uluslararası Lions Kulübünün The Melvin Jones'uyla ödüllendirildi. İki kez Ulvi Uras en iyi kadın oyuncu, üç kez de aynı dalda Avni Dilligil ödülüne layık görüldü. 1994'te "Konken Partisi" oyunundaki Fonsie rolüyle olağanüstü yorum ödülünü aldı. Finlandiya Dünya Kadın Kuruluşu tarafından 100 yılın en başarılı 100 kadınından biri olarak onurlandırıldı. 1995'te Kültür Bakanlığı tiyatro sanatına katkılarından ötürü onur ödülüne layık gördü. Profesör Kenter'e aynı yıl tiyatro sanatına katkılarından dolayı Mevlana kardeşlik ve barış ödülü verildi. 1998'de Ankara Sanat Kurumu yılın kadın sanatçısı, Cumhurbaşkanlığı Büyük Kültür ve Sanat ödülü ve "Martı" adlı oyunda Madam Arkadina rolüyle 1999 Afife en iyi kadın oyuncu ödülüne layık görüldü. Aynı ödülü 2000 yılında "Nükte" adlı oyundaki rolüyle yeniden kazandı. 2005-2006 sezonundan bu yana sahnelenen "Gece Mevsimi" adlı oyundaki Lili rolüyle Sanat Kurumu en iyi kadın oyuncu ödülünü kazandı. Oyunculuk kadar önemsediği oyuncu yetiştirme görevini 50 yıldır sürdüren ünlü sanatçı, halen bu görevini Koç Üniversitesi, Bahçeşehir Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi ve Akademi Kenter'de sürdürüyor. Çocukluğunuzdan başlamak istiyorum, çok enteresan bir hayat hikâyeniz var. Önce şunu söylemem lazım, mutlu bir çocukluk yaşadım. İnsanın karnı açsa, parası yoksa, kışın üşüyorsa, paltosu yoksa istediği gibi, papuçları eskiyse, patlaksa nasıl mutlu olabilir? Biz mutluyduk. Çocukluğumuz aslında çok güzel geçti Ankarada. Tabi beş kardeş olunca çok güzel geçerdi günlerimiz. Bu, evimizde var olan aşktan kaynaklanıyordu sanıyorum. Bütün bu yokluklara eksikliklere rağmen aşkı duyduk, sevgiyi duyduk evimizde. Kavga gürültü de çok olurdu. Ama çok çabuk barış gelir, aşk başlardı. Biz beş kardeş en ucuz yerlerde büyüdük. Onun için ben çok kıymet bilirim. Sahip olduğum şeyler gerekli şeylerdi çoğu. Beni mutlu etmeye yeterdi. Zaten hayatın küçücük küçücük mutluluklardan ibaret olduğunu sanıyorum. Sanıyorum değil, ona inanıyorum. Onun için mutluluğu gün boyu toplamak gerek diyorum kendi kendime. Bak şimdi bugün neler oldu iyi. Tabi tatsızlıklar da oluyor. Onlarda da kendini yakalayabilmek önemli bir şey oluyor. Ben bugün çok haksız davrandım şu insana, hay Allah, yarın bunu düzelteyim diyebiliyorsun. Bir hata yapsa da gece düşündüğü zaman onu kabul edip özür dilemesini çok iyi bilir. Bu özür sözlü olmasa bile özür dilediğini şartlar içinde ifade eder. Tiyatroculuğun güzel yönlerinden biri, başladığınız anda kendinizi yakalamayı öğreniyorsunuz. Tiyatroculuk nedir deseler, ilk söyleyeceğim şeylerden biri: Kendini an be an görmek, yakalamak. Ne duyduğunu, ne düşündüğünü, ne yapmak istediğini, nasıl oturduğunu... bunları görmek. Nazım Hikmet'in şiirinde dediği gibi: "Görmek, işitmek, duymak, düşünmek, konuşmak... Koşmak." Bu bir inanılmaz hayat dersi ve bir oyunculuk dersi benim için.

8A - (s. 132)

Yağmurlu bir gecede saat 02.00 civarında, çok zengin bir adamın ailesiyle oturduğu büyük bir evde bir cinayet işlenir. Olayda ailenin babası öldürülür. Olayı araştırmak için gelen dedektif beş şüpheli tespit eder ve olayı aydınlatmak için onlara cinayet saatinde nerde olduklarını sorar. Bu soruya anne, "Kocamın yanında uyuyordum. Fakat öldürüldüğünü fark etmemişim bile."; bahçıvan, "Dışarıda çiçekleri suluyordum. Hiçbir şey fark etmemişim."; aşçı, "Akşamdan kalan yemekleri dolaba koyuyordum. Hiçbir şey duymadım."; çocuklar, "Odamızda uyuyorduk."; temizlikçi, "Temizliğimi bitirmiş odama yatmaya gidiyordum." şeklinde cevap vermiştir. Sizce suçlu kim?

8B - (s. 135)

Raskolnikov, yoksul düşmüş bir öğrencidir ve tefeci bir kadına adeta köle olmuştur. Çünkü anne ve babasından ona harçlık olarak ne geliyorsa borçlarını tamamlamak için tefeciye vermektedir. Fakat kadına olan borcu bir türlü bitmek bilmiyordu. Raskolnikov bu kadının toplum için zararlı olduğunu düşünmekte ve yaşaması için hiçbir neden görmemektedir. Raskolnikov tefeciyi öldürmeye karar verir ama tefeciyi öldürmek için evine gittiğinde işler ters gider ve tefecinin kız kardeşini de öldürmek zorunda kalır. Raskolnikov bundan sonra müthiş bir tedirginlik içerisine girer. Belki de yanlış hesap yapmayıp sadece tefeciyi öldürmeyi becerebilseydi, pişman olmayacaktı. Kimsenin kendisini görmediğini ve geride iz bırakmadığını bildiği hâlde rahatlamayı ve arınmayı isteyen Raskolnikov tefecinin evine gelir, komiserle tanışır. Komiser Porfiry Petroviç,

Raskolnikov'dan şüphelenmiştir. Raskolnikov bir gün fatura ödemediği için karakola çağırılır ama o kâtil olduğunun anlaşıldığını sandığı için karakolda fenalık geçirir ve soruşturmanın baş şüphelisi olur. Komiser Porfiry Petroviç, çok zeki ve tecrübeli bir adamdır. Raskolnikov'un kâtil olduğunu çok geçmeden anlar ama kendisinin itiraf edip, kendine olan saygısını yitirmemesi için ona bir fırsat tanır. Bir meyhanede babasıyla tanıştığı ve ailesi tarafından fahişeliğe zorlanan temiz kalpli Sonya'ya suçunu ve aşkını itiraf eden Roskolnikov, sonunda Sonya'nın da yardımlarıyla teslim olur. Raskolnikov daha sonra Sibirya'ya sürgün edilir. Daha sonra ise Raskolnikov bir anlamıyla yeniden doğar. Dostoyevski romanını, "Ama burada, yeni bir hikâye, bir adamın derece derece yenileşmesinin, yavaş yavaş yeniden hayat buluşunun, bir dünyadan bir başka dünyaya geçişinin, şu ana kadar hiç bilmediği yeni bir gerçekle tanışmasının hikâyesi başlıyor." diyerek bitirir.

8C - (s. 138)

Annesi, İstanbul'a gittiği için, kendisinden bir yaş küçük olan kardeşi Hasan'la Dadaruh'un yanından artık hiç ayrılmaz. Dadaruh, babasının seyisi, yaşlı bir adamdır. En sevdikleri şey atlardır. Dadaruh'la birlikte onları suya götürmek, çıplak sırtlarına binmek, onlar için çok zevklidir. Torbalara arpa koymak, yemliklere ot doldurmak, gübreleri kaldırmak eğlenceli bir oyundan daha çok hoşlarına gider. Dadaruh eline kaşağıyı alıp işe başladı mı, tıkıtıktıkıtık... Tıpkı bir saat gibi yerinde duramaz, bunu gören küçük çocuk, "Ben de yapacağım!" diye tutturur. O vakit Dadaruh, onu Tosun'un sırtına koyar, eline kaşağıyı verir, "Hadi yap!" der.

Bu demir gereci hayvanın üstüne sürter, ama o uyumlu tıkırtıyı çıkaramazdı. Her sabah ahıra gelir gelmez, "Dadaruh, tımarı ben yapacağım" der. Ama adam izin vermez, ancak boyu at kadar olunca yapabileceğini söyler. Boyu atın karnına bile varmıyordu. Oysa en keyifli, en eğlenceli şey buydu. Sanki kaşağının düzenli tıkırtısı Tosun'un hoşuna gidiyor, kulaklarını kısıyor, kuyruğunu kocaman bir püskül gibi sallıyordu. Tam tımar biteceğine yakın huysuzlanır, o zaman Dadaruh, "Höyt.." diye sağrısına bir tokat indirir, sonra öteki atları tımara başlardı. Ağabey bir gün yalnız başına kalır. Hasan'la Dadaruh dere kenarına inmişlerdir. İçinde bir tımar etme hırsı uyanır. Kaşağıyı arar, bulamaz. Annesinin bir hafta önce İstanbul'dan gönderdiği armağanlar içinden çıkan kaşağı, pırıl pırıl parlıyordur. Hemen alıp, Tosun'un yanına koşar, karnına sürtmek ister fakat rahat durmaz. "Sanırım acıtıyor." diye düşünür. Gümüş gibi parlayan bu güzel kaşağının dişlerine bakar. Çok keskin, çok sivridir. Biraz köreltmek için duvarın taşlarına sürtmeye başlar. Dişleri bozulunca yeniden dener. Gene atların hiçbiri durmaz ve kızar. Öfkesini sanki kaşağıdan çıkarmak ister. On adım ilerdeki çeşmeye koşar. Kaşağıyı yalağın taşına koyup yerden kaldırabildiği en ağır bir taş bularak üstüne hızlı hızlı indirmeye başlar. İstanbul'dan gelen, üstelik Dadaruh'un kullanmaya kıyamadığı bu güzel kaşağıyı ezip parçalar. Sonra yalağın içine atar. Babası çeşmeye bakarken, yalağın içinde kırılmış kaşağıyı görür. Dadaruh'u yanına çağırır. Dadaruh şaşırır. Kırılmış kaşağı ortaya çıkınca, babası bunu kimin yaptığını sorar. Dadaruh, "Bilmiyorum" der.

Babasının gözleri ona döner, daha bir şey sormadan çocuk, kaşağıyı kardeşi Hasan'ın kırdığını söyler. "Dadaruh uyurken odaya girdi. Sandıktan aldı. Sonra yalağın taşında ezdi." der.

Babası Hasan'ı çağırır ve "Bu kaşağıyı niye kırdın?" diye sorar. Hasan, Dadaruh'un elinde duran alete şaşkın şaşkın bakıp, sarı saçlı başını sarsarak, "Ben kırmadım" der. "Doğru söyle, darılmayacağım. Yalan çok kötüdür" der babası. Hasan inkârda direnir. Baba öfkelenir. Üzerine yürür "Utanmaz yalancı!" diyerek yüzüne bir tokat indirir. Dadaruh'a, "Götür bunu eve; sakın bunu bir daha buraya sokma. Hep Pervin'le otursun!" diye haykırır. Artık ahırda hep yalnız oynar. Hasan eve hapsedilir. Annesi geldikten sonra da bağışlanmaz. Annesi onun iftira atabileceğine hiç ihtimal vermez.

Ertesi yıl anne, yazın gene İstanbul'a gider. Hasan'a ahır hâlâ yasaktır. Bir gün birdenbire hastalanır. Doktor "kuşpalazı" der. Babası yatağın başucundan hiç ayrılmaz. Hizmetçi, kardeşinin öleceğini söyler ve çocuk ağlamaya başlar. Gece uyuyamaz, uykuya dalar dalmaz Hasan'ın hayali gözünün önüne gelir "İftiracı! İftiracı!" diye karşısında ağlar. Pervin'i uyandırır. Hasan'ın yanına gitmek istediğini ve babasına bir şey söylemek istediğini söyler. Pervin, "Yarın söylersin" der. Sabaha kadar gene gözlerini kapayamaz. Hava henüz ağarırken Pervin'i uyandırır. Ama zavallı suçsuz kardeşi, o gece ölmüştür.

9A - (s. 147)

Nasrettin Hoca sürekli ikilemeli konuşan bir arabacıya bir gün "Efendi, benim eşyalar taşınacak, gel de taşı." der. Arabacı "Neler var?" diye sorar. Hoca "Dolap molap, yatak matak, sandalye mandalye..." der. Arabacı "50 liranı alırım hocam." der. Hoca "Olur!" der. Arabacı eşyaları taşır, Nasrettin Hoca adama 25 lira verir. Adam "Hoca, bu paranın yarısı ama!" der. Hoca "İyi ya işte, sen de eşyaların yarısını taşıdın. Dolabı götürdün, molap kaldı, yatağı götürdün, matak kaldı." der.

9B - (s. 150)

İşte mutluluk ile ilgili "Yaşam Memnuniyeti Araştırması" ndan çıkan sonuç:

Türkiye İstatistik Kurumu, Yaşam Memnuniyeti Araştırması Türkiye'deki kadınların erkeklerden daha mutlu olduğunu ortaya çıkardı.

İstatistiklere göre her 100 kadından 58'i mutluyken, bu rakam erkeklerde

50. TÜİK 2003 yılından bu yana bireylerin mutluluk algılaması, umut, değerler, kişisel gelişim ve kişisel sağlık, gelir ve çalışma hayatı gibi alanlarındaki memnuniyetlerini ölçüyor. Ayrıca, bireylerin kamu hizmetlerinden memnuniyetleri de ölçülüp bunların zaman içindeki değişimi takip ediliyor. Araştırma, 18 ve daha yukarı yaştaki fertleri kapsıyor. Yapılan anket çalışmasında geçen yıl Türkiye'de 18 ve daha yukarı yaştaki bireylerin %54.3'ü kendilerini mutlu olarak ifade etti. %14.6'sı ise mutsuz olduklarını belirtti. 2008 yılında ise mutluların oranı %55.8, mutsuzların oranı %13.9'du. 1 yılda mutsuz sayısında 1 puanlık artış olurken mutluların sayısında da azalma yaşandı. Bunda krizin etkisi olduğu belirtildi. Yaş gruplarına göre de mutluluk düzeyi değişiyor. 18-24 yaş grubundaki bireylerde mutluluk oranı %57.4 iken, 65 ve daha yukarı yaştaki bireylerde bu oran %54.3'e düşüyor.

9C - (s. 154)

- Mizahınızı nasıl tanımlıyorsunuz?
- Görünürde öfkesiz diyebilirim. Birini kurban seçip onunla ilgili şaka yaparak dışlamayı tercih etmiyorum. Onaylanma arzusuyla politik hiciv yapmak ucuz geliyor. Burası Hollanda değil, Amerika değil, buradaki insanın reaksiyonları da oradaki gibi değil.
- Korkunuz hoşgörüsüzlük mü?
- Ben acımasızca şakalar yaptığımda dayanabilecek mi? Sözgelimi, kötü komedyenlerle ilgili "Yıllarca yediniz milleti!" diye bir şaka yapsam kaç kişi hazmedecek sence? Bir de "Böyle mizah yok." diyorlar. İyi ki yok! En azından iyi ki bende yok!
- Karikatüristlerle iktidarın sorunlu ilişkisine ne diyorsunuz?
- Bunu hoş görmek mümkün değil. Karikatür yapılır, muhatabı da bakar ve bu yoruma razı gelir ya da bu yorumdan bir ders çıkarır. Ama şöyle bir sorun da görüyorum: mizah çok tehlikeli bir şey olduğu için evcilleştirme gibi bir tehlikesi de var. Gerçekten çok ciddi bir sorunu sevimli hale getirebilir, gerçek çözümünden uzaklaştırabilir. Allah korusun gülüp geçebilirsiniz bile! Yani çok ciddi bir soruna gülüp geçebilirsiniz.
- Siz politik mizahı neden tercih etmiyorsunuz?
- Ben o mizahı çok kıymetli ve çok sofistike olması gereken, daha zor bir şey olduğu için yapmıyorum! O zor! Mahkemeye çıkmak, "Başbakanı eleştirirsem başıma bir şey gelir." korkusu değil; o iş zordur. O işi çala kalem yaparsan layığıyla olmaz.

10A - (s. 164)

İlkel toplum biçimlerinden modern topluma geçişi süresi içinde, para olarak kullanılan araçların niteliği değişmiştir. Tarihî gelişim süresince çeşitli uygarlıkların uygulamaya koyduğu para türleri aşağıdaki şekilde aşamalı olarak 7 grupta ele alınabilir.

1- Mal Para: Malın malla değiş tokuş edildiği ilkel toplumlarda değişim ölçüsü olarak tuz, tütün, deri, kurutulmuş balık ve hayvan başı gibi değeri olan mallar kullanılmıştır.

2- Maden Para: "Altın ve gümüş sikkeler"in para olarak kullanılmasıdır. Bu iki değerli metalin diğer mallara göre kıt olması, çabuk bozulmaması ve değer kaybetmeden küçük parçalara bölünebilmesi, "mal para"dan "maden para"ya geçişi kolaylaştırmıştır. Altın ve gümüş para, bu aşamada mal değerine eşit bir nitelik göstermektedir.

3- Altın ve Gümüşe Bağlı Kâğıt Para: Halkın, maden para olarak kullanılan altın ve gümüşü yanında taşımak yerine güvenilir sarraf ve bankalara yatırıp, maden para karşılığında aldıkları belgeyi (sertifikayı) kullanması ile ortaya çıkmıştır. Batı Avrupa ülkelerinde görülen uygulamada, altın ve gümüşü %100 temsil eden bu kâğıt paralar, farklı kuruluşlarca düzenlenmiş olmalarına karşın büyük çoğunluk tarafından kabul edilmiş ve kullanılmıştır.

4- Banknot: Altın ve gümüşe bağlı kâğıt paralarla olduğu gibi %100 karşılığı bulunmayan resmi ya da özel kuruluşlarca piyasaya çıkarılan kâğıt paralardır. Özellikle altına bağlı para uygulanması sonunda, altın miktarının ekonominin para ihtiyacına cevap verecek düzeyde artmaması nedeniyle, devlet ve bankalar altın karşılığı olmadan kâğıt para (banknot) çıkartmıştır. Böylece karşılığı altın olana belgeler yerine piyasada "banknotlar" yani banka senetleri dolaşmaya başlamıştır.

5- Kâğıt Para: Günümüzde modern ekonomilerde egemen olan para çeşididir. Her ülkede yetkili kılınan banka (merkez bankası) tarafından basılan ve karşılığı olmayan bu kâğıt paraların,ülke içerisinde kabulü zorunludur. Esas para niteliğinde olan bu kâğıt paraların sınırsız ödeme gücü vardır. Ülke dışındaki değeri ise parayı çıkaran ülkelerin dış ekonomik ilişkilerindeki başarısına bağlı olarak değişmektedir.

6- Ufaklık veya Bozuk Para: Kâğıt para gibi yasal olmakla birlikte tam olarak kâğıt paranın yerini tutmayan yardımcı paradır. Gümüş,bakır, nikel gibi madenlerden yapılan bu ufaklık paraların maden değeri, üzerinde yazılı değerlerin altındadır. Doğrudan Maliye Bakanlığına bağlı bir kuruluş tarafından basılır.

7- Banka Parası ya da Kaydi Para: Bankalarda vadesiz mevduat şeklinde hesapları olanların, kâğıt para ile ufaklık para kullanmadan ödemede bulunmalarıdır. "Banka parası"nın maddi varlığı yoktur. Bu yüzden elden ele dolaşmaz, hesaptan hesaba nakil yoluyla ulaşmış olur. Ödemeler, ilgili hesaplara kayıt düşülerek gerçekleştirildiğinden, bu paraya "kaydi para" adı da verilir.

10B - (s. 168)

Lüküs Hayat, 1933 yılında Cemal Reşit Rey tarafından bestelenmiş bir operettir. Türk tiyatrosunun klasik eserlerinden birisi olmuştur.

İstanbul Şehir Tiyatroları'nın siparişi üzerine yaratılan ve ilk defa cumhuriyetin 10. yıl kutlamalarının yapıldığı

1933 yılında sahnelenen eser, 1946 yılına kadar büyük bir seyirci kitlesi tarafından izlenmiştir. 1958'de Zeki Alpan, 1962 yılında da Muammer Karaca tarafından tekrar sahneye konulmuş; 6 Mart 1985'te ise İstanbul Şehir Tiyatrolarında yeniden sahnelenmeye başlamış ve o tarihten günümüze aralıksız sahnelenmiştir.

LÜKÜS HAYAT

Şişli'de bir apartman
Yoksa eğer hâlin yaman
Nikel-kübik mobilyalar,
Duvarda yağlı boyalar
İki tane otomobil
Biri açık, biri değil
Aşçı, uşak, hizmetçiler
Dolu mutfak, dolu kiler
Hanım gider, sen gidersin
Gündüzleri çaydan çaya
Gece olur, davetlisin
Ya dineye ya baloya
Hey
Lüküs hayat, lüküs hayat
Bak keyfine yan gel de yat
Ne güzel şey
Oh ne rahat
Yoktur eşin lüküs hayat
Yaz gelince adadasın
Mayo giymiş kumlardasın
Etrafında güzel kızlar
Canın çeker, burnun sızlar
Hanım motorla dolaşır
Hanım serbest, kim karışır
Takarsın şeyleri bazı
Dünya böyle sen ol razı
Sen de kendi hesabına
Topla akşam etrafına
Sarıları, esmerleri
Kır şampanya kadehleri
Hey
Lüküs hayat, lüküs hayat
Bak keyfine yan gel de yat
Ne güzel şey
Oh ne rahat
Yoktur eşin lüküs hayat

10C - (s. 172)

Standartlar; kalite, güven ve değişebilirlik açısından kesin garantiler ifade eder. İhtiyacı en iyi şekilde karşılayabilecek bir ürün seçimi, bazen çok uzun zaman ve çaba harcanmasını gerektirebilir. Bunun sonucunda hatalı seçim yapmak ve memnun kalmamak da mümkündür. Oysa bu karşılaştırma, tercih ve seçim işlemleri, standartlar sayesinde çok kolay ve kısa bir süre içinde başarı ile sonuçlandırılabilir. Gelecekte bütün elektrikli ev aletleri, enerji tüketimlerini gösteren etiketleri bulundurmak zorunda olacaklardır. Elektrikli ev aletlerinde enerji etiketlemesi ile; tüketiciye alacağı ürünün yılda ne kadar enerji tüketeceği bilgisinin satın alma sırasında sağlanması, imalatçıların ürettikleri cihazların enerji tüketimlerini azaltmak için önlem almaya teşvik edilmesi, dolayısıyla enerjinin akılcı ve verimli kullanılmasının sağlanması amaçlanmıştır.

Etikette yer alacak bilgiler aşağıdaki şekilde olmalıdır:

1. İmalatçının adı veya ticari markası yazılacaktır.
2. İmalatçının model tanımı belirtilecektir.
3. Cihazın enerji verim sınıfı belirlenecektir. Uygun harf ilgili ok işareti ile aynı hizaya yazılacaktır.
4. Eğer ürün çevreci bir ürün ise ve ödül almışsa çevre ödülü işareti konur.
5. Enerji Tüketimi, kWh /yıl cinsinden açıklanabilir. (24 saatteki tüketim x 365 belirtilecektir).

6,7,8. Gıda saklama bölümlerinin net depolama hacmi toplamı yazılacaktır.

9. Gürültü seviyesi (desibel cinsinden) yazılacaktır.

AB Enerji Verimliliği Etiketi Sınıflandırması bir aletin yıllık enerji tüketimi bazında yedi gruptan oluşmaktadır. A harfi en düşük enerji tüketim sınıfını göstermektedir. A sınıfı bir elektrikli alet almanız durumunda ortalama enerji tüketiminden % 45 daha az enerji tüketecektir. G harfi sınıfına ait bir alet de ortalama enerji tüketiminden en az %25 daha fazla enerji tüketecektir. Böylece A, B ve C harfli sınıfa ait elektrikli aletlerin tüketimi ortalama tüketimden daha düşük olacaktır.

11A - (s. 180)

Dünya. Benzersiz bir gezegen. Hareketli ve dinamik. Kıtalar yer değiştirip çarpışıyor. Yanardağlar patlıyor. Buzullar büyüyüp küçülüyor. Sürekli iş başında olan devasa güçler, arkalarında jeolojik zemlerden oluşan bir iz bırakıyor. Bu bölümde geçmişe yolculuk yapıp tüm zamanların en büyük jeolojik gizemini araştıracağız: Dünyanın doğumu. Bilim adamları gezegenimizin güneş sisteminin tozlarından nasıl meydana geldiğini, taşların nasıl katılaşıp karaları oluşturduğunu, okyanuslarımızın nasıl suyla dolduğunu ve yaşamın dünyaya nasıl geldiğini araştırdı. Bunlar dünyanın nasıl yaratıldığının inanılmaz hikâyesinin ilk bölümleri. Konu dünyanın doğumuyla ilgili ipuçlarını bulmaya gelince gezegenimiz izleri gizleme konusunda oldukça başarılı. Milyarlarca yıl boyunca meydana gelen erozyon, yanardağ faaliyetleri, kıtaların ve okyanusların kayması, dünyanın oluşumunun ilk dönemleriyle ilgili neredeyse bütün kanıtları yok etmiş. Dünyanın ne zaman ve nasıl ilk olarak oluştuğunu tespit etmeye çalışan jeologlar için bu büyük bir meydan okuma.

Jeologlar dünyanın yaşını sorgulamaya başladığında, doğal olarak gittikçe daha eski taşlar aramaya başladı. Ancak şunu fark ettik ki dünyanın tarihinde geçmişe gittikçe bu taşları bulmak daha da güçleşiyordu. Dünyadaki en eski taşlar için yapılan arama, araştırmacıları kuzey Arizona'nın zorlu çöllerine getirdi. Zemindeki bu dev delik, çok büyük bir göktaşı dünyaya çarptığında meydana gelen bir meteor krateri. Elimizde başlangıca ait taşlar yoktu. Peki bunları nerede bulabilirdik? Aklımıza uzaydan gelip dünyaya düşen göktaşları geldi. Jeologlar burada hayati bir keşif gerçekleştirdi. Göktaşları dünyadaki herhangi bir taştan daha eski. Dünyanın oluşumuyla ilgili sırrı çözecek olan

anahtarı bulmuşlardı. Eğer en eski taş uzaydan geldiyse araştırmalar da orada başlamalıydı, yani uzayda. Güneş sistemimiz, dört buçuk milyar yıl öncesi. Merkezindeyse genç güneş var.

Ortaya çıkan teori şu şekildeydi: Güneşin etrafı bir gaz ve toz bulutuyla çevriliydi ve bu bulut soğudukça küçük mineral tanecikleri oluştu. Bu gaz bulutu içinde uçuşan tüm bu mineral parçacıkları birbirine çarpmaya başlıyor. Ancak bu teoride bir sorun vardı. Hiç kimse mikroskobik mineral parçacıkların çarpışarak nasıl gezegen boyutlarında bir nesne oluşturabildiğini açıklayamıyordu. Sonra 2003 yılında, uluslararası uzay istasyonunda gerçekleştirilen bir deney tesadüf eseri yeni kanıtlar sundu. Astronot Dan Petit uzayın sıfır yerçekimi şartlarında farklı maddelere ne olduğunu görmek istiyordu. Bir plastik torbaya biraz tuz koyup sallayarak basit bir deney yaptı. Sonuçlar şaşırtıcıydı. Parçacıklar hemen birbirlerine yapışmaya ve küçük elektrik akımlarıyla birbirine tutunan küçük kütleler oluşturmaya başladı. Bilim adamları, eğer tuz tanecikleri uzayda birbirine yapışıyorsa güneş sistemindeki toz bulutunda bulunan mineral taneciklerinin de birbirine yapışabileceğini fark etti. Burada dünyanın oluşumunu başlatan temel mekanizmanın gerçek kanıtlarını buldular.

Güneş sistemindeki toz bulutunda bulunan mineral tanecikleri birbirine çarpıp yapıştıkça güneşin yörüngesinde dönen küçük taş parçacıkları oluşturmaya başladılar. Takip eden birkaç milyon yıl içinde bazıları çarpıştı ve daha da büyüdü. Bu taşların birçoğu günümüzde hâlâ güneşin etrafında dönüyor. Son dört buçuk milyar yıldan beri uzayda sürükleniyorlar. İlk oluştukları zamandan beri hiç değişmediler. Zaman zaman bir tanesi dünyaya düşüyor ve biz bunlara göktaşı diyoruz. Bunlar bilimciler için geçmişe inanılmaz bir pencere açıyor.

11B - (s. 184)

Tüketmek. Sözlük anlamı kullanarak yok etmek, bitirmek. Ama tüketirken ürettiğimiz, yok ederken yarattığımız bir şey var, çöp. Artık mı hammadde mi? Tehlike mi fırsat mı? Geçmiş mi gelecek mi? Zamanla birlikte çöpün anlamı da değişiyor. Nicedir doğaya karşı işleyen sanayinin dişlileri, bugün çevre için çalışıyor. Makineler sorundan çözüm üretiyor. Atık, günümüzde yeni bir üretim çarkının hammaddesi. Fabrikalarda işlenen ve yeniden dolaşıma giren sonsuz bir kaynak. Modern insan atıkları yok etmeye değil yönetmeye, uzaklaştırmaya değil hayata katmaya çalışıyor. Çünkü yaratılan, üretilen, tüketilen her şeyin geldiği ve gideceği yer aynı: Doğa.

Varlıklarını kanıksadığımız pek çok şeyi bir kez daha düşünelim. Kâğıt bir zamanlar ağaçtı, camsa kum. Metal dediğimiz kayaçtan koparılan cevher, plastikse petrol. Ve bu kaynakların hiçbiri sonsuz değil. İşte bu yüzden geri kazandırdığımız her şey yalnızca doğaya değil, gündelik yaşamımıza da dönüyor. Hızlı sanayileşme ve kentleşme, aynı hızla insan yaşamını doğadan ayırdı. Ama doğal kaynaklar tükenme noktasına yaklaşırken, zihinsel bir dönüşüm kaçınılmaz. Çağ, modern yaşamı yeniden doğayla uzlaştırma çağı. Bunun için bireyler, toplumlar ve kuruluşlar, yüzlerini öncü çevre kuruluşlarına dönüyor. Çevre Koruma ve Ambalaj Atıkları Değerlendirme Vakfı ÇEVKO, Türkiyede geri dönüşüm kültürünü yerleştirmek için yirmi yılı aşkın süredir çalışıyor.

ÇEVKO Vakfı, 1991 yılında, Türkiyede sanayinin önde gelen firmaları, şirketleri tarafından kurulmuş bir vakıf. Uzmanlık alanı ambalaj atıkları. Ambalaj atıklarının geri kazanımı. Türkiyede ve dünyada çok ciddi miktarda ambalaj atığı ortaya çıkıyor. Bu atıkların tekrar toplanarak geri kazanılması sayesinde hem hammadde tasarrufu, enerji tasarrufu yapmamız mümkün oluyor hem de çevrenin kirlenmesini engellemiş oluyoruz. Böylece Türkiyede ÇEVKO Vakfı, ambalaj atıklarının sürdürülebilir bir sistem içinde geri kazanılmasını sağlamak amacıyla kurulmuş bir vakıf. ÇEVKO 1991 yılından bu yana cam, metal, plastik, kompozit ve kâğıt karton türü ambalaj atıklarının geri dönüşümü için çalışıyor. Etkinliklerle topluma geri dönüşüm bilinci aşılıyor. Kamu otoriteleriyle, yerel yönetimlerle, uluslararası kuruluşlarla işbirliği yapıyor. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından yetkilendirilmiş kuruluş ilan edildiği 2005 yılından bu yana, özel firmaların geri dönüşüm yükümlülüklerini üstleniyor. 2011 itibariyle anlaşmalı 1308 firma için yaklaşık 400.000 ton ambalaj atığı geri dönüşüme kazandırılmış durumda. Geri dönüştürülmüş bir ton cam 100 litre petrol tasarrufu demek. Bir metal içecek kutusunun geri dönüşümünden elde edilen enerji 100 watt'lık bir ampulü 20 saat çalıştırıyor. Bir ton kâğıt ya da kartonun geri dönüşümü 17 ağacı kesilmekten kurtarıyor. Kâğıt, plastik ve alüminyum karışımından oluşan kompozit ambalajlardan geri dönüşümle koliler, yalıtım malzemeleri, hatta mobilya üretiliyor. Plastik ise sentetik elyaftan marleye, farklı ürünler olarak ekonomiye kazandırılıyor.

Öncelikle tabi geri dönüşümün direk küresel bir önemi var. Geri dönüşüm demek, ürünleri tekrar kullanmak. Ürünleri tekrar kullanmazsanız yeni ürünler üretmeniz lazım ve her şeyin bir ekolojik ayak izi var bildiğiniz gibi. O yeni ürünlerin üretilmesi için yeni kaynaklar, yeni madenler, yeni barajlar, yeni fabrikalar gerekecek ve bunların hepsinin yaban hayatına ve doğaya negatif etkisi var. Tabi ki ümit edilen, bunun olmaması, insanların üretim mekanizmalarının doğaya sıfır etkisi olması, sıfır karbon salınması. Geri dönüşüm yoluyla tekrar kazandığımız hammadde ve kaynaklar, bunların doğadan çıkarılmaması demek ve bu da doğaya verilen zararın daha az olması demek.

Geri dönüşüm bir yandan ulusal ekonomide tasarruf sağlarken diğer yandan küresel iklim değişikliğinin önüne geçilmesine katkıda bulunuyor. Geri dönüşüm sadece insanın, doğanın değil, yaban hayatının da kurtuluş umudu. Kars Sarıkamış Allahuekber Milli Parkındaki çöplük, birçok domuz, boz ayı, kurt, tilki gibi yaban hayatı çekiyor ve orada beslenen hayvanlar için bir ekolojik tuzak niteliğinde. Çöplükte beslenen ayılar plastik torbaları yutuyorlar. Birçok canlı bu maddeleri yiyerek ölüyor.
Gelinen noktada ne yapabiliriz? Fark yaratmak aslında sanıldığından daha kolay. Herkesin bireysel olarak yapabileceği pek çok şey var. Başlama noktası, ihtiyaç ölçüsünde tüketim ve geri dönüşüm.

11C - (s. 186)

23. yüzyılın başlangıcı ve insanoğlu Mars'ta tam kapsamlı bir koloni oluşturdu. Elbette bu kolay olmadı. Mars'ta bizler istilacıyız ve kızgın kızıl gezegen bize savaş açtı. Doğasını, yakıcı radyasyonunu, jilet gibi keskin havasını ve ölümcül toz fırtınalarını kullanarak buradaki hayatın sürekli bir mücadele olmasını sağlıyor. Peki neden uzayda yaşamak için çabalıyoruz ki? Bu cesur öncüler neden güvenli terrafirmada bir arada kalamadı? Biz en az iki gezegenlik bir tür olmalıyız. Başka bir deyişle bütün yumurtalarımızı aynı sepete koymak fazla tehlikeli. Mars bizim en yakın komşumuz. İyisiyle kötüsüyle sevgili dünyamıza en çok benzeyen gezegen ve en çok imkâna sahip olan gezegen. Güneşe en yakın dördüncü gezegeni, insanların evrendeki ikinci evi için nihai hedefi haline getiren, sadece 25 saatlik günleri ve benzer mevsim yapısı değil. Mars'ı gelecekteki kolonimiz için kaçış noktamız haline getiren, özellikle bir sebep var.
Astronotlarımızın başlıca görevlerinden bir tanesi enerji bulmak. Ve ayaklarının altında bir enerji formu bulunuyor. Donmuş toprağın içinde. Mars yüzeyinin altında donmuş su bulunuyor. Bu suyu içmek için arıtabiliriz. Ayrıca roket yakıtı üretmek için oksijen ve hidrojeni ayırabiliriz. Ve bu sayede Mars'taki kolonimize enerji sağlayacak yakıt hücreleri yapabiliriz. Mars güneşten aşağı yukarı bir buçuk astronomik birim uzakta. Dünya ise bir birim uzakta. Yani fazladan bir yarı mesafe uzakta demek. Orası daha karanlık ve Mars'taki gökyüzü bu kadar mavi değil, kırmızı. Bunun sebebi her yerde bulunan paslanmış toz ve sürekli esen rüzgârlar. Bu yabancı dünyayı biraz ev gibi hissettirebilmek için yolcularımız yanlarında yapay ekosistemler getirmiş. Ancak bu bitkiler sadece rahatlık sağlamak için orada bulunmuyor tabi. Habitat için kapalı bir ortam yaratmak ve bunu korumak konusunda önemli rol oynuyorlar.
Mars'ta yiyecekten daha fazlasını yetiştireceğiz. İhtiyacımız olan oksijeni bitkilerden sağlayacağız. Bitkiler de ihtiyaçları olan karbondioksiti almış olacaklar. İnsanlar ve bitkiler arasında çok güzel bir sinerji oluşacak. Bu simbiyotik ilişki Mars hayatının her yönüne yansıyor. Tıpkı dünyadaki bir akvaryum gibi bütün kaynaklar geri dönüştürülüyor ve hiçbir şey harcanmıyor. Dünyadaki bir akvaryumu düşünün. İçinde balıklar ve büyüyen yosunlar var. Bunu kapatabilseniz çok güzel bir yiyecek ve atık döngüsü elde edebilirsiniz ve atıkları yenilenebilir kaynaklara dönüştürebilirsiniz. Karbondioksit ve oksijende olduğu gibi. Aynı şekilde besinler de. Balıklar yosunları yiyor ve katı atık atıyorlar ve bunlar sudaki bakteriler tarafından parçalanıyor ve bunlar da tekrar yosunlar tarafından tüketilen besinlere dönüşüyor. Bir akvaryumun aksine taze deniz suyu, taze hava desteği yapamayacağız. Uzayda yaşayan insanların, kendi kendine yeten çevre sanatında uzmanlaşmış olması gerekecek. Ekolojik hayat, bütün suyu, bütün havayı geri dönüştüren döngüleri destekliyor. Bunu iyi yaptıkları takdirde bir akvaryumdaki balıklar kadar mutlu olmaları gerekir.

12A - (s. 196)

Dumanla haberleştik. Santralli telefonu bekledik. Bağlanamadık yine bekledik. Kuşların ayağına kurdele bağladık. Mektup yazdık. Telgraf çektik. Santral memurundan rica ettik. Ulak gönderdik. Atlılarla haber saldık. Santral memuruyla kavga ettik. Trenle mektup gönderdik. Sağ olsun, internet ve cep telefonları gelip de bizi bu hayattan çekip kurtarana kadar haberleşmek için yapmadığımızı bırakmadık. Bugün, insanoğlu yorgun ama galip. Bitkin ama mağrur. Dünya küresel bir köy, biz hepimiz muhtar emmiyiz.
En klişe Türk filmlerinin takvim sayfalarında oradan oraya savrulur gibiyiz. Seksenlerden bugüne telefon, telgraf, Facebook, Twitter derken haberleşme artık hepimizin zihninde, kalbinde, elinde, avucunda. Yüreciğimizin tam orta yerinde.
Taş devri, orta çağ, aydınlanma çağı derken nihayet iletişim çağına geldik. Çok şanslıyız. Binlerce kilometre ötede yaşayan insanların ne yediğini, ne içtiğini, neye inandığını biliyoruz artık. Kimse sır değil. Dünya küresel bir köy olmaktan bile çıktı. Şu bizim eski mahallelere benzedi. Kaynaştık, sosyalleştik. Birbirimizden kız alıp kız verdik. Vizeler kalktı. Ortak paralar bulundu. Duvarlar yıkıldı. Artık herkes, birbirinin ülkesine rahatça girip çıkıyor. İnternet dünyayı dümdüz önümüze serdi. Tüm dünya bir arada yaşamaya hazırlanıyor. Biz ilk insanlar gibi değiliz çok şükür. Matematiğe hâkimimiz bir kere. Fiziğin kurallarını biliyoruz. Beşten üç çıkarsa kaç eder? Suyun kaldırma kuvveti nedir? Divan Edebiyatının öncüleri kimdir? Bütün bu bilgilere hâkimimiz. Hayatı daha anlamlı yaşayabilir, daha zevkli bir hâle getirebiliriz. Bütün günü avda geçirmemize, kendimizi vahşi hayvanlardan korumak için mağaralar-

da yatıp sivri uçlu oklar hazırlamamıza gerek yok. Biz de vakit çok. O yüzden ne yapıyoruz? Daha uzun yaşamak istiyoruz. Daha çok şey sahibi olmak istiyoruz.
Hayatı öğrenmek için kitap okumaya, büyüklerle hoş beş etmeye, gezip görmeye vaktimiz yok bizim artık. Zaten bu iletişim çağında her şey ayaklarımızın altında. Madonna bile "Kabalaya"-ya mı merak sarmış, kesin iyi bir şeydir, hemen biz de ilgilenelim. Amerika'da yeni bir müzik akımı mı başlamış, aynısından yapıverelim. İster küçücük mahallenizde komşularıyla arası iyi olan ağır başlı biri olun, ister internetin ucunda tüm dünyayla iletişim kuran bir bilgisayar kurdu. Fark etmez. İletişim dünyanın en harika mucizesidir. Ama bu hız bizim bünyemize biraz fazla mı geldi ne? Savaşı kanlı canlı izlediğimiz yeni bir çağa girmiştik. Bilgisayar oyunundan bile bir adım daha öndeydik şimdi. Ya da belki de insanoğlu izlemeyi her zaman sever. Yeter ki imkânları el versin.

12B - (s. 200)

Şükrü Andaç, teknoloji editörü. Andaç'a göre; sosyal medya, kitlelere seslenebilmenin en yeni en etkili yolu. Programcı ve blog yazarı Koray Loker'e göre; sosyal medya, sıradan insana da iz bırakma şansı veriyor.
Cumhurbaşkanı Abdullah Gül. O bir fenomen. Twitter'da çok izlenen kişilere böyle deniyor. Bir milyondan fazla takipçisi var. Üstelik artık gündem oluşturan açıklamalarından bazılarını Twitter aracılığıyla yapmayı tercih ediyor. Akla gelen ilk soru, Cumhurbaşkanı o tweetleri kendisi mi yazıyor?
İkinci kitabını çıkaran Selen Işık yani "Pucca" her şeye bir blog yazarak başlamış.
Klavyeye dokunan parmakların yapabileceklerini yeniden düşünmekte fayda var. Sosyal medya; yerine göre gündemi yakından izlemenin aracı, bazen de hak arama mecrası, sesini duyuramayanların tek çaresi. Sosyal medya araçları İran'da 2009 seçimlerinden sonra muhaliflerin gösterilerinin planlanmasında, haberlerini dünyaya duyurmalarında en etkin araç oldu. Muhalifler bu ağ sayesinde geniş katılımlı eylemler düzenlediler. Ama sosyal medyanın etki ettiği en önemli olaylar "Arap Baharı" olarak adlandırılan süreçte yaşandı.
Sosyal medya bazılarına da şöhretin kapılarını açtı. Youtube'da Türkiye'de şöhreti ilk yakalayan isimlerden biri Öykü Gürman. Kardeşi Berk'le amatör kliplerini bu mecrada yayınladılar, hayatları değişti.
Elbette reklam sektörü de bu gücün farkında. Sadece sosyal medya aracılığıyla dolaşıma sokulan reklam klipleri var artık hayatımızda.
Türkiye'de 18 yaş üstü nüfusun yüzde 43'ü interneti kullanıyor. Veriler "Konga" araştırma şirketinden. Nüfusun yarısı internet kullanmıyor diyenler dikkat! Son üç yılda internet kullananların oranı yüzde 8 arttı.
Peki ya gelecekte neler olacak? Hızla yükselen sosyal medya daha neleri değiştirecek. Uzmanlar da haberciler de insanlığı yeni bir iletişim anlayışının beklediği konusunda hemfikir.
Sosyal medya araçları her geçen gün, daha geniş bir kesimi daha büyük bir hızla birbirine bağlamakta. Bu yeni zaman ve mekân olgusuna her geçen gün daha fazla sayıda kişi katılmakta. Bu yolculuk süresince medya araçları bizim hareketlerimize, bizim davranışlarımız da elbette ki o araçların evrimini belirleyecek. Ancak bu kez bir farklılık var. Bu kez bu yolculukta geçmiştekilere kıyasla daha fazla söz sahibi olacağız gibi gözüküyor.

12C - (s. 210)

Facebook kullanıyor musunuz?
- Facebook kullanıyorum.
- Kullanıyoruz.
- Kullanıyorum, çok nadir.
- Yok yok, ben kullanmıyorum, bilmiyorum.
- Ara sıra kullanıyorum.
- Hayır, kullanmıyorum.
- Tabii ki de.

Neden Facebook kullanıyorsunuz?
- Genellikle eski arkadaşlarımı bulabilmek için.
- Arkadaşlarımla konuşmak için, yurt dışındaki akrabalarımla görüşebilmek için.
- Çünkü yaygın kullanılıyor, arkadaşlarıma rahat ulaşabiliyorum ve de kullanım arayüzü rahat.
- Genelde bulamadığım arkadaşlarım oluyor, oradan bayağı bir arkadaşımı buldum eskiden hiç göremediğim.
- Genellikle sohbet etmek için, gündemdeki videoları takip etmek için, oyun oynamak için.

Facebook'ta ne kadar zaman harcıyorsun?
- Günde 5 dakikamdan fazlasını ayırmıyorum.
- Telefonumdan bile giriyorum, sürekli bakıyorum, yani ortalama yani günün yarısı onunla geçiyor diyebilirim.
- Yani en fazla 20 dakikayı geçmiyor, geçirmemeye çalışıyorum ama çok dalıyorsam güzel bir şeyler varsa güncel bir saati geçtiği de oluyor.
- En fazla 1 saat kalıyorum.
- Bir 5 saatimi Facebook'ta geçiriyorum, günümü.
- 2-3 saat.
- Bilgisayarımdan giriyorum, bilgisayar olmadığı zaman cepten giriyorum, sürekli Facebook'tayım yani.

Facebook'ta arkadaş sayınız kaç?
- Arkadaş sayım 250 civarında.
- 170
- 150 yakınında.
- 150 filan.
- 212.
- 701 olması lazım.
- 250 var benim.
- Benim 265 falan var herhâlde.

. Facebook'ta oyun oynuyor musunuz?
- Tabii, genelde oynuyorum.
- Oynamıyorum, yok.
- Yok, oyun fazla oynamıyorum.
- Okey oynuyorum ara sıra.

- Okey, ara sıra okey oynuyorum, eğlence olsun diye zaten.
Facebook'ta en çok ne paylaşıyorsunuz?
- En çok aşk şiirleri falan paylaşıyorum.
- Komik videolar, şarkı olur.
- Ben en çok müzik paylaşıyorum, daha çok.
- Ben genelde hep haber
Facebook mu Twitter mı?
- Müzik yapıyorsan ya da herhangi bir sanat dalıyla uğraşıyorsan kendi reklamını yapabileceğin sosyal bir kurulumdur yani.
- İşte güncel olaylardan haberimiz oluyor, işte sevdiğimiz sanatçılarla iletişime geçiyoruz.
- Facebook tabii ki. Görsellik daha fazla, mesajlarda herhangi bir sınırlama yok, video paylaşımı yapabiliyorsun, olanakları, imkânları, alternatifleri daha fazla. O yüzden Facebook her zaman daha fazla.

BU KİTABI NASIL KULLANMALIYIM?

"İstanbul Yabancılar İçin Türkçe" öğretim seti Avrupa Ortak Dil Kriterleri'nde belirlenmiş dil düzeylerine göre düzenlenmiş olup, iletişim ve öğrenen odaklı yaklaşım takip edilerek yapılandırılmıştır. Buna göre setimiz A1- A2 (Temel), B1-B2 (Orta) ve C1-C1+ (İleri) olarak üç bölüme ayrılmıştır.

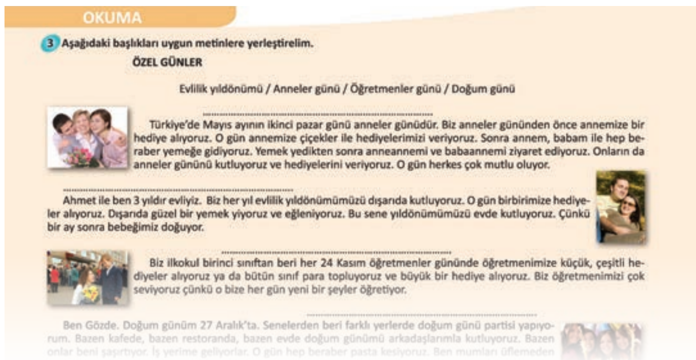
"İstanbul Yabancılar İçin Türkçe" öğretim seti içerisinde yer alan bu kitap, çalışma kitabı ve dinleme metinlerinin ses kayıtlarının olduğu dinleme CD'sinden oluşan C1 düzeyi setinin ders kitabıdır. Bu set kullanıcılarını Avrupa Ortak Dil Kriterleri'nde belirlenmiş olan C1 beceri düzeyine ulaştırmayı hedeflemektedir.

Avrupa Ortak Dil Kriterleri'nde bulunan hedefler doğrultusunda belirlenmiş konular çerçevesinde 12 ayrı üniteden oluşan B2 düzeyi setinde her bir ünite 3 ayrı alt konuya ayrılmıştır. Ünite başlarında öğretilmesi hedeflenen beceri, dilbilgisi ve kelime grupları belirtilmektedir. Her ünitede yer alan alt konu içerisinde; Hazırlık Çalışmaları, Okuma, Ya Siz, Dilbilgisi, Dinleme, Konuşma ve Yazma ayrıca ünite sonlarında Kültürden Kültüre, Sınıf Dili, Eğlenelim Öğrenelim, Neler Öğrendik, Öz Değerlendirme, Kelime Listesi bölümleri bulunmaktadır.

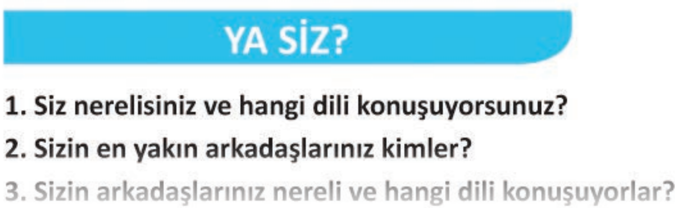

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI bölümünde ünitedeki konuya ilişkin öznel sorular, kelime çalışmaları gibi etkinlikler yer almaktadır. Bu bölümde amaç; konunun ve ünitede yer verilen okuma metninin anlaşılmasının kolaylaştırmak, öğrencinin konuya ve okuma metnine aşina olması sağlamaktır.

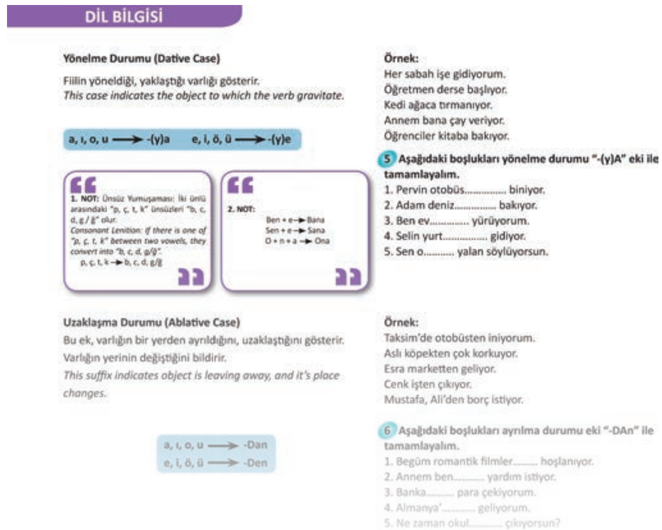
OKUMA BÖLÜMÜNDE öğrencilerin dil düzeylerine, ünitenin konusuna, öğretilecek dilbilgisine uygun metinler seçilmiştir. Bu metinler okuma becerisini ölçecek etkinliklerle birlikte sunulmuştur. Burada öğrenciden beklenen; metne bağlı kalarak yazılı ve sözlü çalışmalar yapabilmesidir. Metinlerde kullanılan etkinlikler, öğrenciyi metne bağımlı bir dil kullanımından, metinden bağımsız bir dil kullanımına yönlendirecek şekilde düzenlenmiştir.

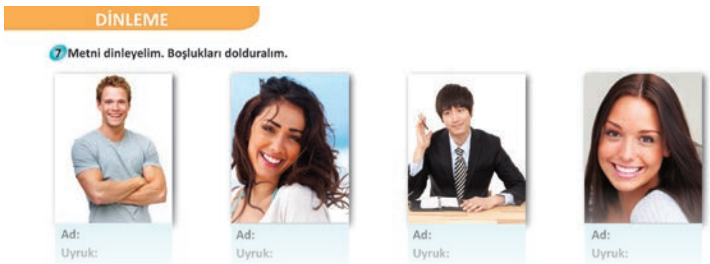

YA SİZ bölümünde; okuma metni ile aynı konuda olan öznel sorular bulunmaktadır. Konular okuma metninden uzaklaştırılıp günlük hayata taşınmıştır. Öğrenciler metne bağlı kalmaksızın, kendi hayat tecrübelerinden hareketle düşüncelerini açıklayabilmektedir. Bu kısımda; öğrencinin okuma metninden aldığı bilgileri kendi hayatı ile ilişkilendirerek anlatması amaçlanmaktadır.

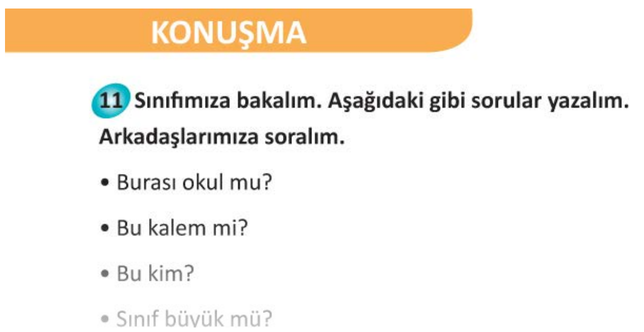
DİLBİLGİSİ bölümü; ünitede öğretilecek dilbilgisi konularını, tablolarını ve açıklamalarını içermektedir. Ayrıca İngilizce bilen öğrencilerin, konuları daha kolay kavrayabilmesi için dilbilgisi konu ve açıklamalarının İngilizce çevirileri de eklenmiştir. Her dilbilgisi açıklamasının ardından verilen dilbilgisine ait örnek cümleler, dilbilgisi alıştırmaları ve öğrencileri önceki ünitelerde öğrendikleri dilbilgisi konusu ile yeni dilbilgisi konusunu bir arada sunan pekiştirici alıştırmalar yer almaktadır. Bu bölümde, öğrencinin hedeflenen dil düzeyinde kullanması gereken dil yapılarının öğretilmesi hedeflenmektedir.

DİNLEME bölümünde; okuma bölümünde olduğu gibi öğrencilerin dil düzeylerine, ünitenin konusuna, öğretilecek dilbilgisine uygun metinler seçilmiştir. Bu metinler için öğrencinin dinleme becerisini ölçecek etkinlikler düzenlenmiştir.

KONUŞMA bölümünde; ünitelerdeki konulara uygun, öğrencilerin konularda edindikleri bilgileri kullanabilecekleri etkinliklere yer verilmiştir. Bu kısımda, öğrencilerin edindikleri becerileri sözlü olarak pekiştirmeleri beklenmektedir.

YAZMA bölümünde; ünitenin konu alanıyla aynı doğrultuda olan çeşitli yazma becerilerinin geliştirilmesine yönelik etkinlikler sunulmaktadır. Bu bölümde, öğrencilerin edindikleri becerileri yazılı olarak pekiştirmeleri hedeflenir.

KÜLTÜRDEN KÜLTÜRE bölümü kültürlerarası farkındalığı arttırmak amacıyla, kültürden kültüre değişen çeşitli konular hakkında bilgi veren metinlerden oluşmaktadır. Dil kültürün bir parçası olduğundan, yabancı dil bilmek aynı zamanda o dil ile oluşturulan kültür hakkında bilgi sahibi olmak demektir. Bu düşünceyle hazırlanan Kültürden Kültüre bölümünde amaç; öncelikle Türk kültürü olmak üzere öğrenicinin çeşitli kültürler hakkında belirlenen konularda bilgi almasıdır. Metin sonrası etkinlikler aracılığı ile de kendi kültürünü ders ortamına aktararak Türk kültürü ile karşılaştırmasıdır.

KÜLTÜRDEN KÜLTÜRE

EVLİLİK GELENEKLERİ

Türkiye'de gelin, düğünden bir gün önce "kına gecesi" yapıyor. Bu gecede sadece kadınlar oluyor ve türkü eşliğinde ellerinde kınalarla gelinin etrafında dönüyorlar. Kınayı kaynana yakıyor. Düğünde de gelin, ayakkabısının altına bekârların isimlerini yazıyor. Düğün sırasında bir kişinin ismi ayakkabıdan çabuk silinirse insanlar "O kişi en erken evlenecek." diye düşünüyorlar.

İskoçya'da gelin, düğünden bir gece önce aile büyüklerinin ortasına oturuyor ve onlara ayaklarını yıkatıyor. Bu gelenek, çiftin mutluluğunu sembolize ediyor. Düğünde ise gelin iki ayakkabısına da bozuk para koyuyor.

Bulgaristan'da düğünden önceki perşembe günü hamur ve maya karıştırıyorlar, özel bir ekmek yapıyorlar. Bu ekmek, yeni ailenin oluşumunu sembolize ediyor. Düğünde de gelin ile damada somun ekmeği veriyorlar. Bunlardan biri bu ekmekten daha büyük parça koparırsa "Evde onun sözü geçecek." diye düşünüyorlar.

1. Sizce en zor ve en ilginç gelenek hangisi? Karşılaştıralım.

2. Sizin ülkenizde de böyle gelenekler var mı? Yazalım.

SÖZÜN ÖZÜ

Hayatınızı seviyorsanız zamanınızı boşa harcamayınız, çünkü zaman hayatın k
Benjamin

İki kere yıkanamazsın aynı ırmakta; üzerinde akan sular, şimdi yeni sulardır.
Heraklet

İnsanlar, babalarından ziyade zamanlarına benzerler.
Hadis-i Şerif

Yaptığınız işin en iyisini, bir de zamanında yapın, o vakit dağ başında bile olsa

Zaman, birçok örtüleri kaldırabilir.
J.Jack Rousseau

Zamanın azaltamadığı, yumuşatamadığı üzüntü yoktur.
Cicero

SÖZÜN ÖZÜ bölümünde ünitenin konu alanına ilişkin tarihteki önemli kişilerin sözleri ve çeşitli atasözleri bulunmaktadır. Bu bölümde, öğrencinin örtük anlamı olan kısa sözlerde verilmiş olan bir cümleyi ayrıntılı olarak ifade etmesi hedeflenmektedir.

MEDENİYETİMİZE YÖN VERENLER bölümünde Türk ve İslam kültürü için önemli olan edebiyatçılarımızın hayatları ve eserlerinden çeşitli bölümler sunulmaktadır. Bu bölümde öğrencilerin Türk edebiyatı hakkında bilgi edinmesi hedeflenmektedir.

CENGİZ DAĞCI

9 Mart 1919 tarihinde Kırım'ın Yalta şehrinin Gurzuf köyünde ç
cukluğu kıtlık, yoksulluk ve büyük baskılar altında geçer. İlkokulu
ortaokulu Akmescit'te bitirir. Kırım Pedagoji Enstitüsü ikinci sınıf
İkinci Dünya Savaşı çıkar. 1941'de Ukrayna cephesinde Almanlara e
Almanların yenilmesi üzerine esir kampından kurtularak müttefik
safına sığınır. 1946'da Londra'ya yerleşir. İngiltere'deki hayatı da hiç
maz; bir taraftan yazarken en vasıfsız ve ağır işlerde çalışmak zoru
Cengiz Dağcı, 22 Eylül 2011 tarihinde Londra'da vefat etmiştir.

Dağcı, Türk edebiyatının büyük yazarları arasındadır. Romanlarında Kırım Türklerinin yaşadığı acıları hüzünlü ar
bir üslupla aksettirir. "Türkçe bana anamın konuştuğu dil" diyerek yazı dili olarak Türkçeyi kabul eden yazarın kita
bazıları şunlardır: Yurdunu Kaybeden Adam, Onlar da İnsandı, Ölüm ve Korku Günleri, O Topraklar Bizimdi, Dönü

NELER ÖĞRENDİK?

1. Aşağıdaki kelimeleri eşleştirelim. Tamlama oluşturalım.

mercimek	kapısı
Didem'in	bahçesi
okulun	tuşları
telefonun	köpeği
bahçe	çorbası

NELER ÖĞRENDİK bölümü; öğrencinin ünitede öğrendiği dilbilgisi, ünitenin konusuna ait kelime alıştırmaları vb. etkinlikleri içeren bir tekrar bölümüdür. Bu kısımda öğrenciden, öğrendiği bilgileri pekiştirmesi beklenmektedir.

ÖZ DEĞERLENDİRME bölümünde; her bir ünite sonunda öğrenciden beklenen beceriler yer almaktadır. Öğrencilerden her bir beceriyi bölümde verilen puanlama sistemine göre işaretlemeleri istenmektedir. Bu bölümde, öğrencinin her bir beceri için kendini ölçmesi, değerlendirmesi ve eksik gördüğü becerilerde o beceriye ait olan etkinliklere geri dönmesi ve tekrar çalışması beklenmektedir.

ÖZ DEĞERLENDİRME

Bunları Türkçede yapabilir misiniz? Her cümle için kendinize bir puan veriniz. 1: Yapamam, 2: Biraz yapabilirim, 3: Yapabilirim, 4: İyi yapabilirim, 5: Çok iyi yapabilirim.

1. Ailemi, akrabalarımı ve çevremi tanıtabilir, bunlarla ilgili basit konuşma ve yazıları anlayabilir, bunları basit kalıp ve cümleleri kullanarak anlatabilirim.	1	2	3	4	5
2. Yer - yön ifadelerini kullanarak yer, nesne ve kişilerin yerini ifade edebilir, bunlarla ilgili basit konuşma ve ifadeleri anlayabilirim.	1	2	3	4	5
3. Nesneler veya kişiler arasında karşılaştırma yapabilir, bunlarla ilgili basit ifadeleri anlayabilirim.	1	2	3	4	5

KELİME LİSTESİ

İSİMLER	FİİLLER
abla	almak
ağabey	dans etmek
ağız	çalmak
aile	hissetmek
amca	yazmak
anadil	göndermek
anahtar	oynamak
anaokulu	

KELİME LİSTESİ bölümünde; her bir ünitede yer alan kelimeler öğrencilerin kelime öğreniminde kolaylık sağlanması amacıyla isimler, fiiller ve kalıp ifadeler başlıkları altında sıralanmıştır. Konu seçimi, öğrencilerin dil düzeylerine uygun yapıldığından konularda yer alan bu kelimeleri öğrencinin öğrenmesi gerekmektedir.

KAYNAKÇA

Aksoy, Ömer Asım (1984). Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü, Ankara.

Banguoğlu, Tahsin (2004). Türkçenin Grameri, Ankara.

Can, Kaya (1983). Yabancılar İçin Türkçe Dersleri, Ankara.

Council of Europe. 2005. The European Language Portfolio: Introduction. Strasbourg, Council of Europe Modern Languages Division. http://www.coe.
int/T/DG4/Portfolio/?L=E&M=/main_pages/introduction.html

Council of Europe. 2007. European Language Portfolio: Procedures for validation. Strasbourg, Council of Europe Modern Languages Division.

Ergin, Muharrem (2001). Üniversiteler İçin Türk Dili, İstanbul.

Ergin, Muharrem (1972). Türk Dil Bilgisi, İstanbul.

Hepçilingirler, Feyza (2005). Öğretenlere ve Öğrenenlere Türkçe Dilbilgisi, İstanbul.

Korkmaz, Zeynep (2003). Türkiye Türkçesi Grameri, Ankara.

Milli Eğitim Bakanlığı (2012). Avrupa Dil Portfolyosu.

Milli Eğitim Bakanlığı (2012). Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni Öğrenme – Öğretme – Değerlendirme

Türkçe Sözlük (2005). Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.

Yazım Kılavuzu (2008). Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.

http://adp.meb.gov.tr/kullanim.php

http://abdigm.meb.gov.tr/eski_site/uaorgutler/AK/cefr_Turkce.pdf

http://www.coe.int/T/DG4/Portfolio/?L=E&M=/main_pages/validation.html

ALINTI METİNLER

Başlık	**Kaynak**
Saatin İcadı	http://www.saatservisi.com/icadi.html
İki Buçukluk	Orhan Kemal , http://www.liseedebiyat.com/index.php/hikâyeler/1495-k-bucuk-orhan-kemal.html
Ünlü Bilim Adamlarının Çocuklukları	http://tr.wikipedia.org/wiki/Albert_Einstein
Cengiz Dağcı	Yansılar I, Ötüken Neşriyat
Aşkın Kimyası	http://adapsikoloji.com/tr/m/psikiyatrist-uzman-doktor-sukran-telci-yazilari/ask.html
Lumiere Kardeşler	http://www.otekisinema.com/lumiere-kardesler/
Cengiz Aytmatov	Dişi Kurdun Rüyaları, Ötüken Neşriyat
Büyük İkramiyeyi Kazanıp Sonra Kaybedenler	http://www.listemiste.com/en-buyuk-ikramiyeyi-kazanip-sonra-kaybeden-10-kisi.html
Satranç ve Tavla	http://antalya.tsf.org.tr/il-temsilciligi/tarihce
Elmas Gerdanlık	Guy de Maupassant, MEB yayınları
İş görüşmelerinde işverenler nelere dikkat eder?	http://www.fortune.com.tr/isgorusmedikkat.asp
Sezai Karakoç	Gün Doğmadan, Diriliş yayınları

Susuz Yaz	http://www.milliyet.com.tr/Pazar/HaberDetay.aspx?aType=HaberDetayArsiv&Kategori
Necip Fazıl Kısakürek	Çile, Büyük Doğu yayınları
Bilge Ve Bilgelik	http://bilgelikyolu.wordpress.com/2008/07/14/bilge-ve-bilgelik/Dr.ZülfikarÖzkan
Cemil Meriç	Kırk Ambar, İletişim yayınları
Türk Süsleme Sanatları	http://www.turkcebilgi.com/ansiklopedi/ebru_sanat
Cemal Süreya	Sevda Sözleri, YKY
Adalet nedir?	http://www.filozof.net/Turkce/ruya-tabirleri/286-ruyada-adal
Hilmi Yavuz	Büyü'sün, Yaz! , YKY
Mizah Her Kapıyı Açar	http://www.temelaksoy.com/yazilar/reklam-ve-iletisim/mizah-her-kapiyi-acar.aspx
Nazım Hikmet Ran	http://www.ykykultur.com.tr/yazar/nazim-hikmet-ran
Türkiye'de Enflasyonun Tarihsel Gelişimi	www.tcmb.gov.tr
Küresel Isınma Nedir?	http://www.kuresel-isinma.org/kuresel-isinma/kuresel-isinma-nedir-kuresel-isinmanin-sebepleri-nelerdir.html
Dünya'dan Mars'a	Bilim Teknik dergisi
Ahmet Hamdi Tanpınar	Huzur, Dergâh yayınları
Gençlerin Medya Tüketimi	Dijimecmua.com
Mert'in İletişim Serüveni	www.medyaokuryazarligi.org.tr/mertiniletisimseruveni.html
Yunus Emre	Mustafa Tatcı, MEB yayınları
Takvimin Tarihi	www.wikipedia.org
İstanbul'da Bir Dahi	Özlem Gürses , Skylife Dergisi
Mevlâna ve Şems	http://www.elifsafak.us/degerlendirmeler.asp?islem=degerlendire&id=133, Elif Şafak
Şans mı şanssızlık mı?	http://www.habername.com/yazi-emir-cengiz-lao-tzunun-guzel-hikâyei-ve-dusundurdukleri-6613.htm
Dünyanın "en"leri	http://www.kibrisgazetesi.com/printa.php?col=91&art=3670, Bilbay Eminoğlu
"Kötü bir senaryoyu Fellini bile kurtaramaz"	http://www.milliyet.com.tr/2001/01/02/pazar/apaz.html
Unutulmayan Yazlık Sinemalarımız	http://gridergi.8k.com/sinema/yazliksinema.htm, Rüştü ESİN
İngilizcenin Kökeni Anadolu	http://www.bbc.co.uk/turkce/haberler/2012/08/120824_english_turey_roots.shtml
Kaşağı	Ömer Seyfettin Hikâyeleri, MEB yayınları
Kadınlar mı daha mutlu erkekler mi?	http://www.haberturk.com/yasam/haber/207886-kadinlar-mi-daa-mutlu-erkekler-mi
Lüküs Hayat	www.wikipedia.org

NOT-1: Ders kitabında kullanılan alıntı metinler öğrencilerin dil seviyelerine uygun şekilde yeniden düzenlenmiştir.

NOT-2: İstanbul Yabancılar İçin Türkçe öğretim setinde kullanılan fotoğraflar 'shutterstock.com'dan satın alınmıştır.

NOTLAR

NOTLAR

NOTLAR